

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

17'nci Birleşim 10 Kasım 2021 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi 'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	84
II.- GELEN KÂĞITLAR	85
III.- YOKLAMALAR	132, 133
IV.- ÖLÜM, SAYGI DURUŞU VE TAZİYELER	86
1.- Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümünün 83'üncü yıl dönümü nedeniyle saygı duruşu	86
V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI	86, 97, 103
1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Haydar Akar'ın, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, Millî Mücadele hareketinin ve İstiklal Savaşı'nın Başkomutanı, Meclisin ilk Başkanı ve ilk Cumhurbaşkanımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü aramızdan ayrılışının 83'üncü yıl dönümünde saygı, özlem ve rahmetle andığına ilişkin konuşması	86:87
2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Haydar Akar'ın, Meclis Başkan Vekilleri ve Grup Başkan Vekilleriyle yapılan toplantıda Grup Başkan	

Vekillerine dönüşümlü söz verileceğinin kararlaştırıldığına ve bugün ilk sözün Cumhuriyet Halk Partisinden başlayıp daha sonra Adalet ve Kalkınma Partisi, İYİ Parti, Milliyetçi Hareket Partisi ve Halkların Demokratik Partisi şeklinde devam edeceğine ilişkin konuşması

97

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Haydar Akar'ın, alınan karar gereğince Grup Başkan Vekillerinin konuşmalarının 3+2 şeklinde bir karara bağlandığına ama defalarca ikaz etmelerine rağmen bu konuşma talebinin devam ettiğine ve yarınki yönetiminde beş dakikayı geçmesine kesinlikle izin vermeyeceğine ilişkin konuşması

103

VI.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

87

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

87:90

1.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

87:88

2.- Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz'ın, Kırklareli'nin düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümü ve 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

88:89

3.- Tekirdağ Milletvekili Enez Kaplan'ın, Trakya'nın düşman işgalinden kurtuluşuna ilişkin gündem dışı konuşması

89:90

VII.- AÇIKLAMALAR

90, 97, 103, 119, 127,
144, 168

1.- Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya'nın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

90:91

2.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ve Bursa Kültürpark'taki Çağdaş Gazeteciler Derneği Lokalini yıkmak için tebligat gönderen AKP'li Bursa Büyükşehir Belediyesinin bu yanlıştan bir an önce dönmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

91

3.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ve İYİ Parti Milletvekili Lütfü Türkkan'ın şehit ailesine küfredmesini şiddetle kınadığına ilişkin açıklaması

91

4.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ve Adalet Komisyonunda kabul edilen İcra ve İflas Kanunu hakkındaki teklifin Genel Kurul aşamasında çocuğun kişisel görüşme hakkını düzenleyen maddelerinin geri çekilerek detaylı bir görüşme yapılması önerisinde bulunduğu ilişkin açıklaması

92

5.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, kısa çalışma ödeneğinin emeklilik süresine eklenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

92

6.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Fatsa'da faaliyette bulunan altın madeni şirketinin Samsun Bölge İdare Mahkemesinin aldığı yürütmenin durdurulması kararına rağmen faaliyetlerine devam etmesinin devlete meydan okumak anlamına geldiğine ilişkin açıklaması

92:93

- 7.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, 2015 yılında şehit olan Jandarma Er Emre Kaan Arlı'nın Kocaeli'deki mezarına yapılan saldırıya ilişkin açıklaması 93
- 8.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, polis memurlarının olumsuz çalışma şartlarına ilişkin açıklaması 93
- 9.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Boğaziçi Üniversitesi güney kampüsünün sit alanı statüsünü yeniden tanımlama kararının yağmanın ve talanın önünü açtığına ilişkin açıklaması 93:94
- 10.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu'nun, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ve Manisa Salihli Caferbey Mahallesi'ne kurulmak istenen çöp transfer istasyonuna ilişkin açıklaması 94
- 11.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ve Sivas iline bağlı Şarkışla-Altınyayla yol sorununa ilişkin açıklaması 94
- 12.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, Hatay'ın Hassa ilçesinde şehit olan Polis Memuru Davut Kaplan'ın ailesine ve milletimize başsağlığı dilediğine ve Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması 94:95
- 13.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ve asgari ücretten her türlü verginin kaldırılması gerektiğine ilişkin açıklaması 95
- 14.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir Karakurt Kaplıcalarının yıllardır atıl vaziyette beklediğine ilişkin açıklaması 95
- 15.- Iğdır Milletvekili Yaşar Karadağ'ın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması 95:96
- 16.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, derinleşen ekonomik krize ve zamlara ilişkin açıklaması 96
- 17.- Konya Milletvekili Halil Etyemez'in, muhalefetin öfke diliyle ve kutuplaştırma siyasetiyle hamaset yaptığına ilişkin açıklaması 96
- 18.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Konya Milletvekili Halil Etyemez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 97
- 19.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, ilaç tedarikinde yaşanan sorunlara ilişkin açıklaması 97
- 20.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması 98
- 21.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, Gaziantep ili Şahinbey ilçesinde faaliyet gösteren Eczacı İbrahim Gültekin'in yaşadığı saldırıyı kınadığına ilişkin açıklaması 98
- 22.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması 98

- 23.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne, beş yıl önce terör örgütü tarafından şehit edilen Mardin Derik Kaymakamı Muhammed Fatih Safitürk'ü şehadetinin yıl dönümünde saygıyla andığına ve Mecliste küfürbaz milletvekili istemediklerine ilişkin açıklaması 98:99
- 24.- Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı'nın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması 99:100
- 25.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması 100
- 26.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne, Atatürk Kültür Merkezi'nin açılışına, Taksim Camisi'ni hizmete sunmanın gururunu yaşadıklarına, dış politikada Mustafa Kemal Paşa'nın bağımsızlıkla ilgili sözlerini ilke edindiklerine ve büyükelçiler meselesinin bunun en güzel numunelerinden olduğuna, demokratikleşme, özgürlükler, adalet ve kalkınma alanında büyük işler başardıklarına, Mardin Derik Kaymakamı Muhammed Fatih Safitürk ve Bingöllü şehit İsa Gürmen nezdinde bütün şehitlerimizi rahmetle ve minnetle yâd ettiğine ve tüm şehit ailesi ve yakınlarına en kalbî selam ve hürmetlerini arz ettiğine ilişkin açıklaması 101:102
- 27.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Kanal İstanbul Projesi'yle ilgili büyükelçilere gönderdiği mektuba ilişkin açıklaması 103:104
- 28.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerle ilişkin açıklaması 104
- 29.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerle ilişkin açıklaması 104:105
- 30.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerle ilişkin açıklaması 105
- 31.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne, memleketi önce sosyal medya üzerinden, şimdi de Türkiye Büyük Millet Meclisi üzerinden bir savaş alanına çevirmek isteyenlerin üslubuna uymayacağına, bu üslubun milletvekillerine ve bazı Adalet ve Kalkınma Partisi sözcülerine de nüfuz etmiş olmasını esefle kınadığına ve Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerle ilişkin açıklaması 105:108
- 32.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerle ilişkin açıklaması 108:109
- 33.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne, 8 Kasım Azerbaycan Zafer Günü ve 9 Kasım Devlet Bayrak Günü'nü kutladığına ve şehitlerimizi rahmet ve minnetle

andığına, PKK'lı teröristlerin belediye otobüsünü ateşe vermesi sonucunda şehit olan Serap Eser'in şehadetinin 12'nci yıl dönümüne, terör saldırılarında hayatını kaybeden hiçbir şehidi unutmadıklarına, 9 Kasım 2021'de Şırnak'ta başlatılan Eren Kış (Bestler-Dereler) Operasyonu'na katılan güvenlik güçlerine muvaffakiyetler dilediğine, Mardin Derik Kaymakamı Muhammed Fatih Safitürk'ün şehadetinin 5'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması 119:121

34.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne, TÜİK ve İŞKUR'un işsizlik rakamlarının farklı olduğuna, iktidarın kimsesizlerin kimsesi cumhuriyetini sürdürüp geliştiremediğine, DİSK, KESK, TMMOB ve TTB'nin 2022 yılı bütçesine ilişkin taleplerine ve 14 Kasım Pazar günü Ankara Anıt Park'ta bunu bir basın açıklamasıyla dile getireceklerine, kuvvetler ayrılığının demokratik cumhuriyetin gereği olduğuna ve Kobani davasına yapılan siyasi müdahaleye ilişkin açıklaması 121:124

35.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 127:128

36.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ve Malatya'da bir binada meydana gelen göçük felaketine ilişkin açıklaması 144

37.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, 25 ve 26'ncı Dönem Adıyaman Milletvekili Behçet Yıldırım'ın gözaltında sekiz gün kalmasının hiçbir kabul edilecek yanının olmadığına ilişkin açıklaması 168

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

110, 124

1.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklaması sırasında İYİ Partiye ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması 110:111

2.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Genel Başkanına ve Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması 111:113

3.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında İYİ Parti Genel Başkanına ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması 113:116

4.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması 116:117

5.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında CHP Genel Başkanına sataşması nedeniyle konuşması 118

- 6.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yerinden sarf ettiği bazı ifadelerinde şahsına sataşması nedeniyle konuşması 124:126
- 7.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması 126:127
- 8.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 127

IX.- ÖNERİLER**128, 133, 144***A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**128:132, 133:144,
144:147*

- 1.- İYİ Parti Grubunun, Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve arkadaşları tarafından, 15 Temmuz 2016 darbe girişimi sırasında kaybolan Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) ve Jandarma Genel Komutanlığına (JGK) ait kayıp veya envanter dışı olduğu, sivil vatandaşlara dağıtıldığı iddia edilen silahların akıbetinin araştırılması amacıyla 27/10/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Kasım 2021 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 128:132, 133
- 2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştas ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, hayat pahalılığı ve yoksullaşmayla birlikte ortaya çıkan sorunların araştırılması amacıyla 9/11/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Kasım 2021 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 133:138
- 3.- CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmında yer alan, muhtarların sorunlarının tüm yönleriyle araştırılarak bunlara ilişkin çözüm yollarının tespit edilmesi amacıyla verilmiş olan (10/2642) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Kasım 2021 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 138:144
- 4.- AK PARTİ Grubunun, gündemdeki sıralama ile Genel Kurulun çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesine; Genel Kurulun 10 Kasım 2021 Çarşamba günü birleşiminde 9/11/2021 tarih ve (3/1709) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin okunarak görüşmelerinin aynı birleşimde yapılmasına ve 285 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi 144:147

X.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**148, 168****A) TEZKERELER**148:164, 164:168,
168:173

1.- Cumhurbaşkanlığının, Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Karşılıklı Yardım Anlaşması hükümlerinden kaynaklanan taahhütlerimizi yerine getirmek, ateşkesin gözlenmesi, ihlallerin önlenmesi, bölgede barış ve istikrarın sağlanması amacıyla, Türkiye'nin yüksek menfaatlerini etkili şekilde korumak ve kollamak üzere, hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Ortak Merkezin görevlerinin ifası yönünde hareket etmek üzere yabancı ülkelere gönderilmesi, bu kuvvetlerin Cumhurbaşkanının belirleyeceği esaslara göre kullanılması ile risk ve tehditlerin giderilmesi için her türlü tedbirin alınması ve bunlara imkân sağlayacak düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için 17/11/2020 tarihli ve 1272 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla verilen izin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 17/11/2021 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1709)

148:164, 164:168,
168:173**B) ÇEŞİTLİ İŞLER**

164

1.- Başkanlıkça, görüşmeleri izlemek üzere Genel Kurulu teşrif etmiş bulunan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenterler Asamblesi Başkanı Margareta Cederfeld'e "Hoş geldiniz." denilmesi

164

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**174****A) KANUN TEKLİFLERİ**

174:189

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2546) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 272)

174:189

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak iki oturum yaptı.

Yapılan yoklamalar sonucunda toplantı yeter sayısı bulunmadığından, alınan karar gereğince, 10 Kasım 2021 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere 15.27'de birleşime son verildi.

Haydar AKAR

Başkan Vekili

İshak GAZEL

Kütahya

Kâtip Üye

Mustafa AÇIKGÖZ

Nevşehir

Kâtip Üye

Enez KAPLAN

Tekirdağ

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 28

10 Kasım 2021 Çarşamba

Milletvekili Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Hüda Kaya'nın; Türk Medeni Kanunu ve Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3932) (İçişleri; Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.11.2021)

2.- Muğla Milletvekili Mürsel Alban'ın; Belediye Kanunu ve İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3933) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; İçişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.11.2021)

3.- İzmir Milletvekili Sevdâ Erdan Kılıç'ın; Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3934) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.11.2021)

4.- İstanbul Milletvekili Gökan Zeybek'in; Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3935) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.11.2021)

5.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in; Gaziler İle Şehit Yakınlarının Şartlarının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3936) (İçişleri; Milli Savunma; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.11.2021)

6.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in; Özel Tüketim Vergisi Kanunu İle Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3937) (Tarım, Orman ve Köyişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.11.2021)

7.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın; Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3938) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler; Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.11.2021)

8.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın; İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3939) (Tarım, Orman ve Köyişleri ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.11.2021)

9.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3940) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.11.2021)

10.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun; Kamuda Çalışan Avukatlarının Özlük Haklarının İyileştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/3941) (Adalet ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.11.2021)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Kamu Denetçiliği Kurumuna ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/53838) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.10.2021)

2.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 27. Yasama Dönemi'nde Başkanlığa sunulan kanun teklifleri ile yazılı soru ve Meclis araştırması önergelerine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/53839) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.10.2021)

10 Kasım 2021 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), İshak GAZEL (Kütahya)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 17’nci Birleşimini açıyorum.(x)

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

IV.- ÖLÜM, SAYGI DURUŞU VE TAZİYELER

1.- Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün ölümünün 83’üncü yıl dönümü nedeniyle saygı duruşu

BAŞKAN – Bugün Ulu Önder Atatürk’ün ölümünün 83’üncü yıl dönümüdür. Genel Kurulumuzu Yüce Atatürk’ün aziz hatırası önünde iki dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum.

(Saygı duruşunda bulunuldu)

BAŞKAN – Ruhü şad olsun.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Haydar Akar’ın, Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu, Millî Mücadele hareketinin ve İstiklal Savaşı’nın Başkomutanı, Meclisin ilk Başkanı ve ilk Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü aramızdan ayrılışının 83’üncü yıl dönümünde saygı, özlem ve rahmetle andığına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu, Millî Mücadele hareketinin ve İstiklal Savaşı’mızın Başkomutanı, Meclisimizin ilk Başkanı ve ilk Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün aramızdan ayrılışının 83’üncü yıl dönümünde onu bir kez daha minnet ve şükranla anıyoruz.

Milletlerin tarihinde önemli günleri ve dünyaya damgasını vurmuş önemli şahsiyetleri vardır. İşte, gerçekten, milletimizi ve kültürümüzü inancıyla, kendi medeniyetiyle, kendi yaşantısıyla ve geçmişiyle birlikte dünyaya tanıtan Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk, adalet sisteminde, eğitimde, devlet yapısında, sanat ve kültür alanlarında yaptığı devrimlerle çağdaş ve laik bir devletin temellerini en güçlü bir şekilde atmıştır. Bundan dolayıdır ki Büyük Atatürk, bir bağımsızlık kahramanı ve kurtarıcı olmanın yanı sıra bir ulusun yeniden varoluşunu sağlayan ve yeni bir devleti kuran bir kurucu önderdir. Atatürk, ülkesi ve milleti için gerçekleştirdiği devrimlerle dünyayı derinden etkilemiş, ulusumuza olduğu kadar insanlığa da mal olmuştur. O, ölümüne kadar yaşamının her evresinde hep geleceği düşünerek ileriye bakmış, geçmişe takılıp kalmanın geleceği kurtarmayacağını bilerek, gelecekle ilgili planlar yaparak kararlar almıştır. Türk ulusunun kurtarıcısı, çağdaş Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu, eşsiz devlet adamı ve büyük devrimci Atatürk sonsuza kadar gönlümüzde yaşayacak, ilke ve devrimleri ülkemizin geleceğine yön vermeyi sürdürecektir.

(x) 7/4/2020 tarihli 78’inci Birleşimden itibaren, coronavirüs salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu’ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Bu duygu ve inançla, mazlum milletlerin bağımsızlık mücadelesine de örnek olan, zaferle taçlanan Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın Başkomutanı, laik cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü saygı, özlem ve rahmetle anıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü münasebetiyle söz isteyen Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'a aittir.

Buyurun Sayın Ceylan. (CHP sıralarından alkışlar)

VI.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerimin başında hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün hüzünlü bir gün. Bugün, bundan seksen üç yıl önce bir millet, kurucusunu, önderini, güç aldığı liderini kaybetti. O, öyle büyük bir liderdi ki gücünü halkından almış, halkının sevgisiyle, başarılamaz denilen hedefleri başarmıştır ve çağını aşan vizyonuyl “Benim manevi mirasım ilim ve akıldır.” diyerek günümüze dahi ışık tutmuştur. “Türkiye Cumhuriyeti, şeyhler, dervişler, müritler, meczuplar memleketi olamaz. En doğru, en hakiki tarikat medeniyet tarikatıdır.” diyerek, günümüzde Türkiye'yi yönetenleri 15 Temmuzdan çok önce uyarmıştır.

“Millî ekonominin temeli ziraattır.” diyerek, şimdilerde, yerli ve millî olduğunu iddia eden ancak samanı dahi yurt dışından getirenlere doğru yolu göstermiştir.

“Bir devlet ki kendi kanunlarına göre yargı hakkını yabancılara uygulayabilmekten yoksundur, o devlete bağımsız denilemez.” diyerek, bugün “kamu-özel iş birliği” adı altında İngiliz mahkemelerinin yargısını kabul edenleri uyarmıştır.

“Türk tarihi incelenecek olursa gerileme ve yıkılma nedenlerinin ekonomik problemlerden başka bir şey olmadığı anlaşılır.” diyerek, pazardan çöp toplayan ailelerin, çocuğuna pantolon alamadığı için intihar eden babaların olduğu bir tablonun bizi felakete sürükleyeceğini anlatmıştır.

“Siyasi ve askerî zaferler ne kadar büyük olursa olsun ekonomik zaferlerle taçlandırılmazsa kazanılacak başarılar yaşayamaz, az zamanda söner.” diyerek, politik bağımsızlığın ancak ekonomik bağımsızlıkla sağlanabileceğine dikkat çekmiş, bugün bir Amerika'ya bir Rusya'ya efelenip süt dökmüş kedi gibi kapıda bekleyenlere, rahibi uçurup gazeteciyi kaçıranlara ders vermiştir.

İstanbul Sözleşmesi'ni iptal edenleri “Şuna inanmak lazımdır ki dünya yüzünde gördüğümüz her şey kadının eseridir. Bizim toplumumuzun uğradığı başarısızlıkların sebebi, kadınlarımıza karşı ihmal ve kusurdur.” diyerek uyarıştır.

O, istese padişah olabilirdi, kral olabilirdi “Türk halkının karakterine en uygun yönetim biçimi başkanlıktır.” diyerek “Hızlı karar almamızı sağlıyor.” diyerek tek adam olabilirdi; kendisini, hısım ve akrabalarını, yandaşlarını “Millete hizmet ediyorum, yol yapıyorum, köprü yapıyorum.” diyerek zenginleştirebilirdi. O ne yaptı? Bütün mal varlığını Türk milletine bağışladı. Çok sevildi Atatürk çünkü kendinden çok milletini sevdi, bütün bir ömrünü ülkesine adadı; hep aydınlığı, hep doğruyu, hep vicdanı işaret etti. İşte bunun için bütün karanlık odaklar da hep onu hedef aldı. Ancak milletin hafızasından onu silmeye çalışanlar gördüler ki onu unutturamıyorlar. Hâlâ, tüm millî bayramlarda, halk, her yıl artan kalabalıklarla Ata'sına koşmakta. Tam seksen üç yıl sonra 10 Kasım'da saat dokuzu beş geçte bütün Türkiye susmakta, yaptığı işi bırakarak iki dakikalık saygı duruşunun ardından, kaybettiği liderini düşünmekte ve onun için hüzünlenmektedir.

Nedir onu milletinin gönlünde bu kadar özel kılan şey? Geçmişe takılı kalmayıp hep geleceği düşünmesidir; Türk milletine inanması, güvenmesi ve bunu her fırsatta belli etmesidir; çağını aşan devrimleriyle ülkesini medeni ulusların ilerisine taşıma çabasıdır; bilgili, barış yanlısı bir lider olması, Türkiye'nin geleceğini gençlere emanet edecek kadar ileri görüşlü olmasıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

“İki Mustafa Kemal vardır.” der Yüce Atatürk. “Biri ben, et ve kemikten, geçici Mustafa Kemal; ikinci Mustafa Kemal, onu ‘ben’ kelimesiyle ifade edemem. O, ben değil, bizdir; o, memleketin her köşesinde yeni fikir, yeni hayat ve büyük ülkü için uğraşan aydın ve savaşçı bir topluluktur. Ben onların rüyasını temsil ediyorum. Benim teşebbüslerim onların özlemini çektikleri şeyleri tatmin içindir. O Mustafa Kemal sizsiniz, hepinizsiniz. Geçici olmayan, yaşaması ve başarılı olması gereken Mustafa Kemal odur.”

Böylesine büyük bir lider unutulamaz ve unutulmayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR CEYLAN (Devamla) – Başkanım...

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ÖZGÜR CEYLAN (Devamla) – Bize düşen görev, onun vasiyetini yerine getirmek yani akıl ve bilimi kendimize rehber edinerek ülkemizi çağdaş ve medeni ulusların ilerisine geçirecek çalışmaları yapmaktır. Ne mutlu bize ki böyle bir lidere ve onun gösterdiği yolda ilerleme şansına sahibiz.

Sözlerimi, hayatıyla, devrimleriyle, ilkeleriyle yalnız bizi değil bütün dünyayı etkileyen bu eşsiz dâhinin arkasından, sadık dostu ve silah arkadaşı İsmet İnönü'nün Dolmabahçe Sarayı'ndan onun naasını uğurlarken bitirdiği gibi bitirmek istiyorum: “Eşsiz kahraman Atatürk, vatan sana minnettardır.”

Ruhu şad olsun. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, Kırklareli'nin düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümü ve 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü münasebetiyle söz isteyen Kırklareli Milletvekili Sayın Selahattin Minsolmaz'a aittir.

Buyurun Sayın Minsolmaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2.- Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz'ın, Kırklareli'nin düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümü ve 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

SELAHATTİN MİNSOLMAZ (Kırklareli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü ve ilim Kırklareli'nin düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümü münasebetiyle gündem dışı söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi, aziz milletimizi ve kıymetli hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın başında, cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, vatani ve milleti adına yaptığı büyük işler için rahmet ve minnetle anıyorum.

Atatürk, kahraman Türk milletinin, bütün imkânlardan mahrum edilse dahi tam bağımsızlık ideali ve mücadele azmiyle kendini her daim kurtarabilecek güce, azim ve kararlılığa sahip olduğunu tüm dünyaya göstermiştir. Ruhu şad olsun.

Türk milleti dünya sahnesinde var olduğundan beri en büyük kahramanlık destanlarının müellifi olmuştur. Kutsal vatan toprağımızın âdeta her karışı şehit kaniyla sulanmış, büyük mücadelelerle korunmuş ama asla işgalcilere terk edilmemiştir. Vatan şairimiz Mehmet Akif Ersoy bu gerçeği şu dizelerde ifade etmiştir: “Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda? / Şüheda fışkıracak, toprağı sıksan şüheda!” Aziz milletimiz bağımsızlığı tehlikeye düştüğü en zor zamanlarda bile umudunu kaybetmemiş, vatani ve hürriyeti için canını seve seve vererek müstevlilerin emellerini yerle yeksan etmiştir.

Ana yurdun birçok yeri gibi, Trakya ve onun güzel şehri Kırklareli'mizde de Birinci Dünya Savaşı sonunda işgal devletlerinin acımasız kuşatması olmuştur lakin kahraman milletimiz ve ordumuz Kırklareli'de bu işgal girişimine en başından karşı durmuş; düzenlediği kongrelerle, mitinglerle, gösterdiği şanlı direnişle bağımsızlık ülküsünden asla vazgeçmemiştir. Bunun neticesi olarak, kahraman Türk ordusu 1 Kasım 1922 tarihinde Vize'yi, 8 Kasım'da Lüleburgaz ve Pınarhisar'ı, 9 Kasım'da Babaeski, Pehlivan köyü, Alpulu ve Büyükmandıra'yı, 10 Kasım'da Kırklareli'yi, 11 Kasım'da Kofçaz ve Demirköy'ü düşman işgalinden kurtarmıştır.

1922 Kasımında destansı mücadelesinin karşılığını zaferle taçlandıran aziz milletimiz, tam on altı yıl sonra, yine bir kasım ayında, Milli Mücadelesi'ne önderlik ve Başkomutanlık eden, cumhuriyetimizin banisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümünün derin acısını yaşamıştır.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, emperyalist devletlerin ülkemiz üzerinde kurguladığı oyunlara “Geldikleri gibi giderler.” sözüyle cevap vermiş ve milletimizin cansiparane mücadelesine liderlik ederek Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş temellerini atmıştır. Azimli ve kararlı yapısıyla Atatürk, Trakya'da ve Anadolu'da yaktığı çoban ateşlerini âdeta bir ateş topuna çevirerek Samsun'da başlattığı Milli Mücadele'yi Sakarya'da, Dumlupınar'da, İzmir'de ve tüm vatan sathında başarıyla devam ettirmiştir. Tarihte eşine az rastlanır bu bağımsızlık savaşının kazanılmasıyla da varlığımıza ve istikbalimize kastedenlerin hain emelleri kursaklarında bırakılmıştır. Emperyal güçlerin geçmişte ordularıyla ve silahlarıyla yapamadıklarını bugün başka yollarla, başka araçlarla yine yapmaya çalıştıkları, vatanımız üzerinde ve yüzlerce kilometre sınırimız bulunan komşularımızla karanlık çabalar içinde oldukları gün gibi aşîkârdır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilerleyişine, yükselişine sekte vurmaya çalışanlar şunu asla unutmamalıdır: Tarih tekerrürden ibarettir, geçmişte verdiğimiz cevaplar geleceğin teminatı niteliğindedir. Ecdadımızın büyük bedeller ödeyerek bağımsız bir ülke olarak bize emanet ettiği Türkiye'mizi, ilim Kırklareli'ni, tarih yazan şehitlerimizin ve gazilerimizin duygu ve düşünceleriyle koruma, kollama ve geliştirme azim ve kararlılığımızdır. Gerek dış güçlerin gerekse içeride ve sınırlarımız dışında onların taşeronluğunu yapan terör örgütlerinin tüm planlarını boşa düşürerek, inancımızdan hiçbir şey kaybetmeden milletimize hizmet etmeye devam ediyoruz ve devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu duygu ve düşüncelerle, vefatının 83'üncü yıl dönümünde, cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve bu vatan için canlarını feda eden şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyorum. Kırklarelili hemşehrilerimin de kurtuluş günlerini en kalbî duygularla tebrik ediyor, hürmet ve muhabbetlerimi sunuyorum. (AK PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, Trakya'nın düşman işgalinden kurtuluşuyla ilgili söz isteyen Tekirdağ Milletvekili Sayın Enez Kaplan'a aittir.

Buyurun Sayın Kaplan. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

3.- Tekirdağ Milletvekili Enez Kaplan'ın, Trakya'nın düşman işgalinden kurtuluşuna ilişkin gündem dışı konuşması

ENEZ KAPLAN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gündem dışı konuşma yapmak üzere şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, Trakya olarak düşman işgalinden kurtuluş sevincini yaşadığımız kasım ayının aynı zamanda Türk milleti için hüznü ay olduğunu hatırlatmadan geçemeyeceğim. “Yurtta barış, dünyada barış.” felsefesiyle yola çıkıp silah arkadaşlarıyla hep birlikte, tüm imkânsızlıklara ve zorluklara rağmen Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü vefatının 83'üncü yılında rahmet, minnet, şükranla anıyor, aziz hatıraları önünde saygıyla eğiliyorum.

Sadece Türk milleti için değil, tüm milletler için örnek alınacak bir şahsiyet, yol gösterici bir lider, büyük bir dehaydı. Ömrünü milletin muasır medeniyetler seviyesine ulaşmasına adanmış Atatürk'ün açtığı yolda, kurduğu ülküde, gösterdiği amaca hiç durmadan yürüyeceğimize ant içiyor, ruhlarının şad olmasını Yüce Allah'tan niyaz ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, Kurtuluş Savaşı sonunda, halkın kendisini yönettiği, demokratik hak ve hürriyetleri içine alan, eşitlik temeline dayanan sosyal, hukuk devletini ifade eden yönetim biçimi olan cumhuriyet ekim ayında ilan edildi. 29 Ekimde tüm dünyaya bağımsızlığımızı duyurduğumuz Cumhuriyet Bayramı'mızı 98'inci yılında hep birlikte, büyük bir coşkuyla kutladık. Hepimizin bildiği üzere, bu yıl Cumhuriyet Bayramı cuma günü kutlandı. Camilerimizde cuma hutbesinde, bizlere bu vatanı armağan eden, Türkiye Cumhuriyeti'nin, hatta Diyanet İşleri Başkanlığının da kurucusu olan Gazi Mustafa Kemal Atatürk anılmadı. Diyanet, ülkemizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'e ve silah arkadaşlarına bir Fatih'a'yı çok mu görüyor, anlamış değilim.

Değerli milletvekilleri, sonbahar ayları, özellikle ekim, kasım Trakya halkı için özel aylardır. Ekim ayı içerisinde, 29 Ekim'de Marmara Ereglisi, Çerkezköy, Kapaklı, Saray ilçelerimizin düşman işgalinden kurtuluşu gerçekleşmiştir. Kasım ayında ise, 1 Kasımda Çorlu, Ergene, Vize ilçelerimiz, 2 Kasımda Muratlı ilçemiz, 8 Kasımda Lüleburgaz, Pınarhisar ilçelerimiz, 9 Kasımda Babaeski, Pehlivan köy ilçelerimiz, 11 Kasımda Kırklareli ilimiz ve Kofçaz, Demirköy ilçelerimiz, 13 Kasımda Tekirdağ ilimiz, 14 Kasımda Malkara, Hayrabolu ilçelerimiz, 17 Kasımda Şarköy ilçemiz, 18 Kasımda Uzunköprü ilçemiz, 19 Kasımda Keşan, Meriç ilçelerimiz, 20 Kasımda İpsala ilçemiz, 23 Kasımda Havsa, Enez ilçelerimiz, 25 Kasımda Edirne ilimiz, 26 Kasımda Çanakkale ilimiz ve Gelibolu ilçemiz bağımsızlığını kazandı. Ne mutlu bizlere ki bu saydığım tüm yerler yani Trakya'mız doksan dokuz yıl önceki kasım ayında birer birer düşman işgalinden kurtulmuştur. Bu kurtuluş mücadelesinde Trakya halkının cesareti vardır; anaların, evlatların gözyaşı vardır; kahraman Trakya vatanseverlerinin kanları vardır. Vatanın bağımsızlığı için canlarını gözlerini kırpmadan veren "Ölürsek şehidiz, kalırsak gazi." diyerek cephelerde koşan ecdadımıza ne kadar minnet duysak azdır; hepsinin ruhları şad, mekânları cennet olsun.

Değerli milletvekilleri, cumhuriyete giden yolda en büyük engellerden biri olan saltanatın kaldırılması da yine kasım ayı içerisinde gerçekleşmiştir. Mustafa Kemal Atatürk saltanatın kaldırılmasıyla ilgili olarak "Milletin saltanat ve hâkimiyet makamı yalnız ve ancak Türkiye Büyük Millet Meclisidir, bundan başka bir saltanat yoktur." demiştir. Türk milleti adına her türlü kararların alınacağı yerin sadece ve sadece Türkiye Büyük Millet Meclisi olduğu, Türkiye'nin her yerinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından temsil edileceği sözleriyle tescillenmiştir.

Sözlerimi Atatürk'ün "Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir." vecizesiyle son veriyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika söz vereceğim.

İlk söz Sayın Kaya'ya ait.

Buyurun Sayın Kaya.

VII.- AÇIKLAMALAR

1.- Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya'nın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü aramızdan ayrılışının 83'üncü yıl dönümünde millet olarak rahmet ve saygıyla anıyoruz.

Anadolu topraklarından yükselen bağımsızlık ve özgürlük meşalesi ve onun büyük ateşleyicisi olan Atatürk, dünyada pek çok topluma da örnek olacak bir davranış sergilemiştir. Atatürk'ün ve kahraman atalarımızın bizlere bırakmış olduğu değerli mirası geleceğe taşımak, uğruna büyük bedeller ödenen vatanımıza ve bağımsızlığımıza her şartta sahip çıkmak, yaşatmak ve yüceltmek millet olarak hepimizin ortak sorumluluğudur. Milletimizi ve vatanımızı yok olma tehlikesinden kurtaran, bizlere özgür ve bağımsız bir millet olarak yaşama onurunu kazandıran Mustafa Kemal Atatürk daima gönlümüzde yaşayacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle, vefatının 83'üncü yıl dönümünde, cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere Millî Mücadele'mizin tüm kahramanlarını rahmet, saygı ve minnetle anıyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aydın...

2.- *Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ve Bursa Kültürpark'taki Çağdaş Gazeteciler Derneği Lokalini yıkmak için tebligat gönderen AKP'li Bursa Büyükşehir Belediyesinin bu yanlıştan bir an önce dönmesi gerektiğine ilişkin açıklaması*

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cumhuriyetimizin kurucusu, büyük komutan, eşsiz devlet adamı Atatürk'ü aramızdan ayrılışının 83'üncü yılında sevgi, saygı ve rahmetle anıyorum.

Ulu Önder Atatürk, ülkemizin ve halkın içinde bulunduğu olanaksızlıklara boyun eğmeyip kararlı ve dirençli tutumuyla Türk halkını bağımsız Türkiye ülküsü doğrultusunda yönlendirerek zafere ulaştırmıştır; kendisini bir kez daha rahmetle anıyor, aziz hatırası önünde saygıyla eğiliyorum.

Son olarak da Sayın Başkan, AKP'li Bursa Büyükşehir Belediyesi, Bursa'nın simgesi Kültürpark'taki Çağdaş Gazeteciler Derneği Lokalini yıkmak için tebligat göndermiştir. Burası Bursa'nın hafızasıdır. Uğur Mumcu'dan Aziz Nesin'e, Yaşar Kemal'den Cem Karaca'ya bütün sanatçıları ve gazetecileri ağırlamış olan mekân, yıkılarak âdeta bu anılar da yok edilmek istenmektedir. Bursa Büyükşehir Belediyesini buradan uyarıyorum: Bu yanlıştan bir an önce dönsün, yoksa bu konunun takipçisi olacağız diyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

3.- *Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ve İYİ Parti Milletvekili Lütfü Türkkan'ın şehit ailesine küfredmesini şiddetle kınadığına ilişkin açıklaması*

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ebediyete irtihalinin 83'üncü yıl dönümünde Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü saygıyla yâd ediyorum.

Vatani için hayatını feda eden şehitlerimizin aziz hatıralarına ve yakınlarına saygısızlık asla kabul edilemez. İYİ Parti Milletvekili Lütfü Türkkan'ın şehit ailesine ağza alınmayacak şekilde küfredmesini şiddetle kınıyorum. Aziz şehitlerimizin emanetlerine hürmetsizlik asla affedilmeyecek bir çirkinliktir. Aynı ölçekte pervasız savunmalar milletimizi incitmeye devam etmektedir. Millî iradenin tecellîgâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisi böyle bir edepsizliği asla kaldıramaz. Aziz şehitlerimizin emanetlerine hürmetsizlik edenler milletimize ve tüm değerlerimize saygısızlık etmektedir. Milletimiz bu saygısızlığı yapanlara zamanı geldiğinde en sert cevabı verecektir. AK PARTİ olarak her zaman şehit ailelerinin yanında olduk, yanında olmaya devam edeceğiz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

4.- *İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ve Adalet Komisyonunda kabul edilen İcra ve İflas Kanunu hakkındaki teklifin Genel Kurul aşamasında çocuğun kişisel görüşme hakkını düzenleyen maddelerinin geri çekilerek detaylı bir görüşme yapılması önerisinde bulunduğuna ilişkin açıklaması*

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, öncelikle bağımsızlık ve egemenliğimizin eşsiz mimarı Ulu Önder'imiz Mustafa Kemal Atatürk'ü saygı, özlem ve şükranla anıyorum; ruhu şad olsun.

Sayın Başkan, AK PARTİ milletvekillerinin imzasıyla Adalet Komisyonuna sunulan, kabul edilen, “İcrayla çocuk teslimine son.” olarak ifade edilen maddeleri de içeren İcra ve İflas Kanunu hakkındaki teklif Genel Kurulun gündemine gelecek. Bizlerin de bu alanda çalışan sivil toplum kuruluşlarının da ciddi kaygıları ve uyarıları bulunmaktadır. Çocuğun kişisel görüşme hakkını düzenleyen teklifin, çocuğun bir nesne olarak görülüp çocuğun üstün yararı ilkesinin uygulanması yönünde somut tedbirler içermeyen ve kurumsal mekanizmayı düzenlemeden bu şekilde yasalaşması durumunda kaygı verici gelişmelere yol açacağı uyarıları yapılmaktadır. Ben, Genel Kurul aşamasında çocuklarla ilgili bu maddelerin geri çekilerek tekrar bu kaygıları giderici, detaylı bir görüşme yapılması önerisinde bulunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Barut...

5.- *Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, kısa çalışma ödeneğinin emeklilik süresine eklenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması*

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, zaten büyük bir ekonomik ve siyasi kriz ortamında yaşanan pandemi sürecinde halkı mağdur etmeyi başaran iktidar, yurttaşlarımızın çağrılarına kulak vermiyor. Bu güzel ülkede esnafından çiftçisine, emeklisinden kamu emekçisine, işçisinden işsizine herkes feryat ediyor. Niye bunlar yaşanıyor? Çünkü AKP'nin yanlış ekonomi politikaları sonucu ocaklar battı. Bu kara kış aylarında ocaklar tütmüyor; elektrikten doğal gaz, kömürden şekere her şey fahiş oranda zamlandı. Siftahsız dükkân kapatan esnaftan ürünü para etmeyen çiftçiye kadar herkese çare bulmanız gerekiyor. Pandemide insanlarımıza kısa çalışma ödeneği verildi, bundan yararlanan yurttaşlarımızın sağlık primleri kesildi, emeklilik primlerine yansımada; hakkı verilseydi, emekliliğine üç yıl kalan birisi bir buçuk sene sonra emekli olacaktı; yapılmadığı için üç senedir hâlâ bekliyor, aradan geçen süreyi kaybetmiş oldu. Kısa çalışma ödeneği emeklilik süresine eklensin, mağduriyet sona ersin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Adıgüzel...

6.- *Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Fatsa'da faaliyette bulunan altın madeni şirketinin Samsun Bölge İdare Mahkemesinin aldığı yürütmenin durdurulması kararına rağmen faaliyetlerine devam etmesinin devlete meydan okumak anlamına geldiğine ilişkin açıklaması*

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Fatsa'da altı yıldır faaliyette bulunan siyanürlü altın madeni hakkında Samsun Bölge İdare Mahkemesinin aldığı yürütmenin durdurulması kararı bölge halkı tarafından sevinçle karşılanmıştı. Firma ise mahkeme kararına rağmen faaliyetlerine devam edeceğini dün açıklamıştır. Bu ne cürettir! Bu, yargı makamına kafa tutmaktır; bu, devlete meydan okumaktır. Daha önce de alan açmak için yanındaki orman alanını yakmaktan çekinmeyen, alçaklıkta sınır tanımayan FETÖ iltisaklı bu şirket, alışkın olduğu üzere, bir kere daha millete kafa tutmaktadır.

Hükümeti uyarıyorum, kolluk kuvvetlerini ve Ordu Valisini uyarıyorum: Behemehâl ve ivedilikle tespit yapıp alan mühürlenmelidir, yargı kararı uygulanmalıdır yoksa Yukarıtepe’de bundan sonra olacak olan her türlü olumsuz durumun sorumlusu sadece bu siyanür ve sülfürik asit çeteleri değil; buna yol veren, görmezden gelen hatta yardım eden yürütme bürokrasisi olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Şeker....

7.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker’in, 2015 yılında şehit olan Jandarma Er Emre Kaan Arlı’nın Kocaeli’deki mezarına yapılan saldırıya ilişkin açıklaması

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Suriye tezkeresinde ret oyu kullandıkları için PKK terör örgütü tarafından “Hayırlı bir iş yapılmıştır.” övgüsü alanlar, Bingöl’de “Burası kürdistan.” diyen terör sempatisinin karşı dut yemiş bülbül gibi sessiz kalanlar, terör örgütüne tepkisini dile getiren şehidimizin ağabeyini boğmaya çalışırken edep ve hayâ sahibi bir insanın ağzına almayacağı galiz küfürleri sıralayan zavallılar; gözünüz aydın, sizden cesaret alan PKK terör örgütü yanlısı, 2015 yılında şehit olan Jandarma Er Emre Kaan Arlı’nın Kocaeli’deki mezarına slogan yazıp hakaretlerde bulundu. Şehidimizin mezarına yapılan bu çirkin saldırıyı, terör örgütlerini cesaretlendiren siyasileri şiddetle kınıyorum.

Şehidimize ve yakınlarına yapılan bu saygısızlıklar cezasız kalmayacaktır diyor, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Karaduman...

8.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman’ın, polis memurlarının olumsuz çalışma şartlarına ilişkin açıklaması

ABDULKADİR KARADUMAN (Konya) - Sayın Başkan, olumsuz şartlarda çalışmak zorunda kalan polis memurlarımız mesleki yaşamda tükenmişlik sendromu yaşamakta ve intihara kadar varabilen ölümcül düşüncelerle yaşamlarını sürdürmektedir. Polislerimiz feryat ediyor, ardından intihar notları bırakıyor. “Sosyal hayatımız yok, ağır baskı altındayız, mobbinge maruz bırakılıyoruz.” diyor. Ancak, bunlara karşılık, çalışma koşullarının iyileştirilmesi yönünde bir adım atılmıyor. Ne yazık ki son dönemlerde artış gösteren polis intiharı haberlerini üzümlerle takip ediyoruz. Bu intiharların sebepleri acilen ortaya çıkarılmalıdır. Yetkililer polemiklerle vakit harcamak yerine, hayatı yaşanmaz hâle getirilen polislerimizin mağduriyetleriyle ilgilenmelidir. Polislerimizin çalışma koşulları bir an önce iyileştirilmeli, üzerlerinde baskı ve mobbinge dönüşen keyfi karar ve uygulamalar acilen ortadan kaldırılmalıdır.

BAŞKAN – Sayın Aydoğan...

9.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan’ın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün vefatının 83’üncü yıl dönümüne ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Boğaziçi Üniversitesi güney kampüsünün sit alanı statüsünü yeniden tanımlama kararının yağmanın ve talanın önünü açtığına ilişkin açıklaması

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü ölüm yıl dönümünde saygı ve rahmetle anıyorum.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Boğaziçi Üniversitesi güney kampüsünün sit alanı statüsünü yeniden tanımlama kararı aldı yani yağmanın ve talanın önünü açıyor. Boğaziçi Üniversitesi akademisyenleri ve mezunları yürütmenin durdurulması ve iptali istemli dava açtılar. Bu davada, yüz elli sekiz yıldır güney kampüsünün “kampüs” olduğunu söylüyorlar, yaşam alanlarını korumak için mücadele ediyorlar. Son dönemde Boğaziçi’nde talana ve yağmaya yönelik yapılan uygulamalar endişe vericidir. Şimdiye kadar

akademik olarak edindiği yerle anılan Boğaziçi'ne yönelik bu hınç nedir, bu öç nedir, bu saldırganlık nedir? Çekin elinizi Boğaziçi'nin üzerinden, çekin elinizi modern Türkiye'nin değerlerinin üzerinden.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakırhoğlu...

10.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırhoğlu'nun, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ve Manisa Salihli Caferbey Mahallesi'ne kurulmak istenen çöp transfer istasyonuna ilişkin açıklaması

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aramızdan ayrılışının 83'üncü yılında Ata'mızı saygıyla anıyorum, ruhu şad olsun.

Değerli milletvekilleri, pazar günü Manisa Salihli Caferbey Mahallesi'nde eylem vardı. Davulların çaldığı, halayların çekildiği, seğmen oynandığı eylemde Caferbeyliler cennet köşesi köylerine çok yakın mesafede kurulmak istenen çöp transfer istasyonunu protesto ettiler. Söz konusu proje için ÇED süreci işletilmemiştir. Ayrıca, köyün içme suyu pompası ve tarımsal sulama pompaları proje alanının içinde yer almaktadır. Düne kadar köylünün üzüm serdiği, mera olarak kullandığı alan çöp tesisine dönüşecek, üstelik köy halkının yoğun itirazlarına rağmen, üstelik Salihli Belediye Başkanının seçim öncesi vermiş olduğu sözlere rağmen. Buradan “Tesisin yapılmasına karşıyız, izin vermeyeceğiz.” diyen Belediye Başkanını sözünün arkasında durmaya, Manisa Valiliğini ve Büyükşehir Belediyesini projeyi tekrar gözden geçirmeye davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Karasu...

11.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ve Sivas iline bağlı Şarkışla-Altınyayla yol sorununa ilişkin açıklaması

ULAŞ KARASU (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, partimizin ve ülkemizin kurucusu, ebedî Genel Başkanımız Mustafa Kemal Atatürk'ü şükran ve minnetle anıyorum.

Seçim bölgem Sivas'a bağlı Altınyayla ve Şarkışla ilçelerini birbirine bağlayan yol ödenek olmadığı için yıllardır tamamlanmayı bekliyor. Son olarak, Şarkışla Kaymakamlığı tarafından, Şarkışla-Altınyayla yol yapım projesinin bitim tarihi 2019 yılı olarak açıklanmıştı. Ancak aradan geçen iki yılda da yol tamamlanamadı. Söz konusu güzergâh, seyir güvenliği açısından hemşehrilerimiz için tehlike arz etmekte, can kayıplı kazalar meydana gelmektedir. Bölge halkının talebi yolun günümüz koşullarına uygun bir şekilde yapılmasıdır. Her fırsatta “Yol yaptık.” diyen iktidar yetkilileri yirmi yılda tamamlanamayan 37 kilometrelik Şarkışla-Altınyayla yoluna dair neden sessiz kalıyor? Buradan, başta Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile Karayolları Genel Müdürlüğü olmak üzere tüm yetkilileri göreve davet ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Durmuşoğlu...

12.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, Hatay'ın Hassa ilçesinde şehit olan Polis Memuru Davut Kaplan'ın ailesine ve milletimize başsağlığı dilediğine ve Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Hatay'ın Hassa ilçesinde uygulama noktasında görev yaptığı esnada trafik kazası sonucu şehit olan Kadırlılı hemşehrımız Polis Memuru Davut Kaplan'ı dün düzenlenen törenle ebedî istirahatgâhına uğurladık; aziz milletimizin ve ailesinin başı sağ olsun.

Şehitlerimiz, milletimizin canından birer parçadır. Şehitlerimizin geride bıraktığı yakınları, yetimleri ve öksüzleri milletimize emanettir. İnşallah, bu emanetlere sahip çıkacak, şehitlerimizin ruhlarını asla incitmeyecek, gazilerimizi asla yalnız bırakmayacağız. Şehitler diyarı Osmaniye Milletvekili olarak kıymetli şehit ailelerimizin her zaman yanındayım ve sonuna kadar da olmaya devam edeceğim.

Tarihi boyunca şanlı zaferler yazan, büyük Türk milletine cumhuriyet gibi büyük bir eser bırakan, millî iradenin tecelligâhı Gazi Meclisin ilk Başkanı, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ahirete irtihal edişinin 83'üncü yıl dönümünde rahmetle yâd ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Sümer...

13.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ve asgari ücretten her türlü verginin kaldırılması gerektiğine ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü 83'üncü ölüm yıl dönümünde saygı ve özlemle anıyorum.

MEMUR-SEN ekim ayı açlık ve yoksulluk araştırmasını yayınladı. Buna göre, Türkiye'deki 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı 3.027 TL, yoksulluk sınırı da 8.595 TL. İktidara yakınlığıyla bilinen sendikalar dahi Türkiye'deki açlık sınırının asgari ücretten fazla olduğunu dile getiriyor. AKP iktidarı bundan önceki konularda olduğu gibi Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun çağrısına cevap vermeli, asgari ücretten her türlü vergiyi kaldırmalıdır.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın İlhan...

14.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir Karakurt Kaplıcalarının yıllardır atıl vaziyette beklediğine ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) – Türkiye'nin şifalı en önemli termal sularından birini barındıran Kırşehir Karakurt Kaplıcaları yıllardır atıl vaziyette beklemektedir. 2017 yılında İl Özel İdaresi aracılığıyla yap-işlet-devret projesi hazırlandıysa da şu ana kadar hiçbir adım atılmamıştır. Böyle bir kaplıcanın atıl kalmaması için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün onay vermiş olmasına rağmen, Kırşehir Belediyesinin termal kaplıca ve sağlık tesisi yapmak için İl Özel İdaresine yapmış olduğu talep yazısına İl Özel İdaresince çok ilginç bir şekilde “Asli göreviniz ve hizmet alanınız dışında.” denilerek ret cevabı verilmiştir. Kırşehir için çok önemli bir tarihî değer yok olmasına, başta İl Özel İdaresi yetkilileri olmak üzere kimsenin göz yummaya hakkı yoktur. Bu sebeple, bir an önce bu yanlıştan dönülüp Kırşehir Belediyesinin bu makul talebine olumlu yanıt verilmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Karadağ...

15.- Iğdır Milletvekili Yaşar Karadağ'ın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

YAŞAR KARADAĞ (Iğdır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün 10 Kasım, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ebediyete intikalinin 83'üncü yıl dönümü. Atatürk, Türk milletinin tarihî ve millî ortak değeridir. O, Türk milletinin sinesinde bir hilal gibi parlayan kurtuluşun öncü ismidir. Atatürk, yalnız kahraman milletin büyük bir lideri olmakla kalmamıştır, o aynı zamanda insanlığın da en büyük evladı olmuştur. Aziz Türk milleti onun bıraktığı emaneti hiçbir kirli emele bırakmayacak, onun izinde Türkiye Cumhuriyeti'ni ilelebet payidar kılacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle Milli Mücadele'nin önderi, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, ilk Cumhurbaşkanımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü vefatının 83'üncü yıl dönümünde saygıyla, minnetle, rahmetle anıyorum.

BAŞKAN – Sayın Tutdere...

16.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, derinleşen ekonomik krize ve zamlara ilişkin açıklaması

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde yurttaşlarımız derinleşen ekonomik kriz ve zamlar nedeniyle telafisi imkânsız mağduriyetler yaşamaktadır. Zamlar halkımızı inim inim inletmekte, limon gibi sıkılmaktadır. Seçim bölgesi Adıyaman'dan bir asgari ücretlinin, onurlu bir babanın yolladığı, ekonomik kriz nedeniyle yaşadığı sıkıntıları özetleyen mesajını sizlerle paylaşmak istiyorum. Ülkemizde halkımızın yaşadığı mağduriyeti özetleyen, yürekleri parçalayan mesajı aynen aktarıyorum: “Bu sabah çocuğum okula harçlıksız gitti, kızıma yalan söylüyorum ‘Bozuk para yok.’ diye.” İşte, iktidarınızın on dokuz yıl sonunda insanlarımızı getirdiği nokta: Yolsuzluklar, işsizlik, yoksulluk, açlık, mutsuz bir Türkiye. Batsın zam düzeniniz, batsın torpil düzeniniz, batsın faiz düzeniniz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Etyemez...

17.- Konya Milletvekili Halil Etyemez'in, muhalefetin öfke diliyle ve kutuplaştırma siyasetiyle hamaset yaptığına ilişkin açıklaması

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Özellikle son dönemlerde muhalefetin giderek hırçınlaştığını görmekteyiz, öfke dilinden bir milim ileri gidemeyen muhalefet partileriyle karşı karşıyayız. Muhalefet, bu öfke diliyle ve kutuplaştırma siyasetiyle âdeta hamaset yapmaktadır. Toplumun değişik kesimlerine karşı kullanılan bu fütursuz ve üslupsuz dili asla kabul etmiyoruz. Muhalefetin kullandığı bu dil Türkiye'deki dönüşüme ayak uydurmak yerine eskiye dönmeyi tercih edenlerin dilidir. İktidarın yanında olan, kendisine oy vermeyen herkesi kötü görme anlayışının eski vesayet dönemine duyulan bir özlem olduğunu tekrar hatırlatmak istiyorum. Son derece hırçınlaşan ve öfke diliyle hakaret eden muhalefete bir kez daha sesleniyorum: Üslubunuz kimliğinizdir. Biz AK PARTİ olarak dezenformasyonla, yalan terörüyle, öfke diliyle mücadele etmeye devam edeceğiz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın milletvekilinin söylediklerini doğrusunu isterseniz bir sataşma olarak değerlendiriyorum, muhalefetten herhâlde bizi de kastetmiştir. Dolayısıyla, cevap hakkımı kullanmak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Böyle bir usul yok Sayın Başkanım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne demek “Yok.” ya? Sataşmaya cevap vermek diye bir usul yok mu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Böyle bir usul...

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, nasıl usul olduğunu ben sizden daha iyi bilirim.

Buyurun, Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Buradan mı efendim?

BAŞKAN – Evet, yerinizden lütfen.

18.- *İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Konya Milletvekili Halil Etyemez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yapmayacaktım ama bir iki örnek vereyim öfke dilinin nasıl olduğuyla ilgili: “İsrail dölü” -size demiyorum- “ulan ahlaksızlar” “adiler” “cibilliyetsiz” “züriyetsiz” “tezek” “çamur” “mankafa” “alçak” “affedersin, ermeni” “şerefsiz” “edepsiz” “yalaka” “geri zekâlı” “vampir” “dönek”...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – ...“virüs”...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bir dakikadan fazla söz veriyorsunuz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – ...“soysuz” “rezil” “çakal” “ölü sevicisi” “terbiyesiz herif”. Bir üslup sorunu varsa bu kelimeleri, bu sözleri kamuya açık alanlarda söyleyen Sayın Erdoğan’ın bir üslup sorunu vardır. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu üslup sorunu sizin üslup sorunuzdur ve sizden kaynaklanmaktadır. Bu üslubunuza öncelikli olarak sizin de dikkat etmenizi istirham ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben Erdoğan’ın söylediklerini tekrar ettim.

BAŞKAN – Evet, devam ediyoruz.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- *Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Haydar Akar'ın, Meclis Başkan Vekilleri ve Grup Başkan Vekilleriyle yapılan toplantıda Grup Başkan Vekillerine dönüşümlü söz verileceğinin kararlaştırıldığına ve bugün ilk sözün Cumhuriyet Halk Partisinden başlayıp daha sonra Adalet ve Kalkınma Partisi, İYİ Parti, Milliyetçi Hareket Partisi ve Halkların Demokratik Partisi şeklinde devam edeceğine ilişkin konuşması*

BAŞKAN – Bu arada Grup Başkan Vekillerini uyarayım. Meclis Başkan Vekilleri ve Grup Başkan Vekilleriyle yaptığımız toplantıda Grup Başkan Vekillerine dönüşümlü söz vereceğimizi söylemiştik. Bugün ilk söz Cumhuriyet Halk Partisinden başlayacak, daha sonra Adalet ve Kalkınma Partisi, İYİ Parti, Milliyetçi Hareket Partisi ve Halkların Demokratik Partisi şeklinde devam edecektir.

Biz şimdi kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Ataş...

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

19.- *Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, ilaç tedarikinde yaşanan sorunlara ilişkin açıklaması*

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ülkemizde ilaç tedariki konusunda ciddi sorunlar yaşanmaya başladı. Türk Eczacıları Birliği ve Kayseri Eczacı Odasının yaptığı açıklamalara göre 645 ilacı bulmakta sıkıntılar yaşanıyor. Ülkemize yurt dışından getirilen ilaçlar, sabitlenen döviz kurları üzerinden ithal edilmektedir. Bugün geldiğimiz noktada ise döviz kurlarının aşırı yükselmesinden dolayı eczacılar yurt dışından ilaç getiremiyor. Yurt içinde ilaç üretimi yapan firmalar ise ham madde almakta zorlanıyor. Vatandaşlar, yerli ve basit ilaç olarak tabir ettiğimiz çocuk şurupları, ağrı kesiciler, ateş düşürücüler, grip ilaçlarını dahi artık bulamaz hâle geldi. Vatandaş, ilaç bulmak için eczane eczane dolaşıyor. Pandemi koşulları ve kış aylarında yaşanan hastalık oranları da düşünüldüğünde bir an önce ilaç tedarikinde yaşanan sorunlar çözülmeli, vatandaşın mağduriyetleri giderilmelidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Güner...

20.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Atatürk'ü anmak, Atatürk'ü anlamakla olur. Atatürk diyor ki: “2 Mustafa Kemal vardır. Birincisi ben, et ve kemik, geçici Mustafa Kemal; ikinci Mustafa Kemal, onu ‘ben’ kelimesiyle ifade edemem; o, ben değil, bizdir! O, memleketin her köşesinde yeni fikir, yeni hayat ve büyük ülkü için uğraşan aydın ve savaşçı bir topluluktur. Ben, onların rüyasını temsil ediyorum. Benim teşebbüslerim, onların özlemlerini çektikleri şeyleri tatmin içindir. O Mustafa Kemal sizsiniz, hepinizsiniz. Geçici olmayan, yaşaması ve başarılı olması gereken Mustafa Kemal odur!”

Tarihte eşine az rastlanan ve tüm liderlik özelliklerini barındıran Mustafa Kemal Atatürk'ün “En büyük eserim.” dediği cumhuriyete sahip çıkmak öncelikli görevimizdir. Cumhuriyetin kurucusu ve değişmez yol göstericimiz Mustafa Kemal Atatürk'ü vefatının 83'üncü yıl dönümünde rahmet ve minnetle anıyor, saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaplan...

21.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, Gaziantep ili Şahinbey ilçesinde faaliyet gösteren Eczacı İbrahim Gültekin'in yaşadığı saldırıyı kınadığına ilişkin açıklaması

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Eczacılarımız ülkemizde hastayla yüz yüze gelen ilk sağlık görevlileridir. Eczacılarımız, vatandaşlarımızın sağlığı için canla başla, 7/24 çalışırken ne yazık ki çoğu zaman şiddete maruz kalmaktadır. Bunun son örneği, seçim bölgesi olan Gaziantep ili Şahinbey ilçemizde faaliyet gösteren meslektaşım Eczacı İbrahim Gültekin'in sahibi olduğu Cevizli Eczanesinde yaşanmıştır. Eczanenin nöbet hizmetini yerine getirdiği sırada, reçetesiz antibiyotik ilaç talebiyle gelenlere eczane çalışanları ilacı veremeyeceklerini söylemişlerdir. Bunun üzerine, ilaç isteyenler silah çekerek saldırı girişiminde bulunmuştur. Bu menfur saldırı girişimini en ağır şekilde kınıyor, meslektaşlarıma geçmiş olsun diyor, faillerin bir an evvel gerekli cezayı almalarını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Şahin...

22.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kurtuluş Savaşı'mızın önderi, ebedî Başkomutanımız, cumhuriyetimizin ve bağımsızlığımızın mimarı, büyük lider Mustafa Kemal Atatürk'ü ebediyete intikal edişinin 83'üncü yıl dönümünde saygı, minnet ve özlemle anıyorum; gösterdiği hedefleri, ilkeleri doğrultusunda ilk günkü azimle yürümeye devam edeceğiz; ruhu şad olsun.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bugün özel bir gün biliyorsunuz, onun için, 10 arkadaşımıza daha birer dakikalık yerlerinden söz vereceğim, burada olan, sisteme girmiş olanlara.

Sayın Ekinci...

23.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne, beş yıl önce terör örgütü tarafından şehit edilen Mardin Derik Kaymakamı Muhammed Fatih Safitürk'ü şehadetinin yıl dönümünde saygıyla andığına ve Mecliste küfürbaz milletvekili istemediklerine ilişkin açıklaması

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Kıymetli Başkan.

Vefatının 83'üncü yıl dönümünde, cumhuriyetimizin kurucusu, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ü saygı ve özlemle anıyorum.

Ayrıca, beş yıl önce hain terör örgütü tarafından şehit edilen Derik Kaymakamı Muhammed Fatih Safitürk'ü de şehadetinin yıl dönümünde saygıyla anıyorum, mekânı cennet olsun.

Yüce Meclisimizin de üyesi, gazeteci dövdürtmekle malum bir şahsın Bingöl'de tartıştığı şehit yakınına iğrenç küfrünü, ahlak dışı davranışını ve böyle bir iğrençlik karşısında sessiz kalarak onaylayanları da ayrıca kınıyorum. En ufak cinsiyetçi söylemde ortalığı ayağa kaldıranların bu iğrençlik karşısında kafalarını kuma gömmeleri çifte standartçı, ikiyüzlü yaklaşımlarının fotoğrafı olmuştur. Takdiri yüce milletimize ve Gazi Meclisimize bırakıyor, Mecliste küfürbaz milletvekili istemiyoruz.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Ben kürsüde konuşurken sen bana küfrettin.

BAŞKAN – Sayın Kaşıkçı...

24.- Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı'nın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Selanik'teki pembe boyalı evin 2'nci katındaki ocaklı odada doğan, elli yedi yıllık bir hayata devasa bir tarih sığdırıp İstanbul Dolmabahçe'de Rahmetirahman'a kavuşan Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü Türk nesilleri her daim saygıyla hatırlayacaktır. 10 Kasım esasen bir yas ve matem günü değil; Aziz Atatürk'ü idrak vesilesi, düşüncelerini ifade vetiresi, eserlerini muhasebe veçhesi, cumhuriyeti öncesi ve sonrasıyla kavrama vefasıdır. O, Türk milletinin sinesinde bir hilal gibi parlayan kurtuluşun öncü ismidir. Millî Mücadele'nin yolbaşçısı, Türkiye Cumhuriyeti'nin banisi, ilk Cumhurbaşkanımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü vefatının 83'üncü yıl dönümünde saygıyla, minnetle, rahmetle anıyorum.

Türk milleti, hiçbir güce eğilmeyecek, vatan evlatlarının özündeki cevheri ortaya çıkararak şer odaklarının heveslerini kursaklarında bırakacaktır. Bu vesileyle, Kurtuluş Savaşı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Karaman...

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Teşekkürler Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bir saniye, bir saniye, açılmadı.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Değerli milletvekilleri, İstiklal Mücadelemizin Komutanı...

BAŞKAN – Bir saniye, açılmadı Sayın Karaman.

Açalım arkadaşlar.

Açılmadı, değiştirelim, baksınlar Sayın Karaman.

Sayın Erel...

AYHAN EREL (Aksaray) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Erel'e söz veriyorum, siz tekrar sisteme girin Sayın Karaman.

Buyurun Sayın Erel.

AYHAN EREL (Aksaray) – Benim süremi yeniden başlatabilir misiniz?

BAŞKAN – Ya, ekstradan süre veriyorum zaten. Konuştuğunuz süre zaten on saniye geçti.

AYHAN EREL (Aksaray) – Ama konuşmam yarım kalacak, oraya geçti.

BAŞKAN – Tamam, siz de bekleyin o zaman, bekleyin.

AYHAN EREL (Aksaray) – Ya, lütfetmiyorsunuz ki, benim hakkım olan bir süreyi veriyorsunuz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Kapatır mısın mikrofonu.

Evet, bir dakikalık sözler iptal edilmiştir.

Şimdi, Grup Başkan Vekillerine veriyorum sözü.

İlk konuşmacı, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Engin Altay... Yok.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Mehmet Emin Akbaşoğlu.

Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Muhammet Emin Akbaşoğlu efendim.

BAŞKAN – Muhammet Emin...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Engin Bey geliyor, Engin Bey buyursunlar.

BAŞKAN – Tabii. O zaman, Engin Bey’le başlayalım, evet.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ama düzeltelim, Muhammet Emin Akbaşoğlu.

BAŞKAN – Muhammet Emin Akbaşoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Düzeltelim efendim, evet.

Buyurun.

BAŞKAN – Kusura bakmayın, bundan sonra tekrarlamayız.

Buyurun Sayın Altay.

25.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün vefatının 83’üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün 10 Kasım, Meclisimizin kurucusu ve ilk Başkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi ordularının Başkomutanı, Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu ve ilk Cumhurbaşkanı, Cumhuriyet Halk Partisinin kurucusu ve ilk Genel Başkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün aramızdan ayrılışının 83’üncü yılında kendisini şahsım ve grubumuz adına rahmet, minnet ve şükranla anıyoruz.

En yakın dava ve silah arkadaşı İsmet İnönü’nün onun ölümünden sonra kurduğu şu cümleler her şeyi ifade eder: “Aziz hatıran, sönmez meşale olarak ruhlarımızı daima ateşli ve uyanık tutacak. Eşsiz kahraman Atatürk, vatan sana minnettardır.” Bizler de Ata’mıza, kurduğu ve ilk Başkanlığını yaptığı Meclisten şöyle seslenmek isteriz: Büyük Atatürk, kurduğu cumhuriyet bir kutsal emanet olarak yüceltilerek sonsuzluğa taşınacaktır. Bütün ömrünü adadığın yüce Türk milleti, izinden ve yolundan hiç durmadan yürümeye devam edecektir. Yaktığın özgürlük ve bağımsızlık ateşi asla sönmeyecektir. Hüzünlüyüz çünkü sen yoksun; gururluyuz eserin dimdik ayakta; onurluyuz senin yurttaşların olmaktan.

Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Muhammet Emin Akbaşoğlu.

Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

26.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne, Atatürk Kültür Merkezi'nin açılışına, Taksim Camisi'ni hizmete sunmanın gururunu yaşadıklarına, dış politikada Mustafa Kemal Paşa'nın bağımsızlıkla ilgili sözlerini ilke edindiklerine ve büyükelçiler meselesinin bunun en güzel numunelerinden olduğuna, demokratikleşme, özgürlükler, adalet ve kalkınma alanında büyük işler başardıklarına, Mardin Derik Kaymakamı Muhammed Fatih Safitürk ve Bingöllü şehit İsa Gürmen nezdinde bütün şehitlerimizi rahmetle ve minnetle yâd ettiğine ve tüm şehit ailesi ve yakınlarına en kalbî selam ve hürmetlerini arz ettiğine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 10 Kasım 2021; cumhuriyetimizin kurucusu, İstiklal Mücadelemizin Başkumandanı, Meclisimizin ve devletimizin ilk Başkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının seneidevriyesinde, kendilerini tazimle saygıyla yâd ediyoruz. Onun muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkma hedefini gerçekleştirmek için AK PARTİ iktidarları gece gündüz çalışmıştır, çalışmaktadır.

Cumhuriyetimizin ilanının yıl dönümünde, geçtiğimiz hafta, 29 Ekimde çok kıymetli bir eseri, yeni Atatürk Kültür Merkezi'ni İstanbul'da hizmete açmanın sevincini yaşıyoruz. Atatürk Kültür Merkezi'ni yıkıp yeniden inşa etme düşüncemizi ifade ettiğimizde akla hayale gelmez birçok tezvirat, yalan ve iftirayla karşı karşıya kalmıştık. “Atatürk Kültür Merkezi'nin yerine rezidans yapılacak, alışveriş merkezi yapılacak.” diyenler de olmuştu. Ancak, o tezviratlar boşa çıktı, dünyanın en güzel eserlerinden biri Taksim'de; İstanbul'da, Atatürk Kültür Merkezi olarak bir şaheser kültür merkezi ortaya çıktı. Gezi kalkışmasında terör örgütü paçavralarıyla kirletilen bu mekân, şimdi kültür, sanat etkinliklerinin merkezi olacak ve bütün dünyada yüz akımız bir kültür merkezi olarak dünya sanatçılarına, Türk sanatçılarına ev sahipliği yapacak.

Aynı şekilde “Vatandaşlarımızın ihtiyacını gözeterek Taksim'e cami yapacağız.” demiştik. Taksim'e Atatürk Kültür Merkezi'ni bir mühür olarak vurduğumuz ve vatandaşlarımızın hizmetine sunduğumuz gibi en güzel mühürlere bir mührü de Taksim Camisi'ni yaparak vatandaşlarımızın hizmetine sunmanın; Türkiye'ye mize hizmetleri, eserleri kazandırmanın haklı gururunu yaşıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Gerçi “AK PARTİ dünyanın en güzel işini yapsa da biz alkışlamayız.” demişlerdi. Alkışlamayabilirsiniz, bu sizin takdiriniz ancak lütfen, Türkiye'nin değeri olan Atatürk Kültür Merkezi'ne gidiniz, bütün vatandaşlarımızı davet ediyorum. Orada alkışlamayanlar yine alkışlamasınlar ama gözleri, gönülleri bu şaheseri alkışlayacaklardır, kendilerini tutamayacaklardır kanaatindeyim; bunu da bir duygu olarak paylaşmak isterim.

Değerli milletvekilleri, hakikaten, AK PARTİ olarak Mustafa Kemal Paşa'nın “Manda ve himaye kabul edilemez.” “İstiklali tam, tam bağımsız Türkiye.” “Bağımsızlık benim karakterimdir.” sözleri bizim dış politikada da en büyük ilkimiz olarak tecelli etmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Geçtiğimiz hafta yaşadığımız büyükelçiler meselesi bunun en güzel numunelerindendir. Ve hakikaten biz, on dokuz yıllık AK PARTİ iktidarlarında demokratikleşme, özgürlükler, adalet hususunda sessiz devrimlere imza attık. Kalkınmayla ilgili de gerçekten muazzam işlere, az zamanda çok ve büyük işler başararak imza attık. İşte, bunun mimarı Recep Tayyip Erdoğan'dır. “İstiklalitam” hedefini gerçekleştiren liderin adı Recep Tayyip Erdoğan'dır. Ben bu manada gerçekten...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tamamlayacağım efendim, şehitlerle ilgili bir şeyimiz var, tamamlayacağım, bitiriyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hakikaten yetmiş dokuz yıllık cumhuriyet dönemimizde birçok hükümet geldi, geçti. 6 bin kilometre bölünmüş yol vardı; biz geldik, on dokuz yılda Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, ak kadrolar olarak bunu 30 bin kilometreye çıkardık. Yetmiş dokuz yılda 6 bin kilometre, on dokuz yılda bu 30 bin kilometreye çıktı. AK PARTİ ve Recep Tayyip Erdoğan'ı siyasi tarihimizden alıp kenara koysanız dört yüz yıl sonra erişebileceğimiz bu hizmetlere on dokuz yılda eriştik. İşte, AK PARTİ'nin ve lideri Recep Tayyip Erdoğan'ın farkı tam da budur arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Mikrofonunuzu son kez açıyorum Sayın Akbaşıoğlu, toparlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Evet, bugün, aynı zamanda, Derik Kaymakamımız Muhammed Fatih Safitürk'ün vuruşunun yıl dönümü; vuruşunun, terör örgütleri tarafından hunharca vuruşunun.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Şehit edilişinin...

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) - Şehit, şehit...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Vuruşunun, vuruşunun. Daha sonra da maalesef kurtarılamayarak şehit olmuştı; kurtarılamadı ve şehit oldu. Terör örgütleri, makamında kendisini -hunharca- katletmek üzere geldiler, kendisinin kafasına, şakağına silahı dayadılar ve onu şehit ettiler.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Ailesi öyle demiyor ama.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu konuda şunu ifade etmek isterim ki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, son kez açıyoruz Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İstiklal Mücadelemizden bu tarafa bütün şehitlerimizi hem Muhammed Fatih Safitürk şehidimiz nezdinde bütün şehitlerimizi de anarak şunu ifade etmek isterim ki: Şehitlik ve gazilik dinimizin, milletimizin en yüce şerefidir ve değeridir. “Din ve millet, vatan ve millet, ırz ve namusumuz uğruna vücudumuz paramparça olsa da emperyalist ve siyonistlerin maşaları, terör örgütleri ve yordakçıları tarafından vatanımızın parçalanmasına asla müsaade etmeyiz.” diyen Bingöllü şehidimiz İsa Gürmen'i de bütün şehitlerimizi de rahmetle ve minnetle yâd ediyorum, gazilerimizi hürmetle selamlıyorum. Şehit ve gazilerimize, onların namuslarına uzanan dilleri ve elleri lanetliyorum. Şehitlerimizin ve gazilerimizin analarına, bacılarına, kardeşlerine ve yakınlarına yüce Meclisin çatısı altından...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bitiriyorum, son olarak...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bu ne ya? Ben de eksik haklarımı kullanacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şehitlerimizin ve gazilerimizin analarına, babalarına, bacılarına, kardeşlerine, yakınlarına en kalbî selam ve hürmetlerimi arz ediyorum; onlar, bu milletin baş tacıdır. Milletçe, şehit ve gazilerimize medyunuşukranız; her daim, her şart altında yanlarındayız. Selam şehitlerimize, selam gazilerimize, selam olsun onların yolundan gidenlere.

“Ey şehid oğlu şehid, isteme benden makber,

Sana âgûşunu açmış duruyor Peygamber.”

Bu duygu ve düşüncelerle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Haydar Akar'ın, alınan karar gereğince Grup Başkan Vekillerinin konuşmalarının 3+2 şeklinde bir karara bağlandığına ama defalarca ikaz etmelerine rağmen bu konuşma talebinin devam ettiğine ve yarınki yönetiminde beş dakikayı geçmesine kesinlikle izin vermeyeceğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın Grup Başkan Vekilleri, yine aldığımız karar gereğince Grup Başkan Vekillerinin konuşmalarını 3+2 şeklinde olmasını bir karara bağlamıştık ama defalarca hatırlatmamıza ve ikaz etmemize rağmen bu konuşma talebi devam ediyor. Sadece bugün Sayın Akbaşıoğlu'na verdiğim süre kadar süre vereceğim, onun ötesinde süre vermeyeceğim ama yarınki yönetiminde beş dakikayı geçmesine kesinlikle izin vermeyeceğimi bilgilerinize sunarım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Altay.

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

27.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Kanal İstanbul Projesi'yle ilgili büyükelçilere gönderdiği mektuba ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Genel Başkanımızın büyükelçilere yazdığı mektuptan bahisle Sayın Akbaşıoğlu mektubun kastını çok farklı itham etmek, sunmak suretiyle bir çarpıtmada bulunmuştur. İster turdan sonra...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Asla... Açıklama yapmak istiyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, hayır.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Kılıçdaroğlu'nun mektubundan hiç bahsetmedim, tutanaklara bakabilirsiniz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Büyükelçiler mektubu” dedin ya.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayır, hayır. Büyükelçilerin yargıya talimat vermeleriyle ilgili söyledim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tamam, tamam.

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ayrıca, bu konuyu da gündeme getiririz, hep beraber konuşuruz, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Konuşalım, arzu ederseniz. Hayır, ben öbür mektubu anladım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tabii, tabii.

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, Sayın Altay konuşuyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, açıklığa kavuşturayım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Anladım. Onu öyle söyleyeceksiniz o zaman.

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, size söz vermedim. Sayın Altay konuşuyor, Altay'ın konuşmasından sonra söz talep ederseniz size söz vereceğim. Böyle bir usul yok.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Buyurun.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, kasıt oysa mesele yok ama madem hazır ayağa kalkmışken Sayın Genel Başkanımızın yazdığı mektupla ilgili bir cümle ifade etmek isterim -Grup Başkan Vekillerinin müsamahasına, affına sığınarak- o da şudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biz Türkiye’yi şikâyet etmedik, biz Avrupa Birliği ülkelerindeki kimi yabancı firmaları peşinen tehdit ettik, dedik ki: “Size İstanbul’da rant yok, size İstanbul’un ekolojik dengesini bozdurmuyoruz.” Buradan tekrar ilan ediyorum: “Kim ki o Kanal İstanbul ihalesine girerse -ister yerli ister yabancı- o ihale onun başına bela olur.” dedik, sözümüzün arkasındayız. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Peki, anlaşıldı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sen Meclisi çalıştırmak istemiyorsun, belli oldu.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

28.- *Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelere ilişkin açıklaması*

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tutanaktan da görülebileceği gibi ben farklı bir şeyden bahsettim ama “Yarası olan gocunur.” sözünden hareketle farklı bir noktadan ele aldınız, hiç söylemediğimi üzerinize aldınız.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, ne yarası kardeşim! İki büyükelçi meselesi var Türkiye’de.

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ben de bu vesileyle söylediği sözlerle ithafen söylemek durumundayım.

Sonuç itibarıyla, bakın, 10 Kasımı anıyoruz, Atatürk’ü anıyoruz. “Manda ve himaye kabul edilemez.” “Bağımsızlık benim karakterim.” diyen cumhuriyetimizin kurucusunu, Cumhuriyet Halk Partisinin ilk liderinin sözlerini anıyoruz. Bununla taban tabana zıt bir eylemde bulunmuş olduğu apaçık bir durumdur, Sayın Kemal Kılıçdaroğlu’na bunun yakışmadığı da ortadadır. Bunu izahtan varestе görüyorum, milletimiz bu konudaki kanaatini ortaya koyacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ben onları hiç zikretmediğim hâlde siz zikrettiniz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

29.- *İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelere ilişkin açıklaması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Manda ve himaye kabul edilemez.” diye başlayıp bizim, büyükelçiler üzerinden yabancı firmalara yaptığımız uyarıyı manda ve himayeye benzetmek absürtlüktür. Ben bir manda ve himaye söyleyeyim: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanına “Aptallık etme.” diyen bir ülkenin devlet başkanına gidip onun önünde el pençe durmak manda ve himayedir. (CHP sıralarından

alkışlar) Ben bir manda ve himaye söyleyeyim: 33 askerimizin kanı elinde olan bir liderin kapısında beş dakika ayakta beklemek manda ve himayedir. (CHP sıralarından alkışlar) Yahudi Cesaret Madalyası almak manda ve himayedir. Soros’la masalarda fotoğraf çektirip boy boy fotoğraf karelerini yayınlamak manda ve himayedir. Kendisiyle yapılan telefon görüşmesini beyzbol sopasıyla yapıp, bunun basına servis edilmesine ses çıkarmamak manda ve himayedir. Sabaha kadar manda ve himaye sayarım. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

30.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelere ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bakınız, tartışmayı büyüten ve devam ettiren Sayın Engin Altay’ın kendi yaklaşımıdır.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tabii, tabii. Ya ne tezvirat ya, ne tezvirat!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şunu söyleyeyim: Gerçekten yarası olan gocunur. Biz kendimizden eminiz adımız gibi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biz daha çok eminiz, merak etme.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bizim, 15 Temmuz darbe ve işgal girişiminin hemen akabinde, bu emperyalist ve siyonistlerin tuzaklarını başlarına geçirerek Barış Pınarı, Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı Harekâtlarıyla manda ve himayeyi kabul etmediğimizi, onların başlarına çuval geçirdiğimizi, Türk Bayrağı’nı dünyanın her yerinde dalgalandırdığımızı bütün dünya görüyor da bir tek CHP görmüyor. Başka söyleyeceğim söz zaittir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Söz sırası İYİ Parti Grup Başkan Vekili Sayın Dursun Müsavat Dervişoğlu’nda.

Buyurun Sayın Dervişoğlu.

31.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu’nun, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün vefatının 83’üncü yıl dönümüne, memleketi önce sosyal medya üzerinden, şimdi de Türkiye Büyük Millet Meclisi üzerinden bir savaş alanına çevirmek isteyenlerin üslubuna uymayacağına, bu üslubun milletvekillerine ve bazı Adalet ve Kalkınma Partisi sözcülerine de nüfuz etmiş olmasını esefle knadığına ve Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelere ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Cumhuriyetimizin ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin kurucusu Gazi Mustafa Kemal’i ebediyete irtihalinin 83’üncü yılında şükran, minnet ve rahmetle anıyorum. Bir millete alçalmadan da yükselebileceğini gösteren ve bunu tüm dünyaya ispat eden Gazi Mustafa Kemal’i, silah ve siyaset arkadaşlarını tekraren şükranla, minnetle, rahmetle yâd ediyorum.

Böylesine önemli ve müstesna bir günde Türkiye Büyük Millet Meclisinin üslubuna çekidüzen vereceği umuduyla Türkiye Büyük Millet Meclisine gelmişim ve hatta birtakım olumsuzluklar yaşanmasın diye de muhataplarım olan kişileri uyarmışım ama baktım ki değişen bir şey yok. Burada İYİ Parti Grup Başkan Vekili olarak partimi temsilen “Artık yeter.” diyorum çünkü memleketi önce sosyal medya üzerinden, şimdi de Türkiye Büyük Millet Meclisi üzerinden bir savaş alanına çevirmek isteyenleri görüyorum; bu üsluba uymayacağım, öncelikle bunun bilinmesini isterim. Bu kısır tartışmaların hangi değerleri aşağıya çektiğinin de özellikle iktidar grubu tarafından doğru bir biçimde anlaşılmasını temenni ediyorum.

Yine üzülmekle müşahade ediyorum ki sadece sosyal medyada kullanılan troller değil bu üslubun saygıdeğer milletvekillerine ve bazı Adalet ve Kalkınma Partisi sözcülerine de nüfuz ettiğini gözlemliyorum. Doğrusunu isterseniz, öncelikle, bu hususu esefle kınıyorum. Üç kuruluşluk siyasi menfaat temin edilecek ve üç beş aylık alana hitap edilecek diye Türkiye'nin değerleriyle oynuyorsunuz. Bu konuda ne yaptığının farkında olmanız icap ettiği hususunda da sizleri bir yandan bilgilendiriyor öteki yandan da uyarıyorum. Bakın “Bunları basit tartışmalar üzerinden yaratıyorsunuz.” dedim.

Biz İYİ Parti olarak size yabancı birtakım ziyaretler yapıyoruz; illeri ziyaret ediyoruz, halkın arasına giriyoruz, esnafın derdini dinliyoruz, çiftçinin derdini dinliyoruz, bu il ziyaretleri gerçekleştirilirken de çeşitli provokasyonların muhatabı olacağımızı zaten söyleyerek o illere gidiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açalım mikrofonu.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Biz buna defalarca vurgu yaptık. Bingöl’de kötü bir olay yaşandı, keşke yaşanmasaydı. O olaya vesile olan kişinin kimliği ve Sayın Genel Başkanımızla alakalı o zamana kadar yapmış olduğu küfürlü paylaşımları da benden iyi siz biliyorsunuz, bilmeseniz bunu zaten öğrenmeniz de gerekirdi. Böyle bir elim olaya vesile olduğu için Grup Başkan Vekilimiz, mevkidaşımız, sizin de mesai arkadaşınız Sayın Lütfü Türkkan Türk milletinden özür dileyerek görevinden istifa etti.

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) – Türk milletinden dilemedi, Genel Başkanından diledi.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ne yapalım, asalım mı yani?

BAŞKAN – Lütfen, Genel Kurula hitap edelim arkadaşlar.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Şimdi size “Grup Başkan Vekilliğinden istifa etti.” diyorum. Ne yapalım yani? Bu, onun kararıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Dervişoğlu, devam edelim.

Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bakınız, beni asıl rahatsız eden şey şu: Böyle bir olay yaşanmış, milletvekili olarak hepimizin üzülmesi gerekirken “İstifade edebilecek bir siyasi argüman bulduk.” diye sevinenler yani böyle bir olaya sevinmiş olanların Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunuyor olmasından da doğrusunu isterseniz alabildiğine üzüntü duyuyor ve rahatsız oluyorum. Yeteri kadar biz üzüldük ama sevinenler neden sevinmiş olabilir?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Biz sevinmedik, biz utandık.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Dinleyin, müsaade buyurun; ben siz konuşurken tek kelime etmedim.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Hayır, biz sevinmedik, utandık.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ya, söylüyorum, tek kelime etmedik.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Siyasi bir argüman buldunuz diye sevindiniz.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Utandık.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ben de utandım, şimdi nelerden utandığımı sizlerle paylaşacağım işte. Bunu yapmamak için bu kadar şeyi konuşuyorum ama duramıyorsunuz yerinizde. Şimdi beni dinleyin, utanmanız gereken şeyleri söyleyeceğim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Dinliyorum. Biz sevinmedik, utandık, düzeltiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ben Genel Kurula hitap ediyorum.

Sayın Recep Tayyip Erdoğan Başbakanken 14 Ocak 2000 tarihinde Avustralya SBS Radyosu’na verdiği demeçlerde şehitlerimize “kelle” demişti. Biz bir defa gündeme getirdik mi bunu? Hayır.

AHMET KAYA (Trabzon) – Bundan da utandınız mı?

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bunun üzerine, 20 şehit annesi Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ı mahkemeye vererek -Kartal 2. Sulh Ceza Mahkemesinde- şehit ailelerinin bu sözlerden incindiğine binaen ve incinmiş olmalarına istinaden Sayın Recep Tayyip Erdoğan’la alakalı olarak 3 kuruşluk tazminat davası açmıştır ve Sayın Recep Tayyip Erdoğan 3 kuruş tazminat ödemeye mahkûm edilmiştir, Yargıtay 3. Hukuk Dairesi de bu kararı onamıştır. Şehitlere hakaret ettiği için şehit annelerine 3 kuruş ödemeye mahkûm edilmiş bir Genel Başkanınız var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açalım mikrofonu.

Toparlayalım Sayın Dervişoğlu.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Toparlayacağım ama efendim zamanı kullanmak mecburiyetindeyim yani söyleyeceğim.

Şimdi, 4 Eylül 2006’da Balıkesir’de yaptığı konuşmada “Askerlik yan gelip yatma yeri değil.” demiştir. 19 Ağustos 2015 günü Siirt’te döşenen patlayıcıyla şehit edilen 8 askerden biri olan Jandarma Er Recep Beycur’un akrabası, amcası Ömer Bulur hakkında şehit cenazesinde gösterdiği tepki münasebetiyle ve onun sosyal medya hesabında yaptığı paylaşım nedeniyle Erzurum Cumhuriyet Başsavcılığı halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik ve halkı askerlikten soğutma suçundan dava açmıştır. Recep Tayyip Erdoğan’ın şikâyeti üzerine şehit yakınları hakaret suçundan yargılanmaya mahkûm edilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açalım mikrofonu.

Toparlayalım.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Hakkâri Çukurca’da, temmuz ayında sol bacağını kaybeden İzmirli Bülent Kocaoğlu’nın protez bacağı için sosyal güvenlik kurumlarından ödeme yapılmaması üzerine haciz gelmiş ve protez bacak haczedilmiştir. Komando Er Sinan Dünder 2012’de Hakkâri Derecik’te şehit olmuş, babası Musa Dünder emekli olmasına rağmen kamuda kendisine iş imkânı tanınmış ve daha sonra şehit babasının kendisine haksız kazanç elde ettiği gerekçesiyle 144 bin lira borç çıkarılmış, emekli olmasına rağmen iş hakkına onay veren SGK kendi yaptığı hatayı şehit babasına yükleyerek bu parayı ondan tahsile kalkışmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, son kez açıyoruz.

Sayın Dervişoğlu...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bunun örneklerini artırabilirim ama bir siyasetçinin söylememesi icap eden bir lafı söylemiş olduğundan ötürü duyduğunuz rahatsızlığa istinaden söylüyorum: Bakın, şehit yakını olması gerekmiyor kişinin, bir siyasetçi hiç kimseye karşı hakaretamiz bir dil kullanmamalı. Daha üzerinden haftalar yeni geçti yani çok eskiye gitmeye gerek

yok, Mersin’de bir milletvekiliniz şerefli Türk polisine “Şerefsiz!” dedi. Biz bunu istismar ettik mi? Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine hiç taşıdık mı bunları? Şimdi, bu siyaseten istifade ettiğiniz argümanın, size bumerang olarak geri döneceğini bir kere kabullenin. Şimdi, burada, ben söylüyorum: Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi; elinizi vicdanınıza koyun Allah rızası için, burada şehit yakını olmayan bir Allah’ın kulu var mı ya?

ARZU ERDEM (İstanbul) – Var tabii ki...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Şehit yakını olmayan bir Allah’ın kulu var mı? Varsa kendini söylesin. Ben şehit yakınıyım kardeşim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) – Ben de şehit yakınıyım.

AHMET KAYA (Trabzon) – Ben de şehit yakınıyım.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Enver Paşa’nın emrinde...

BAŞKAN – Sayın Dervişoğlu...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Lütfen, çok rica ediyorum...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Yoksa o sataşmaları alt alta koyup sataşmadan söz isterim.

BAŞKAN – Mikrofonu açalım ve bitirelim lütfen.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Enver Paşa’nın emrinde dövüşmeye giderken yolda şehit olmuş bir ailenin torunuyum ben. Bunun daha da ötesinde, sizin hiçbiriniz yapmamıştır belki ama ben kanlı kefenleri kucaklayıp onu toprağa defneden şehit yakınıyım. Siz şimdi şehit yakınlığı üzerinden siyaset tanzim etmeye çalışıyorsunuz ama asıl şehit yakınlarına hakaret ettiğinizin farkında bile değilsiniz. Sizi aklınızı başınıza almaya ve akli başa devşirmeye davet ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

32.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelere ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikli olarak şunu söyleyelim ki -Sayın Dervişoğlu ifade ettiler- bize yabancı değil, biz hep illerdeyiz, halkın arasındayız, bütün toplum kesimleriyle görüşüyoruz.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayemizde öğrendiniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Onların sorunlarını dinliyoruz. Kesinlikle onların alım gücünün daha da yukarı çekilmesiyle ilgili hummalı bir çalışma içerisindeyiz. Bu konuda müsterih olun, milletimiz de müsterih olsun, öncelikle onu ifade edeyim. Asla ve kata biz olaya sevinmedik, çok üzüldük, bunu bilmenizi isterim.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Öyle görünmüyorsunuz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ben de bir şehit evladıyım, benim de dedelerim Ezanımuhammedî okuyarak... Sultanahmet Camisi’nin başımamıyken Çanakkale’ye gidip orada Ezanımuhammedî okurken paramparça olmuş.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Biliyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Biz bunu yüreğimizde hissediyoruz. Şehitliği en yüce mertebe olarak görüyoruz. Ben şehit olmak istiyorum, Allah bize şehadeti ihsan etsin.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Âmin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Âmin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Biz böyle bakıyoruz meseleye.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Dolayısıyla, meseleyi şehit yakını meselesi üzerinden değil, şehit yakınına yapılan hakaret ve sövme üzerinden görünüz, küfür üzerinden görünüz. Hepimiz şehit torunuyuz ama kimse gelip benim kulağıma “Senin bacını şöyle şöyle yaparım.” demedi, diyemez; onun ağzını karışlarım! Bunu mu savunuyorsunuz? Bu yakışmıyor, mesele bu; bu ahlaksızlığı savunmak yakışmaz. Eğer birinci gün Sayın Lütfü Türkkan “Özür dilerim; şehit yakınından, bacısından özür diliyorum. Ağzımdan kaçtı, kendime sahip olamadım.” deseydi... (İYİ Parti sıralarından gürültüler) Öyle demedi, kamuoyundan ve Genel Başkanınızdan özür diledi.

Ya, dün Sayın Genel Başkan sahip çıkmadı mı, Sayın Lütfü Türkkan’ın o hakaretlerine olgunluk olarak sahip çıkmadı mı?

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – İdam mı etsin?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bir disiplin soruşturmasına sevk etseydi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akbaşoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Sataşmadan söz hakkı iki dakika, iki dakikayı verdim. Dervişoğlu, Grup Başkan Vekilleri söz hakkını kullandı.

Şimdi, devam ediyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Peki, hakaret etmesine ve küfredmesine ilişkin biz, bu üzüntümüzü ve gereğinin yapılmasını söylüyoruz, kamuoyunun beklentisi bu olduğu için.

BAŞKAN – Anlaşıldı.

ÜMİT BEYAZ (İstanbul) – Mersin Milletvekiline ne yaptınız ya? Mersin Milletvekiline ne yaptınız?

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi adına...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bir saniye, hayır... Bu söylediklerine cevap vermek zorundayım, doğrudan doğruya hem şahsımıza hem...

BAŞKAN – Peki şöyle yapalım Sayın Dervişoğlu: Bu bir sataşma, doğru; artık sataşmalara kürsüden cevap verelim lütfen.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Olur.

BAŞKAN – İki dakika süreniz, uzatmıyoruz süreyi de.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Tamam efendim.

BAŞKAN – Böyle devam edebiliriz buna.

Buyurun.

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklaması sırasında İYİ Partiye ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Genel Kurulu tekrar saygılarımla selamlıyorum.

Hiç boş yere uğraşmayın, size benzemeyeceğiz, hiç boş yere uğraşmayın. Çünkü sürekli orada burada konuşuyorsunuz din üzerinden, milliyetçilik üzerinden; bu yumuşak karınlar üzerinden siyaset yapıyorsunuz. Biz sadakati Ebubekir'den, adaleti Ömer'den, nezaketi Osman'dan, cesareti Ali'den alanlarız; anlatabiliyor muyum? Şimdi ve bu noktadan meselenin tamamına olumlu pencereden bakmaya gayret sarf ediyoruz ama siz ısrarla farklı yerden geliyorsunuz. Sayın Genel Başkanımız dün kürsüde anlattı, sahip mi çıktı çıkmadı mı; söylüyorum, açıkça diyorum, kabul edilebilecek bir yanı asla yoktur, yapmış olduğu hatanın da kendisi bedelini ödemiştir. Ama, yine, Adalet ve Kalkınma Partisine de birtakım mesajlar gönderiyor. Ben konuşmamın zamanını doğru kullanmak için Genel Başkanımızın orada söylediklerini burada tekrarlıyorum: “Bir hususun altını kalın bir çizgiyle çizmek isterim. Ellerin de şehitlerimizin kanı olan teröristleri devletin televizyonuna çıkarıp konuşturanlar bize şehitlerimiz üzerinden ahkâm kesemezler. ‘Şehit ailelerine TOKİ’den ev verilsin.’ teklifimizi elinin tersiyle itenler bize ahkâm kesemez. Tam da bu kürsüden, şehitlerimizin yakınları konuşurken yayınları kestirenler bize ahkâm kesemez. Şehide ‘kelle’ diyen şuursuzlar bize ahkâm kesemez. Gazi Serdar Öztürk’ü Ergenekon davasında hapis yatırıp onun mağduriyetine sebep olanlar bize ahkâm kesemez. Şehidimizin annesi Pakize anayı yargılayanlar hiç ahkâm kesemez. Çadır mahkemelerindeki utanmazlığa sessiz kalanların, teröristler rahatsız olmasın diye bayrak indirenlerin bize edecek tek kelime sözleri, bize verecek tek satır dersleri olamaz.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Dervişoğlu, teşekkür ediyorum.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – “Kadınlara etmediğini bırakmayanların, bu ülkede sürekli kadınlar öldürülürken kolları kıpırdamayanların, hele ki ‘Bir kereden bir şey olmaz!’ cılar ile ‘O saatte dışarıda ne işi varmış?’ cıların bizim karşımızda kadınların şeref ve haysiyeti üzerinden bize ders vermeleri ve ahkâm kesmeleri mümkün değildir.” demişlerdir. Genel Kurulun dikkatine arz ederim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Dervişoğlu, teşekkür ediyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, biraz evvel konuşmalarında AK PARTİ’ye ithafen...

BAŞKAN – “AK PARTİ” sözü geçmedi hiç.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bize hepsine...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Canım, şehide “kelle” diyen Tayyip Erdoğan değil mi Başkanım? Tayyip Erdoğan’ı eleştiriyor adam bence.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayır.

Cumhurbaşkanımıza, AK PARTİ’ye, bütün hepimize dair, politikalarımızla ilgili bir sürü şey söyledi. Yani siz sonuçta “AK PARTİ Grubu olarak teröristleri televizyona çıkardılar, konuşturdular.” vesaire...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Çıkarmadınız mı?

ERKAN AYDIN (Bursa) – Yalan mı?

ÜMİT BEYAZ (İstanbul) – Mersin vekilini ne yaptınız ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Söyleyeceğim işte, söyleyeceğim, evet.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz iki dakika.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şehide “kelle” denmesini bir sataşma olarak almak şehide “kelle” demeyi tasdik etmek demektir, tutanaklara girsin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Alakası yok.

2.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu’nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Genel Başkanına ve Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu konuşmanın tümünü reddediyorum. Hepsini bağlamından kopartarak, çarpıtarak kendinize göre saptırıyorsunuz; hiçbirisi doğru değildir. Bir şekilde olayları kendinizce yorumlamaya çalışıyorsunuz, alakası yok.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Hepsi doğru.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Devletin televizyonuna çıkıp konuşan kişiler teröristlerin karşısında konuşuyor, “Teröristlere Dur. deyin, teröristlere uymayın.” diye konuşuyor. O, TRT’nin kendi yaklaşımı.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Kırmızı bültenle aranıyor adam, kırmızı bültenle aranıyor adam. Kırmızı bültenle aranan adamı TRT’ye çıkardılar be!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Akşener’e gelince... Sayın Akşener dedi ki... (Gürültüler)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Susuyorum o zaman.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen Grup Başkan Vekilini dinleyelim, kürsüde.

Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Tekrar açarsanız... İstirham edeceğim.

BAŞKAN – Devam edin, devam edin. Süreniz bitmedi ki.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Yok, tekrar yani.

BAŞKAN – Akbaşoğlu, benimle pazarlık yapmayın lütfen. Süreniz bitmedi, siz döndünüz benimle pazarlık yapıyorsunuz ya.

Buyurun, devam edin.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Kırmızı bültenle aranıyor adam, televizyona çıkardınız ya.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Hayır, hayır. Şöyle: Arayı verdiğimiz için “Lütfen baştan başlatalım.” diyorum, ben uzatma istemeyeceğim.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Devam edin, devam(!)

BAŞKAN – Otuz saniyeyi de siz yediniz bana söylerken.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Uzatma istemeyeceğim, evet.

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Efendim, uzatma istemeyeceğim, uzatma istemeyeceğim ama araya girdiniz, insicamım bozuldu vesaire. Sonuçta...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkanım, o zaman ben kendi hakkımı gasbedilmiş sayarım ve bunu size yakıştıramam.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Televizyona çıkardıklarında aranmıyor muydu?

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bakar mısınız? Bakın...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Meclisi Başkan yönetsin ya.

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz, müsaade eder misiniz Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Evet, buyurunuz.

BAŞKAN – Şurada, beş saniyelik bir olay oldu ama siz bana dönerek bunu otuz saniyeye çıkardınız.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Hayır, hayır.

BAŞKAN – Şimdi, ben bunu takdir ederim, kimsenin sözünü de kesmiyorum, kısmıyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Evet...

BAŞKAN – Biri bana...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Mutlaka, ben de o istirahatda bulundum, bu kadar.

BAŞKAN – Tamam.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Sizden zaten istirahatda bulundum baştan başlayalım diye, bu kadar.

BAŞKAN – Ben de size diyorum ki...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Sizin takdirinizde.

BAŞKAN – Yahu ben de size devam edin, ben onu zaten takdir edeceğim diyorum ama siz bir türlü dönmediniz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Neyi savunacak Başkanım?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Tamam.

BAŞKAN – Lütfen, rica ediyorum, Genel Kurula hitap edin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Evet...

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz evvel...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Efendim, ben sözümü isterim, ben hakkımı isterim.

BAŞKAN – Akbaşıoğlu, siz devam edin lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Biraz evvel zikredilen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Süre bitti(!)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Süre bitti arkadaş(!) (CHP sıralarından gülüşmeler)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Biraz evvel zikredilen konuşmaların tamamını reddediyoruz, bunu ifade etmek isterim.

Burada mevzu olan şey, olay da, Bingöl’de zaten olay yerinden uzaklaşmış bir kişinin arkasından hızla, hınçla, gidip taammüden şehit yakınının boğazına sarılarak kulağına şehidin bacısına küfretme meselesiyle ilgilidir ve bu asla kabul edilemez -bu konuyla ilgili- hiçbir şekilde tasvip edilemez ancak bunu “olgunluk” olarak değerlendirmek ve ondan sonra da daha da kamuoyundan özür dileyecek şekilde... Sayın Genel Başkanınızın ortaya koyduğu yaklaşım toplumu sukutuhayale uğratmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bu kesinlikle kabul edilemez, bunu reddettiğimizi ve hiçbir şekilde kabul etmeyeceğimizi ifade etmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

AYHAN EREL (Aksaray) – Sözümlüğün kesilmemesi için Grup Başkan Vekili mi olmak lazım?

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkanım, 3 kez Sayın Genel Başkanımızın ismini zikrederek...

BAŞKAN – Bir müsaade eder misiniz?

Sayın Erel, buyurun.

Grup Başkan Vekilini susturdum, sizi dinliyorum, buyurun.

AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkanım, az önce teknik bir hadiseden dolayı benim on beş yirmi saniyem gittiği hâlde, “Baştan söz hakkı verin.” dedim, vermediniz. Bir dakikalık konuşmada zaten anlam bütünlüğünü yitirecek olan bir konuşmanın bir anlamı yok. Daha sonra da, benim yüzümden diğer arkadaşlarımın söz hakkını kestiniz.

BAŞKAN – Peki, anlaşıldı.

AYHAN EREL (Aksaray) – Ben söz hakkımdan feragat ediyorum ama diğer arkadaşlarımın hakkını lütfen yerine getiriniz.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Dervişoğlu.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Oradan mı, buradan mı?

BAŞKAN – Niçin söz istediğinizi izah edin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sataştı.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Efendim, 3 kez Sayın Genel Başkanımızın ismini zikretti. Dört, “bir yalancı” dedi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Yalancı” dedi, ben öyle anladım.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Onun dışında, benim sözlerime atıfta bulunarak...

BAŞKAN – Evet, 69’a göre iki dakika kürsüden size söz veriyorum.

Buyurun.

3.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu’nun, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında İYİ Parti Genel Başkanına ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ama beyefendiye tanınan hoşgörüyü...

BAŞKAN – Eğer müdahale olmazsa iki dakikayı kullanın lütfen, müdahale olursa onu takdir ederiz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Başkanım, biz Sayın Türkkân’dan özür dileyelim hepimiz, tüm millet olarak, kapansın bu konu; hepimiz özür dileyelim ya!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Şimdi, bakın...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Kesin çözüm ya!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Ben söylüyorum ama siz halkın içinde bulunduğunuz...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – “Yavşak”lığı da kabul edelim, o küfrü de, hepsini kabul edelim, özür dileyelim bitsin.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Ben konuşmaya başlamayacağım, zamanımı tekrar isteyeceğim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Grup Başkan Vekili, siz Genel Kurula hitap edin.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Bazı arkadaşlar vazifeli bu işe, laf atarak...

BAŞKAN – Lütfen, sizden de rica ediyorum...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Zamanımı yeniden başlatın; fikrî insicamımı bozuyorlar efendim.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Çok zor durumda olduğun belli Sayın Başkan. Bu durumu savunmak sana kaldı Sayın Dervişoğlu, maalesef.

BAŞKAN – Sayın Çilez...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Ben zorluklara alışkınım, ben sizin gibi gökten zembille bir yere inmedim, ben elli seneden beri zorluklarla uğraşıyorum.

BAŞKAN – Sayın Müsavat Dervişoğlu...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – O senin yaşındandır, ben de yirmi yıldır bu davanın peşindeyim, merak etme.

BAŞKAN – Sayın Çilez, sizden rica ediyorum.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ne diyebilirim şimdi? Ben de seni takdir...

BAŞKAN – Sizden rica ediyorum Sayın Çilez.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Kimse buraya gökten zembille gelmedi.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Evet, doğrudur, doğrudur.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yüzde 50’yle geldik biz, parmaklarımızla, tırnaklarımızla kazıyarak geldik.

BAŞKAN – Sayın Çilez... Sayın Grup Başkan Vekili...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Doğrudur, doğrudur. Ben sizin neler çektiğinizi biliyorum. Hey, gidi...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ben senin içinde bulunduğun durumu anlayabiliyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Genel Kurulun sükûnetini bozuyor.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Ben sizin neler çektiğinizi... Ben, hiçbir şeyin, bak...

BAŞKAN – Sayın Grup Başkan Vekili, bir Grup Başkan Vekili kürsüde konuşuyor, Sayın Çilez’i susturur musunuz lütfen.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – İçinde bulunduğunuz durumun mahcubiyetini anlayabiliyorum, kolay değil bu durum.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) - Ben bir şeyden mahcup olmadım, müsaade edersen anlatayım.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Devam edin.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Zamanımı tekrar istiyorum.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – On dakika daha devam edin.

BAŞKAN – Sayın Çilez, sizden rica ediyorum, aksi takdirde başka yöntemler kullanmak zorunda kalacağız.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) - Benim hoşuma gidiyor aslında, anlamıyor efendim.

BAŞKAN – Süreyi yeniden başlatıyorum.

Buyurun Sayın Dervişoğlu.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) - Şimdi, beni anlamadınız, tekraren anlatayım. Biz gittiğimiz yerlerde çeşitli provokasyonların muhatabı oluyoruz. Kameralar burnumuzun dibine dayanıyor ve vazifelendirilmiş kişiler de tahrikkâr ifadelerde bulunmamız için ve akşam sizin istifade edeceğiniz argümanlar yaratıyor. Bu tezgâha düşülmemesi için elimizden gelen tüm gayreti sarf etmiş olmamıza rağmen zaman zaman da bazı olumsuzluklar yaşanıyor. Bu olumsuzluklar kapsamında da Türk milletinden özür diliyoruz. Bunun için daha ne yapalım? Muhatabı da özür diliyor, Sayın Genel Başkanımız da özür diliyor, ben partinin Grup Başkan Vekiliyim, ben de özür diliyorum, bunu yapan kişi de özür diliyor. Siz zannediyorsunuz ki biz her şeyi biliyoruz, adamın alnında “şehit yakını” diye yazmıyor Sayın Akbaşıoğlu. Bu bir mazeret de değil onu da biliyoruz; normal bir vatandaş bile olsa hiç kimse kimseye bu kabîl galiz ifadelerde bulunmamalıdır, bunu da kabul ediyoruz ama bunu siz yapınca makul karşılıyorsunuz; biz yapıyoruz, özür diliyoruz, karşı çıkıyorsunuz.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Onlar özür bile dilemediler.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) - Şimdi, “Çapulcular!” da dediniz siz şehit ailelerine, “Öyle şehit babaları vardır ki muteber değildir...” Ya, vallahi bunu konuşmaktan hicap duyuyorum ben, şehitlik benim için önemli bir müessese, şehitlik üzerinden siyaset tanzim edilmez, yanlış yapıyorsunuz. Sizin bu konudaki sabıkanız, bizim geçen hafta yaşadığımız ayıbın çok fevkinde. Bunu anlayın ve bu mevzuyu kapatın istiyorum; sosyal medya trolleri gibi davranmasını milletvekilleriniz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, biraz evvel açıkça zaten şahsıma ve grubumuza dönük sataşma söz konusu oldu.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Asla öyle bir şey yapmadım.

BAŞKAN – Sizinle ilgili hiçbir sataşmada bulunmadı, çok dikkatli dinledim.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Asla yapmadım

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayır, bir saniye, bir dakika... Bakın, Sayın Başkan, çok açık ve seçik...

BAŞKAN – Nedir, sataşma ne?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sataşma şu: Yani “Sizin yaptıklarınız bizimkinden çok daha kalabalık, daha ağır.” dedi açıkça hepimize ithafen. Öyle bir şey yok, gerçek dışı.

BAŞKAN – Biraz evvel onunla ilgili cevap verdiniz efendim, saydığında.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayır, hayır, onunla ilgili cevap vermedim, başka şeyle ilgili cevap verdim ben.

BAŞKAN – Bunu bir...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Bir dakika, söz vermedim daha Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Buyurun.” dediğiniz için...

BAŞKAN – Demedim öyle bir şey ya.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Bunu bir...” dedi. “Bunu bir düşünüyem.” dedi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Peki, buyurun...

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, lütfen, söz vereyim, söz vermekte sıkıntı yok ama bu süreç böyle devam etmez.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Olabilir, ben bitireceğim.

BAŞKAN – Bakın, çok rica ediyorum arkadaşlar. Siyasette hepimizin başına işler gelebilir, birbirimizi kollamak ve korumak zorundayız. Evet, hatadır, herkes kabul ediyor, özür dileniyor ama bunu Türkiye Büyük Millet Meclisinde her birimizin başına gelebilecek bazı olaylar nedeniyle sürekli abartmak ve sürekli gündemde tutmak hem çalışmalarımızı engeller hem de birbirimize olan saygımızı yitirmemizi sağlar. Vatandaşın karşısında bu saygıdan uzaklaşırız.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Gündeme getirenler kendileri oldu, biz gündeme getirmediğimiz burada. Burada hiç açmadık mevzuu, kendileri hep gündeme getirdiler.

BAŞKAN – Evet, Sayın Akbaşıoğlu, sizden rica ediyorum, yeni bir sataşmaya mahal vermeden... İki dakika söz vereyim ben size, siz de bir toparlayın ve bu işi bitirelim, burada noktalayalım.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

4.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; efendim, ne Sayın Kılıçdaroğlu'nun büyükelçilere yazmış olduğu mektubu açtım ne de Sayın Lütfü Türkkan'la ilgili meseleyi açtım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Açsan ne olur ya, aç!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Ama siz onu üzerinize aldınız.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Aç, aç! Açmazsan namertsin, aç!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Siz de diğerini üzerinize aldınız. (CHP sıralarından “Aç.” sesleri)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, rica ediyorum...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Ben konuyu açmadım ancak şunu söylüyorum; hepimizin ortak kanaati şudur: Bakın, gerçekten şehitlerimize yapılan hakareti gerçekten... (CHP sıralarından “Aç.” sesleri)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Susturabilir misiniz? Susturur musunuz?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, çok rica ediyorum...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – CHP Grubunu susturabilir misiniz Sayın Başkan?

BAŞKAN – Ben herkesi susturmaya çalışıyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İdare amirlerini göreve çağır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bizim grubumuz susmaz, susmaz!

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Evet, sabaha kadar konuşabiliriz hep beraber.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Aç o mektubu, aç!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Millet zaten cevabını veriyor size, millet veriyor.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Aynen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Sonuç itibarıyla, dün ortaya çıkan sonuç hakikaten büyük bir sukutuhayaldır, yapılması gereken yapılmamıştır, bunun ağırlığı ve psikolojisi içerisinde konu açılmamışken kendi kendinize alınganlıklar göstererek savunma moduna girme durumunda kaldınız ve bu nedenle suçluluk psikolojisiyle kafanızın arkasındakileri açığa çıkarmak durumunda kaldınız.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkanım, bakın, sataşiyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Biz -tutanaklara bakın- onlara temas etmedik bile, dün basın toplantısında gerekli cevapları verdik; biz de verdik, Sayın Genel Başkanımız da verdi. Size kendi tabanlarınız zaten gereken cevapları verecek, o konuda bizim söz söylememize gerek yok.

Geliyor gelmekte olan, Haziran 2023'te cevabınızı milletimizden alacaksınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Hiç sataşmadım, hiç.

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hiç sataşmadım.

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, biraz evvel Müsavat Bey'in size sataştığı kadar sataştınız diyeyim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yo, yo.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Geliyor gelmekte olan.

BAŞKAN – Aynen o şekilde sataştınız.

Önce Engin Altay'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Akbaşoğlu'nun kanun yapmaya niyeti yok.

BAŞKAN – Bir sakıncası yok, sabaha kadar böyle devam edebiliriz.

Buyurun.

Süreniz iki dakika. (CHP sıralarından alkışlar)

5.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında CHP Genel Başkanına sataşması nedeniyle konuşması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tekrar söylüyorum: O Kılıçdaroğlu'nun alnından öpüyorum ki büyükelçiler üzerinden yabancı firmalara, müteahhitlere “Size İstanbul’u talan ettirmem.” dediği için, “Size İstanbul’un ekolojisini bozdurmam.” dediği için Genel Başkanımı bir kere daha kutluyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Bu, Türkiye’yi şikâyet falan değil, Türkiye’yi zamanında sizin nasıl şikâyet ettiğinizi biz biliyoruz. Soros’un sofralarında ne konuştuğunuzu biliyoruz. Bizi konuşturmayın.

Şimdi, gelelim asıl meseleye. Sayın Akbaşıoğlu, size şunu yakıştıramadım: Siyasetçinin başına yol kazası gelir. Sayın Erdoğan şehide “kelle” dedi. Milletten özür diledi mi? Biriniz dediniz mi “Tayyip Bey, bu yakışmadı.” diye?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yok.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bir AK PARTİ’li saygıdeğer milletvekili kahraman polisimize “şerefşiz” dedi -imtina ediyorum- kınadınız, eleştirdiniz mi? Hayır.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – İstifa ettirdiniz mi?

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Özür diledi mi?

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bir mevkidaşınızın başına bir yol kazası gelmiş, adam özür dilemiş, görevinden istifa etmiş, milletten de özür dilemiş, partisini zor duruma soktuğu için partisinden de özür dilemiş. Siz bir mevkidaşınızın yaşadığı bir yol kazasını kaşıyarak küçülüyorsunuz, kusura bakmayın. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, açıkça şahsıma...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, açıkça şahsına...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Küçülüyorsunuz.” diyerek hakarete bulundu, sataştı; dolayısıyla...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Kastım hakaret değil.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tamam.

Sonuç itibarıyla sataştığı açıktır, söz istiyorum.

BAŞKAN – Şöyle yapalım: 60’a göre yerinizden bir dakika vereyim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayır, hayır, açıkça... Yerinden söze gerek yok efendim.

BAŞKAN – “Kastım hakaret değil.” diyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Efendim?

BAŞKAN – “Hakaret etmedim.” diyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayır, hayır, şöyle: Sataştı, sataştığı için de kürsüden söz istiyorum.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, Meclisin şeyi bozuldu ya! Bu ne ya!

BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.36

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 15.53****BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR****KÂTİP ÜYELER: Emine Sare AYDIN (İstanbul), İshak GAZEL (Kütahya)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 17’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Söz sırası Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Erkan Akçay’da...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, kayıtlara geçmesi açısından şunu söylüyorum ki biraz evvel şahsımla ilgili söylenen sözleri aynen iade ediyorum ve asla kabul etmediğimi, reddettiğimi, daha önce de konuya ilişkin cevap verdiğimi hatırlatıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, biz teşekkür ediyoruz.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkanım, hiçbir şekilde şahsına atıfta bulunmadık, bir ithamda bulunmadık. Ben de bunu kayıtlara geçirmek...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Siz değil, sizle alakası yok, Engin Altay Bey’le ilgili, Engin Altay Bey’le ilgili. Biraz evvelki konuya ilişkin bu beyanda bulunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, anlaşıldı, karşılıklı tartışmayalım.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Beyefendiyi susturamıyoruz ya! Yani sizin olduğunuz yerde konuşabilmek mümkün değil ki.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akçay’a söz verdim.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Sayın Başkanım, Engin Altay burada değil. Aynı şekilde ben de vekâleten iade ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akçay.

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

33.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün vefatının 83’üncü yıl dönümüne, 8 Kasım Azerbaycan Zafer Günü ve 9 Kasım Devlet Bayrak Günü’nü kutladığına ve şehitlerimizi rahmet ve minnetle andığına, PKK’lı teröristlerin belediye otobüsünü ateşe vermesi sonucunda şehit olan Serap Eser’in şehadetinin 12’nci yıl dönümüne, terör saldırılarında hayatını kaybeden hiçbir şehidi unutmadıklarına, 9 Kasım 2021’de Şırnak’ta başlatılan Eren Kış (Bestler-Derele) Operasyonu’na katılan güvenlik güçlerine muvaffakiyetler dilediğine, Mardin Derik Kaymakamı Muhammed Fatih Saftitürk’ün şehadetinin 5’inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün, cumhuriyetimizin kurucusu, Kurtuluş Savaşı’mızın Başkomutanı, Türk milletinin medeniyet yürüyüşünün lideri Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün ebediyete irtihalinin 83’üncü yıl dönümü.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü anmak demek, geçmişten geleceğe Türk tarihini temel dönüm noktalarıyla iyi analiz edebilmek demektir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk, şanlı Türk tarihinin en müstesna kesitlerinden biri olan Kurtuluş Savaşı'nın Başkomutanlığını üstlenmiş ve Türk milletini bağımsızlık ülküsü etrafında birleştirmiştir.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, yüksek askerî tecrübesi, engin siyaset ve devlet adamlığı, ilke ve dünya meselelerine derin ve öngörülü bakışıyla Türk tarihinin 19'uncu yüzyılını 20'nci yüzyıla ve geleceğe bağlamıştır. 19 Mayıs 1919'da Samsun'da yaktığı bağımsızlık meşalesi Amasya'da, Erzurum'da, Sivas'ta vatan sathına yayılmış, 23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılmasıyla cumhuriyetin temel taşları döşenmiştir.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, yabancı devletlerden himaye, yardım ve ihsan dilenen mandacı zihniyeti reddeden, Türk milletini ateşe imtihan etmek isteyen teslimiyet belgelerini yırtıp atan iradenin adıdır. Gazi Mustafa Kemal, Türk milletinin bağımsızlık karakterinin, bir ve beraber yaşama arzusunun vücut bulmuş hâlidir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Oğuz Kağan'ın kılıcı, Sultan Alparslan'ın yemini, Fatih Sultan Mehmet'in fetih sancağının muhafızı ve müdafisidir.

Türkiye Cumhuriyeti, Türk milletinin eseri ve Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün emanetidir. Bizler Türk milletinin her bir ferdi olarak devletimizin dirliği, milletimizin birliği, vatanımızın bölünmez bütünlüğü için, Türkiye Cumhuriyetini ilelebet payidar kılmak için mücadelemizi sürdüreceğiz.

Bu vesileyle, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, Kurtuluş Savaşı'mızın tüm kahramanlarını ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu kadrosunu rahmet ve minnetle anıyoruz.

Sayın Başkan, 8 Kasım 2021, Karabağ'ın Şuşa kentinin Ermenistan işgalinden kurtuluşuyla taçlanan Zafer Günü'nün 1'inci yıl dönümüdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ermenistan, 27 Eylül 2020'de Türk yurdu Karabağ'a yönelik saldırılar başlatmış, çocuk, yaşlı, kadın demeden çok sayıda sivil vatandaşı katletmiştir. Kırk dört gün süren mücadelede 5 şehir, 4 kasaba, 286 köy Ermenistan işgalinden kurtarılmıştır. İşgal altındaki topraklarını kazanmak için meşru müdafaa hakkını kullanan Azerbaycan, 9 Kasım 2020'de imzalanan üçlü bildiriyi zaferini diplomatik yollarla perçinlemiştir. Karabağ zaferinin kazanımları güvence altına alınmalı, bütün süreç titizlikle takip edilmelidir. Ermenistan, üçlü bildiride taahhüt edilen Zengezur Koridoru'nun açılması konusunda üzerine düşeni yapmalıdır. Zengezur'un açılmasıyla Türkiye-Azerbaycan ilişkileri kökleşecek, Türk devletleri arasındaki ekonomik, siyasi ve kültürel ilişkiler perçinlenecektir, ayrıca bölge barışına da katkı sağlanacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Türkiye bu süreçte bütün imkânlarıyla dost ve kardeş ülke Azerbaycan'ın yanında olmuş ve olmaya devam edecektir. Azerbaycanlı kardeşlerimizin Zafer Günü'nü ve 9 Kasım Devlet Bayrak Günü'nü kutluyor, şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyorum.

Sayın Başkan, 8 Kasım 2021 Serap Eser kızımızın şehadetinin 12'nci yıl dönümüdür. Serap Eser, 8 Kasım 2009'da İstanbul Küçükçekmece'de PKK'lı alçak teröristlerin, belediye otobüsünü ateşe vermesi sonucunda şehit edilmiştir. Henüz 17 yaşında olan Serap, başarılı bir lise öğrencisiydi ve idealleri vardı. Serap'ı, Fırat Yılmaz'ı, Yasin Börü'yü, Eren Bülbül'ü, Aybüke, Neşe ve Necmettin öğretmenleri, 9 Kasım 2010'da Kütahya Dumlupınar Üniversitesinde şehit edilen ülkücü öğrenci Hasan Şimşek'i ve terör saldırılarında hayatını kaybeden hiçbir şehidimizi unutmadık, daima hatıralarımızda yaşatacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkanım, tamamlayacağım.

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Son terörist yok edilene kadar terörle ve teröriste çanak tutanlarla mücadeleimiz devam edecektir. Bu vesileyle, 9 Kasım 2021’de Şırnak’ta başlatılan Eren Kış-1 (Bestler-Dereler) Operasyonu’na katılan kahraman güvenlik güçlerimize muvaffakiyetler diliyor, şehitlerimizi bir kez daha rahmet ve minnetle anıyorum.

Sayın Başkan, bugün aynı zamanda Mardin Derik Kaymakamı Muhammed Fatih Safitürk’ün de şehadetinin 5’inci yıl dönümü. Deriklilerin sevgisini ve saygısını kazanmış, çalışkan bir devlet adamı olan Muhammed Fatih Safitürk, 10 Kasım 2016’da terör örgütü PKK tarafından düzenlenen hain saldırıda şehit edilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, tamamlıyoruz.

Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Başta Muhammed Fatih Safitürk olmak üzere, tüm şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyorum, ailelerine tazimlerimizi sunuyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

Halkların Demokratik Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Hakkı Saruhan Oluç.

Buyurun Sayın Oluç.

34.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün vefatının 83’üncü yıl dönümüne, TÜİK ve İŞKUR’un işsizlik rakamlarının farklı olduğuna, iktidarın kimsesizlerin kimsesi cumhuriyetini sürdürüp geliştiremediğine, DİSK, KESK, TMMOB ve TTB’nin 2022 yılı bütçesine ilişkin taleplerine ve 14 Kasım Pazar günü Ankara Anıt Park’ta bunu bir basın açıklamasıyla dile getireceklerine, kuvvetler ayrılığının demokratik cumhuriyetin gereği olduğuna ve Kobani davasına yapılan siyasi müdahaleye ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; evet, bugün 10 Kasım. 10 Kasım dolayısıyla cumhuriyetin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’ü rahmet ve saygıyla anıyoruz.

Cumhuriyetin kimsesizlerin kimsesi ve demokratik olabilmesi hedefini, güncelliğini bu vesileyle bir kez daha vurguluyoruz. Yurttaşlarımızdan siyaset kurumuna, Parlamentodan tüm demokratik kurumlara ve sivil toplum kuruluşlarına varıncaya kadar hepimizin ortak hedefinin demokratik cumhuriyet, özgür yurttaşlık, adalet içinde özgür ve Kürt, Türk bütün halkların ve inançların eşit olduğu bir ülke çağrısını bugün vesilesiyle bir kez daha yineliyoruz.

Şimdi, kimsesizlerin kimsesi ve demokratik cumhuriyete iki noktada değinmek istiyorum. Kimsesizlerin kimsesi bir cumhuriyet nasıl olurdu? Toplumsal adaletin sağlanmasıyla, ekonomik refahın ve zenginliğin eşit bölüşümüyle yani paylaşım ve bölüşüm adaletinin sağlanmasıyla, işsizliğin ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasıyla olabilirdi. Peki, bu iktidar bugün gerçekten kimsesizlerin kimsesi bir cumhuriyetin sürdürücüsü pozisyonunda mı? Olmadığını hepimiz biliyoruz. TÜİK veriler açıkladı, bu TÜİK verilerine göre geniş kapsamlı işsizlik 8 milyona ulaşmış vaziyette, 8 milyon. TÜİK “İşsizlik düşüyor.” diyor ama 8 milyona ulaşmış geniş tanımlı işsizlik.

Şimdi, çok garip bir durum; bu iktidarın 2 devlet kurumu işsizlik konusunda anlaşıyor, aynı rakamları veremiyorlar. TÜİK işsiz sayısını Eylül ayı için 3 milyon 794 bin olarak açıklıyor, İŞKUR bu rakamın Eylül 2021 itibarıyla 3 milyon 350 bin kişi olduğunu söylüyor. Yani arada neredeyse 350-400 bine yakın bir fark var. Nasıl böyle bir fark olabiliyor? İŞKUR ve TÜİK nasıl olur da işsizlik sayısında anlaşılmaz? İşte, bu iktidarın işsizlere, yoksullara ve bu ülkenin dar gelirliilerine yaklaşımının nedenidir bu tutum, bunu da bir kez daha vurgulamış olalım. Yani enflasyonun yüzde 50'nin üzerine çıktığı, Türk lirasının pul edildiği, her gün yurttaşların yeni bir zam haberiyle uyandığı bir ülkede bu iktidar, kimsesizlerin kimsesi cumhuriyetini maalesef sürdürememiştir ve geliştirememiştir. Asgari ücretin aslında açlık ve yoksulluk sınırının çok çok altında olan bir rakam olduğunu da hatırlatarak konuşmama devam edeyim.

Şimdi, kimsesizleri kim savunuyor bu ülkede? Kimsesizleri savunan birçok kurum var. Bunlardan sendikalara ve meslek birliklerine baktığımız zaman: Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK), Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK), Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) ve Türk Tabipleri Birliği (TTB) 2022 yılı bütçesine ilişkin taleplerini ve görüşlerini dile getiriyorlar ve bunun için de sokağa çıkıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Taleplerine baktığımız zaman aslında ne kadar toplumsal ve siyasal muhalefetin benimsediği, üstlendiği talepler olduğunu çok net olarak görüyoruz. Yani ücretli kesimlerin omzuna yıkılan vergi yükü hafifletilsin, bütçe gelirleri büyük oranda kâr, faiz ve servetin vergilendirilmesine dayansın, asgari ücret ve bütün ücretlerin asgari ücret kadarı için tüm vergi ve kesintiler sıfırlansın ve net ödensin, böylece tüm ücretler yaklaşık 750 lira artırılsın, elektrik, su, doğal gaz ve internet faturaları vergi ve kesintiden muaf tutulsun, dolaylı vergiler düşürülsün, tüm gıda ürünlerinde KDV sıfırlansın, en düşük emekli aylığı en az asgari ücret düzeyine yükseltilsin gibi talepleri var DİSK, KESK, TMMOB ve TTB'nin ve 14 Kasım'da, pazar günü, Ankara'da, Anıt Park'ta bunu bir kez daha basın açıklamasıyla dile getirecekler.

Şimdi, son bir noktaya değinmek istiyorum, Sayın Başkan ve Sayın vekiller.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Demokratik cumhuriyet olmanın elbette ki birçok adımı var, bunların hepsine şimdi bu kısa zamanda değinemeyeceğim fakat bir konuya özellikle değinmek istiyorum. Demokratik bir cumhuriyetse eğer, kuvvetler ayrılığı varsa eğer, yasama, yürütme ve yargı arasında ve bu kuvvetler birbirlerine müdahalede bulunmuyorlarsa eğer o zaman demokratik cumhuriyetin bir gereği yerine getirilmiş olurdu, bugün böyle bir durum yok, çok net olarak bunu hep söylüyoruz, söylemeye de devam edeceğiz. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, kuvvetleri birleştirdi tek kişide, tek adam yönetiminde.

Bakın, Kobani davası sürüyor bizim yargılandığımız. Dava sürdüğü için bu dava hakkında konuşmak istemiyorum şimdi, fakat öyle bir durumla karşı karşıya kaldı ki bu dava sürüyor, altı aydır bu davayı sürdüren mahkeme heyeti başkanı ve heyetten bir yargıç...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – ...iki gün önce değiştirildi, heyetten çıkarıldı. Neden oldu bu? İşte demokratik cumhuriyet olmadığı için, işte kuvvetler ayrılığı olmadığı için, işte yürütme aslında yargıya doğrudan müdahale ettiği için, bu nedenle oldu. Ben de bu nedenle bu konu üzerinde durmak

istiyorum yani altı aydır bu duruşmayı sürdüren yargıcı ve mahkeme heyetindeki diğer mahkeme başkanını acaba niye değiştirdi bu HSK? Bunun cevabı var mı? Var. Altı ay içinde bu davanın bitirilmesi hedefleniyordu, bitirilemedi; şimdi yeni bir yargıç atandı mahkeme başkanı olarak heyete ve o sayede hızlandırarak davayı bitirmek istiyorlar. Yani mesele hukuki değil, siyasi; siyasi müdahale var Kobani davasına. İktidarın ortakları siyasi olarak Kobani davasına müdahale ediyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Son cümlem efendim, bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – İktidarın ortakları çok açık bir şekilde Kobani davasına siyasi müdahalede bulunuyorlar, baskı kuruyorlar, mahkeme heyetini değiştiriyorlar. Bir an evvel, alelacele bir sonuç çıkması için konuşmalar yapıyorlar, demeçler veriyorlar, grup toplantılarında konuşmalar yapıyorlar ve bu davayı, hukuki olmayan, tamamen siyasi bir kumpas davası olan Kobani davasını bir an evvel sonuçlandırabilmek için siyasi baskılarla mahkeme heyetini değiştiriyorlar; durum budur. Demokratik cumhuriyetin olmamasının en önemli göstergelerinden bir tanesi de hukukun bağımsız ve tarafsız işlememesidir. Bunu da bir kez daha vurgulamış olalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, kayıtlara geçmesi açısından ifade ediyorum ki mahkemelerimiz, yargımız tarafsız ve bağımsızdır.

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, çok rica ediyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Siyasi iktidarın onlara talimat verdiğiyle ilgili bilgi kesinlikle doğru değildir ve yalandır. Bunu reddediyoruz. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, müsaade eder misiniz. Çalışacak mıyız, çalışmayacak mıyız Sayın Akbaşoğlu? Bir soru sorayım size...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yani ne demek “Çalışacak mıyız, çalışmayacak mıyız?”

BAŞKAN – Ya, siz her şeye cevap vermek...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Türkiye Cumhuriyeti devletiyle ilgili, yargıya talimat verildiğiyle ilgili bir iddiada bulunuluyor. Ben de bunu kayıtlara geçmesi açısından reddettiğimi ifade ediyorum. Ne alakası var “Çalışacak mıyız, çalışmayacak mıyız.”la?

BAŞKAN – Lütfen, çok rica ediyorum, her şeye... Bir sataşma varsa ben...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu konuda iddialara dikkat etsinler, gerçek olmayan iddiaları ortaya koymasınlar

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, bir sataşma varsa ben size söz veririm. Sataşma yok, kendi fikirlerini anlatıyor, söylüyor. Ne diyecek...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sonuç itibarıyla sataşma... Ne demek “Sataşma yok.”? Diyor ki iktidar grubuna...(CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Lütfen oturur musunuz yerinize, lütfen, çok rica ediyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İktidar grubuna diyor ki: “Siz iktidar ortakları olarak -AK PARTİ ve MHP’yi kastederek- talimat veriyorsunuz yargıya.” Bu, baştan aşağı gerçek dışıdır.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – “Cezalandırın.” demiyor musunuz?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bunu söylemeyeceğiz de hakikati söylemeyeceğiz de iddiaların gerçek olmasına mı zemin hazırlayacağız? Asla. Bu hususu sadece kayıtlara geçirmek için bir cümlele tahammül etmenizi istirham ediyorum Sayın Başkan.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Akbaşoğlu, sizin sinirleriniz bozuk.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Alakası yok, sinirlerim çok yerinde.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Yapamıyorsunuz siz bu işi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay, niçin söz istediniz?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben de kayıtlara geçmesi için söz istedim efendim, Sayın Oluç’un konuşması bağlamında efendim, Sayın Akbaşoğlu gibi.

BAŞKAN – Buyurun, siz de kayıtlara geçirin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Geçireyim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben de kayıtlara geçsin isterim ki Türkiye’de yargı bağımsız değildir. Türkiye’de yargı -üzölerek bunu söylüyorum- sarayın vesayeti altındadır. Türkiye’de yargı bağımsızlığı, yargıçların Rize’de çay bahçesinde çay toplanmasıyla sona ermiştir.

Arz ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Siz Sayın Oluç?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, sataşmada bulunduğu için kürsüden iki dakika cevap hakkı kullanmak istiyorum.

BAŞKAN – Ne sataştı size?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – “Yalan söylüyor.” dedi, “Yalan söylüyor.” dedi; bakın tutanaklara, sataşma...

BAŞKAN – Evet, 69’a göre bir sataşma “Yalan söylüyor.” demek. “Doğru söylemiyor.” deseydi bu, sataşma olmayacaktı.

İki dakika süreniz.

Buyurun.

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

6.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun yerinden sarf ettiği bazı ifadelerinde şahsına sataşması nedeniyle konuşması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın vekiller; yargının durumunu ilk defa tartışmıyoruz burada, biz de defalarca tartıştık. Bakın, sizin bir Bakanınız dedi ki: “Önce yıkın, hukuk arkasından gelir.” Sizin Bakanınız yahu, yürütme; kalkıp da biriniz bir şey söylediniz mi? İşte bu, yürütmenin yargıya nasıl baktığının çok açık işaretidir. Allah’tan, Adalet Bakanı, Adalet Bakanı olduğu için, geçen gün bir konferansta yaptığı konuşmada kalktı ve dedi ki: “Olur mu; hukuk önce gelir, sonra icraat.” Sizler hepiniz sustunuz, sizler hepiniz sustunuz. Çünkü bu iktidar, bağımlı ve taraflı bir yargıyı yarattı; sadece siyasi davalarda değil, bütün yargı mekanizmasında bunu yarattı ve bunun acısını çekiyoruz. Arka arkaya getirdiğiniz yargı paketleri, bu adalet mekanizmasının nasıl yerle bir edildiğinin en açık göstergesidir. “Adalet reformu yapalım doğru dürüst.” diye muhalefet partileri defalarca konuştu, siz hiç kılınızı kıpırtatmıyorsunuz.

Şimdi, bakın, başka bir şey daha söyleyeceğim: Sizin Genel Başkanınız ya, daha evvel söyledi, Selahattin Demirtaş hakkında “Bırakamayız.” demişti daha önce, şimdi dedi ki: “Çıkaramayacaksınız.” Ne hakkında bunu söylüyor Sayın Genel Başkanınız, niye “Çıkaramayacaksınız.” diyor? Çünkü Türkiye’nin, altında imzası olan, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne bağlı çalışan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarını uygulamıyorsunuz, Türkiye’yi mahkûm ettirdiğiniz gibi bu kararları da uygulamıyorsunuz. Sizin iktidarınız hem sözleşmeyi hem mahkemenin parçası olmayı reddediyor. İşte, sizin iktidarınız ve yürütme, yargıyı bu hâle getirdi. Kobani davası bir tane örnek, bütün konuşmalarınızda “Davaları hızlandırın, mahkûmiyeti verin.” diyorsunuz. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Oluç.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, biraz evvel, değerli...

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Bunların bir tanesine “Yalan.” de görelim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İşte, biraz sonra ne diyeceğimi göreceksiniz.

Sonuç itibarıyla, hem grubumuzu hem AK PARTİ iktidarını suçlayarak yargıya talimat verdiğimizizle ilgili bir sataşmada ve suçlamada bulundu; asla, gerçek dışı.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – “Bırakamayız.” ne demek ya?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bununla ilgili hem de Hâkimler ve Savcılar Kurulunun, efendim, niçin bir değişiklik yaptığını da izah edeceğim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Akbaşoğlu, sizinle tartışmak istemiyorum ama yerinizden bir dakika söz vereyim. Bir sataşma yok, o kendi...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Nasıl sataşma yok Sayın Başkan?

BAŞKAN – Efendim, bunu nasıl çözeceğiz? Sataşmanın anlamı nedir? Bir hakaret mi etti size? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Etti, etti.

BAŞKAN – Kendi cenahından açıkladı durumu. Size bir sataşma yok burada, muhalefet partisi bakış açısını koydu ortaya, bir sataşma yok. Evet, iktidar sizsiniz, doğru ama yerinizden...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle: Hepsıyla ilgili hem şahsımıza, hem grubumuza dönük... Bakınız, Sayın Başkan, grubumuza dönük söylemediğini bırakmadığı hâlde, baştan aşağı sataştığı hâlde “Burada sataşma yok.” diyorsanız o, kamuoyunun da takdirinde. Rica ediyorum, apaçık bir durumla ilgili, izahtan varestes olan bir hususu niçin böyle polemik konusu yapıyorsunuz?

KEMAL PEKÖZ (Adana) – “Bırakamayız, bırakmayız.” demediniz mi?

BAŞKAN – Sayın Başkan, Sayın Grup Başkan Vekilim, bunu bu şekilde çözemeyiz. Tabii ki, muhalefet partilerinin iktidarın icraatlarını beğenip alkışlayacak hâlleri yok, sonuçta olumsuzlukları söylüyorlar, kendi bakış açılarıyla söylüyorlar. Siz de onun doğru olmadığını söyleyeceksiniz, bu, bir sataşma değil, hepimiz aynı şeyi yapıyoruz burada.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Keşke doğru bir şeyler yapsalar da alkışlasak.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Dolar 9,83 olmuş Sayın Akbaşoğlu, dolar 9,83 olmuş. Şekere yüzde 47 zam geldi Sayın Akbaşoğlu, şekere yüzde 47 zam geldi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayır, öyle doğru olup olmadığıyla ilgili değil, açıkça “Yargıya talimat veriyorsunuz.” diyor, vermiyoruz dolayısıyla bunu açıklayacağım, evet; sataşmadan dolayı söz istiyorum Sayın Başkan.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – “Bırakamayız, bir an önce bitirin.” demek ne demek ya? Talimat değil de ne bu?

BAŞKAN – Peki, buyurun Sayın Akbaşıoğlu, size sataşmadan söz veriyorum.

İki dakika süreniz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Akbaşıoğlu, bugünkü şeker zamları hakkında ne düşünüyorsunuz efendim?

7.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluş’un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şunu açıkça ifade edeyim: Bir kimsenin tutukluluğuna, mahkemeden çıkmasına, hapse girmesine Türkiye Cumhuriyeti devletinde bağımsız ve tarafsız mahkemeler karar verir; bunun dışındaki her türlü söz hakikat dışı, iftira niteliğini taşır. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler) Bakın, sonuçta, 10 büyükelçi, yargımıza talimat vermeye çalıştı. Sonuçta, yargımızın tarafsız ve bağımsız olduğunu yürütme erki olarak da, yasama erki olarak da biz dile getirdik ve dile getiriyoruz. Bunun dışındaki sözlerin hakikatle uzaktan yakından alakası yoktur.

Kobani davası olarak zikredilen hususa gelince, biraz araştırırsanız bakarsınız ki, ilgili mahkemenin başkanı, maalesef, corona olması sebebiyle, hastalığı sonunda da ameliyat olmak suretiyle, sağlık nedenleriyle ara vermek durumunda kaldığı için... Tamamen teknik anlamda basit bir işlem söz konusu olduğu hakikatini işte böyle çarpıtarak, bu değişikliği siyasi bir talimat olarak nitelendirerek bir çarpıtmayla kamuoyunun nezdine sunulmasını da kamuoyunun takdirine bırakıyorum. Hakikat başka, sizlerin çarpıtması başka. Ben, bu nedenle bütün çarpık meseleleri aynı şekilde kabul etmeyeceğimizi, işin hakikatini kamuoyuna ifade edeceğimizi beyan ediyorum. Sonuçta yasama, yürütme ve yargı erkleri birbirinden ayrıdır. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemini de halkoyuyla milletimiz benimsemiş ve yürürlüğe koymuştur. Bu konuda her erk, kendi işlevini hakkıyla ifa etmektedir.

Hepinize saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Yeni gelen hâkim “Ben bilmiyorum niçin alındığını.” dedi, “Bilmiyorum.” dedi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, şunun için ayağa kalktım: Sayın Akbaşıoğlu, kürsüde, yasama organının tümünü bağlayıcı bir laf etti.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayır, biz dedim, biz. Yasama organı olarak biz AK PARTİ; biz, biz, kendi grubum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, açın bakın efendim. “Yasama organı ve yürütme organı, Türkiye’de yargı bağımsızlığını tayin ve tescil etmiştir.” mealinde bir cümle kullandı. Bu, yanlış bir ifadedir. Yasama organının en az yarısı, Türkiye’de yargının bağımsız olmadığı kanaatini taşımaktadır, böyle düşünüyoruz. Yani yasama organı adına Akbaşıoğlu’nun konuşması, bütünü kapsayacak bir konuşma yapması doğru değildir; bunu düzeltmesini talep ediyoruz efendim.

BAŞKAN – Peki.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Müsaade edin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Buyurun.

BAŞKAN – Sayın Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Akbaşıoğlu konuşurken kürsüde “çarpıtma” ve “hakikat dışı, iftira” kelimelerini kullandığı için sataşmada bulundu. Cevap hakkımı kullanmak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu, sataşma; evet.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Bu, sataşma mı oluyor şimdi?

BAŞKAN – Olmuyor maalesef ama sataşmadan söz verdiğim için ona da “sataşma” diyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yani olmuyor, bakın nasıl bir davranış içerisindeyiz Sayın Başkan. Benimle polemik yaptınız uzun süre ama hemen talebi yerine getirdiniz.

BAŞKAN – İşte, polemik yapmıyorum, size verdiğim için söz veriyorum, hakkaniyetli davranmaya çalışıyorum ama tutumum hakkın bir usul tartışması açabilirsiniz Sayın Akbaşıoğlu.

Buyurun Sayın Oluç.

8.- *İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması*

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, şimdi, bakın, biz sorduk, çarpıtma ya da hakikat dışı bir şey yok, sorduk, dedik ki...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Corona değil miymiş?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Evet, corona oldu, mahkeme heyeti başkanı, corona oldu, on beş gün rapor... Zaten o dönemde de duruşmalar görölmedi, burada bir şey yok. Ondan sonra, ortaya bir rapor dedikodusu çıktı, bu raporun ne olduğu bir türlü anlaşılamadı. Bir zaman geçti bunun üzerinden, o arada yerine başkası baktı bir hafta boyunca. Sonra birdenbire bir ameliyat hadisesi ortaya çıktı. şu andaki mahkeme başkanının yerine bakana sorduk, dedik ki: “Nedir?” En sonunda, adam cevap veremedi, sıkıldı, utandı, dedi ki: “Ben bilmiyorum, ben bilmiyorum niye görevinden alındığını.” şimdi, dolayısıyla siz diyorsunuz ya “çarpıtma” filan diye, alakası yok. Altı ay vakit verilmişti adama, altı ay, mahkeme heyeti başkanına. Altı ay geçti, mahkûmiyeti çıkartamadı, mahkemeyi sonuçlandıramadı diye görevden alındı. Dert budur esas itibarıyla.

şimdi, bakın, yahu, “Bu can bu bedende olduğu müddetçe Selahattin Demirtaş ile Osman Kavala cezaevinden çıkamaz.” demek ne demek oluyor; mahkemelere, yargıya müdahale değil de nedir? Anayasa’nın 138’inci maddesini çiğnemek değil de nedir? Siz bunu nasıl yorumluyorsunuz? Niye çıkaramayacaksınız, niye “Bırakamayız.” laflarını ediyor yürütmenin başındaki kişi, neden? Yani sen savcı mısın, sen hâkim misin, nasıl “Bırakamayız.” ya da “Çıkaramayacaksınız.” diyorsun? Neden diyor bu lafları? Biz bunu soruyoruz ve buna cevabınız yok çünkü siyasi müdahale açık ve net ortada. Bunlar yazıldı, çizildi medyada duyuldu, görölüğü; uydurmuyoruz. (HDP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yerimden açıklama yapacağım efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- *Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bakın, evet, bu bir kalkışmaya sebebiyet vermiştir, onun çağırısını yapmıştır, bu nedenle “Yargılanmalıdır ve ceza almalıdır.” diyenler de var.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ben diyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Serbest kalmalıdır.” diyenler de var. Bunun kararını mahkeme verecek, tarafsız ve bağımsız mahkeme, yargılama sonucunda verecek, bir. Kimse de talimat vermez, biz buna müsaade etmeyiz.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Etkin konumdaysanız yapamazsınız onu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Talimat vermeye kalktılar, derslerini aldılar 10 büyükelçi. Her büyükelçi, her devlet bizden cevabını alır arkadaşlar, merak etmeyin.

İki, bunun dışında zaten kürsüden de meramımı anlattım. Bunun dışında, daha başka izahatı da gerçekten zait görüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

IX.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- İYİ Parti Grubunun, Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve arkadaşları tarafından, 15 Temmuz 2016 darbe girişimi sırasında kaybolan Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) ve Jandarma Genel Komutanlığına (JGK) ait kayıp veya envanter dışı olduğu, sivil vatandaşlara dağıtıldığı iddia edilen silahların akıbetinin araştırılması amacıyla 27/10/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Kasım 2021 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

10/11/2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 10/11/2021 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekili tarafından, 15 Temmuz 2016 -Türkiye’nin en karanlık ve kanlı gecelerinden birinin yaşandığı, tüm ülkenin bedel ödediği bir gün olarak tarihteki yerini almıştır- darbe girişimi sırasında kaybolan Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) ve Jandarma Genel Komutanlığına (JGK) ait kayıp veya envanter dışı olduğu, sivil vatandaşlara dağıtıldığı iddia edilen silahların akıbetinin araştırılması amacıyla 27/10/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 10/11/2021 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere söz talep eden Eskişehir Milletvekili Sayın Arslan Kabukcuoğlu.

Buyurun Sayın Kabukcuoğlu. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; parti grubumuzca verilmiş olan kayıp silahların araştırılması ve bireysel silahlanmanın azaltılmasıyla ilgili Meclis araştırması önerge üzerine söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Sözlerime başlarken kaybımızın 83’üncü yılına denk gelen Büyük Önder Atatürk’ü saygıyla anıyorum.

Son yıllarda ülkemizde kayıp ve çalıntı silahların sayısında bir artış söz konusudur. İçişleri Bakanlığının faaliyet raporlarında bu artışı çok rahatlıkla görmekteyiz. 2014 yılında 14 bin olan kayıp ve çalıntı silah sayısı 2017 yılında 106 bine çıkmıştır. 2017’den sonra İçişleri Bakanlığı bu konuda bilgi vermediği için günümüzde kayıp silahların hangi seviyeye ulaştığından bilgimiz yoktur.

Demokrasimizi kesintiye uğratmak için milletimizin iradesini yok sayarak planlanan 15 Temmuz 2016 darbe girişiminde “darbecilerle mücadele” gerekçesiyle Ankara Emniyet Müdürlüğü tarafından bir grup vatandaşa silah dağıtılmıştır. Bu silahların kime verildiği ya da bunların kaydının olup olmadığı bilinmemektedir. 15 Temmuz sonrası kaybolan silah sayısının 100 bini geçtiği ve 20 tugayı donatacak kadar olduğu iddia edilmektedir. Bu silahların zaman zaman adi olaylarda, günlük olaylarda kullanıldığına şahit olmaktadır.

Silahlanmayı durdurmayı amaçlayan bir vakfın iddiasına göre ülkemizde 20 milyondan fazla kaçak silah vardır. Ruhsatlı silah sayısının 1 milyon olduğunu düşünürsek toplumdaki silahlanma çok yüksek seviyelere ulaşmıştır. Ayrıca, Jandarma Genel Komutanlığının 2020 Yılı Faaliyet Raporu’na göre silah bulundurma ruhsatı için 2019 yılında 13 bin başvuruda bulunulmuşken 2020 yılında bu sayı yüzde 34’ten daha fazla artmıştır.

Ceza infaz kurumu istatistikleri ateşli silah ve bıçak kullanmak suretiyle suç işleyip ceza infaz kurumuna girenlerin sayısının yıldan yıla arttığını ortaya koymaktadır. 2015 yılında 4 binden fazla ateşli silah yaralanması nedeniyle cezaevlerinde yatan insan varken 2020 yılında bu sayı 8 bine ulaşmıştır. Hükümetin, derhâl, bireysel silahlanma, bu silahlarla işlenen suçlar ve kayıp silahlar daha ciddi bir güvenlik meselesine dönüşmeden, toplumun huzurunu kaçırmadan önleyici alması gerekmektedir.

AK PARTİ Hükümetinin son dönemdeki silahlara yönelik düzenlemeleri ise bireysel silahlanmayı teşvik eder niteliktedir. 2018 yılında İçişleri Bakanlığının çıkardığı bir genelgeyle mermi istihkakı sayısı 200 adetten 1.000’e çıkarılmıştır. Eylül 2021’de Ateşli Silahlar Yönetmeliği’nde yapılan değişikliklerle insanların silah sahibi olmaları kolaylaştırılmıştır.

Değerli milletvekilleri, kayıp ve çalıntı silahları, bireysel silahlanmayı konuşurken Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener’in üzerinde hassasiyetle durduğu kadın cinayetlerine de bir bakmak gerekir. Örneğin, 2020 yılında hayatını kaybeden 300 kadından 170’inin ateşli silahlar vasıtasıyla hayatına son verilmiştir. Çeşitli sosyal medya platformlarında ateşli silahların rahatça, bir tıkla alınıp satılması konusu bunu çözülmesi zor bir konu hâline getirmektedir. Kayıp silahlardaki ve silahlanmadaki artış, insanların problemlerini silahlanarak çözmesinin önüne geçecek önlemler almamak toplumda endişe ve korku ikliminin gezmesine davetiye çıkarmaktadır. Bazı kesimlerin rövansjist ve intikamcı söylemleri dile getirmeleri ve herhangi bir hukuki yaptırım görmemeleri toplumda silahlanmaya karşı

duyulan endişeyi artırmakta ve kısmen insanları da silahlanmaya sevk etmektedir. Vatandaşlarımızın ihtiyaç duyduğu güven ortamını tesis etmek, bireysel silahlanma daha fazla ivme kazanmadan kayıp silah iddialarını ciddiyetle araştırmak, bir Meclis araştırması komisyonunun kurulması toplumsal barış ve sükûnet için elzemdir.

Yüce Meclisi saygıyla selamlarım. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına söz talep eden Adana Milletvekili Sayın Kemal Peköz.

Buyurun Sayın Peköz. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA KEMAL PEKÖZ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Partinin önergesi üzerine grubum adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Geçen temmuz ayında bu konuda, aynı konuda biz de bir önerge vermiştik ama iktidar ortakları tarafından reddedildi. Şimdi, kayıp silahlarla ilgili iddialar eskiden beri var, her zaman vardı. 2017 yılında görülen bir adli vakada uzun namlulu silahı kullanan kişi, 2016’da, 15 Temmuz gecesi o silahı aldığını söyleyerek bunu iyice açık hâle getirmiş oldu. Bunun üzerine Ankara Valiliği de açıklama yaparak 15 Temmuz gecesi silah dağıtıldığını söyledi ama ne kadar silah dağıtıldığı, bunun kimlere dağıtıldığı, geri çağırılmasının yani yeniden istenmesinin sağlanıp sağlanmadığı konusunda herhangi bir bilgi vermedi. İçişleri Bakanlığının raporlarında, 2014 yılında 14.682 silahın, 2016 yılında ise 107.628 silahın kayıp olduğu yazılı. Dolayısıyla, kaybolan silahlar nerede diye düşündüğümüzde bununla herhangi bir yere ulaşmamız mümkün olmuyor. 1993 ve 1997 yılları arasında Batman Valiliği yapan Salih Coşkun Şarman o zamanlar da söylemişti, “Biz, İsrail’den 17 tane Uzi marka silah aldık ve bunları kayıtlara geçirmedik.” demişti. O silahlarla onlarca yurtsever insan, aydın, iş insanı katledildi, özellikle Batman’da ve Silvan’da olmak üzere.

Dolayısıyla iktidara sesleniyorum: Bu, bugünkü, sizin probleminiz değil, eskiden beri var olan bir problem ama siz üzerine tuz biber ektiniz. Gelin, 90’lı yıllardan beri kaybolan, akıbeti belli olmayan, kimler tarafından dağıtıldığı, kimler tarafından kullanıldığı belli olmayan silahların akıbetini araştıralım, soruşturalım ve Türkiye, böyle bir garabetten kurtulmuş olsun. Aksi hâlde, yarın öbür gün çok daha büyük belalarla baş başa kalınabilir. Her zaman iktidar siz olmayacaksınız, yarın iktidar değiştiğinde ya da farklı bir şey olduğunda aynı sıkıntıları, şimdi bizler nasıl yaşıyorsak sizler de o zaman yaşamış olursunuz. Onun için “kaybolan silah” diye bir şey yoktur; kaybolan silah, bilerek dağıtılan, bilerek belirli kesimlere verilen... Özellikle SADAT ve Osmanlı Ocakları üzerinde örgütlenen bir yapının söz konusu olduğu sık sık basına yansımakta. İktidarın aleyhine herhangi bir eylem, bir şey söz konusu olduğu zaman da bunların devreye girmesi ve sivil insanlara yönelik katliamlar yapması söz konusu olabilecektir. Bunun önüne geçmek için bu önergeyi destekliyoruz ve bir an önce araştırılıp gerçeğin meydana çıkarılmasını, sağlanmasını istiyoruz.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Parti Grubu adına söz talep eden İzmir Milletvekili Sayın Murat Bakan. (CHP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Bakan.

CHP GRUBU ADINA MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; öncelikle sonsuzluğa uğurladığımız -83’üncü yılında- Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün anısı önünde saygıyla eğiliyorum; rahmetle, özlemle anıyorum.

Değerli arkadaşlar, İYİ Parti’nin grup önerisi kayıp silahlar konusu bu Meclisin gündemine çok defa geldi, soru önergeleri verildi, Meclis araştırması önergeleri verildi; 2018 yılında ben bu konuyu

gündeme taşıdım, bir soru önergesi verdim, defalarca gündemimize geldi, gündeme gelmeye devam ediyor. Öncelikle bu kayıp silah meselesi nedir arkadaşlar? Bu kayıp silah meselesinde bir şahsın kaybettiği silahtan değil, bir orduyu donatabilecek miktarda silahtan bahsediyoruz. Emniyet Genel Müdürlüğünün 2017 yılı Faaliyet Raporu'nda 106 bin kayıp silahtan bahsediliyor. Önceki yıllara bakıyoruz, kayıp silah sayısı ne mesela? 2013 yılında kayıp silah sayısı 76 bin, 2014 yılında bir anda kayıp silah sayısı 14 bine düşüyor değerli arkadaşlar yani 60 bin silah ortadan kayboluyor; 2013 yılı Gezi Parkı direnişinin olduğu dönem sanki 60 bin silah birilerine verilmiş de geri toplanmış gibi bir şüphe kafamızda uyanıyor. Arkadaşlar, daha sonra, 2014'te 14 bin silah; 2015'ten 2017'ye, iki yıl içinde 90 bin artıyor Emniyet Genel Müdürlüğünün faaliyet raporunda; 2016 yılına işaret ediyor büyük ölçüde, darbe girişiminin olduğu dönem 90 bin silahlık bir artış görünüyor. Ordu mevcutları 80 binden başlar, düşünün silah sayısını, bir orduyu artı bir tugayı donatabilecek miktarda silahtan bahsediyoruz.

Kafalarımızda soru işareti var “Bu silahlar nerede?” diye. Bu silahlar, mesela, SADAT'a verilmiş olabilir mi? Bu sorular da kafamızda dolaşıyor. Böyle bir iddianın ortaya atılmasından sonra devletin yapması gereken nedir yani yürütmenin yapması gereken nedir? Emniyet Genel Müdürlüğü bununla ilgili bir soruşturma başlatır değerli arkadaşlar; yargı, savcılık bununla ilgili soruşturma başlatır. Emniyet Genel Müdürlüğünün içinde “Biz yıkalım, hukuk sonradan gelsin.” diyen Soylu'nun Bakanlığında bir soruşturma başlatıldı mı bununla ilgili? Bir soruşturma başlatılmadı. Peki, yargı bununla ilgili bir adım attı mı? Hani “Hukuk yapar, siz onu takip edersiniz.” diyor ya Sayın Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, onun Bakanlığında cumhuriyet başsavcılarının bununla ilgili bir soruşturma başlattı mı? Bununla ilgili bir soruşturma da yok. Biz bu kürsüden konuşuyoruz, aydınlar yazıyor, çiziyor, basın yazıyor, televizyonlar bunu haber yapıyor ama bununla ilgili ne yürütmede ne yargıda en ufak bir hareket yok değerli arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MURAT BAKAN (Devamla) – Peki, yasama organı olarak bizim üzerimize düşen sorumluluk ne değerli arkadaşlar? Bakın, bir silahla cinayet işlenir, siyasi cinayet işlenir, faili meçhul olur, katliam olur, darbe olur, darbe girişimi olur değerli arkadaşlar; bırakın tüm bunları, bir tek Türk vatandaşının, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının burnu kanasa bunun sorumluluğu yasama organı olarak bizim olur eğer biz bu Meclis araştırmasını onaylamazsak.

Bakın, bu iş yılan hikâyesine döndü. Eğer yürütme ve yargı gereğini yapmıyorsa bizim yasama organı olarak gereğini yapmamız lazım. Denetim görevimiz gereği artık bu işi bir konu olmaktan çıkarıp bununla ilgili bir Meclis araştırması açmamız lazım arkadaşlar. Bu Meclis araştırmasına olumlu oy vereceğiz. Bu işin vebali -eğer onaylanmazsa burada, reddedilirse- olumsuz oy verenlerindir diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talep eden Antalya Milletvekili Sayın Kemal Çelik.

Buyurun Sayın Çelik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 10 Kasım. Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü rahmetle anıyorum.

İYİ Parti Grubunun 15 Temmuz darbe girişimi sırasında kayıp veya envanter dışı olduğu ve sivil vatandaşlara dağıtıldığı iddia edilen silahların akıbetinin araştırılması konulu verdiği grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz aldım. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, aynı konuda daha önceki yıllarda hem Cumhuriyet Halk Partisi hem de HDP bu önergeyi vermişti. Buradan söyleyeceğimiz şu: Aynı şeyler ısıtılıp ısıtılıp yüce Meclisin önüne araştırma önergesi diye getirilmektedir.

Özellikle 15 Temmuzdan sonra kayıp silahlar ve vatandaşa silah dağıtma gibi gerçek olmayan konular gündeme getirilerek sanki hukuk dışı bir uygulama varmış gibi güvenlik kuvvetlerimizi itham etme ve moral gücünü zayıflatma politikası maalesef sistematik bir şekilde sürdürülmektedir.

Değerli milletvekilleri, İçişleri Bakanlığı bu konuda açıklama yaptı. 15 Temmuz sonrasında Bakanlık bünyesinde toplamda 24 silahın kaybolduğu açıklandı. Jandarma Genel Komutanlığından 7 adet MP5, Ankara Emniyet Müdürlüğü envanterinde kayıtlı 3 adet G3 piyade tüfeği, 11 adet Kaleşnikof tüfek, 1 adet MP5 makineli tabanca, 1 adet kurusıkı tabanca olmak üzere 16 silah, 1 de İstanbul Emniyet Müdürlüğü envanterine kayıtlı 1 MP5 makineli tabanca kaybolmuştur. Bunun dışında herhangi bir silah kaybı veya silah dağıtılması asla söz konusu değildir.

Sayın milletvekilleri, Türkiye, terörle mücadelesini hukuk kuralları çerçevesinde yürüten bağımsız ve güçlü bir ülkedir. 15 Temmuzdan sonra FETÖ'den arındırılmış Türk Silahlı Kuvvetlerimiz, güvenlik ve istihbarat teşkilatlarımız sınırlarımızın içerisinde terörü bitirmiş, sınır ötesine de gerçek bir akıl, doğru bir strateji ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın vizyoner liderliğinde tüm mücadelelerde başarılı olarak aziz milletimizin takdirini kazanmıştır. Bugün, Türkiye kimseden emir almayan, kimseye boyun eğmeyen ve haklarını da kimseye yedirmeyen bir ülkedir. Bu başarıdan rahatsız olan çevrelerin ne düşündükleri, ne gibi hesaplar peşinde koştukları umurumuzda bile değil; biz işimize bakıyoruz. Bu nedenle, bu önerenin yararlı bir arayışa hizmet etmeyeceği açıktır ve bu nedenlerle öneriye ret oyu vereceğimizi belirterek yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, yoklama talebimiz var.

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunmadan önce yoklama talebi var; yoklama talebini karşılayacağım: Sayın Altay, Sayın Aydın, Sayın Yılmazkaya, Sayın Ünlü, Sayın Bakan, Sayın Barut, Sayın Bulut, Sayın Sertel, Sayın Bülbül, Sayın Şevkin, Sayın Hancıoğlu, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Şahin, Sayın Sümer, Sayın Keven, Sayın Sarıaslan, Sayın Önal, Sayın Ünver, Sayın Polat, Sayın Bayraktutan.

Pusula veren sayın milletvekilleri Genel Kuruldan ayrılmasınlar.

Yoklama işlemini başlatıyorum, üç dakika süre veriyorum, buyurun.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur, birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.41

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 16.49****BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), İshak GAZEL (Kütahya)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 17’nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemi tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Sisteme giremeyip pusula gönderen sayın milletvekillerinin Genel Kurul Salonu’nu terk etmemelerini rica ediyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

IX.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.- İYİ Parti Grubunun, Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve arkadaşları tarafından, 15 Temmuz 2016 darbe girişimi sırasında kaybolan Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) ve Jandarma Genel Komutanlığına (JGK) ait kayıp veya envanter dışı olduğu, sivil vatandaşlara dağıtıldığı iddia edilen silahların akıbetinin araştırılması amacıyla 27/10/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Kasım 2021 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, hayat pahalılığı ve yoksullaşmayla birlikte ortaya çıkan sorunların araştırılması amacıyla 9/11/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Kasım 2021 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

10/11/2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu, 10/11/2021 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

9 Kasım 2021 tarihinde Siirt Milletvekili Grup Başkan Vekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, hayat pahalılığı ve yoksullaşmayla birlikte ortaya çıkan sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan (15202) grup numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin diğer önergelerin önüne alınarak, görüşmelerinin 10/11/2021 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere söz talep eden Batman Milletvekili Sayın Necdet İpekyüz.

Buyurun Sayın İpekyüz. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonomik kriz ve krizle beraber yoksulluk giderek her gün yaşamımızın karşısında ve her gittiğimiz yerde daha da derin bir şekilde etkisi ortaya çıkmakta. Peki, Türkiye’de yoksullar kim, giderek yoksullaşan kim? Türkiye büyüyor, büyüyor, büyüyor ama büyüyen, bir azınlık; büyüyen, sadece bir kesim. Ama bunun yanında giderek yoksullaşan var, giderek açlık sınırının altında yaşayanlar var. Ne diyorlar? Açlık sınırı ne? Açlık sınırı, sadece temel besin ihtiyaçlarına ulaşabilmektir. Peki, yoksulluk ne? Temel besin ihtiyaçları dışında, kirasını verebilmek, barınabilmek, ısınabilmek, eğitim alabilmek, sağlık koşullarına ulaşabilmek ve ulaşımı karşılayabilmektir.

Şu anda, peki, Türkiye’de asgari ücret ne kadar? Asgari ücret şu anda açlık sınırının altında. Türkiye’de asgari ücretli sayısı nasıl? Giderek artıyor. İşsizlik? Zaten işsizlikten söz etmiyorum. Peki, emekliler? Emekliler de şu anda yoksulluk sınırının altında. Peki, kamu emekçileri? Onlar da yoksulluk sınırının altında. Diğer işçiler? Onlar da yoksulluk sınırının altında. Peki, merdiven altında çalışan, öğrenci olan, geçici olarak çalışanlar? Onlar da yoksulluk sınırı altında. Bu ülkenin nüfusunun yarısından fazlası, yoksulluk sınırının altında. Ve diğer bir problem nedir? Çocukları çıkardığımızda Türkiye ciddi bir yoksullukla karşı karşıya.

Bir diğeri... Ne yaptınız? Çiftçi yoksullaşıyor, esnaf yoksullaşıyor, küçük bir şekilde çalışıp berber işleten, kahve işletenler artık yoksuldu. Şu anda Plan ve Bütçe Komisyonunda sosyal yardımlar konuşuluyor ve her seferinde övünüyor “Sosyal yardımlar artıyor, sosyal yardımlar artıyor.” Bir ülkede sosyal yardımlar artıyorsa eşitsizlik söz konusudur; giderek azalması lazım, muhtaç sayısının giderek azalması lazım ama bunun gerekçesi nedir? Tercihlerdir. Niçin tercihlerdir? Arkadaşlar, vergiyi topluyorsunuz, sermayeye veriyorsunuz; vergiyi topluyorsunuz, güvenlik harcamalarına, şatafatlara harcıyorsunuz. Türkiye’de değil, dünyada yoksulluk 2 kavramla beraber çalışılıyor: Bir, yoksun; hem yoksulsun hem yoksun, görmeyeceksin, üç maymunu oynayacaksın. Bir diğeri, yoksulluğun çok fazla olduğu, derinleştiği yerde yolsuzluk var. Yolsuzlukla ilgili bir işlem yapılıyor mu? Hayır, yapılmıyor. Bakın, vergi kaçakçılığı konusunda sürekli uyarılar geliyor. Pandora denilen bir kutu açıldı, Türkiye’de toplanması gereken 200 milyara yakın, 200 milyar dolar vergi -dolar diyorum- yurt dışına gitti. Normalde bunlardan yüzde 30’unun alınması lazım. Bu Meclis yasa çıkarmıştı. Alındı mı? Hayır. 60 milyar dolar, dolar şimdi neredeyse 10 liraya gelecek, 600 milyar Türk lirası; bunu yoksullara verseydiniz. Elektrik? Hayır. Doğal gaz? Hayır. İnternet? Hayır. Temel ısınma? Hayır. İnsanlar şeker alamıyor.

Biz Ağrı’ya gittik, Ağrı’da ne diyor pazardaki yurttaş? Yurttaş, değil domates, patates soğan alamıyor. Salı pazarına gittik, ne diyor? “Ben peyniri artık kiloyla değil, paraya göre veriyorum. 5 liraya, 10 liraya peynir satıyorum.” İnsanlar bu düzeye gelmiş. Ne oluyor? Burada kaç sefer söylendi, akşam insanlar pazara gidip topluyorlar; ya ucuzu ya da oradan artanları topluyorlar. Bunları biz görmediğimizde, bunlarla karşı karşıya olmadığımızda yoksulluk derinleşecektir. Peki bunun nedeni ne? Bunun nedeni tercihlerdir. Tercihleri bu yönde kullanırsanız yoksulluğu derinleştirirsiniz. Bakın,

ne diyorlar biliyor musunuz, yurttaş ne diyor? “Bir canımız var, o canımız da başımıza bela olmuş.” Ya, intiharlar artıyor bu ülkede yoksulluk olduğu için. İşsizlikten söz ettiğimizde kabul etmiyorsunuz, yoksulluktan söz ettiğimizde kabul etmiyorsunuz ve ne diyorsunuz? “Büyüyoruz.” Büyüyen sizsiniz; çoğunluk aç kalıyor, çoğunluk yoksullaşıyor.

Peki, Türkiye’nin içinde nasıl bu oran? Türkiye’nin içine baktığınızda, Türkiye’nin içinde de bir rezalet durum var. Batman, Mardin, Siirt, Şırnak; Türkiye’de en yoksul kentler. Ağrı, Bitlis, Muş, Hakkâri; Türkiye’de en fazla işsizliğin olduğu yer, gıdaya en çok muhtaç olunan yer. Bunu biz de söylüyoruz, biz defalarca söylüyoruz. Siz böyle yaptığınız sürece, belli sorunlara çözüm bulmadığınız sürece Türkiye’de eşitsizlikler artmaktadır ama bunu TÜİK bile söylüyor, rakamlarla oynamasına rağmen bunu TÜİK söylüyor. Ağrı’daki hayvancılıkla uğraşan, tarımla uğraşan, Batman’daki genç; perişan düzeyde, aç kesimde. İşsizlik, yoksulluk arttığında tek dediğiniz “Şu kadar yardım ettik, şu kadar yardım ettik.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Toparlıyorum.

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – “Yardım” dediğinizi sadakaya dönüştürmüşsünüz, insanlar kuyrukta, insanlar toparlanıyor kuyruğa giriyor.

Bunun çözümü nedir? Çözümü gayet basit. Siz, ülkenin gerçek sorunlarına çözüm bulursanız, barıştan yana tavır koyarsanız, siz, sermayeden yana değil, büyük çoğunluğu gözetirseniz, eşitsizlikleri önlemeye çalışırsanız yoksullukla baş edersiniz. Nasıl ki sağlıkta sadece bir organ büyüyorsa diğer organlar durup artık patolojik bir şekilde, kanser bir şekilde gelişemezse, şu anda yaptığınız budur. Diyorsunuz ki: “Biz bize yeteriz.” İnanın, bütün bu toplum size yetmiyor; doymuyorsunuz, doymuyorsunuz, doymuyorsunuz!

Gelin, yoksulluğu araştıralım, “hayır” demeyin, gelin, araştıralım; gerçek nedenleri nedir, çözümleri nedir, bu konuda çaba harcayalım.

Saygılarımı sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına söz talep eden Mersin Milletvekili Sayın Behiç Çelik.

Buyurun Sayın Çelik. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

83’üncü ölüm yıl dönümünde, Aziz Atatürk’ü ve ecdadı rahmetle anıyorum.

Evet, hayat pahalılığı, yoksullaşma, ekonomik kriz, aslında, iktidarın tercihidir; büyük şehirleri kırsaldan gelen göçlere açan AKP siyaseti, kentlerde geniş yığılmalara, çarpık yapılaşmalara ve arabesk kentsel mahallelerin doğmasına yol açmıştır. Gettolaşma artarken, kent işsizliği, bu siyasi tercihin bir sonucudur. Tabii, bu durum aynı zamanda, büyük ölçüde, güvenlik sorununu da doğurmaktadır.

Kırsalda ne olmaktadır? Kırsalda yaşayan nüfusun yüzde 7’ye kadar düştüğünü görüyoruz. Gerek nicelik ve gerekse nitelik açısından kırsal kesim insanı kan kaybetmiştir, üretim kültürü yok edilmiştir, milyonlarca hektar arazi yanlış tarım politikaları yüzünden etkilenmektedir. Türk milleti, kendi üretimiyle karnını doyuramaz hâle düşürülmüştür. Bu yıl, ürettiğimiz buğday miktarı kadar buğday ithal edilecektir.

Değerli milletvekilleri, on dokuz yılda 17 kez değiştirilen eğitim politikası yüzünden çökme noktasına gelen eğitim sistemimiz artık diplomalı işsiz üretme merkezi hâline dönüşmüştür,

milyonlarca genç işsizdir; bunun, milletimize çıkaracağı ailevi, sosyal, kültürel faturası da cabasıdır. Artan hayat pahalılığı ve yüksek enflasyon milleti canından bezdirmiştir. Geçinemeyen, büyük sıkıntılar ve bunalımlar yaşayan kitleler oluşmuştur. Asgari ücretin 3 bin lira dahi olmadığı günümüzde yurttaşlarımıza iktidar olarak nasıl bir umut, nasıl bir gelecek vad edebiliriz?

Diğer taraftan, emekli maaşlarının önemli ölçüde 1.500 lira düzeyinde olması iktidarın insanlarımıza verdiği değer de bir göstergesidir. Asgari ücretle yaşayan, dolayısıyla açlık sınırının altında yaşayan nüfusun genel nüfusa oranının yüzde 70'lere yaklaşması kabul edilebilir bir durum değildir.

Değerli milletvekilleri, milletin belini büken başka bir durum ise aşırı vergilendirmedir. Türkiye'yi o kadar adaletsiz ve nefsi bir vergilendirme sistemine soktular ki KDV dâhil dolaylı vergilerin genel vergi gelirleri içindeki payı yüzde 64'e kadar çıkmıştır; bu, bir zulümdür. AKP yüzünden fakrüzaret içinde ve muhtaç duruma düşürülen halkımızın bu çaresizlikten kurtarılması şarttır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

BEHİÇ ÇELİK (Devamla) – Evet, dikkatinize bunları sunuyorum. Derhâl asgari ücretten kesintiler kaldırılın. Eğer azıcık insaf, izan, ahlak varsa bu yapılmalıdır. Ölümle yaşam arasında bir çizgide 84 milyon insanı tutmak büyük bir vebaldir. Bu vebalden devletimizin bütün organlarının kurtulması şarttır. AKP'nin devletin kaynaklarına musallat olması, yatırım ve üretim yapmaması, geniş kitleleri ne yazık ki açlığa mahkûm etmiştir. Biz İYİ Parti olarak, Millet İttifakı olarak geniş kesimleri rahatlatacak sosyal politikalar uygulamak istiyoruz. Millet nezdinde siyasal iktidar öyle görünüyor ki bütünüyle güvenini kaybetmiştir. Ezcümle, yoksulluk ve yolsuzluk kangrenleşmiştir.

Saygılarımla. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden Adana Milletvekili Sayın Müzeyyen Şevkin.

Buyurun Sayın Şevkin. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yüce Meclisi ve bizi ekranı başında izleyen tüm vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün 10 Kasım; emperyalizme ve sömürgecilğe karşı bağımsızlığı, akıl dışılığa ve hurafelere karşı bilimi, kapitalizme ve işsizliğe karşı eşitliği, otoriterlik ve padişahlığa karşı demokrasiyi savunan Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ü saygı, rahmet ve minnetle anıyorum, ruhu şad olsun. (CHP sıralarından alkışlar)

Evet, değerli milletvekilleri, HDP grup önerisi üzerine söz aldım. Bu cennet vatan ne yazık ki yurttaşlarımız için yaşanmaz hâle iktidarınız tarafından getirildi. Döviz kurları frenlenemiyor, enflasyon sürekli yükseliyor. İktidarın aklayıcısı TÜİK, AKP'nin işine gelecek şekilde rakamları manipüle ediyor. Devriiktidarınızda intihar vakaları 60 bine ulaştı arkadaşlar. 2021 yılının sadece ilk beş ayında 150 insan “Geçinemiyorum.” diye intihar etmiş durumda. 23 milyon icra dosyasıyla karşı karşıya ülke, 100 binin üzerinde çiftçi haciz ve borç batağıyla karşı karşıya. Şekere, otogaza, elektriğe her geçen gün zam geliyor. İnsanlarımız aç arkadaşlar, perişan hâlde, sefaletle sürüklenmiş durumda. Gençlerimiz işsiz, geleceklerinden kaygılı. Bakın, sendikaların yaptığı araştırmaya göre, bekâr bir çalışanın açlık sınırı 4 bin lira, yoksulluk sınırı ise 10 bin liraya ulaşmış durumda. Siz ne kadar asgari ücret veriyorsunuz arkadaşlar? Açlık sınırının altında, 2.825 beş lira, bir de üstelik bundan vergi alıyorsunuz. Yani asgari ücretten vergi almak da neyin nesi; bunu da halkın takdirine bırakıyorum. 1.500 lira emekli maaşı alanlar var arkadaşlar. Yani gerçekten varın siz hâlini düşünün. Allah'tan korkmuyor musunuz arkadaşlar? Bu insanlar nasıl geçinecek 1.500 lirayla? Biz çarşıda, pazarda karşılaştığımız emeklilerle konuştuğumuz zaman “Açız.” diyorlar “Açız.”. Yani bu insanların feryadını duymuyor mu iktidar milletvekilleri? Taş mı yiyecek bu insanlar arkadaşlar? Gerçekten, halktan bu kadar mı koptunuz?

Bakın, sadece ev kiralari geçen yıl yüzde 75 artmış. Hayat pahalılığı katlanılmaz hâle geldi. Elektrik, şeker, su, yağ, her şey... Hani övünüyordunuz ya kuyrukları önledik diye, çok şükür yağ kuyrukları, benzin kuyrukları... İnsanlar artık evinde, maalesef, tencere kaynatamaz hâle geldi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Hemen tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Evet, kadınından erkeğine herkes borç batağı içerisinde. Bebek mamalarını kilit altına aldınız. Motorin, benzin, LPG; her türlü zam nedeniyle insanlar geçinemez durumdalar. Ve çıkıp Sayın Diyanet İşleri Başkanı bir gün işsizlik, bir gün açlık, bir gün ekmek konusunda fetva vermezken evine ekmek götüremeyen insanlara “Karides yemeyin, midye yemeyin, zararlıdır.” diyor. Evet, “Bayat ekmekten nasıl yiyecek yapılır?” diye maalesef, gazetelerinizde... Evet, çok şükür, bir şey öğrettiniz vatandaşa. “Çöpten toplayarak nasıl yemek yapılır?” bunu gösterdiler. Bu görüntüler Yüreğir’den arkadaşlar, Adana’dan bu görüntüler; insanlar çöpten ekmek topluyor, yoksulluk bu boyutlarda. Siz, maalesef, bu yoksulluğu engellemek değil, tamamen bu yoksulluktan beslenmek üzere iktidardasınız ama merak etmeyin, biz halkın sorunlarına talibiz.

Geliyor gelmekte olan, hiç merak etmeyin. (CHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Az kaldı, az.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talep eden Ankara Milletvekili Sayın Orhan Yegin.

Buyurun Sayın Yegin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ORHAN YEGİN (Ankara) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; aziz milletimizi ve onu temsil eden Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Vefatının 83’üncü yıl dönümünde Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü de saygı ve rahmetle anıyorum.

Kıymetli milletvekilleri, yoksulluk tüm dünyanın mücadele etmesi gereken ve mücadele ettiği bir olgu. Bütün toplumlarda, gelişmiş süper ekonomilerde, hepsinde oranları farklı farklı olsa da mücadele yöntemleri farklı şekillerde olsa da önemsenip azaltılmaya çalışılsa da çalışılmasa da bütün toplumların, bütün dünyanın, moderninden geri kalmış ülkelere kadar hepsinin çok önemli bir problemi.

Biz, rekabetçi bir düzenin savunucusu olmayıp rekabetçi düzende kim ne yapıyorsa, nasıl karnını doyuruyorsa, nasıl iş sahibi oluyorsa nasıl ayakta durabiliyorsa dursun, herkes rekabetine göre pozisyonunu alsın diyen değil, paylaşımcı, paylaşımcı bir düzenin savunucuları olarak, paylaşımcı bir siyaseti bütün dünyaya aşılamaya çalışan bir siyasetin sahibi olarak bu yoksullukla mücadele konusunda iktidara geldiğimiz ilk günden beri çok önemli politikaları hayata geçirdik. Bitirebildik mi, tamamen yok oldu mu, bütün gelir grupları çok iyi düzeyde bütün hayatın ihtiyaçlarını karşılayacak derecede gelir elde edebilir hâle geldi mi, çoluğuna çocuğuna, torununa her istediğini sağlayabilecek kadar bir gelir düzeyine ulaşabildi mi; bunu iddia etmiyoruz elbette ama hem yoksullukla hem çaresizlikle hem bir başına kalmışlıkla hem kimsesizlikle büyük bir mücadele ortaya koyup kimsesizlerin kimsesi, sessiz milyonların sesi olma iddiasını ortaya koyarak hem ekonomimizi büyüterek bu büyümeden kaynaklı istihdam olanaklarını artırıp insanlarımızın daha rahat iş bulmasını sağlamaya çalışarak, kendi ekmeğini kazanabileceği imkânları çoğaltarak hem dünyaya sattığımız ürünlerin değerini daha yüksek nitelikli ürünler üretme ve daha çok gelir elde etme ve bu elde ettiğimiz geliri ülkemizin bütün kesimlerine pay etme mücadelesini ortaya koyarak hem gaz arayarak hem petrol arayarak hem teknoloji üreterek hem her türlü problemle mücadele ederek ülkemizi ayakta tutmaya çalışarak büyük bir başarıyı bu anlamda ortaya koymuş bir iktidarı, Cenab-ı Allah’a sonsuz şükürler olsun.

Yoksulluğu bitirmek gibi büyük bir hedefimiz var. Şimdi “Sosyal yardımlar artıyorsa fakirleşme vardır.” Anlayışı, belki başka ülkeler incelendiği zaman doğru olabilir ama Türkiye’de sosyal yardımların artması, miktarının çoğalmasının nedeni fakirleşmenin artmasından ziyade sosyal yardımlarla ilgili işte o paylaşımcı yaklaşımın, dayanışmacı yaklaşımın ortaya koyduğu hassasiyettir ki iktidara geldiği yıl 4 başlıkta ödenen sosyal yardımları, 42 başlıkta ödeme yapılır hâle getirerek fakirleşmenin arttığını değil...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ORHAN YEGİN (Devamla) – Başkanım, teşekkür ederim.

...hassasiyetin arttığını, paylaşımın arttığını, insan hayatını nasıl rahatlatabiliriz, onun sırtındaki yükü nasıl hafifletebiliriz ve onu bir parça daha hayata karşı nasıl güçlü tutabiliriz anlayışının bir yansıması olduğunu söylemek isterim.

“Batman, Siirt, Şırnak yoksulluğun en fazla; Ağrı, Hakkâri, Van işsizliğin en çok olduğu iller!” deyip bunu siyaset tarzımıza bağladı hatip. Bunu hoş bulmam.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Yirmi yıl, yirmi yıl...

ORHAN YEGİN (Devamla) – Oraların niçin kalkınmadığı, bütün yatırımların nasıl engellendiği, ne pahasına oralara yollar, barajlar, köprüler, hastaneler, istihdam sağlayıcı firmalar, işletmeler kurmaya çalıştığımız açık ve ortadadır.

Kıymetli milletvekilleri, sürem daraldı, meselenin özeti şudur: Dünyada bir pandemi vardır, son iki üç yılda şuradan alıp şuraya getirdiğimiz refah, pandemi etkisiyle, evet, şuraya, halkın, vatandaşın refahı inmiştir ama biz, Allah’ın izniyle, bütün toplumsal kesimlerin taleplerinin farkındayız, sorunlarının farkındayız, büyük bir mücadele ortaya koyacağız. Belki arz talep zincirinden dolayı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN YEGİN (Devamla) – ...fiyatları aşağı çekemeyeceğiz ama halkın gelirini yükseltecek çok kıymetli adımları önümüzdeki günlerde hayata geçireceğiz ve sizler de buna şahit olacaksınız.

Saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- *CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmında yer alan, muhtarların sorunlarının tüm yönleriyle araştırılarak bunlara ilişkin çözüm yollarının tespit edilmesi amacıyla verilmiş olan (10/2642) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi’nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Kasım 2021 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 10 Kasım 2021 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Altay

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmında yer alan muhtarların sorunlarının tüm yönleriyle araştırılarak bunlara ilişkin çözüm yollarının tespit edilmesi amacıyla verilmiş olan (10/2642) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi’nin görüşmesinin, Genel Kurulun 10 Kasım 2021 Çarşamba günlü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Artvin Milletvekili Sayın Uğur Bayraktutan.

Buyurun Sayın Bayraktutan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – “Dağlarda tek tek ateşler yanıyordu/ Ve yıldızlar öyle ışıltılı, öyle ferahtılar ki/ Şayak kalpaklı adam, nasıl ve ne zaman geleceğini bilmeden/ Güzel ve rahat günlere inanıyordu/ Ve gülen bıyıkları ile duruyordu ki mavzerinin yanında/ Birdenbire beş adım sağında onu gördü/ Paşalar onun arkasındaydılar/ O saati sordu/Paşalar “Üç” dediler/ Sarışın bir kurda benziyordu/ Ve mavi gözleri çakmak çakmaklı/ Yürüdü uçurumun başına kadar, eğildi durdu/ Bıraksalar/ İnce, uzun bacakları üzerinde yaylanarak/ Ve karanlıkta akan bir yıldız gibi kayarak/ Kocatepe’den Afyon Ovası’na atlayacaktı.” (CHP sıralarından alkışlar)

Büyük anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

Değerli arkadaşlarım, bugün muhtarları konuşuyoruz, 10 Kasım’da, muhtarların sorunlarını konuşuyoruz. Muhtarların sorunları nelerdir? Bir mahallenin şehremini, bir mahallenin en güvendiği kişiyle alakalı, muhtarlara ilişkin ne yazık ki yıllardan beri bir yasal düzenleme yok. 82 kanunda, 354 maddede “muhtar” adı geçiyor ama biz, muhtarların yetki, görev ve sorumluluklarını belirleyen, sosyal haklarını düzenleyen bir muhtarlık kanununu Parlamentodan geçiremedik. Bu konuda, Cumhuriyet Halk Partisi Meclis Grubu olarak, 105 madde olarak hazırlamış olduğumuz taslağı Parlamente’ye sunuyoruz ve bunu önümüzdeki dönemde muhtarların sorunları açısından hiçbir problem yaşamayacakları, kendi güvenceleriyle ilgili sorun taşımayacakları bir düzeni vadediyoruz değerli arkadaşlarım.

Şimdi, bunlar neler? Bir muhtarlık kanununun mutlaka olması gerekir değerli arkadaşlarım. Bunun dışında, birleşik oy pusulasında muhtarların isimlerinin olmaması, muhtarların birleşik oy pusulalarında milletvekilleri, belediye başkanları, il genel meclisi ve belediye meclis üyeleri gibi temsil edilmemeleri ciddi bir sorun yaratıyor. Şu anda kulağımıza geliyor ki muhtar seçimlerinin yerel yönetim seçimlerinden ayrıştırılarak ayrı bir seçimle yapılmasına ilişkin bir hazırlık var. Eğer böyle bir hazırlık yapılırsa, insanlar yerel yönetim seçimlerinde bile ilgi göstermiyorlar neredeyse, bunu muhtarlık seçimlerinde göstermemeleriyle alakalı bir kaygıyı muhtarlar yüreklerinde taşımaktadırlar değerli arkadaşlarım.

Bir muhtarlık evinin yapılmasına ilişkin talepleri var. İmar planlarına işlenerek, nasıl diğer kamu kurumlarla alakalı evler varsa, muhtarlar da kendilerine özgü bir muhtar evinin olmasına ilişkin talebi yeniliyorlar değerli arkadaşlarım. Sayın Genel Başkanımız, daha önce, bunu birçok kere de ifade etti, toplumun bir bölümü, olayı anlamayanlar bunu tebessümle karşıladı, ama mutlaka bir yardımcı personelin muhtarlarda olmasına ilişkin bir talep var. Bu nasıl oluyor? İl özel idaresi olan yerlerde, il özel idaresinden verilecek olan bir personelin, belediye sınırları içerisinde olan muhtarlıklarda da belediyeler tarafından karşılanabilecek bir personelin olması muhtarların işlerini kolaylaştıracaktır. Bunların ücretlerinin de ilgili kurumlardan karşılanmasına ilişkin gerçek anlamda bir talep var değerli arkadaşlarım.

Biz, vaatlerimizde köy tüzel kişiliklerinin mutlaka kurulması ve köy tüzel kişiliklerinin iptal edilmesi nedeniyle, özellikle, bürokrasiyle boğuşan muhtarlıkların ve oradaki çevre halkının yaşadığı mağduriyetlerin giderilmesi açısından ciddi bir çalışma olmasını, bu sorunların gündeme getirilmesini talep ediyoruz değerli arkadaşlarım.

Bunun dışında diyoruz ki: Muhtarların ayrı bir bütçesi olmalı. Eğer bir olay varsa bir köyde, bir mahallede, bir yerleşim biriminde ihtiyacı olan kişilerle alakalı durumu en iyi bilen muhtarlar değerli arkadaşlarım, Hükümet bilmiyor ama muhtar biliyor. Acil bir müdahale gereken hâllerde bunların bağımsızca kullanabileceği bir bütçenin olmasına ilişkin bir talep var, bu talebin de mutlaka yasal düzenlemelerle yerine getirilmesi gerekiyor. Özellikle sosyal yardımlarla alakalı yardımların yerine ulaştırılması anlamında bir mahallede ve yerleşim biriminde oradaki ihtiyaçları en iyi bilen muhtar olduğunu biliyoruz ve muhtarların bu konuda gerekli yasal güvenceye kavuşturulması, sosyal yardımların muhtarlar aracılığıyla dağıtılmasına ilişkin mutlaka gerekenlerin yapılmasını istiyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bir yerleşim yerindeki belediye meclisleri yerleşim yeriyle alakalı kararlar alıyor, sorunlara ilişkin tartışma gündemi maddeleri yaratıyor ama ne yazık ki olayın asli unsuru olması gereken muhtarlar masada yok. Biz, mutlaka belediye meclisinde muhtarların temsil edilmesini, bulundukları mahalleyle alakalı sorunlar gündemde tartışılıyorken bunların da masanın etrafında bağlayıcı şekilde oylarıyla karar alma mekanizması içerisinde olmasını istiyoruz.

Bunun haricinde, mutlaka ve mutlaka Türkiye muhtarlar birliğinin kurulmasını istiyoruz değerli arkadaşlarım.

Muhtarlar bir de şunu istiyorlar: Bakın, geçen hafta Artvin’den merkez muhtarları benim misafirim oldular, üç, dört gün boyunca Parlamentoyu, Ankara’da önemli yerleri ziyaret ettiler; ne yazık ki “maaş” kavramıyla muhtarları yan yana koymadığımız için, “ödenek” diye bir garabeti muhtarlara layık gördüğümüz için değerli arkadaşlarım, görevlerinden ayrıldıkları andan itibaren, görev süresinde orada bulunmadıkları için maaş alamıyorlar, ödenekleri kesiliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) – Başkanım, bağlıyorum.

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bizim muhtarları anlayabilmemiz için, muhtarların kamu görevlisi olduğunu anlayabilmemiz için Türk Ceza Kanunu’nun zimmet, ihtilas, irtikap gibi o dar kalıpları içerisindeki “kamu görevlisi” sıfatıyla hatırlamamız gerekiyor değerli arkadaşlar. Muhtarların mutlaka -biraz önce ifade ettiğimiz- sosyal haklarıyla, mali haklarıyla alakalı düzenlemelerin yapılmasını istiyoruz. Bir an önce bu ödenek kavramını çöpe atmalıyız, muhtarların sosyal güvenceleriyle alakalı maaş kavramını dile getirmeliyiz. Bu konuda konuşmamın başında da ifade ettim, 105 maddelik bir kanun teklifini sunuyoruz. Bu sorunların giderilmesi anlamında Parlatmentonun ortak bir noktada buluşmasını, muhtarların bir an önce bu sorunlardan uzaklaştırılması anlamında, muhtarlara daha refahı düzeyinin oluşabileceği güzel bir ortamı sunma anlamında partilerin ortak bir noktada buluşmasını temenni ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına söz talep eden Konya Milletvekili Sayın Fahrettin Yokuş.

Buyurun Sayın Yokuş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi İYİ Parti Grubu adına saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti devletimizin kurucusu Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ü, vefatının 83'üncü yılında saygı, minnetle yâd ediyor; ruhu şad, mekânı cennet olsun diyorum. Bu vesileyle 2013 yılında AK PARTİ iktidarının okullarımızda yasakladığı Andımız'ı bir kere daha buradan okumak isterim: “Türk'üm, doğruyum, çalışkanım. İlkem, küçüklerimi korumak, büyüklerimi saymak; yurdumu, milletimi özümnden çok sevmektir. Ülküm, yükselmek, ileri gitmektir. Ey Büyük Atatürk! Açtığın yolda, gösterdiğin hedefe durmadan yürüyeceğime ant içerim. Varlığım Türk varlığına armağan olsun. Ne mutlu Türk'üm diyene!” (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Buradan ant olsun ki İYİ'lerin iktidarında, okullarımızda andımızı çocuklarımıza tekrar okutacağız. Bu, şeref sözüdür; bu, namus sözüdür. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, büyük Atatürk muhtarlarımızla ilgili “Muhtarlarımız demokrasinin temel taşıdır.” demiştir. Gerçekten de muhtarlarımız vatandaşlarımız ile devlet arasında âdeti bir köprü vazifesi üstlenmişlerdir. Bilindiği gibi, muhtarların mesai saati yoktur; her zaman, her koşulda, gece gündüz demeden vatandaşın hizmetindedirler. Mahalle muhtarları trafik memuru gibidirler âdeti. Attığı her imzanın sorumluluğu var ama yetkisi yoktur. Baş ağrıyan, her türlü ihtiyacı olan hatta aç kalan muhtara koşar.

Muhtarlar birçok kamu kurumuyla bağlantılıdır; mahallî idarelerden tutunuz da Emniyet, adliye, nüfus idaresi, askerlik şubesiyle hep beraber çalışır. Köyünde, mahallesinde çok sayıda görev ve hizmeti üstlenmişlerdir. Görevi çoktur, bunun karşılığında maalesef yetkisi yoktur. Muhtar yetkisiz bir yetkilidir.

Değerli milletvekilleri, Büyükşehir Yasası'yla köylerin mahalleye dönüşmesiyle köy muhtarlarının yetkileri tırpanlandı, köy tüzel kişiliğinin elindeki bütün mal varlığına el konuldu. İktidarın getirdiği Büyükşehir Yasası'nın neden olduğu bu sorun, köylerin sınırlarında, özellikle mera ve yaylalarda muhtarların yabancılara müdahale edememesine hatta onların, Jandarmanın da yetkisinin dışında kalmasına neden olmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Devletimiz muhtarlara herhangi bir demirbaş, eşya, büro malzemesi vermemektedir, muhtarlar bunları kendisi karşılamak zorunda kalmaktadır. Devlet memurlarının çalışma bürolarının düzenlendiği gibi muhtarların da çalışma büroları mutlaka düzenlenmelidir. Muhtarlar, mahallesinde yaşayan kişilerin kayıtlarıyla ilgili MERNİS sistemine dâhil edilmelidir. Muhtarlara mahallede toplanan vergilerden bütçe ayrılmalıdır. Muhtarlar belediye meclislerinde ve tüm komisyonlarda söz sahibi olmalı, tüm çalışma ve proje süreçlerine dâhil edilmelidir. Muhtarların yetkisi yok, sadece sorumluluğu var. Muhtarlar, yine hepimizin bildiği gibi son yıllarda gelen evrakların yarısından fazlası icra dosyalarıyla dolu ve bu dosyalarla boğuşmaktadır.

Bu vesileyle, biz muhtarlarla ilgili bu araştırma önergesine İYİ Parti olarak destek veriyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına söz talep eden Iğdır Milletvekili Habip Eksik.

Buyurun Sayın Eksik. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HABİP EKSİK (Iğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Muhtarların çok sayıda sorunu var, gerçekten ciddi problemleri var. Bunların başında muhtarların ödeneklerinin çok düşük olması durumu var, bürolarının masraflarını kendilerinin karşılaması durumu

var; elektrik, su, internet gibi bütün masrafları kendileri karşılıyorlar. Gece çağırıldıkları zaman gidip gerçekten çok zorlu işler yapıyorlar. Ve araç yok, araç tahsisi yapılmıyor; kendi ücretleriyle gidiyorlar, maalesef ciddi sorunlarla da karşı karşıya kalıyorlar. Evrak giderlerini vatandaşlardan alamıyorlar çünkü kendi seçmenleri, doğal olarak alamıyorlar.

Nüfusla ilgili ciddi sorunlar var. Bazı muhtarlıklar 130 bin, 140 bin; bakıyorsunuz, bir tane muhtarlık da 20 bin nüfuslu bir köy. O açıdan hani nüfusla ilgili ciddi anlamda bir uçuk durum söz konusu ve giderler çok fazla olabiliyor. Mesela Diyarbakır'da bir mahalle, Bağcılar Mahallesi, 137 bin nüfuslu bir mahalle.

Yine, maaş kesintisi... On günden fazla bir izin kullanırsa maaşı kesiliyor muhtarların. Azaların hiçbir kazancı yok, hiçbir özlük hakları yok, bu konuyla ilgili ciddi bir sorun var. Seçimlerde kendi giderlerini kendileri karşılıyorlar, hiçbir ödenek almıyorlar. Velhasıl muhtarların özlük haklarıyla ilgili ciddi sorunları, eksikleri var.

Ama muhtarların en büyük sorunları, AKP iktidarının yarattığı ceberut sistemin yaptığı siyasi mobbingdir. Bakın, net söylüyorum: AKP iktidarı muhtarlara siyasi bir mobbing uyguluyor valiler ve kaymakamlar eliyle. Bunu nasıl yapıyor? Şöyle: Gidiyor “Senin köyünde, senin mahallende AKP’ye oy çıkmadı. O zaman senin mahallene, senin köyüne hizmet gelmeyecektir. Senin köyünde şu kadar oy çıkmalı.” diyerek tehdit ediyor. Eğer yapmazlarsa muhtarlar, o muhtarlara ya kayyum atıyor ya da gözaltına alıyor. Benim seçtiğim seçim döneminde, 2018’de seçime üç gün kala 18 muhtarı bir gecede gözaltına aldılar; suçsuz, günahsız, hiçbir hukuki gerekçe göstermeden üç gün gözaltında tuttular gözlerini korkutmak amacıyla.

AKP iktidarının orada, illerde ve ilçelerde resmen temsilciliğini yürüten kaymakam ve valiler muhtarların HDP’li siyasetçileri karşılamalarına dahi izin vermiyorlar. Eğer karşılarsa ciddi anlamda da onların bölgelerine hizmet yapılması noktasına engel koyuyorlar, hem belediyelerde hem de il özel idarelerinde maalesef bu durumla karşı karşıya kalıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

HABİP EKSİK (Devamla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bakın, kayyum dedim, kayyum sistemiyle korkutuyorlar dedim. Evet, yanlış duymadınız arkadaşlar, AKP iktidarı iradeyi gasbetme, halk iradesini çalma sistemini muhtarlıklarda dahi yapıyor. Bakın, Diyarbakır’da 11 muhtara kayyum atadı, azalarından birilerini onun yerine seçme durumu varken yapmadı, kayyum atadı. Iğdır’da 4 muhtara aynı şekilde kayyum atadı. Batman’da 4’üne kayyum atadı. Kısacası, halkın iradesini çalma, halkın iradesine ipotek koyma sistemi muhtarlıklarda dahi var. “Saraya gönderme” adı altında AKP iktidarı maalesef muhtarlara diz çöktürme, siyasi olarak diz çöktürme politikası yürütüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HABİP EKSİK (Devamla) – O açıdan, biz muhtarların sorunlarının çözülmesi adına bu önergeye “evet” diyeceğiz ama bu sorunların da eklenmesi, bu sorunlara da çözüm bulunması gerektiği kanaatindeyiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talep eden İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Demir.

Buyurun Sayın Demir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

CHP grup önerisi için söz almış bulunmaktayım. Ayrıca, konuşmama başlamadan önce, Kurtuluş Savaşı'mızın Başkomutanı ve cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü rahmetle, minnetle yâd ediyorum.

Değerli arkadaşlar, muhtarlar bizim için son derece önemli, bir defa demokratik siyaset için vazgeçilmezlerimizdir. Muhtarlar çünkü insanların bilerek, görerek, tanıyarak seçtikleri yegâne şahsiyetlerdir ve hizmet süreleri içerisinde de o bulunduğu mahallenin bir defa hafızalarıdır, otoritesidirler, akil insanlarıdır, yedieminleridirler ve her şeyden önce mahallenin en ufak bir sıkıntısına sahip çıkan bilge insanlarıdır. Bu açıdan muhtarlar aslında devletin bu büyük organizasyonunun içerisinde millete dokunan devletin o müşfik kollarıdır, ayaklarıdır, gözleridir, dokunan elleridir. Bu açıdan da muhtarlık sistemini son derece önemsiyoruz yani devleti bir büyük iş makinesi gibi düşünürseniz âdeta milletin söküğünün dikildiği yerdir muhtarlık. Bunu nasıl yaparlar? Bunu yerel yönetimler aracılığıyla yaparlar, kaymakamlık aracılığıyla, valilikler aracılığıyla yaparlar ve bunun Türkiye Cumhuriyeti'nde ilk defa farkına varan ve muhtarlarımıza en önemli değeri veren de Sayın Cumhurbaşkanımızdır. 1994 yılında seçildiğinde Sayın Cumhurbaşkanımız bütün hizmetlerini muhtarlarla birlik içerisinde, onlarla iletişim içerisinde gerçekleştirmiştir. Cumhurbaşkanı olduktan sonra da Külliye'ye davet etmek suretiyle de toplumun bütün hassasiyetinin muhtarlar üzerinden alınması açısından da son derece önemlidir.

Şimdi, grup önerisine gelirsek CHP'nin: Bir, birinci maddede diyor ki CHP grup önerisinde “Hükûmetin muhtarlara aylık gördüğü 420 liralık bir ödenek.” 420 liralık bir ödenek söz konusu değil arkadaşlar. Biz İçişleri Bakanlığından konuyla ilgili bilgi aldığımızda “2.631 lira.” dediler. “Acaba doğru mu? Koca CHP'nin önerisinde 420 lira yazıyor, bu doğru mudur, değil midir?” diye muhtarlara sordum, arayıp muhtar derneklerimize, muhtarlarımıza sorduk. Hani gönül isterdi ki buraya önergeyi hazırlamadan önce, bu kadar çok önemseydiğiniz muhtarlarınıza keşke bir de sorsaydınız. Neticede, muhtarlarımız 2002 yılında 97 lira alırken şu anda 2.631 lira alıyorlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ayrıca Hükûmetimiz 1.330 lira her ay onlar adına SGK primlerini de ödüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – Değerli arkadaşlar, yine grup önerinizin bir tanesinde de “Ülkede muhtarların kimliklerinin ve rozetlerinin aynı olmasıdır” diyorsunuz, talebiniz bu. Bu zaten iki yıldır yapılıyor. İçişleri Bakanlığının bir yönergesiyle şu anda tüm muhtarlar bütün ülkemizde aynı kimliği kullanıyorlar. Eskiden, haklıydınız, her kaymakamlık kendine göre bir muhtar kimliği ve formatı oluşturuyorlardı ama şimdi Türkiye Cumhuriyeti'ndeki bütün muhtarlar tıpkı milletvekilleri gibi aynı kimliği ve aynı rozeti kullanıyorlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Üçüncüsü, yine “Muhtarlar görevlerini tamamladıktan sonra tabancaları için ruhsat harçları ödenmesin.” demişsiniz. E zaten iki yıldır bu böyle. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hem de nasıl biliyor musunuz? Üstelik de muhtarlar bir dönem bile muhtarlık yaptıktan sonra taşıdıkları silahın ruhsat ücretlerini ömür boyu ödemiyorlar. Bunu sizinle paylaşmak istedim.

Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bayraktutan.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Başkanım, ben 16 maddelik bir gündem konuştum, sayın konuşmacı hiçbirine cevap vermedi, 16 madde.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Resmî önergesinde neyse ben ona cevap verdim.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Ben onları konuşmadım, 16 madde konuştum, sayın konuşmacı hiçbirine cevap vermedi, 16 maddenin hiçbirine cevap vermedi.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Resmî önergeye cevap verdim.

BAŞKAN – Anlaşılmıştır.

Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Fendoğlu...

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

36.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 83'üncü yıl dönümüne ve Malatya'da bir binada meydana gelen göçük felaketine ilişkin açıklaması

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Son Türk devletinin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve silah arkadaşlarını vefatının 83'üncü yıl dönümünde saygıyla sevgiyle, özlemle anıyorum; ruhları şad olsun.

Dün, Malatya'mızda 2 katlı kâğır binanın çökmesi sebebiyle göçük altında kalan 13 vatandaşımız sağ salım çıkarılmıştır, Rabb'im şifalarını versin; can kaybı olmaması sevencimizdir. Olaya anında müdahale eden AKUT'a, AFAD'a, büyükşehir belediyesine, sağlık müdürlüğümüze ve Malatyalı hemşehrilerimize teşekkür ederim. Rabb'im ülkemizi, milletimizi her türlü beladan ve afetlerden korusun.

Teşekkür ederim.

IX.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- AK PARTİ Grubunun, gündemdeki sıralama ile Genel Kurulun çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesine; Genel Kurulun 10 Kasım 2021 Çarşamba günkü birleşiminde 9/11/2021 tarih ve (3/1709) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin okunarak görüşmelerinin aynı birleşimde yapılmasına ve 285 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

10/11/2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 10/11/2021 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Çankırı

Grup Başkan Vekili

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 272 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin bu kısmın 1'inci sırasına, bastırılarak dağıtılan 285 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ise kırk sekiz saat geçmeden, yine bu kısmın 2'nci sırasına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

10 Kasım 2021 Çarşamba günü (bugün) birleşiminde 09/11/2021 tarih ve (3/1709) esas sayılı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin okunarak görüşmelerinin aynı birleşimde yapılması ve bu birleşimde 272 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

11 Kasım 2021 Perşembe günü birleşiminde 285 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölüm görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

16 Kasım 2021 Salı günü birleşiminde 285 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

285 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin 16 Kasım 2021 Salı günü birleşiminde tamamlanamaması hâlinde, 17 Kasım 2021 Çarşamba günü birleşiminde 285 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

18 Kasım 2021 Perşembe günü birleşiminde 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

çalışmalarını sürdürmesi,

285 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin, İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerinin ekteki cetveldeki şekliyle olması,

Önerilmiştir.

285 sıra sayılı Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ve İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ile 37 Milletvekilinin İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3911)

Bölümler	Bölüm Maddeleri	Bölümdeki Madde Sayısı
1. Bölüm	1 ila 29'uncu Maddeler	29
2. Bölüm	30 ila 54'üncü Maddeler	25
Toplam Madde Sayısı		54

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi grup önerisi üzerinde söz talep eden Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Hakkı Saruhan Oluç.

Buyurun Sayın Oluç. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın vekiller; saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, önümüzdeki günlerde yargıyla ilgili bir kanun teklifini konuşacağız. Ben de yargıyla ilgili bir konuyu size aktarmak istiyorum. 10 Kasım 2021 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan 31665 sayılı Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'le, mahpusların gözlem değerlendirmelerine dair tekrar değerlendirme süresi altı aydan üç aya düşürüldü, bu durum yeni. Şimdi, ben size sorsam “Bu nedir?” diye, diyeceksiniz: “İyileştirme, altı aydan üç aya düşürmüşler.” Yani altı ay beklemiyor mahpuslar üç ayda mesele hallolacak diye. Hâlbuki öyle değil. Yani baktığınızda uzaktan iyileştirme gibi gelebilir üç ay erkene çekilmiş olması ama aslı böyle değil. Çünkü neden? Son dönemde özellikle cezaevlerinde artan hak ihlallerinin en önde gelen sorumlusu bu idare ve gözlem kurulları, maalesef böyle. Ne yapıyorlar biliyor musunuz? Aralarında çok sayıda hasta mahpus da bulunan onlarca mahpusun cezası bitmiş olmasına rağmen, bu kurullar tarafından bu mahpusların infazları yakılıyor ve cezaevlerinde tutulmaya devam ediliyorlar. Yani yatmış kişi yirmi sene; yirmi beş sene, otuz sene yatan var arasında,

infazını yakmaya kalkışıyor bu gözlem kurulları. Yani bunun altı aydan üç aya indirilmesi iyileştirme değil. Bu gözlem kurullarının olması zaten başlı başına bir hukuksuzluk. Yani bu kurullar, âdeta yargı yetkisini kullanarak ikinci bir ceza oluşturuyor ve Anayasa'nın amir hükümleri dâhil tüm hukuku ihlal ediyor ve cezasını infaz etmiş kişilerin tahliyesi soyut, kanaate dayalı gerekçelerle engelleniyor. Bu, kabul edilebilir bir şey mi? Belli bir suç isnadıyla ceza verilip cezası infaz edilen kişiyi “İşlediği suçtan pişman değil.” diyerek yeniden cezaevinde tutmaya çalışmak, tam da mahkemelerin üstlendiği bir işi yapmaya kalkışmak idare ve gözlem kurullarının işi midir aslında? Değildir. Yani siz mahkeme değilsiniz ki esas itibarıyla. Böyle bir hukuksuzlukla karşı karşıyayız, defalarca bunu dile getirdik. Bunu hem Meclisteki İnsan Hakları Komisyonunda dile getirdik hem Adalet Bakanlığına bu konuda başvurularda bulunduk ama bu hukuksuzluk hâlâ ortadan kalkmış değil ve Resmî Gazete’de yayınlanan bu kararlar gözlem değerlendirmelerinin üç aya indirilmesi cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerini, sorunları ortadan kaldıracak bir durum kesinlikle değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Bunların çözümü için yapılması gereken, ivedilikle idare ve gözlem kurulu sisteminin kaldırılmasıdır esas itibarıyla ve infaz yakma hukuksuzluğuna son verilmesidir. Cezaevlerinde infazını tamamlamış kişilerin talepleri özellikle bu doğrultudadır, bunu bir kez daha hatırlatmak istiyoruz.

Şöyle garip bir durumla karşı karşıyayız, cezaevlerinde de bu böyle, cezaevi dışında da bu böyle: Yani bu gözlem kurulları kendilerini âdeta mahkeme gibi değerlendirmeye başlamış vaziyetler. Aynı şekilde, biliyorsunuz -OHAL Komisyonu var bir tane, kurulmuş olan- mahkeme olmayan ama mahkeme yetkisi gibi bir yetkiyi kullanan ve kendilerini mahkeme sayan bir OHAL Komisyonu karşı karşıyayız, onlar da hukuksuz kararlar veriyorlar sürekli. Bu işleymen bir an evvel vazgeçilmesi gerekiyor. Bu vesileyle bu konuyu gündeme getirmek istedim.

Teşekkür ediyorum dinlediğiniz için. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden Adana Milletvekili Sayın Burhanettin Bulut.

Buyurun Sayın Bulut. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BURHANETTİN BULUT (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; pandeminin devam ettiği, insan sağlığının ne kadar kıymetli olduğunun yeniden farkına varıldığı bu dönemde ilacın, doktorun, eczacının ne kadar önemli olduğunu fark ettik. Ancak ülkede son dönemlerde bir alışkanlık var; bir mesele kriz hâline gelinceye kadar o mesele görmezden geliniyor. Ülkede ekmek fiyatları artınca bunun sebebinin buğday üretimindeki eksiklik, ithalata neden olan tarım politikası olduğunu bırakıp fırıncıyı suçluyoruz. Ya da eğitim sistemindeki bozukluklar; aidiyet olarak orayı hak etmeyen insanlar atandığında buna itiraz eden öğrencileri terörist ilan ediyoruz. Bu ülkede hemen hemen tüm kesimler, Hükûmeti eleştirdiği andan itibaren bir şekilde ya terörist ilan edildi ya da suçlandı. Manav, keza, aynı şekilde. Son olarak da zincir marketler; ülkedeki fiyat artışlarının sebebi sanki marketçilerimiz gibi onlar denetlendi, ceza aldılar. Şimdi de ülke ilaç krizine gidiyor. Eczaneye gittiğinizde reçeteniz 5 adet kalem var ise o ilaçların hepsini aynı eczaneden alma şansınız kalmadı. 26 Ekimde beğenimde bir basın açıklaması yaptım, videolu; eczanede yaptım o açıklamayı “164 tane kalem ilaç piyasada yok.” diye. On gün sonra Türk Eczacıları Birliği bir basın açıklaması yaptı, yaptığı basın açıklamasında 645 adet ilacın olmadığını ifade etti. 100 kalem ilaç hiçbir şekilde yok, diğer kalemlerde sayıları stok seviyesinin altına düşmüş durumda. Nedir bu ilaçlar? Grip ilaçlarında, ağır

kesicilerde, aklınıza gelecek tüm ilaçlarda bir eksiklik var, ama buna ilişkin bir çözüm önerisi ya da bir çaba yok çünkü kurumlar maalesef başka işlerle uğraşır hâldeler. Sosyal Güvenlik Kurumu sürekli bir yolsuzluk dosyasıyla ya da görevden alınmalarla şu anda uğraşılıyor. Bu sorun ne zaman çözülecek? Hayati ilaçlar kalmayınca mı çözülecek ya da eczane rafları boşaldığında mı çözülecek ya da eczacıyı suçlayarak bu sorunu çözecek misiniz?

İşte, İstanbul'daki eczacılar -herhâlde iktidarın sürekli birilerini suçlamasından dolayı "Aman, bizi de terörist ilan etmesinler." diye- "Eczanede bulamadığınız ilaçların sorumlusu eczacınız değildir." diye eczanelerine afiş astılar. Bunun yarattığı sorun o insanların halk sağlığı açısından sıkıntıya girmelerine vesile olur. Peki, bu sorun neden kaynaklanıyor? Bu sorunun üç tane sebebi var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

BURHANETTİN BULUT (Devamla) – Hemen bitiriyorum.

Birincisi, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik ve siyasi kriz; ikincisi, döviz kurlarındaki artış; üçüncüsü de ilaç fiyat kararnamesi. İlaç fiyat kararnamesinde ilaçların fiyatlandırılması yılda 1 defa yapılıyor, o da şubat ayında. Zaten yıl sonuna doğru ilaç eksikliği hissedilirdi. Ancak şu anda, şubat ayına gelmeden, ilaç depolardan alınamaz hâlde, eczanelerde stok düşmüş durumda; sebebi, ilacın dışa bağımlı olması ve döviz kuruna göre fiyatlandırılıyor olması. Şu anda ilaç fiyatlandırılmasındaki döviz kuru, avro tutarı 4,57'dir yani siz, Türkiye'deki ilacın fiyatlandırılmasını 4,57'den yapıyorsunuz. Peki, bugün Türkiye'de döviz kaç para? Avro 11 liraya gelmiş durumda yani neredeyse 3 katı. Böyle bir durumda, bu sektörün ne ayakta kalma şansı var ne de ilaçları eczanede yeterince bulma şansı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURHANETTİN BULUT (Devamla) – Kriz "Geliyorum." diyor ancak iktidar yine üç maymunu oynamaya devam ediyor.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.47

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.00****BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), İshak GAZEL (Kütahya)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 17’nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince Anayasa’nın 92’nci maddesine göre verilen Cumhurbaşkanlığı tezkeresinin görüşmelerine başlıyoruz.

Tezkereyi okutuyorum:

X.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) TEZKERELER**

1.- Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Karşılıklı Yardım Anlaşması hükümlerinden kaynaklanan taahhütlerimizi yerine getirmek, ateşkesin gözlenmesi, ihlallerin önlenmesi, bölgede barış ve istikrarın sağlanması amacıyla, Türkiye’nin yüksek menfaatlerini etkili şekilde korumak ve kollamak üzere, hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Ortak Merkezin görevlerinin ifası yönünde hareket etmek üzere yabancı ülkelere gönderilmesi, bu kuvvetlerin Cumhurbaşkanının belirleyeceği esaslara göre kullanılması ile risk ve tehditlerin giderilmesi için her türlü tedbirin alınması ve bunlara imkân sağlayacak düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için 17/11/2020 tarihli ve 1272 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı’yla verilen izin süresinin Anayasa’nın 92’nci maddesi uyarınca 17/11/2021 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1709)

8/11/2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Azerbaycan’ın işgal altındaki topraklarını kurtarma mücadelesinde elde ettiği başarılı netice ve sahada oluşan yeni durum sonucunda, Azerbaycan, Ermenistan ve Rusya tarafından imzalanan 9/11/2020 tarihli Üçlü Bildiri’de bölgedeki istikrarın korunması amacıyla öngörülen faaliyetler devam etmektedir.

Uluslararası hukuk ve meşru egemenlik hakları temelinde, toprak bütünlüğü dâhil tüm haklarını savunabilmesi için sürecin başından itibaren Azerbaycan’a güçlü destek veren Türkiye, bölgede barış ve istikrarın korunup güçlendirilmesi ve bunu kolaylaştıracak biçimde iktisadi altyapının inşaa ve ihyası için önemli girişimlerde bulunmaktadır.

Türkiye’nin Rusya’yla birlikte oluşturduğu, Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin görev yaptığı Ortak Merkez, faaliyetlerine başarıyla devam etmektedir. Türkiye, Ortak Merkez vasıtasıyla da bölgenin güvenliğine ve taraflar arasında güven inşasına katkı sağlamaktadır.

Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin Ortak Merkezdeki görevlerine devam etmesi, Türkiye’nin bölgedeki etkin ve yapıcı rolünün ve ulusal çıkarlarımızın bir gereğidir.

Bu mülâhazalarla, 16/8/2010 tarihinde imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Karşılıklı Yardım Anlaşması hükümlerinden kaynaklanan taahhütlerimizi yerine getirmek, ateşkesin gözlenmesi, ihlallerin önlenmesi, bölgede barış ve istikrarın sağlanması amacıyla, Türkiye'nin yüksek menfaatlerini etkili şekilde korumak ve kollamak üzere, hudut, şümül, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin, Ortak Merkezin görevlerinin ifası yönünde hareket etmek üzere yabancı ülkelere gönderilmesi, bu kuvvetlerin Cumhurbaşkanının belirleyeceği esaslara göre kullanılması ile risk ve tehditlerin giderilmesi için her türlü tedbirin alınması ve bunlara imkân sağlayacak düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için, 17/11/2020 tarihli ve 1272 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla verilen iznin süresinin 17/11/2021 tarihinden itibaren bir yıl uzatılması hususunda gereğini Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip Erdoğan

Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Cumhurbaşkanlığı tezkeresi üzerinde, İYİ Parti Grubu adına söz talep eden İstanbul Milletvekili Abdul Ahat Andican konuşacaktır.

Buyurun Sayın Andican. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ABDUL AHAT ANDİCAN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 10 Kasım. Bu münasebetle attığım bir mesajla sözlerime başlamak istiyorum: “Büyük Atatürk, senin naçiz vücudun 10 Kasım 1938’de toprak oldu fakat hayallerin, fikirlerin, ideallerin her 10 Kasımda milletin gönlünde ve ruhunda yeniden doğup büyümekte ve yayılmakta. Türk milleti var oldukça bu döngü güçlenerek devam edecek.

Saygıyla, sevgiyle, minnetle, rahmetle...” (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Bir yıl önce burada, yine, yüce Meclis Azerbaycan’la ilgili bir tezkereyi onayladı ve tezkereyi kabul etti. Bu tarihte, 17 Kasım 2020’de çıkarılan bu tezkerede yaptığım konuşmanın başlangıcında bir şeyler söylemiştim. Öncelikle, bunları burada tekrarlamak istiyorum: “Rusya, Azerbaycan ve Ermenistan arasında bir ateşkes anlaşması imzalandı biliyorsunuz. Şu anda önümüzdeki soru şudur: Bu anlaşma Karabağ sorununu nihai bir çözüme ulaştırdı mı yoksa ulaştırmadı mı? Cevap: Hayır maalesef. Benim inancıma göre, asıl Karabağ sorunun halledileceği dönem şu anda başlıyor, ama diplomasi masasında ama uluslararası siyaset boyutunda. Azerbaycan, Türkiye ve Türk dünyası için çok büyük bir anlam taşıyan bu zaferi, Azerbaycan’ın zaferini hamasi nutuklarla kutlamak yerine, gerçekçi bir bakış açısıyla şimdiden tespitler yapmanın ve geleceğe yönelik projeksiyonlar hazırlamanın gerekli olduğunu düşünüyorum hem Türkiye açısından hem Azerbaycan açısından.”

Bugünkü konuşmamda Kafkasya jeopolitiği ya da Kafkasya bölgesindeki dengelerle ilgili siyasetle alakalı değerlendirmeler yapmayacağım. Sadece Karabağ sorunu açısından geleceği belirleyecek en önemli gördüğüm iki konu üzerinde konuşmak istiyorum. Geçen yıl konuşurken de kaygılarımı gündeme getirdiğim iki konunun birincisi, bu üçlü anlaşma sonrasında ortaya çıkan Rus etkinliği ve Azerbaycan’ın, Azerbaycan ordusunun geri almasına izin verilmeyen Karabağ topraklarına Rus Barış Gücü’nün yerleştirilmesiyle ilgiliydi. Rusya gözetiminde Azerbaycan, Ermenistan ve Rusya üçlüsünün imzaladığı ve maalesef, Türkiye’nin dışarıda bırakıldığı anlaşmaya giden yolu hatırlarsak neden kaygılandığım da anlaşılacaktır. Azerbaycan ordu birliklerinin Karabağ dâhilinde olan Şuşa kentini aldığını hatırlıyorsunuz ve ondan sonra başkent Hankendi’ye yani Ermenilerin ifadesiyle Stepanakert’e yönelmişti Azerbaycan ordusu fakat birdenbire Putin 2 ülke liderini de Moskova’ya çağırdı ve önerine bir anlaşma metni koydu.

Değerli milletvekilleri, Hankendi ile Şuşa arası kaç kilometre biliyor musunuz? Ben söyleyeyim, 14 kilometre. Bugünkü modern tanklarla -ki 40 kilometreye kadar çıkabiliyorlar- yaklaşık yarım saatte Şuşa'dan Hankendi'ye ulaşmak mümkündü, o noktaya gelmişti Azerbaycan ordusu. Paşinyan anlaşmayı imzaladıktan sonra şunları söylüyor: “Dağlık Karabağ bölgesiyle ilgili savaş öncesinde, Şuşa dâhil bazı bölgelerin Azerbaycan'a verilmesi noktasında bana baskı yapıldı.” Dikkat edin “savaştan önce” diyor. Bu sözler savaşın Rusya tarafından belirli bir planlama dâhilinde yönlendirildiğini, kontrol edildiğini gösteriyor. Anlaşmanın imzalanması sırasında -yine kameralara yansıdı, medyaya yansıdı- metin Putin'in önüne konulduğu zaman danışman soruyor “Efendim, okuyacak mısınız?” diye. Cevap şu: “Hayır, gerek yok; ben yazdım.” Ve hemen ilginç olan nokta -bu anlattıklarımı bir yere bağlayacağım arkadaşlar- iki gün içerisinde, ateşkesin hemen ardından iki yüze yakın uçak seferiyle “Barış Gücü” adı altında 165'inci Kolordunun veya Rus ordusunun lojistik destekleriyle beraber hızla bölgeye getirilip Laçın Koridoru'na ve Azerbaycan ile Ermenistan arasında, daha doğrusu Karabağ arasında sınırlara yerleştirildiğini gördük.

Değerli arkadaşlar, askerî uzman değiliz ama herkes bunu rahatça söyleyebilir; bir ön hazırlık olmadan iki gün içerisinde bu kadar büyük bir potansiyeli getirip yerleştiremezsiniz. Yani, bu da bize bir şey gösteriyor; Rusya bu işi önceden planlamış, nerede müdahale edeceğini biliyor. Şimdi, böylece Putin ne sağlamış oldu? Bir, Minsk Eş Başkanlarını devre dışı bıraktı; iki, Türkiye'yi devre dışı bıraktı; üç, Sovyetler Birliği yıkıldığı dönemde terk etmek zorunda kaldığı Azerbaycan topraklarına geri döndü ve bu kez bir jandarmalık göreviyle ve barışı koruyucu bir unvan altında. Böylece Putin bu olayın anahtar şahsı ve Rusya anahtar gücü hâline dönüştü.

Değerli arkadaşlar, bu gelişmeyi niçin önemsiyorum, niye anlattım bunları? Eski Sovyet coğrafyasında Rusya'nın bugün Barış Gücü olarak bulunduğu üç yer var; değerli arkadaşlar; biri; Ukrayna ile Moldova arasındaki Transdinyester bölgesi. Bu bölge, Sovyetler Birliği dağıldığında kendi bağımsızlığını ilan etmişti fakat Moldova bunu kabul etmedi. Bugün geline nokta, Transdinyester bölgesinde “Barış Gücü” adı altında Rus askeri var ve Moldova bu bölgeye hâkim olamıyor. Diğer iki bölge ise Gürcistan'ın içerisinde değerli arkadaşlar; Abhazya ve Güney Osetya. Bu iki bölge de Sovyetler Birliği dağıldığından itibaren Gürcistan'dan ayrılabilme mücadelesine başladılar Rusya'nın desteğiyle ve daha sonra Rusya ilginç bir şey yaptı değerli arkadaşlar, bu bölge insanlarına Rus pasaportu verdi. Sonuçta, bu iki bölgeyi, Abhazya ve Güney Osetya'yı Rusya'nın uzantısı hâline getirdi. Bugün Gürcistan haritası içerisinde görülen bu iki bölge, aslında artık Gürcistan hâkimiyetinde değil, Gürcistan'dan defakto ayrılmış durumdalar ve Rusya'nın uzantısı hâline gelmiş durumdalar.

Şimdi, Rusya'nın bu uygulamaları ortadayken benim kaygım, geçen yıl itibarıyla gündeme getirdiğim kaygı işte buydu; Dağlık Karabağ'ın da Rus eksenli bir cumhuriyet hâline dönüştürülebilme riskiydi. Ve nitekim, Dağlık Karabağ'a gelen Barış Gücü Komutanı Rüstem Osmanoviç Muradov, Kababağ'a gelir gelmez, bu bölgede Ermenilerin kurduğu sözde Artsakh cumhuriyetinin lideri -veya “cumhurbaşkanı” diyorlar onlar- Harutyunyan'la görüşme yaptı ve geçen yıldan beri yaptığı her toplantıda Harutyunyan, bu sözde cumhuriyetin bayrağıyla beraber iştirak ediyor değerli arkadaşlar.

Şimdi, Rus Savunma Bakanlığının “web” sitesinde neredeyse iki ay öncesine kadar böyle bir cumhuriyetin var olduğu, bayrağıyla vesaire görülüyordu. 10 Kasım tarihli anlaşmaya göre 2 bin civarında asker bulundurması gereken Rusya, bugün çeşitli adlar altında rakamı 5 binin üzerine çıkarmış durumdadır ve burada, Azerbaycan'daki bazı stratejik merkezler, bugün Rusya'nın bu bölgede, bu sözde cumhuriyeti kalıcı hâle getirmek için bir politika uyguladıklarını ifade ediyorlar değerli arkadaşlar, Türkiye'de biz bunun pek farkında değiliz. Ermenistan ise başka bir şey yapıyor, bu bölgeyle ilgili ilişkilerini Dışişleri Bakanı üzerinden kuruyor, sanki bu ayrı bir cumhuriyetmiş gibi. Başka bir şey

daha söyleyeyim, bu sözde cumhuriyetin cumhurbaşkanı bir kararname yayımladı ve 2022'ye, 2023'e kadar bu sözde cumhuriyetin 18 yaşına girmiş vatandaşlarının mecburi askerlik sistematığını başlattı. Bu, şu anlama geliyor: Bir askerî yapılanma ayrı olarak kurulmakta. Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, burada tabii bir soru sorulabilir: Bizim oradaki Türk-Rus gözlem noktası bu konuda başarılı olabilir mi, bunu engelleyebilir mi? Hayır. Neden? 1 general ve 38 askerî personelimizin görev yaptığı bu merkez, sadece Karabağ'da ateşkesi devam ettirmekle, kontrol etmekle yükümlü ve bunu havadan yapıyor. Merkez zaten Azerbaycan'ın Ağdam kentinde. Dolayısıyla, bu Barış Gücü'nün yaptığı uygulamaları, oluşturduğu altyapıyı engelleyebilme şansına sahip değil. Bütün bu verilerin farkında olmamız gerekiyor, yüce Meclise bunu aktarmayı bir görev biliyorum. İktidarın da politikalarını oluştururken yalnızca Azerbaycan zaferiyle ilgili genel değerlendirmelerin ötesinde, geleceğe yönelik olarak Dağlık Karabağ'da Rus destekli bir cumhuriyetin ortaya çıkarılabileceğini ve bu olayın Azerbaycan için ve Türk dünyası için uzun yıllar ciddi bir sorun olacağını söylemiş oluyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, Karabağ meselesiyle ilgili gördüğüm ikinci önemli meseleye geliyorum. Bu, sadece Karabağ'la ilgili önem taşıyor, Türk dünyasıyla ilgili önem taşıyor, Türk dünyasıyla. Nedir bu? Zengezur Koridoru. Zengezur Koridoru 10 Kasım tarihli anlaşmanın 9'uncu maddesiydi -aklımda yanlış kalmadıysa- fakat bir koridor tanımlanıyor ama koridorun ne zaman yapılacağı, kim tarafından yapılacağı, ne kadar bir genişlikte olacağı; hatta kara yolu mu, demir yolu mu, yoksa tünel mi olacağı -ki 45 kilometrelik bir alandır- bu konularla ilgili hiçbir belirti yok, kesinlik yok; sadece bir kesinlik var, bu koridor açıldığı zaman bunu Rus sınır muhafızları kontrol edecek ve o süreci devam ettirecek. Bakın, Rusya'nın iki önemli kazanımından söz ediyorum ve değerli arkadaşlar, bu maddeyle tabii, Rusya sadece Karabağ'ı kontrol etmekle kalmıyor, Türk dünyasının ezeli ve ebedi hayali olan, hülyası olan kara sistematığı üzerinden birleşmeyi sağlayacak olan geçidin kontrolörü hâline dönüşüyor. Ben, geçen seneki konuşmamda, Ermenistan Başbakanının buna karşı çıkacağını ve Ermenistan yönetimlerinin bunu yokuşa sürceklerini söylemiştim, ifade etmiştim. Nitekim, Ermenistan Başbakanı, Zengezur Koridoru'yla ilgili hemen hemen her soru yöneltildiğinde, böyle bir koridora ihtiyaç olmadığını; yalnız, İran'la imzaladıkları, Tahran-Erivan arasındaki geleceğe yönelik bir demir yoluna hem Nahçıvan'dan hem Azerbaycan'dan bağlantı yapılmak suretiyle bu görevin ifa edilebileceğini söylüyor değerli arkadaşlar.

Bir başka konu var bu olaydan sonra ortaya çıkan. Nedir o? İran. O güne kadar, Zengezur Koridoru'na kadar olan -daha doğrusu- Ermenistan işgali altında olan bazı bölgeler İran sınırına kadar uzanmaktaydı. Dolayısıyla, İran, Dağlık Karabağ'a doğrudan ulaşım imkânı bulabiliyordu fakat şimdi Azerbaycan'ın kontrolüne geçmiş durumda, Azerbaycan İran'ın iletişimini ve ulaşımını engelliyor.

Değerli arkadaşlar, İran bunun üzerine -takip eden arkadaşlar hatırlayacaklar- İsrail'in Azerbaycan'a verdiği Arrow füzelerinin -sattığı daha doğrusu- sınırlarına yerleştirildiği ve bu füzeleri kontrol eden radar sistematığının de İran coğrafyası üzerinde etkili olduğu iddiasıyla belki de tarihinin en büyük askerî tatbikatlarını Azerbaycan sınırında yapmaya başladı. Rahatsızlık nereden geliyor? Zengezur Koridoru gerçekleşirse İran devre dışı kalacaktır. Başka bir özel iş daha var. Nedir? Bugüne kadar Nahçıvan'dan Azerbaycan'a ya da Azerbaycan'dan Nahçıvan'a olan ulaşım, taşıma hep İran üzerinden yapılmaktaydı değerli arkadaşlar. Zengezur Koridoru'nun açılması durumunda İran devre dışı kalacaktır, İran'ın sıkıntısı budur.

Bir başka olay daha var. Nedir o? Çin'in 1916 yılından itibaren dünya gündemine soktuğu -aslında 1914'ten ama uygulama olarak da 1916'dan itibaren- Tek kuşak, Tek yol Projesi. Çinliler bunu "modern İpek Yolu" olarak tanımlıyorlar ve müthiş kaynak aktarılan bir proje. Bu projenin bazı boyutlarının da Türkiye'de olduğunu -Ambarlı Limanı vesaire gibi- biliyoruz. İşte, bu proje, Çin'den başlayıp,

daha doğrusu, Doğu Türkistan üzerinden geçip Türkistan cumhuriyetleri, İran üzerinden Türkiye'ye doğru gelişti potansiyel geçiş yolu, biraz önce konuştuğumuz, işte, o Zengezur Koridoru'nun açılması düşünülen veya istediğimiz bölge oluyor. Böylece devreye bir de Çin girmiş oldu. Bakın, sonuçta Zengezur Koridoru, değerli arkadaşlar, sadece Ermenistan ile Türkiye veya Türk dünyası arasında bir mesele olmaktan çıktı, bugün artık, çok uluslu, dolayısıyla da çok bilinmeyenli bir denklem hâline döndü. Bunu iyi değerlendirmemiz ve dikkatle takip etmemiz lazım.

Ermenistan, bu konuyu –biraz önce altını çizerek vurguladığım gibi– devamlı yokuşa sürecektir, bu konuyu kabul etmeyecek ve Rusya da bölgedeki kontrolünün devam edebilmesi için böyle bir koridorun açılmaması yönünde açıktan açığa olmasa da Ermenistan arkalı bu konuya destek verecek.

Şimdi, tabii, Türkiye olarak bizim ne yapmamız lazım, ne yapabiliriz? Oturup bu meseleyi bu şekilde görerek üzerinde stratejik değerlendirmeler yapmakla ancak çözüm bulabiliriz, hamasi zafer nutuklarıyla değil değerli arkadaşlar.

Şimdi, tabii ki Ermenistan'ın ikna edilmesi en kolay yol gibi görünüyor ama Ermenistan bu konuda –geçen yılki konuşmamda söylemiştim şimdi de iddia ediyorum ki– bir uzlaşmaya varmayacaktır. Peki, Ermenistan'ı nasıl zorlayabiliriz? Yine geçen yılki konuşmamda gündeme getirmiştim, iktidara bunu tekrar hatırlatmak istiyorum; şöyle demişim o konuşmamda: “Ermenistan'la aramızda, Ermenistan'ın Azerbaycan'a saldırması nedeniyle 1993 yılında kapattığımız Kars Kapısı, Igdır Kapısı var yani Alican Kapısı ve Doğu Kapısı var değerli arkadaşlar. İsmim gibi biliyorum –o tarihte böyle söylemişim– yarın Minsk Grubu içinde veya dışında diplomatik süreç başladığında Türkiye'ye, ABD başta olmak üzere, şu baskılar başlayacak: ‘Ermenistan kapılarını açın. Bakın, istediğiniz şey oldu, Azerbaycan'ın işgal edilmiş topraklarından Ermenistan çekildi, dolayısıyla açın.’ Bu baskılar başlayacak.”

“Değerli arkadaşlar, 1996 yılında kurulan 53'üncü ANAYOL Hükümetinin programına –o konuşmamda bunu da vurgulamıştım– ‘Karabağ sorununun çözümü Azerbaycan tarafından onaylanmadıkça Türkiye bu kapıları açmayacaktır.’ cümlesini koyduran arkadaşınızdır. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Daha sonra, Bakanı olduğum 55'inci Hükümet Protokolü'nde de bunu yazdırdım.”

Değerli arkadaşlar, o zaman da aynen bunları söylemişim: “Şimdi, buradaki ölümcül nokta şu: Bu kapıların açılmasını, Türkiye, artık günümüz şartlarına göre yeniden değerlendirmeli ve günümüze taşınmalı.” Geçen yıl da bunu söylemiştim, şimdi de tekrar ediyorum: “Zengezur geçişi açıldığı takdirde ben bu kapıları açarım. Zengezur konusunda yani Azerbaycan ile Nahçıvan'ı birleştiren, Türk dünyasını birleştiren yol konusunda eğer bir sorunuz varsa, bunu istemiyorsanız, bunu engelliyorsanız, buna razı olmuyorsanız o zaman bu kapıların da açılmasına imkân yoktur.” demeli iktidar, Türkiye cumhuriyetleri, kim olursa olsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ABDUL AHAT ANDİCAN (Devamla) – Yani, biraz önce söyledim, 1997 yılında söylediğim şey aynen devam ediyor. Bunu, bu şekilde bir araç olarak, manivela olarak kullanmalı. Geçen yıl konuşmamda söylediğim sözler bunlar değerli arkadaşlar, şimdi aynısını tekrarlıyorum. Yani bu teklifle de çok açık amacımın ne olduğunun anlaşıldığını zannediyorum. Geleceğe yönelik bu yaptığım uyarılar çerçevesinde adımlar atılması ve bir strateji oluşturulması gerektiğine inanıyorum.

Bütün bu değerlendirmelerden sonra tezkereye İYİ Parti olarak olumlu oy vereceğimizi burada, huzurunuzda ifade ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Erzurum Milletvekili Sayın Kamil Aydın.

Buyurun Sayın Aydın. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Anayasa'mızın 92'nci maddesi uyarınca Azerbaycan'a asker gönderme tezkeresinin bir yıl daha uzatılması hususunda Milliyetçi Hareket Partisi Grubum adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi en kalbî duygularımla saygıyla selamlarım.

Sözlerime başlamadan önce, büyük dava adamı, kadim Türk devlet geleneğinin son halkası olan Türkiye Cumhuriyeti devletinin banisi, Millî Mücadele'mizmin Başkomutanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü rahmetle minnetle yâd ediyor, emanet olarak bıraktığı cumhuriyeti ilelebet müdafaa ve muhafaza etme noktasında teyakkuza olduğumuzu açıkça belirtmek istiyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, aslında dün yapılması gereken bir konuşmaydı ama hoş bir tesadüf, bugün 10 Kasım'a denk gelmesi itibarıyla, konuyla doğrudan bağlantılı olması nedeniyle Gazi Paşa'dan bir alıntıyla sözlerime başlamak istiyorum. 29 Ekim 1933 tarihinde yaptığı veciz bir konuşma sonrası heyetiyle dinlenme esnasında Doktor Zeki Bey'e dönerek "Sırtımdaki haritanın ağırlığının farkındasın değil mi Zeki Bey?" diyor. "Coğrafi konum itibarıyla Türkiye'nin etrafının ne kadar ehemmiyet teşkil ettiğini görüyorsunuz." deyip konuşmasına devam ediyor; ben bir kısmını sizlerle paylaşmak istiyorum: "Bugün Sovyetler Birliği dostumuzdur, komşumuzdur, müttefikimizdir. Bu dostluğa ihtiyacımız vardır fakat yarın ne olacağını kimse bugünden kestiremez. Tıpkı Osmanlı gibi, tıpkı Avusturya- Macaristan gibi parçalanabilir, ufalabilir. Bugün elinde sınıksız tuttuğu milletler avuçlarından kaçabilirler. Dünya yeni bir dengeye ulaşabilir. İşte, o zaman Türkiye ne yapacağını bilmelidir. Bizim bu dostumuzun idaresinde dili bir, inancı bir, özü bir kardeşlerimiz vardır. Onlara sahip çıkmaya hazır olmalıyız. Hazır olmak yalnızca susup o günü beklemek değildir, hazırlanmak lazımdır. Milletler buna nasıl hazırlanır? Manevi köprüleri sağlam tutarak." "Bu köprüler nedir?" diye sorulduğunda "Dil bir köprüdür, inanç bir köprüdür, tarih bir köprüdür." der. Devam eder "O hâlde köklerimize inmeli ve olayların bölündüğü tarihimizin içinde bütünleşmeliyiz. Onların bize yaklaşmasını bekleyemeyiz, bizim onlara yaklaşmamız gereklidir." der ve sözlerini burada noktalar.

Kıymetli milletvekilleri, Osmanlı-Rus Harbi sonrası emperyalist devletlerin desteğiyle kurgulanan "Büyük Ermenistan" ham hayalinin zaman zaman Türkiye sınırları içerisinde, son zamanlarda ise dost ve kardeş ülke Azerbaycan'ın egemenliğindeki bölgelerde yeniden hortlatılmaya çalışıldığına tanıklık etmekteyiz. Bu hayalperest anlayışın bir yansıması olarak Karabağ bölgesi 8 Mayıs 1992'de Ermeniler tarafından işgal edilmiş, 18 Mayıs'ta ise bölgeyi Ermenistan'dan ayıran Laçın bölgesi işgale uğramış, 1993'te devam eden Ermeni saldırıları sonucu işgal hattı Kelbecer, Ağdam, Füzuli, Cebayıl, Kubadlı ve Zengilan gibi Dağlık Karabağ'ı çevreleyen bölgeleri de içine almıştır. 1994 yılında bir ateşkes imzalanmış ancak Azerbaycan topraklarının yaklaşık yüzde 20'si Ermeni işgalinde kalmıştır. 5 Mayıs 1994'te Bışkek Protokolü'yle sağlanan ateşkes mütecaviz Ermeniler tarafından sık sık ihlal edilmiş, saldırgan ve işgalci ruh hâlinin bir yansıması olarak 13 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla Ermenistan ordusunun provokasyon girişimleriyle düzenlediği saldırılar ve sınır hattını ihlal etme girişimleri Azerbaycan tarafının ağır silahlar kullanarak karşılık vermesiyle Azerbaycan-Ermenistan gerilimi sınır hattında yaşanan çatışmalarla yeni bir boyut kazanmıştır.

Türkiye'ye gelen enerji hatlarının ve Türkiye-Gürcistan-Azerbaycan tren yolu hattının bulunduğu bölgeyi kapsamaması nedeniyle Türkiye için de büyük bir önemi haiz bir Türk yurdu olan Tovuz şehrine Ermenistan'ın saldırılar düzenlemesi Türk milletinin dikkatlerinden kaçmamıştır. Saldırılarından bir gün sonra, 14 Temmuz'da, Azerbaycan Savunma Bakanlığı devam eden çatışmalarda Ermenistan ordusunun çok sayıda askerî araç ve mevzilerinin imha edildiğini, 100'ün üzerinde Ermeni askerinin

öldürüldüğünü vurgulamış, aynı günün akşam saatlerinde ise Azerbaycan Ermenistan'a ait askerî üssü hava saldırısıyla tekrar yok etmiş ve buna misilleme olarak Ermenistan saldırılarıyla şehit sayımız 11'e yükselmişti. 15 Temmuz sabahı Bakü başta olmak üzere Azerbaycan'ın birçok kentinde halk sokaklara inerek orduya destek yürüyüşleri başlatmış, tam bir seferberlik ilan edilerek işgal altındaki toprakların geri kazanılması yönünde iradesini açıkça beyan etmiştir. Öte yandan, Türkiye Cumhuriyeti devletinin yetkili makamları bu konuda kesin bir tavır takınarak her şart ve durumda Azerbaycan halkının ve ordusunun yanında olduğunu beyan etmiş, dost ve kardeş Azerbaycan halkının varlık, beka nedenini yüksek bir değer ve ülkü kabul etmiş Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizler de Ermenistan'ın bu hain saldırılarını kınamış "Her türlü mütecaviz, mütehakkim teşebbüs ihanettir, rezalettir, Türklüğün vicdanında yok hükmündedir." düşüncesiyle hain saldırılarda şehit olan kardeşlerimize Allah'tan rahmet dilemiştik.

Sayın milletvekilleri, dün olduğu gibi bugün de hâlâ müstevlilerin ve Hınçak, Taşnak artığı diasporanın ve Batı'nın süresiz kullanımında olan Ermenistan, saldırganlığından vazgeçmek bir yana, pervasızca 27 Eylül 2020 günü Azerbaycan askerî mevzilerine ve sivil yerleşim yerlerine ateş açmış, buna mukabil Azerbaycan tüm cephe boyunca gerekli cevabı vermekle kalmamış, ertesi gün de ülkede kısmi bir seferberlik ilan etmiştir.

3 Ekimde Terter ilinin Sugovuşan kasabası, 4 Ekimde yirmi yedi yıl işgal altında bulunan Cebrayıl şehri ve 9 Ekimde Hadrut kasabası işgalden kurtarılmıştır. 10 Ekim 2020 tarihinde insani amaçlı geçici ateşkes sağlansa da 11 ve 17 Ekimde Ermenistan ordusu Azerbaycan'ın Gence kentine füzelerle saldırarak 25 sivilin ölümüne neden olmuştur. 17 Ekimde Füzuli şehri ile birkaç köyü işgalden kurtarılmış, ertesi gün, yani 18 Ekimde, yine, insani amaçlarla geçici ateşkes ilan edilmiş fakat Ermenistan bunu da maalesef ihlal etmiştir. 20 Ekimde Zengilan şehri, 25 Ekimde Kubadlı şehri özgürlüğüne kavuşmuş, 26 Ekimde ABD'nin girişimiyle Azerbaycan ile Ermenistan'ın üzerinde anlaştığı insani amaçlı geçici ateşkes yürürlüğe girmiş ancak Ermenistan ordusu üçüncü kez ilan edilen bu ateşkesi de ihlal etmiştir. Dahası, 27-28 Ekimde Ermenistan ordusunun Berde şehrine düzenlediği msket bombalı saldırısı 26 sivilin yaşamına mal olmuş, buna mukabil 8 Kasım günü kara birliklerinin üstün mücadelesi sonucu Karabağ'ın sembol şehri Şuşa işgalden kurtarılmıştır.

Sayın milletvekilleri, 27 Eylül-10 Kasım arası, kırk dört günde, tarihe not düşecek bir kahramanlıkla zafere ulaşan Azerbaycan ordusu 5 şehir, 4 kasaba ve 286 köyü işgalden kurtarıırken maalesef 2.908 şehit verilmiş ve 94 masum sivil hayatını kaybetmiştir. Uluslararası hukuk ve meşru egemenlik hakları temelinde toprak bütünlüğü dâhil tüm haklarını savunabilmesi için sürecin başından itibaren Azerbaycan'a güçlü destek veren Türkiye, bölgede barış ve istikrarın korunup güçlendirilmesi ve bunu kolaylaştıracak biçimde iktisadi altyapının inşa ve ihyası için önemli girişimlerde bulunmaktadır. Türkiye'nin Rusya'yla birlikte oluşturduğu, Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin görev yaptığı Ortak Merkez faaliyetlerine başarıyla devam etmektedir. Bunun hiçbir tartışmaya mahal bırakmadan çok açık ve net bir şekilde düzenli çalışıldığına biz de tarih de tanıklık etmektedir. Türkiye, Ortak Merkez vasıtasıyla bölgenin güvenliğine ve taraflar arasında güven inşasına büyük bir katkı sağlamaktadır. Çünkü Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin Ortak Merkezdeki görevlerine devam etmesi, Türkiye'nin bölgedeki etkin ve yapıcı rolünün ve ulusal çıkarlarımızın bir gereğidir, bu bizim bir zorunluluğumuzdur aynı zamanda.

Bu mülahazalarla, 16/8/2010 tarihinde imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Karşılıklı Yardım Anlaşması hükümlerinden kaynaklanan taahhütlerimizi yerine getirmek, ateşkesin gözlemlenmesi, ihlallerin önlenmesi, bölgede barış ve istikrarın sağlanması amacıyla Türkiye'nin yüksek menfaatlerini etkili şekilde korumak ve kollamak üzere 17/11/2020 tarihli

ve 1272 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla verilen iznin süresinin 17/11/2021 tarihinden itibaren bir yıl uzatılması hususunda Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak desteğimizin tam olduğunu ifade etmek isteriz. Çünkü içeride ve dışarıda her türlü olay ve meseleye Ankara merkezli bakışı ve Türkçe okumayı kendine şiar edinmiş kutlu dava mensupları olarak bu tezkereye destek olmamızın elbette ki askerî, siyasi, tarihî, kültürel ve stratejik nedenleri bulunmaktadır, bunlar inkâr edilemez bilimsel gerçeklerdir. Çünkü ülkemizin ali menfaatleri noktasında bu saydığımız özellikler çok dikkate alınması gereken özelliklerimizdir ama bunların üzerinde bu tezkereye “evet” dememizin asil ve asıl nedeni, aramızdaki kardeşlik hukukumuzdur. Bu öyle bir hukuftur ki ne zaman ne mekân ne ortam ne de şart gözetir. Bilakis Azerbaycan lehçesiyle ifade etmeye çalışacağım: “Eşitilip duyulduğunda gavim gardaş hardasan?” çağrısı yeterli olacaktır bizim için. (MHP sıralarından alkışlar)

Saygıdeğer milletvekilleri, bu çağrıya verilen cevabın en anlamlı örneğini 1918 yılı Mart ayında Azerbaycan'ın bir taraftan İngilizlerin, Güney Azerbaycan tarafından, aşağıdan İngilizlerin; yukarıdan ise Rus ve Ermenilerin işgaline uğradığında iki eli kanda olan Osmanlı'nın yardımı çağrılması üzerine şeref abidesi Enver ve Nuri Paşaların Kafkas İslam Ordusunu kurarak yardıma koşmalarında tanıklık ettik. Bu bir tarihî vakadır. Her türlü fakruzaruret içerisinde olan imparatorluğumuzun yine de işte biraz önce “Gavim gardaş hardasan?” dendiğinde elindeki her türlü sıkıntıyı, melaneti, mücadeleyi bırakıp oraya koşan 2 abide şahsiyetin kurduğu, bugün hâlâ Azerbaycan'da her 15 Eylülde anılan 2 yiğit kahramanın hikâyesidir. İşte, 15 Eylül 1918'de elde edilen zaferden sonra bizim “Çırpınırdı Karadeniz, bakıp Türk'ün bayrağına.” deyip ezberlediğimiz, kardeşlerimizin ise “Selam Türk'ün bayrağına.” diyerek belledikleri Mehmet Emin Resulzade'nin muhteşem şiiri marş hâline gelerek “Bir kere yükselen bayrak bir daha inmeyecektir.” kararlılığı tüm dünyaya mesaj olarak verilmiştir. Aslında mukabil tavrı geçen yaz zihinlerimizde sıcaklığını muhafaza eden yaşadığımız trajedide biz de gördük. Mukabil davranışa, o kardeşlerimize biz de “Gavim gardaş, neredesen, hardasan?” dediğimizde o yaşadığımız yangınlarda onlar da ellerindeki her türlü işi bırakıp her şeyleriyle bize koştuklarında tanıklık ettik. İşte, böyle bir hukukun, böyle bir dayanışmanın iki tarafıyız.

Saygıdeğer milletvekilleri, dolayısıyla biz sözlerimize bugün 10 Kasım olması hasebiyle Gazi Paşa'mızın güzel anekdotuyla başladık, yine ondan bir şeyle bitirmek istiyorum. Yüz yıl önce Gazi Mustafa Kemal Atatürk yine söz konusu Azerbaycan olunca Azerbaycan'la ilgili “Sevincimiz bir, kederimiz bir.” diyerek tek millet olma vecibesini çok açık ve net bir şekilde ifade etmiş, bugün de İlham Aliyev'in “10 Kasım bizim yas günümüzdür, bu yüzden Karabağ zaferini 8 Kasım'da kutlayacağız.” demesi aynı duruş ve anlayışın tezahürüdür der, heyetinizi saygıyla selamlar, tezkeremizin her 2 devlete ve milletimize hayırlı olmasını diler, sizleri tekrar kalbî duygularla selamlarım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına söz talep eden Mersin Milletvekili Sayın Rıdvan Turan.

Buyurun Sayın Turan. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA RIDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Elimde tezkere var, tezkere 2 şeyin vurgusunu yapmış özellikle: Bunlardan bir tanesi, Ortak Merkeze vurgu yapmış. Ortak Merkeze yapılan vurgu esasen operasyonel olmayan bir içerik taşıyor çünkü bilindiği üzere, Rusya ile TSK arasında akdedilmiş olan Ortak Merkez, operasyonel olmaktan ziyade bir gözlem niteliğine sahip. Diğer taraftan da 2010'daki anlaşmaya vurgu yaparak operasyonel bir içeriği taşıyor. Yani aslında tezkere Cumhurbaşkanlığının takdir yetkisine bir savaş ve çatışmayı da terk etmiş durumda.

Şimdi, tabii, burada “ulusal çıkarımız gereğince” diye bahsedilmiş. Birazdan “ulusal çıkarımız gereğince”den kasıt nedir, nasıl bakmak gerekir, onlardan bahsedeceğim fakat oraya gelmeden önce Türk hariciyesinin en azından 2010 yılından sonra -bu zamana kadar- Orta Doğu’da gayet yüksek maliyetli faturalar çıkardığını ve bunun Orta Doğu’da yaşayan bütün halklar açısından da son derece olumsuz siyasi sonuçlar çıkardığını ifade etmek istiyorum. Az ya da çok, Türkiye’nin geçmişte bir -nasıl söyleyelim- güçlü bölge, güçlü ülke imajı var idi ama son dönemlerde agresif ve sürekli askerî tedbirlere vurgu yapan, askerî çözümleri çağrıştıran yol ve yöntemleri sayesinde ne yazık ki bu saygınlıktan kaynaklı çözüm politikası berhava olmuş durumda. Hatta giderek din ve mezhep ağırlıklı sorun çözme yöntemleri, bu tür hamleler Türkiye’ye dair bölgede örnek ülke düşüncesini, örnek model düşüncesini iyice yerle yeksan etti. Hele bir adım daha ileriye gidiğinde radikal İslami fundamentalist örgütlere verilen destekle birlikte Türkiye ne yazık ki dünyada bu örgütlerin, bu cihadist terörist yapılanmaların hamisi olarak algılanmaya başlandı.

Şimdi, kıymetli milletvekilleri, bir sorunu çözecekseniz sorun yaşayanlarla aynılaşarak sorunu çözemezsiniz. Sorunu çözmenin yöntemi, diyalogu ve diplomasiyi esas alacak bir biçimde soruna yaklaşımdır. Eğer siz onlarla aynılaşırsanız, iktidarın dış politikasında olduğu gibi onlarla aynılaşırsanız, herhangi bir Körfez ülkesi derekesine düşerseniz bu sorunları çözemez, tam tersine bu bataklık içerisinde hem kendi ülkemizi hem de bu coğrafyada yaşayan insanların kahir ekseriyetinin huzurunu riske atmış olursunuz. Ne yazık ki 2010’dan sonra böylesine bir siyaset uygulanageldi.

Bir de ayrıyeten şöyle bir problem var: Ya, diplomasiyle çözülebilecek meseleler bir türlü diplomasiyle çözülmediği gibi aynı zamanda alanda da ağırlıklı olarak tek bir aktör ya da grup temel alınmak suretiyle bu sorunların çözümüne yöneliyor. Bunun sonucunda ne oldu? Hani az önce söyledim ya, neydi “Ulusal çıkarımız gereği.” deniliyor. Mesela Mısır siyasetindeki hangi ulusal çıkar bizim açımızdan çok çok önemli ya da bir ulusal çıkar var mı? Libya açısından ne söylenebilir? Değerli arkadaşlar, şimdi burada sadece Mısır, Libya, Suriye meselesi değil, aynı zamanda kavgalı olmadığımız hiçbir bölge ülkesi ne yazık ki yok. Sadece bölge ülkesi değil, küreiarzın bütün ülkeleriyle bir düzeyde çelişki yaşayan bir hariciye zihniyetine sahibiz. Evet, yani geçmiş de, hani geçmişteki hariciye tecrübelerini de çok beğendiğim için söylemiyorum bunu ama bu dönemde gerçekten son derece olumsuz bir gidişatla karşı karşıya kalmış durumdayız. ABD’sinden Rusya’sına, Çin’ine kadar herkesle bir biçimiyle problem yaşıyoruz.

Şimdi, bu politikaların tümü “millî çıkar” adı altında yürürlüğe konuldu. Millî çıkar nerede başlar, kişisel çıkar nerede biter, bir bunu konuşmak gerekiyor herhâlde. Örnek vereyim, biraz uzaktan başlayalım örneğe: Örneğin Nazi Almanyasını düşünün. Nazi Almanyası, Versay Anlaşması’nın küllerinden doğdu. Versay Anlaşması, Alman ulusunu aşağılamıştı, öyle düşünülüyordu. Dolayısıyla aşağılanmış olan Alman ulusunun tekrar ayakları üzerine dikilmesi için bir ulusal seferberliğe ihtiyaç vardı. Bu ulusal seferberlik, Nazi iktidarını sosyal demokratlardan sonra iktidara taşıdı ve nihayetinde bildiğimiz şey ortaya çıktı. Şimdi, örneğin bu tecrübe içerisinde Alman ulusunun çıkarına ne vardı? Ama çıkarlar vardı; Thyssen gibi, Krupp gibi uluslararası savaş tekellerinin, silah üreten bu tekellerin olağanüstü çıkarları vardı ve sonuçta 5 milyondan fazla kayıp veren bir halk geriye baktığında “ulusal çıkar” diye kendine pazarlanan şeyin yokluk, savaş, açlık ve ölümden başka bir şey olmadığını gördü. Hadi bir adım daha beriye gelelim: Birinci Dünya Savaşı’nda Almanların safında savaşa girmenin Türkiye halkı, halkları -ne dersiniz artık- açısından faydası neydi? Sarıkamış’ta o kadar askerin hayatını kaybetmesi gerçekten ulusal çıkar lehinde kaydedilecek bir şey miydi kıymetli arkadaşlar? Ama Alman emperyalizminin ve onunla iş tutan İttihat ve Terakki paşalarının, Enver’in, Cemal’in ve Talat’ın elbette burada birtakım çıkarları vardı.

Şimdi, bu “ulusal çıkar” deyince, o sebeple her iktidarın “ulusal çıkarımız” dediği şeye, hiç kimse kusura bakmasın, biz, gerçekten “Ulusal çıkarımız buradaymış.” diye kaldırılan bayrağın arkasına dizilecek durumda falan değiliz.

Bakın, Libya’yı konuşalım ya, Libya’yı konuşalım. Şimdi, hep Libya politikası konuşuluyor ya, esası nedir arkadaşlar? “Ulusal çıkar” diye Libya’yı bize pazarladınız. Aslında, Mısır’da Müslüman Kardeşler iktidar olamamıştı, iktidar partisi Mısır’da olamadığı için onları mümkünse Libya’da iktidar yapmak amacıyla bu dış politikanın mimarlığına savundu ve bu biçimsiz siyaset kıymetli arkadaşlar, ne yazık ki mavi vatan tasavvuruyla bir ulusal meseleye dönüştürüldü. Aslında, mesele İhvan meselesiydi, bunu herkes biliyor, bu siyaseti kuranlar da bunu çok iyi biliyor. Hani bir laf var ya: “Sahada olmazsak masada olamayız.” Bu, nasıl oluyor anlayabilmiş durumda değilim.

Şimdi, Libya sahasında kim yoktu? Suriye’den devşirilen savaşçılar var mıydı? Başka savaşçı gruplar var mıydı? MİT var mıydı? TSK var mıydı? SADAT var mıydı? Bu kadar alandayken hangi masada oldu bu dış politika? Şimdi, bu hariciyenin hesabı niye verilmiyor? Bu hariciye dehasının hesabı niye verilmiyor? Mesela, Türk dış politikası Libya’dan hangi siyasi sonuçları elde etti? Masa kuruldu, masaya oturabildi mi?

Hadi, Azerbaycan’ı konuşuyoruz, gelin, Azerbaycan’dan bahsedelim. Azerbaycan’da masada Türkiye mi vardı? 3 tane ülke vardı ve esas mesele şudur değerli arkadaşlar: Bakın, Rusya orada tarihsel ve siyasal otoritesini kanıtladı; bu yanlış politika sebebiyle kanıtladı. Oysa Türkiye müzakereye dayalı, karşılıklı diplomasiye dayalı bir siyaseti hem Azerbaycan’da üretebilirdi hem Mısır’da üretebilirdi, Libya’da üretebilirdi, Suriye’de üretebilirdi, hatta Kürtlerle üretebilirdi. Deniyor ya şimdi “Dibimize Amerika nereden geliyor, bilmem kimler nereden geliyor bizim sınırlarımızın dibine?” diye. Konuş kardeşim dibindekiyle, konuş, diyalog kanallarını aç, müzakereyi aç, diplomatik dil kullan her şeyden öte. Ama dediğim gibi, yani bu fasit daire bir türlü kırılmadı ve hâlâ buradan, böyle tuhaf bir biçimde devam ediyor.

Benim kişisel kanım ne, biliyor musunuz? Erdoğan’ın içinde bir yerlerde bir Enver Paşa var, dönem dönem ortaya çıkıyor. Oysa Enver Paşa’nın Savaş Bakanı olarak sürdürdüğü süreçte, 7 milyon kilometrekareyle başlayan Birinci Dünya Savaşı, 700 küsur bin kilometrekareye kadar daraldı. 1 milyona yakın asker bu süreçte hayatını kaybetti ve Tacikistan’da, biliyorsunuz, Bolşevik makineli tüfeklerine karşı, silahsız ve kılıcıyla savaşmaya çalıştı. Şimdi, bu, değerli yalnızlık mı yani “değerli yalnızlık” derken iktidarın tahayyülünde böyle bir şey mi var? Bu, değerli yalnızlık falan değil; bu, diplomasiye, siyasete ve uzlaşmaya uygun olmayan bir hariciyenin yaratmış olduğu doğal ve siyasi sonuçlar ne yazık ki.

Şimdi, bizim hariciyemizin bir de şöyle bir özelliği var yani “denkleme gireceğiz” diye çatışmalarda taraf olmayı maharet sayan bir anlayışımız var. Ya, oysaki bakın, Orta Doğu açısından bunu söylüyorum özellikle, Orta Doğu siyaseti eğer az sonra söyleyeceğim öncüller temeline dayanmamış olsaydı yani tarafsız bir dış politika çerçevesinde çözüm sağlayan bir ülke olabilseydik, iktidar böyle bir dış politikayı sağlayabilmiş olsaydı gerçekten, Türkiye’nin özgül ağırlığı savaşla sağlamaya çalıştığı özgül ağırlıktan çok daha fazla olacaktı. Bunun dünyada pek çok örneği var, herkes biliyor.

Dedim ya, o öncüller diye, o öncüller şunlar arkadaşlar: İktidar 2010 yılından sonra sistematik bir biçimde Orta Doğu siyasetinde Müslüman Kardeşler’i temel aldı, onların siyasetini güttü. Birinci dayandığı nokta temel olarak buydu. Bir başka dayandığı şey, Kürt sorununun çözümsüzlüğü temelinde Kürt düşmanı bir politika izledi ve bunlarla yedeklenmiş biçimde belki de bunlardan çok daha önemli olan bir şey yaptı; o yaptığı şey de dış politikayı iç politik bir manivela olarak kullandı.

Bakın, dış politik hamleler iç politikada kullanılmaz değildir, elbette kullanılabilir ama dış politik hamlelerin tümü, ulusal beka için, ulusal çıkarlar için olduğu söylenen politik hamleler eğer bir kişinin bekasını ve bir kişinin gönencini, ayakta kalmasını, bir iktidarın varlığı sürdürmesini sağlıyorsa orada çok kuvvetli bir problem var. Türk dış politikası ne yazık ki uzunca bir zamandan beri direkt iç politikaya tahvil edilebilecek, iç politikada tribünleri coşturacak bir biçimde şekillendirilmeye çalışılıyor. Allah aşkına, şimdi, bunun, bu ekonomik krize, bu yoksulluğa, bu genel gidişata, halkımızın içinde olduğu bu problemlere zerreyimiskal kadar bir faydası var mı, çözücü bir tarafı var mı? Ne yazık ki yok, ne yazık ki yok.

Bizim bu dış politikanın, tuhaf dış politikanın bir özelliği de aynı zamanda iç politikayı dışa tahvil etmesi. Bakın, bu da ilginç bir şey, bu da kendi açmazını, kendi iç politik çözümsüzlüğünü dışarıya yansıtmak suretiyle, aynı zamanda oradaki mazlumların üzerine ihale etmek suretiyle bir dış politika yürütülmesidir. Bunlar doğru değil kıymetli arkadaşlar. Bu dış politika, sürdürülebilir bir dış politika değildir. Bu dış politika, diplomasiyi ve uzlaşmayı temel almayan dış politika, Türkiye'nin bölgedeki çıkarlarını zannedildiğinin aksine olumsuz etkileyen bir politika ama belli ki şimdi, bu böyle gidecek. Bir laf var hani, elinde çekiç tutuyorsan bütün sorunları çivi gibi görürsün. Türkiye de elinde İHA'ları, SIHA'ları, iktidarın çok övündüğü bu savaş makinelerini tuttuğu için diplomasiyi bir kenara koymuş durumda; bütün meseleleri çekiç ile çivi diyalektiğinde olduğu gibi çözeceğini varsayıyor, bu sebeple de son derece büyük hata yapıyor. Bizim dış siyasetimizin ne kadar militarize olduğunun farkında mısınız ya? Dış politikada İHA'dan, SIHA'dan, zırhlı araçtan başka konuşabildiğimiz bir şey var mı? Bir gariban Afrika ülkesinin kapısını çaldığımızda onlara ilk gösterdiğimiz şeyler bunlar; sanat götürün, bilim götürün, coronaya çözüm götürün, felsefe götürün. Bu, dış politikanın kendi içeriğinden soyutlanmasıdır, politikasızlaşmadır bu ve dış politika adına gerçekten utanç verici bir şeydir. Eskiden “İnşaat Ya Resulullah” diye bir laf vardı, şimdi de “Top tüfek Ya Resulullah.” şekline ne yazık ki döndü bu. Ve bütün bu gerilim alanlarının hemen tümünde kıymetli arkadaşlar, bu piyasanın genişleyebilmesi için vitrine ihtiyaç var. Şu anda Suriye vitrininde sorun var, yarın ne olur belli değil. Libya vitrini şimdilik kapandı, Karabağ vitrini var ve biz de Karabağ'daki bu sürecin bu yaklaşımlarla birlikte ileride büyük yangınlara, büyük patlamalara gebe olabileceğini düşünüyoruz çünkü bir deneme yapıldı, bu deneme şudur: Orada donmuş bir diplomatik süreci zor yoluyla çözebileceğini düşünen bir iktidar var artık ve bu, Azerbaycan siyasetine etki edecek ve bu, Orta Doğu'da diğer donmuş alanlardaki siyasete etki edecek. Bu ne demektir biliyor musunuz kıymetli arkadaşlar? Bu, Erdoğan'ın bütün gerilim alanlarına elinde benzinle gitmesi demektir. Buradan hayırlı bir sonuç çıkmaz kıymetli arkadaşlar. Burada diplomasiyi ve uzlaşmayı temel alacak bir siyaset yaklaşımına ihtiyaç var.

Size bir şey söyleyeyim mi? Şimdi, tabii, bizim bu tür mevzulara yaklaşımımız belli ama bu defa bu yaklaşımı birkaç başka başlıkta da tahkim ediyoruz. Bize göre iktidarın ve Erdoğan'ın ülkeyi yönetme ehliyeti kalmamıştır. Ülkeyi yönetme ehliyeti kalmayan birine “Hadi, bu ülkeyi bir de savaşa sok.” diye destek vermeyiz, çok açık yüreklilikle söylüyorum, bu böyle bilinsin. Savaşa ve çatışmaya zaten karşıyız ama bu sebeple iki defa karşıyız. Ayrıyeten hem ekonomik krizden şikâyetleneceğiz hem iktidar blokunun halkı açlıkla ve yoksullukla terbiye ettiğinden dem vuracağız, bunun için sokağa çıkacağız hem de fakirin fukaranın ekmeğini ikiye bölen kılıca onay vereceğiz; bu mümkün değil değerli arkadaşlar. Bu mümkün değil ama aynı zamanda bu, halklarımızın tümüne ve Orta Doğu halklarının da faydasına bir şey değil.

Sonuç olarak şunu söylemek istiyorum: Ermenistan, Ermenistan'ın Başkanı, Avrupa'nın veya Batı'nın kendisini bu anlamda destekleyeceğini varsaydı, Rusya'yı yanlış okudu, yanlış siyasi hamleler yaptı; Azerbaycan, petrol gelirleriyle askerî sanayi kompleksini güçlendirdi ve orada savaş öncesi gerilim hızla boyutlandı, arttı. Bence burada Türkiye'ye düşen şey, sonuna kadar diplomasiyi kullanmak,

diplomasiyi desteklemek olmalıydı. Şimdi sonuçtan bakalım -sonuçtan bakınca biraz daha iyi görülüyor da- burada kim ne aldı, kim ne verdi? Biz kendi elimizle, çıkmış olduğu Azerbaycan topraklarına Rusya'yı yine getirdik mi; Sovyetler Birliği'nde boşaltmış olduğu üsse tekrar onu davet ettik mi, onlar gelip oraya yerleştiler mi? Hani sahadaydık "Alanda da hegemon olacaktık." derken üçlü diyalogun dışında kaldık mı? Şimdi bir gözlem noktasındayız, Karabağ'ın dışında bir gözlem noktasında; onun işi de gözlemek, onun işi de gözlemek. Deniliyor ki: "Nahçıvan'dan Azerbaycan'a açılan kapı bizi aynı zamanda Orta Asya'ya ve belki de Orta Asya petrollerine, Hazar enerji kaynaklarına yaklaştıracak." Arkadaşlar, bu yolların hepsinin Rusya tarafından tutulduğunu, Rusya'nın icazetiyle oradan geçişin mümkün olacağını hepimiz biliyoruz değil mi? İyi kötü dış politikayı benzer okuduğumuz yerler de var.

E, şimdi, hani şunu söylemiyorum "Biz buradan işte o petrollere gitseydik, otursaydık, şu kadar şey elde etseydik." Mesele bu değil; mesele ne biliyor musunuz? Bu üç günlük hayatta halkların birbirini ötekileştirmeden yan yana, barış içerisinde yaşayabilmelerinin imkânı var mıdır yok mudur; bunun için çaba sarf etmek, derdimiz bu. O nedenle, Azerbaycan halkı bizim kardeşimizdir, Ermenistan halkı da bizim kardeşimizdir, bu coğrafyada yaşayan bütün halklar bizim kardeşimizdir. Böyle bir zaviyeden oluşacak bir dış politikanın Türkiye'yi hak ettiği yere oturtacağı kanısındayız ve böyle bir zaviyenin halkların kardeşliğine ve barışa imkân sağlayacağı kanısındayız, yoksa, egemen güçler arasında tahterevallı diplomasisi oluşturarak bu güçlerden birine bir gün, diğerine diğer gün yaklaşıp bir siyaset oluşturduğumuzu zannederek ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

RIDVAN TURAN (Devamla) – ...bütün bölgesel gelişmelere ve değişmelere duhul ederken aynı zamanda "Kürtlerin sınırın altında statü kazanmasını nasıl engellerim?" diye yanıp tutuşarak bu coğrafyada barışa hizmet etmeyiz, tam tersine bunu daha da fazla ötelerez. O sebeple, oyumuzun renginin ne olacağını söylemeye galiba gerek yok ama oyumuzun rengi bugün ve bundan sonra bu ülkede, bu bölgede daha az savaşın, çatışmanın olduğu, halkların barış ve kardeşlik içerisinde bir arada yaşadığı bir dünya lehinde olacaktır.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden İstanbul Milletvekili Sayın Yunus Emre.

Buyurun Sayın Emre. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA YUNUS EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Azerbaycan'a Türk Silahlı Kuvvetlerinin gönderilmesine ilişkin tezkerenin bir yıl uzatılmasıyla ilgili Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Tabii, sözlerimin başında, bugün 10 Kasım, hem partimizin hem cumhuriyetimizin kurucusu Büyük Atatürk'ü şükranla, minnetle anmak istiyorum. Atatürk'e çok şeyler borçluyuz; hepimiz, bütün Türkiye çok şeyler borçluyuz. Bu büyük kahramanımızı, cumhuriyetimizin kurucusunu saygıyla, minnetle anıyorum.

Değerli arkadaşlarım, tabii, ben de konuşmamın başlangıcında grubumuzun oyunun rengini belirtmek istiyorum. Biz bu tezkereye "evet" oyu vereceğiz. Türk Silahlı Kuvvetlerinin ilgili ortak gözlem misyonunda bulunması konusunda olumlu oy kullanacağız. Tabii, bu oyumuzun rengini açıklarken iki hususun altını çizmek istiyorum. Birincisi, kardeş Azerbaycan halkının karşı karşıya bulunduğu bundan önceki yani son kırk dört günlük savaştan önceki dönemdeki gelişmeleri bir

hatırlamamız lazım. Yani soğuk savaşın hemen ardından Azerbaycan'ın kendi toprakları uluslararası hukuka aykırı şekilde işgal edildi. Bu işgal otuz yıl sürdü ve bu dönemde yani savaş döneminde çok ciddi sivil kayıplar verdi Azerbaycan, başta Hocalı katliamı olmak üzere, gerçekten insanlık tarihi açısından son derece acı olaylar, kara lekeler yaşandı. Bir yanıyla Azerbaycan halkının, Azerbaycan Türklerinin yanında olduğumuzu göstermek, bu dayanışma duygularını göstermek bakımından önemli.

Bunun yanında, bizim partimizin de kurucusu Büyük Atatürk'ün Azerbaycan üzerine, Azerbaycan Türkleri üzerine bugün de aslında bize rehberlik eden kimi açıklamaları var, ben birkaçını hatırlatmak istiyorum ve tabii, Atatürk'ün önemli jestleri var o dönemde yaptığı, bunları da hatırlatmak istiyorum.

Bir defa, bildiğiniz gibi, Azerbaycan'ın Ankara'da temsilciliği açıldığında bizim Kurtuluş Savaşı daha sürerken Atatürk o törene kendisi bizzat katılıyor ve törende Azerbaycan'ın 3 renkli, ay yıldızlı bayrağını Atatürk kendi elleriyle göndere çekiyor ve burada kendisine itimatname sunan Azerbaycan Elçisi İbrahim Abilov'un konuşmasına verdiği bir yanıt var ve müsaadenizle birkaç cümle bu yanıtı okumak istiyorum. Atatürk diyor ki: "Azerbaycan Türklerinin dertleri kendi dertlerimiz ve sevinçleri kendi sevinçlerimiz olduğu gibi, onların muratlarına nail olmaları, hür ve müstakil olarak yaşamaları bizi pek ziyade sevindirir. Türk'ün saadeti ve mazlumların kurtuluşu yolunda Azerbaycan Türklerinin de kanını dökmeye amade bulunduklarına dair olan beyanatınız istilacılara karşı Türk'ün ve mazlumların kuvvetini artıran pek kıymetli bir sözdür. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Hükûmetinin, iki kardeş millet arasındaki bağlılık ve alakanın daha güçlü ve sağlam bir hâle koyulmasına bütün kuvvetiyle çalışacağını, bu konuda zattalınıza elden gelen her türlü yardımları ifa edeceğini temin eylerim."

Değerli arkadaşlarım, bunun yanında şunu da belirtmeliyim: Türkiye'nin Bakü'de ilk temsilciliği, elçiliği, sefareti açıldığı sırada Atatürk çok güvendiği, kendisine çok yakın olan ve daha sonra İran'da da Afganistan'da da görev verdiği Memduh Şevket Esenalı Bakü'ye gönderir, çok önem verdiğinin bir göstergesidir. Esenalı, sonra, biliyorsunuz, bizim partimizin Genel Sekreteri de olmuştur 1940'lı yıllarda.

Son olarak bir konuyu da hatırlatayım: Atatürk döneminde, yine, modern Azerbaycan'ın, Azerbaycan Cumhuriyeti'nin en önemli kurucularından birisi olan ve Türkiye'de o sırada sürgünde bulunan Mehmet Emin Resulzade'ye de çok da bir önem vermiştir, özen göstermiştir ve İzmir İktisat Kongresi sırasında bir Atatürk Ödülü verilir, bir kitap ödülü verilir; Atatürk'ün de önerisiyle Mehmet Emin Resulzade'ye Türkiye'de basılmış olan, İstanbul'da basılmış olan "Azerbaycan Cumhuriyeti Keyfiyet-i Teşekkülü ve Şimdiki Vaziyeti" başlıklı kitabı çerçevesinde Atatürk Ödülü verilir. Değerli arkadaşlarım, yine, Mehmet Emin Resulzade'nin Atatürk'le ilgili önemli bir hitabını belirtmek istiyorum: Atatürk'ü "kurtulan doğunun sembolü" olarak Resulzade tarif eder.

Bu bahisle, son olarak, yine, bir konuyu not ederek başka bir konuya geçeceğim, o da şudur: Değerli diplomat, Azerbaycan'da da görev yapmış Mehmet Ali Bayar geçtiğimiz aylarda sosyal medyada bir paylaşım yapmıştı, benim de çok ilgimi çekti gerçekten, daha önce başka bir kaynaktan rastlamamıştım. Mehmet Ali Bayar, Atatürk'ün Mehmet Emin Resulzade'ye Azeri Türkçesiyle gönderdiği bir mesajını sosyal medyada paylaşmıştı, burada da yine bugünün münasebetiyle Genel Kurulun dikkatine sunmak istiyorum. Atatürk şöyle hitap ediyor Mehmet Emin Resulzade'ye: "Mehmed Emin Bey, men dünyaya senden üç sene erken göz açmışam. Ancag bütün Türk âleminde Türk'ün istiglal bayrağını sen galdırmışsan ve bayrag enmesin deye, men senin elinden alıb Türkiye üzerinde dalğalandırmışam. Enmez demişsen bu bayrag, enmeyecektir." Bu mesajı da Atatürk, Mehmet Emin Resulzade'ye göndermiştir. (CHP sıralarından alkışlar) Az önce ifade ettiğim "Azerbaycan Cumhuriyeti" kitabı da Atatürk'ün Anıtkabir Müzesi'nde bulunan kitaplığında Atatürk'ün etrafına düştüğü notlarıyla mevcut bulunmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, tabii, tezkereyle ilgili olumlu görüşümüzü “evet” oyu vereceğimizi başlangıçta belirtmiştim ama tabii, bunun yanında, izlenmekte olan Kafkasya politikası ve Azerbaycan bakımından karşı karşıya bulunulan kimi sorunları da not etmem gerekiyor, biraz bunlardan bahsedeceğim. Ancak öncelikle bir olumlu noktayı belirteyim, o da şu: Tezkerenin ilk cümlesinde şöyle bir ifade var: “Azerbaycan’ın işgal altındaki topraklarını kurtarma mücadelesinde elde ettiği başarılı netice ve sahada oluşan yeni durum sonucunda, Azerbaycan Ermenistan ve Rusya tarafından 9 Kasım 2020’de imzalanan Üçlü Bildiri’de bölgedeki istikrarın korunması amacıyla öngörülen faaliyetler devam etmektedir.” Bunu şunun için önemli bulduğumu söylemek istiyorum: Bakın, Türkiye’de sık sık bir hata yapılıyor; iç politika mülahazalarıyla Azerbaycan’ın kendi başarılarını, Azerbaycan’ın şehitlerini, bu tarihsel mücadelesini aslında ne yazık ki olduğundan küçük gösteren ve Türkiye’nin katkısını çok ön plana çıkaran bir yaklaşım tarzı iç politika değerlendirmesiyle ortaya koyuluyor. Biz bunu doğru bulmuyoruz. Azerbaycan bizim kardeşimizdir, bu doğru; kırk dört günlük bu son 2020 Karabağ Savaşı önemli bir gelişmedir, bu doğru ama biz bunu Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak Azerbaycan’ın kendi başarısı olarak görmeliyiz ve Azerbaycan’ın ulusal onurunu zedeleyebilecek bu türden tutumlardan kaçınmalıyız. Üzülerek belirteyim; geçmişte böyle birtakım açıklamaları, böyle birtakım ifadeleri ne yazık ki hem Mecliste hem başka platformlarda işitmiş bulunduk. O bakımdan bu başlangıç cümlesini olumlu bulduğumu not etmek isterim.

Değerli arkadaşlarım, tabii, burada benden önceki değerli konuşmacılar da belirttiler; Azerbaycan’da bulunacak Türk misyonu, tabii bir barış gücü misyonu değil, bunları karıştırmamak lazım ve karşılaştığımız durum ne yazık ki şudur: Mevcut şartlarda Rusya’nın önünün alabildiğine açıldığı, Türkiye’mizin ise bölgede önemli kısıtlarla karşı karşıya bulunduğu yeni bir durumla karşı karşıyayız. Yani biz bu misyonda, bu “evet” oyu kullanacağımız misyonda da aslında sadece ateşkes gözlemiyle görevliyiz ve tabii, şunu da eklemem gerekli; Karabağ’a, Türk askerinin ayak basmasına da imkân tanınmıyor. Tamam, başlangıçta da söyledim, bu ortak gözlem merkezi... Bu önemli bir konu, bunu önemsiz bulmuyoruz ama bu noktanın da bilinmesi icap ediyor. Bir de çelişkili birtakım açıklamalar var. Rus Dışişleri Bakanının ve bizim Dışişleri Bakanı Sayın Mevlüt Çavuşoğlu’nun açıklamalarına bakıldığında çelişkili bir durum görünüyor. Çünkü Rusya, ısrarla bütün açıklamalarında 11 Kasım Türk-Rus mutabakatına dayalı olarak kurulmuş bulunan buradaki misyonun gözlemle sınırlı bir işlevinin olduğunu belirtirken bizden gelen açıklamalarda bununla çelişir şekilde ateşkes ihlallerinin de engelleneceği belirtiliyor. Şimdi, bu, birçok defa söylendi, Sayın Çavuşoğlu da bunu söyledi; ben merak ediyorum... Yani son bir yıllık dönemde önemli sayıda ateşkes ihlali oldu, daha bu hafta Azerbaycan askerlerinin yaralandığı ateşkes ihlalleri de oldu; bizim misyonumuzun, benim görevbildiğim kadarıyla, Sayın Bakanın açıklamalarının aksine ateşkes ihlallerini engellemek gibi bir işlevi olmadı.

Bunu belirttikten sonra, bir noktayı daha söylemek istiyorum: Biliyorsunuz, kimi uzmanlar aslında böyle bir yetki tezkeresine gerek olmayabileceğini, 2011’deki Türkiye-Azerbaycan Anlaşması’nın da aslında buna yeterli olabileceğini belirtiyorlar. Bu, önemli bir görüş; tabii, bu tartışılabilir özellikle araştırmacılar tarafından ama bizim Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak Azerbaycan’la olan dayanışmamızı, kardeşlik anlayışını göstermek bakımından bunu kabul etmesini de yine biz değerli buluyoruz yani bunu da söylemek isterim, bu nedenle de olumlu bakıyoruz.

Şimdi, burada çok kritik bir hadise, Sayın Andican da konuşmasında etraflı olarak anlattı, bu koridor meselesi yani Zengezur Koridoru ya da Nahçıvan Koridoru. Bu koridor meselesi gerçekten çok kritik yani Türkiye’nin geleceği bakımından da önemli bir konu. Tabii ki yani bizim Azerbaycan’la olan dayanışmamız kardeşlik hukukuna dayalı, bu doğru ama ekonomik ve stratejik iş birliği, bu da çok önemli bir bahis. Bu bakımdan, bu koridor meselesi kritik bir konu olarak öne çıkıyor. Tabii ki yani az

önce ifade ettiğim işlevinin yanında, Türkiye ile Türk dünyası arasında kesintisiz kara yolu ulaşımının sağlanması ancak bu koridorla mümkün olacak. Böylelikle, stratejik bir önemi olduğu ortaya çıkıyor ama şunu da görmek lazım: Özellikle Ermenistan tarafından bu Zengezur Koridoru'na birtakım alternatiflerin olabileceği hep vurgulanıyor, bunlar ısrarla gündeme getiriliyor. Bir defa, kesinlikle bunun karşısında durmak gerekiyor yani biliyorsunuz, bu Zengezur konusu zaten Azerbaycan tarihinde çok acı bir konudur, aslında 1920'li yıllarda Sovyetler Birliği'nin yanlış politikalarıyla şekillenen bir konudur. Yani bu tarihsel husumet konularına girmek istemiyorum ama Ermenistan'ın bu girişimlerinin doğru olmadığını not etmek gerekir.

Bir de tabii, şu çok önemli: Nahçıvan, bütün bu yüzyıl boyunca Sovyetler Birliği'nin bu Zengezur Operasyonu'ndan sonra aslında bir kuşatılmışlığa, yalıtılmışlığa terk edildi yani yüz yıldır süren bir kuşatılmışlığı var aslında. Tabii ki bu koridorun oluşması Nahçıvan'ın bu makûs talihini yenmesini, bir şekilde bu kuşatılmışlığı aşmasını mümkün kılacak.

Yine, bugün 10 Kasım münasebetiyle Atatürk'ü anmak istiyorum. Atatürk, biliyorsunuz, Nahçıvan için “Türk kapısı” diyor. Bu bakımdan hepimiz için çok önemli Nahçıvan'ın gerçekten, doğrudan Azerbaycan'la kara ulaşımının mümkün olması; bu tabii, çok önemli çünkü bunun olmadığı durumda malumunuz, Nahçıvan, İran'ın imkânlarına bağımlı kalıyor. Ve tabii, Azerbaycan'ın stratejik birtakım kaynaklarının dünyaya açılmasında İran ve Gürcistan daha ön plana çıkıyor, onlar yararlanıyorlar ve Nahçıvan bu gelişmelerden mahrum kalıyor. Bunları belirtmek istedim.

Şimdi, bunun yanında bir önemli konu da tabii, İran'ın politikası. Değerli arkadaşlarım, tabii, İran, bizim komşumuz, o da kardeş ülke. İran ile Türkiye'nin ilişkilerine biz tabii önem veriyoruz ama özellikle Azerbaycan bahsinde İran'ın izlediği son derece yanlış birtakım politikalar var ve ne yazık ki iktidar tarafının da İran'ı daha makul, daha müspet politikalara yönlendiremediğini özellikle belirtmek istiyorum. Niye bunu söylüyorum? Bir defa, İran'dan yapılan açıklamalar, hem özellikle az önce ifade ettiğim bu Zengezur Koridoru bakımından hem bunun yanında genel olarak Azerbaycan'ın toprak bütünlüğü bakımından çok mahzurlu; gerek birtakım resmî İran ajanslarına yansıyan haberler gerek İran devlet adamlarının açıklamaları; bunlar gerçekten üzüntü verici ve tekrar ifade ediyorum: Bizim taraf, iktidar tarafı İran politikasının değişmesi gibi girişimlerde son derece başarısız oluyor. Daha geçtiğimiz günlerde Fars Haber Ajansında çıkan bir haberin başlığı “Karabağ Anlaşması'nın Neresinde Koridordan Bahsedilmektedir?” şeklinde. Gerçekten, bunun yanında, İran'dan yapılan açıklamalarda -işte, biliyorsunuz, İran 1 Ekim tarihinde bir tatbikat başlatmıştı sınırda- şunları söylüyorlar: “Bizim sınırimızda IŞİD var.” “Siyonistler bizim sınırimıza geldi.” “Bütün bu olaylar İsrail'in parmağı olan olaylardır.” Yani İran'dan çok menfi birtakım açıklamalar geliyor ve bunların, İran'ın politikasının değiştirilmesine dönük girişimlerin son derece başarısız olduğu görülüyor. Tabii, yani şu da anlaşılabilir: İran kendi ekonomik çıkarları, ticaret rotasının değişmesi bakımından ya da kendi toprak bütünlüğü, güvenliği bakımından belli endişeler duyuyor olabilir, bu doğrudur; bunları da anlayışla karşılamak gerekir. Tabii ki toprak bütünlüğü konusunda endişeden uzaklaştırılması, yeni iş birliği alanlarına İran'ın sevk edilmesi; bunlar önemli gelişmelerdir, bunların yapılması gerekir.

Değerli arkadaşlarım, bir önemli konu da bir önemli sorun da aslında Rusya'nın bölgede artan etkisi olarak ortaya çıkıyor çünkü malumunuz, 2007-2008 finansal krizinden sonra Batı gücünde görelî bir gerileme olurken aynı dönemde bizim bölgemizde Rusya'nın etkisinde çok ciddi bir gelişme meydana geldi. Şimdi, başta Gürcistan savaşı, sonra Kırım'ın ilhakı, işte, en son Suriye iç savaşına Rusya'nın dâhil olmasıyla birlikte zaten Türkiye'nin etrafında çok kapsamlı şekilde genişleyen bir Rusya etkisi vardı. Bir de bunun üzerine son Karabağ Savaşı'ndan sonra yaşanan gelişmeler eklenmeli.

Değerli arkadaşlarım, bir defa, Ermenistan ile Karabağ'ı bağlayan yolun, koridorun Rusya'nın kontrolünde olacağı anlaşılıyor. 2 bin Rus askerinin bu topraklara konuşlanacağı ortada. Zaten hâlihazırda Ermenistan'da 5 binin üzerinde Rusya Federasyonu askeri bulunuyor. Düşünürsek, yani soğuk savaş bittikten sonra "Güney Kafkasya'da Rusya'nın etkisi sınırlandı, bitti." tartışmaları yapılırken bugün yepyeni bir durum var ve Nahçıvan yolunda da Rus askerlerinin olacağı yine anlaşılıyor ve 2012'de -biliyorsunuz- Gebele Üssü kapatıldıktan sonra Rusya Azerbaycan'dan çekilmişti ve tekrar, aslında, çok daha etkin, çok daha güçlü bir şekilde Rusya, Güney Kafkaslarda askerî varlık göstermiş bulunuyor. Bu konularda, ne yazık ki, Meclis iktidar tarafından doğru şekilde bilgilendirilmiyor. Rusya'yla yapılan -benim gazetelerde gördüğüm- 8 ayrı görüşme var bu konularla ilgili. Bu konularla ilgili ne Dışişleri Komisyonuna ne TBMM Genel Kuruluna herhangi bir bilgi verilmiş değil.

Bir de bir Türk üssü meselesi var yani kimi basın-yayın organlarında yer alan, Azerbaycan'da bir Türk üssünün kurulacağı yolunda. Burada da gerçekten Rusya tarafından çok sert açıklamalarla bu girişimler karşılanıyor. Özellikle, Kremlin Sözcüsü Dmitriy Peskov'un geçtiğimiz yaz aylarında yaptığı bir açıklama var bu konuyla ilgili, bunun not edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ruslar, tabii, kendi açılarından hep şunu gündeme getiriyorlar; diyorlar ki: "Türkiye'nin sadece Azerbaycan'la ilişkisi var, bizim her iki taraf üzerinde de etkimiz var, gücümüz var." O yüzden, Türkiye Erivan'la ilişki kuramadığı için siyasi çözüm konusunda Türkiye'nin bir etkisi olmayacak diye bunu değerlendiriyorlar.

Değerli arkadaşlarım, tabii, burada bir noktayı da belirtmek lazım, bu örnekler de bize bunu gösteriyor: Yani bütün bu savaşların, çatışmaların sonunda kazanımları garanti altına alacak birtakım barış girişimlerine şans vermek lazım. Çünkü günün sonunda -Rusya tarafından, özellikle bunu belirtmek istiyorum- Türkiye'nin Karabağ sorununun siyasi çözümünden dışlanması, büyük ihtimalle yeni senaryonun bu olduğu görülüyor. Benden önceki konuşmacılar da belirttiler, bu kırk dört günlük savaş Karabağ sorununu bitirmedi, Karabağ sorunu orta yerde duruyor yani bu sorun bitmiş, bu sorunun yerine başka şeyleri konuşuyor değiliz. Karabağ etrafında, işgal altındaki rayonlar kurtarıldı, doğru; Karabağ'ın bir kısmı kurtarıldı, doğru ama bir siyasi sorun olarak Karabağ sorunu varlığını devam ettiriyor ve Rusya tarafından gelen açıklamalara bakılırsa Rusya, Karabağ sorununun siyasi çözümünün AGİT kapsamında ve Minsk üçlüsünün görevi olduğunu birçok beyanlatla ortaya koyuyor, kendi yaklaşımlarını ortaya koyuyor ve bunları söylerken de Türkiye'nin Karabağ sorununun çözümünde, siyasi çözümünde bir rolü olamayacağını söylüyor.

Şimdi, burada iktidar tarafından, gerçekten, Türkiye'yi, kamuoyunu tatmin edici açıklamalar yapılmıyor. Üzülerek belirtmek istiyorum; hep yapıldığı gibi, bunu iç politika meselesi olarak ele alarak, iç politikada, iktidarın erimekte olan desteğini belki terse çevirecek bir konu olarak, gerçekleri bir ölçüde de aslında çarpıtarak bir kampanya Türkiye'de yapılıyor. Yani ne Meclis doğru düzgün bilgilendiriliyor ne Dışişleri Komisyonu bu konularda bilgilendiriliyor. Gerçekten, Türkiye'nin de Azerbaycan'ın da bundan sonraki dönemde çok büyük zorluklarla kalabileceği anlaşılıyor.

Bunun yanında, şunu da belirtmem lazım: Türkiye'de ne yazık ki son dönemde -hep konuştuğumuz konu, gündeme getirdiğimiz konu- dış politikamızda kurumsal işleyişin devre dışı bırakıldığı, kişisel yakınlığın çok ön planda olduğu bir dönem yaşanıyor. O bakımdan Meclisin bu konularda doğru bilgilendirilmemesi, özellikle -az önce ifade ettiğim- Rusya'nın artan rolü, İran'ın politikası, işte, bu koridorlar bahsi ne olacak? Bu konularda Meclisin doğru bilgilendirilmemesi, böylesine kritik bir askerî başarı sağlamış...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YUNUS EMRE (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

YUNUS EMRE (Devamla) – ...Azerbaycanlı kardeşlerimizin davasına Türkiye olarak bizim daha olumlu bir katkıyı nasıl verebileceğimiz konusunda aslında Meclisin de ne yazık ki elini kolunu bağlıyor.

Son olarak şunu söyleyeyim: Başlangıçta ifade ettiğim gibi biz bu tezkereye olumlu oy kullanacağız ama az önce söylediğim sorunları da not ediyoruz ve tabii, Türkiye'nin tarihsel olarak bir büyük kültür birliği içinde bulunduğu Azerbaycan halkının bu haklı davasında yanında olduğumuzu da belirtmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

B) ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Başkanlıkça, görüşmeleri izlemek üzere Genel Kurulu teşrif etmiş bulunan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenterler Asamblesi Başkanı Margareta Cederfeld'e "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, ülkemize resmî bir ziyarette bulunan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenterler Asamblesi Başkanı Sayın Margareta Cederfeld Genel Kurulumuzu teşrif etmiştir. Kendilerine Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu adına "Hoş geldiniz." diyorum.

(Alkışlar)

A) TEZKERELER (Devam)

1.- Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Karşılıklı Yardım Anlaşması hükümlerinden kaynaklanan taahhütlerimizi yerine getirmek, ateşkesin gözlenmesi, ihlallerin önlenmesi, bölgede barış ve istikrarın sağlanması amacıyla, Türkiye'nin yüksek menfaatlerini etkili şekilde korumak ve kollamak üzere, hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Ortak Merkezin görevlerinin ifası yönünde hareket etmek üzere yabancı ülkelere gönderilmesi, bu kuvvetlerin Cumhurbaşkanının belirleyeceği esaslara göre kullanılması ile risk ve tehditlerin giderilmesi için her türlü tedbirin alınması ve bunlara imkân sağlayacak düzenlemelerin Cumhurbaşkanınca tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için 17/11/2020 tarihli ve 1272 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla verilen izin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 17/11/2021 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1709) (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi sırada Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talep eden İstanbul Milletvekili Sayın Volkan Bozkır.

Buyurun Sayın Bozkır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, ebediyete irtihalinin 83'üncü yıl dönümünde cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ü rahmet, saygı sevgi ve minnet hisleriyle anıyorum. İstiklal Savaşı'mızın bütün kahramanlarına Allah'tan rahmet diliyorum. Aziz şehitlerimizi, gazilerimizi ve tüm ecdadımızı da şükranla yâd ediyorum.

Azerbaycan'a asker gönderilmesine ilişkin yetki süresinin bir yıl uzatılmasına dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresinin görüşülmesi vesilesiyle AK PARTİ Grubumuzun görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizlere nisan ayında Birleşmiş Milletler 75'inci Genel Kurul Başkanı olarak bu kürsüden hitap etme onurunu yaşamıştım. Birleşmiş Milletler sisteminin en üst ve demokratik yapısı olan, 193 üye ülkenin temsil edildiği Genel Kurulun Başkanlık görevini üstlenen ilk Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmaktan ve bu görevi Birleşmiş Milletlerin 75'inci yılında ifa etmekten dolayı da ülkem ve milletim adına kıvanç duydum. Ayrıca, bütün toplantılarımızda -makamımda olsun, toplantılarda olsun- Türk Bayrağı'mızın arkamda yer alması hem bana büyük güç verdi hem de ülkemiz bakımından çok önemli bir gösterge teşkil etti.

Bugün, görevimi tamamlayıp güzel ülkemize döndükten sonra tekrar aranızda olmaktan ve bu Gazi ve yüce Meclise milletvekili sıfatıyla hitap ediyor olmaktan dolayı da içten mutluluk ve onur duyuyorum. Hepinizi bu hislerle saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bugün yurt dışında barışın ve istikrarın temini ve sürdürülmesi için ülkemizin sağladığı katkılardan birini daha görüşüyoruz. Konunun bizler için herhangi bir dış politika konusu olmanın ötesinde özel bir anlamı var. Dost ve kardeş Azerbaycan, toprakları üstünde yaklaşık otuz yıl devam eden hukuksuz işgali meşru savunma hakkına dayanarak ve kahramanca mücadele ederek geçen sene sona erdirdi.

Sizlere hatırlatma babında, kısaca, Karabağ çatışmasının tarihsel arka planını da tekrar özetlemek istiyorum. Bilindiği gibi Ermenistan, Sovyetler Birliği'nin son yıllarında, 1988'de Azerbaycan'a bağlı Dağlık Karabağ bölgesine saldırılar düzenlemeye başladı. Bu saldırılar 1991'de Hankendi'nin, 92'de Hocalı ve Şuşa'nın, 93'te Laçın ve Kelbecer dâhil Azerbaycan'a ait Yukarı Karabağ ile çevresindeki yedi bölgenin, rayonun işgaliyle sonuçlandı. Ermenistan, hukuka aykırı bir şekilde Karabağ'ı otuz yıl boyunca kontrol altında tuttu. İşgal neticesinde 1 milyona yakın Azerbaycanlı kardeşimiz topraklarını terk etmek zorunda kaldı ve kendi ülkelerinde kaçkın konumuna düştü. Bu süre zarfında Azerbaycan, AGİT Minsk Grubunun öncülüğündeki diplomatik çözüm arayışlarını da sürdürdü. Minsk Grubu, Ermenistan'ın gayrihukuki ve gayrimeşru işgal girişimini sonlandırma konusunda somut hiçbir adım atmadı. Minsk Grubunun ilgisizliğinden ve basiretsizliğinden dolayı Ermenistan bundan da cesaret alarak bu defa 27 Eylül 2020 tarihinde Yukarı Karabağ cephe hattı boyunca askerî ve sivil hedeflere yönelik yeni saldırılar gerçekleştirdi. Ermenistan'ın insani değerleri ve hukuku hiçe sayarak çocuk, kadın-erkek ayrımı gözetmeden parça tesirli misket bombası gibi hukuken yasaklanmış mühimmat da kullanmak suretiyle sivil halkı hedef alan saldırıları tarifsiz yeni acılara ve yıkıma neden oldu. Azerbaycan ise uluslararası hukuktan neşet eden meşru müdafaa hakkını kullanırken haktan ve hukuktan ayrılmadı. Ermenistan'ın tahriklerine ilk başlarda karşılık da vermedi ancak Azerbaycan bu saldırıların devam etmesi üzerine halkını korumak ve toprak bütünlüğünü tesis etmek için başlattığı karşı harekâtını uluslararası hukuka uygun olarak, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarıyla tescil edilen kendi öz topraklarında icra etti. Haklı mücadelesinde her zaman hem hukuki hem ahlaki üstünlüğü elde eden Azerbaycan, neticede Hörmətli Prezident İlham Aliyev'in liderliğinde, ordusuyla, milletiyle kırk dört gün içinde işgali sona erdirdi, topraklarını işgalden kurtardı. Azerbaycan bahse konu savaşta büyük bir zafer elde ederek Füzuli, Cebrayıl, Zengilan, Kubadlı, Hadrut, Murov Dağı ve Şuşa'yı düşman işgalinden kurtardı. Şuşa'nın 8 Kasım günü düşman işgalinden kurtarılmasının ardından Rusya Federasyonu'nun ara buluculuğuyla Azerbaycan Cumhurbaşkanı Sayın Aliyev, Ermenistan Başbakanı Paşinyan ve Rusya Federasyonu Devlet Başkanı Putin tarafından Üçlü İş Birliği Bildirisi imzalandı ve 10 Kasım itibarıyla da ateşkes sağlandı. Üçlü Bildiri'de Ermenistan işgali altında kalan Kelbecer, Laçın ve Ağdam rayonlarının 1 Aralık 2020 tarihine kadar Azerbaycan'a iadesi, Rus Barış Gücü'nün Yukarı Karabağ'ın Ermeni kontrolünde kalan bölümünde görev yapmaları, Ermenistan ile Yukarı Karabağ arasında Rus Barış Gücü kontrolünde Laçın koridorunun açılması, tüm ekonomik ve ulaştırma bağlantılarının hayata geçirilmesi ve Azerbaycan ve Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti arasında bir bağlantı yolu kurulması öngörüldü.

Türk askerinin bir yıl süreyle Azerbaycan'a gönderilmesine izin veren tezkere Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 17 Kasım 2020'de kabul edildi. Ateşkesin denetlenmesi için Türkiye ve Rusya Federasyonu tarafından kurulan ortak gözlem merkezi de 30 Ocak 2021 tarihinde açıldı. Can Azerbaycan'ı bu vesileyle bir kez daha gönülden tebrik ediyorum. Bu kutlu mücadelede şehit olan kardeşlerimize Allah'tan rahmet, gazilerimize acil şifalar diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye olarak “Kaderi kaderimizdir.” dediğimiz Azerbaycan’ın bu haklı davasında hep yanında olduk, desteğimizi asla esirgemedik. Burada Bahtiyar Vahapzade’nin bu ilişkinin özünü anlatan ve hiçbir zaman unutulmaması gereken şiirini tekrarlamakta da fayda görüyorum: “Bir milletiz, iki devlet / Dinimiz bir, dilimiz bir / Aynı arzu, aynı niyet / Ayımız bir, yılmız bir / Birdir bizim her hâlimiz / Sevincimiz, melalimiz / Bayraklarda hilalimiz / Azerbaycan-Türkiye”

Tarihsel olarak zor dönemlerinde iki ülke halkı hep birlikte hareket etmiş ve kader birliği yapmıştır. Nasıl ki 1918’deki Ermenilerin Azerbaycan topraklarındaki saldırılarını bertaraf etmek için Nuri Paşa komutasındaki Kafkas İslam Ordusu Bakü’yü kurtarmışsa Ermenistan’ın Karabağ’da gerçekleştirdiği saldırılarda da işgal edilen toprakların geri alınmasında Türkiye Azerbaycan’ın güçlü bir şekilde yanında olmuştur. Türkiye’nin bu duruşu devlet ve milletin tarihsel refleksinin devamlılığının da bir göstergesidir.

Uzun lafın kısıtı, dün de Azerbaycan’ın yanındaydık, bugün de yanındayız, yarın da ve ilelebet yanında olacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Azerbaycan’ın zaferiyle sonuçlanan İkinci Karabağ Savaşı’nın bitişinin 1’inci yıl dönümünü evvelsi gün kutladık. Bugün de Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak bu yıl dönümünde önemli bir karara imza atmak üzereyiz. Tam bir yıl önce, 9 Kasım 2020 tarihinde Azerbaycan, Ermenistan ve Rusya Federasyonu arasında imzalanan Üçlü Bildiri’yle çatışmalar sona ermiş, Azerbaycan’ın zaferiyle sahadaki yeni gerçeklik tescil edilmiştir. Bu bildiri işgalden kurtarılan bölgelerde ateşkesin gözlenmesi için bir merkez kurulması öngörülmüş ve yapılan müzakereler neticesinde de söz konusu merkez kurulmuştur. Silahlı Kuvvetlerimiz yüce Meclisimizin geçen sene verdiği onaya istinaden bu merkezde Rus Silahlı Kuvvetleriyle birlikte görev yapmaktadır. Bugün Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından başarıyla yürütülmekte olan bu görevlendirmenin bir yıl daha devam etmesi konusunda karar vereceğiz. Mehmetçik’in Ortak Merkezdeki mevcudiyeti sadece çıkarlarımıza uygun, uluslararası hukuk çerçevesinde bölgesel barış ve istikrarı destekleyici bir çalışma değildir, aynı zamanda yıllarca endişe içinde yaşamış kardeşlerimiz için de bir huzur kaynağıdır. Türk Silahlı Kuvvetleri nasıl kendi yurdunun huzur ve özgürlüğü için özveriyle görev yapıyorsa kardeş Azerbaycan için de aynı disiplin ve görev bilinciyle vazifesinin başındadır. Gazi Meclisimizdeki 4 siyasi partinin 28 Eylül 2021 tarihinde ortak bildiri yayınlayarak Azerbaycan’a destek açıklaması desteğimizin partilerüstü bir konumda olduğunu da göstermiştir. Bu sayede gerek Türkiye gerek Azerbaycan dikkatlerini bölgenin yeniden imar ve ihyasına odaklayabilmektedir. Bölgenin çoktandır özlemini çektiği daha müreffeh hayat koşullarına kavuşabilmesi yolunda anıtsal adımları bir bir hayata geçirebilmektedir.

Birkaç örnek vermek gerekirse, Karabağ’ı dünyaya bağlayacak, bölge genelinde devam eden yeniden imar ve kalkınma hamlesini hızlandıracak olan Füzuli Havalimanı geçtiğimiz günlerde açıldı. Firmalarımız işgalden kurtarılan bölgelerde demir ve kara yolu yapımında aralıksız faaliyettedir. Yeni ulaştırma ve enerji hatlarıyla bölgesel bağlantısallık artık gerçek anlamda tesis edilebilecek. Bölgedeki köy ve şehirlerin yeni teknolojiler ve modern yaklaşımlarla yenilenmesi hedefleniyor. Bu doğrultuda, birkaç gün sonra ev sahipliği yapacağımız Türk Konseyi Zirvesi için yeşil teknolojiler ve dijital çağda akıllı şehirler temasını seçtik. Bunlar Azerbaycan’ın bizim de desteğimizle attığı önemli adımlardan sadece bazılarıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu adımların sağlamlaşması için kalıcı barış ve istikrar kesin bir suretle sağlanmalıdır. Bu anlayışla, bölgede barış odaklı girişimleri çok boyutlu biçimde takip ediyor ve destekliyoruz. Kuşkusuz, yıllar süren haksız işgalin acıları unutulamaz ancak gün, geleceğiz

bakma, yaraları sarma ve dünden çok daha iyi durumda bir bölge yaratma günüdür. Azerbaycan'ın bu yöndeki çalışmalarını güçlü bir şekilde desteklemekteyiz. Tüm bunların devam edebilmesi için ateşkesin sürdürülebilir, denetlenebilir kılınması önem arz etmektedir ve işte, Ortak Merkezdeki rolümüzün sürmesini sağlayacak olan önümüzdeki bu karar tam da buna hizmet edecektir.

Bu arada, Azerbaycan'ın zaferi sonrasında ortaya çıkan yeni gerçekliğin Güney Kafkasya genelinde arzu ettiğimiz normalleşme sürecini de artık ulaşılabilir hâle getirdiğine inanıyoruz. Bu bağlamda gerek Azerbaycan gerek Türkiye'nin Ermenistan'la ilişkilerinin de normalleşmesi için yapıcı bir yaklaşım benimsedik. Samimi adımlar attığı takdirde Ermenistan'la iyi komşuluk ilişkileri içinde olmaya hazırız. Bu konuda Azerbaycan'la yakın iştişare içinde hareket etmekteyiz. Aradığımız şey Ermenistan'dan sözlerde de davranışlarda da iyi niyettir. Ermenistan'a Gazi Meclisimizden işgal döneminde döşedikleri mayın haritalarını tam ve doğru olarak Azerbaycan'a teslim edilmesi çağrısında tekrar bulunuyoruz. Daha önce Azerbaycan'a teslim edilen mayın haritalarının doğruluk oranının maalesef alt seviyede olduğunu öğrendik. Bu süreç olumlu gelişirse bölge kazanır. Ancak Ermenistan'ın ülkemizle imzaladığı protokollerin akamete uğramasına neden olan tavrını ve yaklaşımını da sürdürmemesi gereklidir. Hatırlanacağı üzere Ermenistan söz konusu protokollerin onay sürecinde Anayasa Mahkemesinden görüş istedi. Anayasa Mahkemesinin bu kararı ibret vericidir ve hiçbir zaman da unutmamız gerekir. Diyor ki: "Bu protokoller hükûmet ancak 2 şartla onaylayabilir. Bir, 1915'teki sözde soykırım iddialarını takipten ve savunmaktan hükûmet vazgeçmemelidir. İki, Ermenistan Bağımsızlık Bildirisi'ndeki batı Ermenistan'ı gerçekleştirmek için çalışmaya devam etmelidir." batı Ermenistan nedir? Doğu Anadolu Bölgemiz. Ermenistan Cumhuriyeti'nin armasında da Ağrı Dağı var. Ben Dışişleri Komisyonu Başkanı olarak görev yaptığım dönem zarfında bu protokoller gündeme almadım ve her vesileyle de ben Başkan olduğum sürece bu protokoller gündeme almayacağımı da açıkladım, bunu Bakü'de de Türkiye'deki toplantılarda da sürekli olarak tekrarladım. Bu örnekten hareketle, Ermenistan'ın önümüzdeki dönem için tavrını da gözlemlene imkânımız olacaktır. Böylesine akılsız, hayalperest bir yaklaşımla devam ederse Ermenistan, aynı yoksul, biçare ve umutsuz durumunu sürdürecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizin Türkiye'nin Azerbaycan'a destek olmaya ve bölgesel barışa, istikrara hizmet etmeye devam etmesinin önünü açacağına inanıyoruz. Ortak geçmişimizin tecrübesi ve ortak gelecek tasavvuruyla tek millet-iki devlet olarak hareket eden Türkiye ve Azerbaycan, dün olduğu gibi bugün ve yarın da istiklal ve istikbal mücadelesinde birlikte hareket etmeye devam edecektir.

15 Haziran 2021 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımızın Şuşa ziyaretinde Azerbaycan Cumhurbaşkanı Sayın İlham Aliyev'le birlikte imzaladıkları Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Müttefiklik İlişkileri Hakkında Şuşa Beyannamesi'yle müttefikliğimizin ahdı temeli de tahkim edilmiştir. Şuşa Beyannamesi; güvenlik, savunma, sanayi ve askerî alanlarda ilişkilerimizin genişletilmesini ve derinleştirilmesini öngörmektedir.

Türk askerinin bölgedeki ateşkesin gözlemlenmesine ilişkin görevinin devam ettirilmesi, esasen Şuşa Beyannamesi'nin de bir gereği olacaktır. Elde edilen tarihî zaferin korunması için Türk askerinin Azerbaycan'da ve Karabağ'da varlık göstermesi elzemdir ve bölgeye asker gönderilmesi tezkeresinin özeti de budur. Bugün, Karabağ'da, Azerbaycan'da ateşkesin tesisi, ihlallerin önlenmesi, bölge barışı ve istikrarının sağlanması ve ortak merkezde görev almasına onay verilmesi, tarihî ve stratejik bir zorunluluktur. Bu, tarihin yüce Meclisimize yüklediği bir görev ve Azerbaycanlı kardeşlerimizin de Meclisimizden beklentisidir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu kararı kültürel, coğrafi, siyasi, ekonomik ve her alanda bir millet-iki devlet olan Türkiye ve Azerbaycan ilişkilerinin doğal bir sonucudur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ Grubu olarak bu tezkereye destek vereceğimizi belirtiyoruz. Bu tezkereye destek vereceğini açıklayan bütün gruplara aziz milletimin önünde bir kez daha teşekkür ediyorum. Bu vesileyle yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, gruplar adına Cumhurbaşkanlığı tezkeresindeki söz talepleri karşılandı.

Şahıslar adına geçmeden önce Sayın Danış buyurun.

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- *Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, 25 ve 26'ncı Dönem Adıyaman Milletvekili Behçet Yıldırım'ın gözetiminde sekiz gün kalmasının hiçbir kabul edilecek yanının olmadığına ilişkin açıklaması*

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bizim 25 ve 26'ncı dönem Adıyaman Milletvekilimiz Behçet Yıldırım sekiz gündür gözetiminde. Evet, sekizinci gündür gözetiminde. Kendisi aynı zamanda çocuk hastalıkları uzmanı ve avukatlardan aldığımız bilgiye göre sadece bir şikâyet üzerine gözetimine alınmış. Zaten evinin nasıl hunharca arandığını, 8 yaşındaki çocuğunun arandığını buradan yine ifade etmiştik. Uzun gözetim, işkence demektir; uzun gözetim, kötü muamele demektir. 2 dönem milletvekilliği yapmış uzman bir doktorun, bu kadar göz önünde bir insanın bile sekiz gün gözetiminde tutulmasının anlamını hepimiz gayet iyi biliyoruz. Yani bu; demokrasi mücadelesinden, siyasetten vazgeçirmek ve korkutmak amaçlıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt)– Ben buradan Behçet Yıldırım'ın gözetiminde sekiz gün kalmasının kabul edilecek hiçbir yanının olmadığını, sekiz günlük gözetimin aynı zamanda işkenceye davetiye çıkarmak olduğunu ve belki de işkence yapıldığını -kendisi çıktıktan sonra gerçeği öğreneceğiz, şu anda bir iddiada bulunmuyorum ama hakikaten Türkiye'nin her tarafı, açık cezaevine dönüştü- ve mevcut cezaevlerinde de ne kadar sistematik bir baskının olduğunu buradan ifade ediyorum. Buradan Behçet Yıldırım'ın ailesine ve sevenlerine sevgilerimizi ve selamlarımızı gönderiyoruz ve Behçet Vekilimizin, doktorumuzun yanındayız.

X.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) TEZKERELER (Devam)

1.- *Cumhurbaşkanlığının, Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Karşılıklı Yardım Anlaşması hükümlerinden kaynaklanan taahhütlerimizi yerine getirmek, ateşkesin gözlenmesi, ihlallerin önlenmesi, bölgede barış ve istikrarın sağlanması amacıyla, Türkiye'nin yüksek menfaatlerini etkili şekilde korumak ve kollamak üzere, hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanının takdir ve tayin olunacak şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Ortak Merkez'in görevlerinin ifası yönünde hareket etmek üzere yabancı ülkelere gönderilmesi, bu kuvvetlerin Cumhurbaşkanının belirleyeceği esaslara göre kullanılması ile risk ve tehditlerin giderilmesi için her türlü tedbirin alınması ve bunlara imkân sağlayacak düzenlemelerin Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için 17/11/2020 tarihli ve 1272 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla verilen izin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 17/11/2021 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1709) (Devam)*

BAŞKAN – Cumhurbaşkanlığı tezkeresi üzerinde şahıslar üzerine ilk söz İzmir Milletvekili Atilla Sertel'e aittir.

Buyurun Sayın Sertel. (CHP sıralarından alkışlar)

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; herkesi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bugün 10 Kasım. Mustafa Kemal Atatürk seksen üç yıl önce bugün Ankara’da toprağa verildi. Bugün Türk toplumu ulus inşa eden, cumhuriyeti kuran ve bize bağımsız bir Türkiye armağan eden Mustafa Kemal Atatürk’ü hiç unutmadı. Bugün de Türkiye’nin her yerinde sirenler çaldı, bugün de Türkiye’nin her yerinde yürekler “Mustafa Kemal” diye attı, bugün de genci, yaşlısı, çocuğu; Mustafa Kemal Atatürk’ün, kendisine emanet ettiği cumhuriyeti korumak için ant içti.

Bugün bir tezkereyi oylayacağız, Azerbaycan tezkeresini. Aslında Mustafa Kemal Atatürk’ten çok alıntılar yaptı benden önceki konuşmacı arkadaşlarımız, kendilerine teşekkür ediyorum aydınlattıkları için. Atatürk, Azerbaycan’la ilgili, Sovyet Rusya’nın elinde sömürge hâline geldiğinde “Azerbaycan’ın sevinci sevincimiz, kederi kederimiz.” sözüyle üzüntülerini belirtmişti. Ayrıca, şu değerlendirmeyi de yapmıştı ileri tarihe atıfta bulunarak “Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği bir gün çökecek, ayrılacak ve Türkiye Türkleri dili bir, dini bir, soy kökü bir Azerbaycan’daki Türk kardeşlerinin yanında olmaya hazır durumda olmalıdır. Milletler buna hazırlanmalıdır, manevi köprülerini sağlam kurarak; dil bir köprüdür, inanç bir köprüdür, tarih bir köprüdür. Köklerimize inmeli, olayların bölüdüğü tarihimizin içinde bütünleşmeliyiz.” demişti.

Bu tezkereyi biz Mustafa Kemal Atatürk’ün anlayışı içerisinde oyluyoruz. Azerbaycan’la olan ilişkilerimiz asla bir çıkar ilişkisi olarak değerlendirilmemeli; Azerbaycan’la olan ilişkilerimiz bir millet-iki bayrak, bir millet-iki devlet olarak değerlendirilmeli. Mustafa Kemal Atatürk “Azerbaycan’ın istiklalini temsil eden sancağı çekerken “Ellerimin birtakım hissiyat ve teessürat ile müteharrik olduğunu duyuyorum. Filhakika sancağı çeken benim ellerim idi. Ellerimi tahrik eden, bugünkü bayrağa müşterek olan bütün Türkiye halkının hakiki, samimi kardeşlik hissiyatı idi.” demişti. Mustafa Kemal Atatürk’ün Azerbaycan’la ilgili Nahçıvan meselesindeki bakış açısını da Azerbaycan’la olan kardeşlik ve birlik arasındaki köprüyü de çok uzun yıllar önce attığını biliyoruz. Türkiye’nin her zaman Azerbaycan’ın yanında olduğunu ve olması gerektiğini, Azerbaycan’ın da Türkiye’nin başının derde girdiğinde bir millet olarak Türkiye’nin yanında olduğunu bilmenizi isteriz.

Türkiye, Azerbaycan’la arasında mutlaka asker bulundurmak zorundadır. Bu yetmez. Ayrıca, Azerbaycan askerlerinin bizim millî ordumuzun eğitimi altında, koruması ve yetiştirmesi anlamında, destek anlamında da yanında olmalıdır.

Bizi sadece Türkiye’deki televizyonlardan izlemiyorlar. Bugün Azerbaycan’daki dostlarımla, arkadaşlarımla konuştum. Azerbaycan medyasının gözü kulağı da burada. 2010 yılında Bakü’ye ilk gittiğimde, Azerbaycan Journalistler Birliğinin davetlisi olarak Bakü’ye gittiğimde orada Bakü Uluslararası İnsani Forumu’na katılmıştık ve orada dünya ölçeğinde 108 gazetecinin öldürüldüğü o günlerde orada yaptığım konuşmada, Gazeteciler Federasyonu Genel Başkanı olarak, Orta Doğu’da kaderin artık savaş olmaması gerektiğini söylemiştim. Azerbaycan medyasındaki dostlarımız, Mətbuat Şurasındaki, Journalistler Birliğindeki arkadaşlarımız Elşad Ayyazlı, Azay Guliyev, Ganire Paşayeva gibi birçok arkadaşımızla birlikte Türkiye’nin değişik kentlerinde açtığımız sergilerde Hocalı katliamını gerçek anlamıyla gözler önüne sermiştik. Ankara’da, İzmir’de, Kayseri’de, Türkiye’nin diğer illerinde bu katliamı dile getiren Gazeteciler Federasyonu ve Gazeteciler Cemiyetiyle birlikte onların yanında olduğumuzu her zaman dile getirdik. Biz bu tezkereye bu anlayış içerisinde “evet” diyoruz ve bu dostluk ve kardeşlik duygularının kökleştiğini buradan Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına bir kez daha tekrar ediyorum.

Müsaadenizle bir konuyu daha sizlere arz etmek istiyorum. Dün burada bir kanun teklifi sunacaktım, ne yazık ki Adalet ve Kalkınma Partili milletvekilleri buraya böyle kalabalık gelmediler ve

çoğunluğu sağlayamadılar, Meclis kapandı. Ceza İnfaz Kurumunda çalışan infaz koruma memurlarının hakkı ve hukuku için bir konuşma yapacaktım. O konuşmanın özü şuydu: İnfaz koruma memurları -70 bini bulan sayıda; 60 bini kadrolu, 10 bini sözleşmeli- çok büyük bir sıkıntı içinde yaşıyorlar. Duydum ki Sayın Bakan Abdulhamit Gül de bu konuyu gündemine almış ve onların sorunlarını çözmek için yola koyulmuş.

Benim getirdiğim yasa teklifinde durum şuydu: Ceza infaz kurumu memurlarının büro memuru olmadığı, güvenlikle ilgili direkt o güvenlik sınıfına girmesi gerektiği noktasındaki kanun teklifini sizlerin oylarınıza sunacaktık. İnfaz koruma memurlarının elinde kalem yok arkadaşlar, ellerinde kalkan var, başlarında baret var, göğüslerinde çelik yelek var, siperlik var ve işi belli, ceza almış insanları koruma ve onların yeniden topluma kazandırılması noktasında çok önemli bir görev görüyorlar ve cezaevi koşulları içerisinde yaşıyorlar ve o koridorlarda soluk alıp veriyorlar ve maaşları oldukça yetersiz olduğu gibi hiçbir hakları ve hukukları da kalmadı. Eskiden onları cezaevine taşıyan ve geriye götüren servis otobüsleri vardı, şimdi yok; eskiden lojmanları vardı, şimdi birçok cezaevinin çevresinde ne yazık ki lojmanları yok. Bu insanlar pandemi süresince, salgın süresince cezaevinde yatmak zorunda kaldılar. On beş gün, yirmi gün evlerinde çocuklarını görmeden orada bir mahkûm gibi yatmak zorunda kaldılar. Onların gerçekten sıkıntıları büyük.

İtfaiyeciler için de burada sizlere yalvardım. Bu iş siyasetüstüdür dedim, parti farkı gözetmez ve parti farkı gözetmeksizin gelin itfaiyeciler için yasa çıkaralım.” dedim. İtfaiyecilik meslek okulu var, itfaiyecilik yüksekokulunu açmışsınız, meslek yüksekokulunu açmışsınız ama itfaiyecilik ne yazık ki Türkiye’de meslek değil ve kabul etmiyorsunuz ve itfaiyeciliği de idari hizmetler sınıfına aldınız. Dünyanın her yerinde itfaiyecilik meslektir; Hollanda’da, Danimarka’da, Amerika’da, dünyanın bütün ülkelerinde ama Osmanlı’dan, tulumbacılardan bu yana itfaiyecilik, meslek olarak gelmiş olmasına rağmen Türkiye’de kanunlarda meslek değildir.

İki konuda sizlerden destek istiyorum. Tabii, bizim karşımızda olduğunu bildiğim Adalet ve Kalkınma Partisi - iktidar partisi- milletvekillerinden ve Milliyetçi Hareket Partisinin milletvekillerinden destek istiyorum.

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – Demokrat Parti olarak destekliyoruz Sayın Başkan.

ATILA SERTEL (Devamla) – Destek istiyorum; itfaiyecilik meslek olsun, infaz koruma memurları da, o çilekeş mesleğin insanları da güvenlik sınıfı içerisine lütfen alınsın, sizden bunu rica ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ATILA SERTEL (Devamla) – Başkanım, bitiriyorum.

Bu kanun teklifini Cumhuriyet Halk Partili bir milletvekili, Atila Sertel getirdi diye reddedeceğini söyleyen AK PARTİ’li milletvekili arkadaşlarımız olmuş, ceza infaz memurlarına söylemişler “CHP’li milletvekili getiriyor kardeşim, tabii ki karşısında olacağız.” diye. Ya arkadaşlar, siz getirin bu teklifleri ya; itfaiyeciler için siz getirin, infaz koruma memurları için siz getirin, biz de oy verelim, yeter ki bu haksızlık giderilsin, bu haksızlığa son verin. Sizlerden hassaten ricam şudur, Abdülhamit Gül’e de sesleniyorum, vicdanınıza sesleniyorum: Bu insanların sorunlarını çözün. Çözümünüz her sorun, Türkiye’de birikim sağlıyor. Bu haksızlıklar giderilmezse gerçekten, Türkiye siyasi tarihi, sizi adaletsiz bir parti olarak anacaktır.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, sadece bir konunun tutanaklara geçmesini arzu ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Hatip ifade etti ki: “Dün, böyle kalabalık gelmediğiniz için Meclis açılmadı.” dedi, malumunuz, pandemide oluşan bir konsensüs vardı -bu konuda tabii ki, takdir zatialinizin- başında birleşimi açmakla ilgili yoklama yapınca ve arada kısa bir süre olunca yarım dakikayla, bir dakikayla maalesef 20-25 arkadaşımız koridorda olmasına rağmen 8 eksikle kapandı. Bu hususun kayıtlara geçmesi ve bir cevabi husus olarak da anmış oldum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, Sayın Akbaşoğlu.

Ben de kayıtlara geçireyim. Bir: O mutabakatın içinde ben yokum, öyle bir mutabakat metni elimde yok.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Müsaade edin, ben sözümü bitireyim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tabii tabii, buyurun.

BAŞKAN – Pandemi nedeniyle yoklama yapılmayacağına dair bir mutabakat metni elimde yok; bir kez bunu söyleyeyim.

İki: Dün ilk, beş dakika, daha sonra, on beş dakika ara verdim ve tekrar beş dakika; yirmi beş dakika. Tamam, beş dakikada belki yetişemeyebilir ama yirmi beş dakika yani buraya geliş süresi yirmi beş dakikayı bulmaz. Zaten uzatmak istemiyorum, siz söylediniz ben de cevaplarını verdim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Efendim, şu hususu açıklamak isterim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu konuda yazılı olarak değil, sözlü olarak Grup Başkan Vekilleri ve Meclis Başkan Vekilleriyle ilgili daha önce konuşulmuş...

BAŞKAN – Demek ki benden önce yapılmış Sayın Akbaşoğlu, benim bilgim yok bu konuda.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...ve yaklaşık iki yıldır da pandemi süresince hep bu şekilde uygulanmış bir teamül söz konusudur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki.

Evet, şahıslar adına son konuşmacı Ankara Milletvekili Mustafa Destici.

Buyurun Sayın Destici. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 10 Kasım, Kurtuluş Savaşı'mızın Muzaffer Komutanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ebediyete intikalinin 83'üncü yıl dönümünde “Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır.” inancıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk Başkanı, cumhuriyetimizin kurucusu, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, şehitlerimizi, gazilerimizi rahmetle, saygıyla ve şükranla anıyorum.

Kıymetli milletvekilleri, bugün, aynı zamanda, Türkiye Büyük Millet Meclisinde de görev yapmış olan bir fikir adamının, bir münevverin de ölüm yıl dönümü. “Milliyetçilik, bizim için bir vasıta değil, bizatihi gayedir. Davamız ise Allah, millet, vatan davasıdır. Biz bu 3 gerçeğe bağlıyız.” diyen Türk İslam davasının iman eri Osman Yüksel Serdengeçti Ağabey'i de vefatının 38'inci seneidevriyesinde rahmetle ve şükranla yâd ediyorum.

Yine, bundan beş sene önce, 10 Kasım 2016 tarihinde, görev yaptığı Mardin Derik'te, makamında uğradığı terör saldırısında şehit düşen Kaymakam Muhammed Safitürk kardeşimizi şehadetinin 5'inci yılında tüm şehitlerimizle birlikte rahmetle ve şükranla yâd ediyorum, mekânı cennet olsun.

Değerli milletvekilleri, tezkereyle ilgili bölüme geçmeden önce bir hususu yüce Meclisimizle paylaşmak istiyorum. Irak Başbakanı Kazımî'nin Barzani Bölgesel Yönetim Hükûmetiyle anlaşması üzerine peşmergenin Kerkük'e dönmesi ve askerî güç olması resmen kabul edildi. Bölgede Araplardan sonra 2'nci en büyük nüfus, Kerkük'te ise asli unsur olan Türkmenler yıllardır sistematik şekilde yıldırma politikalarıyla hem Kerkük'ten hem de bölgeden temizlenmek istenmektedir. Türkiye bu konuya ivedilikle eğilmeli ve somut adımlar atarak ebedî Türk yurdu Kerkük'te peşmerge işgaline müsaade etmemelidir. 1923 Lozan Barış Antlaşması'nın 16'ncı maddesi Türkiye'ye bu konuda garantörlük ve müdahale hakkı vermektedir. Herkes duysun ve bilsin ki: Kerkük Türk'tür ve Allah'ın izniyle dünya var oldukça Türk olarak kalacaktır.

Değerli milletvekilleri, bugün can Azerbaycan'a, kardeş ve dost Azerbaycan'a asker gönderilmesiyle ilgili Cumhurbaşkanlığı tezkeresini görüşüyoruz. Benden önce grupları adına konuşan Ahat Andican Bey, Kamil Aydın Bey, Yunus Emre Bey, özellikle Volkan Bozkır Bey, gerçekten çok değerli konuşmalar yaptılar, bunlardan istifade ettik. Ben de bu konuda şahsımın ve partimin görüşlerini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Bildiğimiz üzere, 8 Kasım 2021 tarihi, Azerbaycan'ın Ermenistan'ın saldırılarına karşı vatandaşlarını koruma ve işgal altındaki topraklarını kurtarma mücadelesini zaferle sonuçlandığı günün 1'inci yıl dönümüydü. Öncelikle ve tekrar, Azerbaycanlı kardeşlerimizin, Azerbaycan devletinin ve ordusunun Türkiye Cumhuriyeti devleti ve ordusuyla birlikte kazandığı bu zaferin ve barışın bölgede kalıcı olmasını diliyor, Azerbaycan halkını zaferlerinden dolayı tebrik ediyorum.

1918'de “Kafkas İslam Ordusu” adıyla Bakü'deydik, bugün de kahraman ordumuzla, Azerbaycan askeriyeye omuz omuza Ağdam'dayız. Türkiye Cumhuriyeti var oldukça, Azerbaycan var oldukça, Türk milleti var oldukça kardeşlerimizin yanında durmaya devam edeceğiz. Türk askerinin, Mehmetçik'imizin bölgedeki varlığı, sadece Azerbaycan halkı için değil; o bölgede yaşayan din, dil, vatandaşlık, etnik köken ayırmadan barış isteyen herkes için bir güvencedir.

Tarihe kayıt düşmek adına tekraren ifade etmek istiyorum: Dış politikada sıkça kullanılan “dost ve kardeş ülke” tanımı Azerbaycan'la ilişkilerimizi tarif etmek için yetmez, Azerbaycan'da yaşayan kardeşlerimizin Türkiye'nin herhangi bir vilayetinde yaşayan vatandaşlarımızdan bizim için hiçbir farkı yoktur, olmamıştır ve olmayacaktır. Biz, milletimizle, büyük Türk dünyasıyla ilgili hiçbir konuya günlük, politik ya da konjonktürel gözlüklerle bakmadık, hep samimiydik, hep samimi olacağız. Bu konu, kendimizi bildiğimizden beri içinde bulunduğumuz, mensubu olmaktan daima gurur duyduğumuz camiamız için, Türk milliyetçileri ve alperenler için hep böyle oldu ve bundan sonra da böyle olacak. Batı'nın bize dayattığı anlamıyla diplomasi, Azerbaycan'da otuz yıla yakın bir süre Azerbaycan toprağı olan Karabağ'ın işgaline ve Hocalı katliamı başta olmak üzere binlerce kardeşimizin soykırım niteliğı taşıyacak şekilde katledilmesine engel olamamıştır. Batı'nın bize dayattığı anlamıyla diplomasi, hukuksuzluğun, işgalin, cinayetlerin, katliamların, soykırımın önüne geçememiş, yaşanan korkunç hadiseleri engellemek bir yana sadece bu durumu kolaylaştırma fonksiyonu ifa etmiştir. Bu vesileyle, tekrar, Karabağ'da yaşananlara otuz yıldır sessiz kalan uluslararası kuruluşları ve dünyanın her tarafına demokrasi maskesiyle kan ve göz yaşı götüren anlayışı lanetliyorum.

Hatırlayalım, son olarak, çatışmalar yine Ermenistan'ın saldırıları üzerine başlamış, ihtilafın gerekçesi olan işgale ve Ermenistan'ın saldırılarına rağmen, her şey bütün dünyanın gözü önünde cereyan ederken başta ABD ve Fransa olmak üzere pek çok ülke Azerbaycan ve Türkiye aleyhine yoğun bir kampanya süreci gerçekleştirmiştir. Hukuki, siyasi ve diplomatik hiçbir değer taşımayan, Türk ve İslam düşmanlığı dışında hiçbir izahı olamayan bu tavrın bizim için saygı duyulacak hiçbir tarafı ve değeri yoktur. Herkese hatırlatmak isterim: Türk milleti dostluğu da düşmanlığı da unutmaz; evet, Türk milleti vefalı bir millettir. Dostluğumuza güvenin lakin düşmanlığımızdan da korkun.

Değerli milletvekilleri, Hocalı katliamı bile tek başına, Türkler ve Müslümanlar söz konusu olduğunda uluslararası ilişkilerin, diplomasinin ne şekilde ve hangi mantık düzleminde seyrettiğiyle ilgili alçakça, ibret verici ama çok önemli derslerle doludur. Küresel emperyalizm dünyanın her yerinde cinayetlerine ve hırsızlıklarına devam ederken artık öncelikle kendi orduları yerine, terör örgütlerini ve terör devletlerini kullanmayı tercih ediyorlar. Bu noktada PKK, DAESH, Ermenistan ve Yunanistan emperyalizmin ve siyonizmin âdeta bekçiliğini, sözcülüğünü ve saldırganlığını üstlenmiş durumda. Tekrar ifade etmekte fayda var: Sahipleri tarafından beslenip her dönemde farklı kılıklarla karşımıza çıkarılan terör örgütleri ve terör devletleri, küresel emperyalizmin menfaatlerini bekleyen bekçi köpekleri olmalarının dışında hiçbir anlam ve önem taşımamaktadırlar. Türkiye Cumhuriyeti ve Türk milleti bu oyunu görececek ferasete de bu oyunu bozacak iradeye de ve güce de Allah'ın izniyle sahiptir.

Değerli milletvekilleri, kıymetli vatandaşlarımız; yaşananlardan, yaşadıklarımızdan çıkarmamız gereken pek çok ders vardır. Bu derslerin ilki şu olmalıdır: Bugünün vahşi düzeninde gücünüz yoksa haklı olmanızın hiçbir anlamı yoktur. Bilelim ki bir ve güçlü olma dışında hiçbir seçeneğimiz de yoktur.

Değerli milletvekilleri, bu mülahazalarla 16/8/2010 tarihinde imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Karşılıklı Yardım Anlaşması hükümlerinden kaynaklanan taahhütlerimizi yerine getirmek, ateşkesin gözlemlenmesi, ihlallerin önlenmesi, bölgede barış ve istikrarın sağlanması amacıyla, Türkiye'nin yüksek menfaatlerini etkili şekilde korumak ve kollamak üzere Azerbaycan'a bir yıl süreli asker gönderme konulu Cumhurbaşkanlığı tezkeresine gururla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – ...Büyük Birlik Partisi olarak “evet” diyeceğimizi buradan çok açık bir yüreklilikle ifade ediyor ve Meclisimizde grubu bulunan ya da bulunmayan bütün partilerin bu konuda “evet” demesi ümidiyle hepinizi saygıyla selamlıyor, can Azerbaycan'a selam olsun diyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı tezkeresi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tezkere kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Birleşime yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.09

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 20.39****BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), İshak GAZEL (Kütahya)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 17’nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sıraya alınan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2546) ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2546) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 272) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 272 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Zeki Hakan Sıdalı.

Buyurun Sayın Sıdalı. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ZEKİ HAKAN SİDALI (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimizin ilk Başkanı, cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü vefatının 83’üncü yıl dönümünde saygı ve rahmetle anıyorum. Onun fikirleri ve ülküleri, bugün olduğu gibi, yarın da yolumuzu aydınlatacak; açtığı yolda, gösterdiği hedefe durmadan yürüyeceğiz. Bize miras bıraktığı cumhuriyetin ilelebet payidar kalması için çalışacak, emanetine de sahip çıkacağız.

Değerli milletvekilleri, Katar’da 2022 yılında düzenlenecek olan Dünya Kupası kapsamında iş birliğini öngören niyet mektubu kapsamında Dünya Kupası organizasyonu için bilgi ve tecrübe paylaşımı, suçla ve terörle mücadeleyle yönelik ortak tedbirlerin alınması, uzmanlık ve yeterlilik kurslarının düzenlenmesi, eğitim ve tatbikatların gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Bilindiği gibi, Katar, Arap Yarımadası’nda Türkiye’nin ilişkilerinin iyi ve düzgün olduğu tek Arap ülkesi durumundadır. Türkiye ile Katar arasında 25 Aralık 2001 tarihinde Güvenlik İş Birliği Anlaşması imzalanmıştır. Ayrıca, 2 Şubat 2015 tarihinde imzalanan Askerî İş Birliği Anlaşması kapsamında başkent Doha yakınlarında ciddi boyutta bir üssümüz bulunmaktadır.

(x) 272 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Katar, İhivancılığa yatkın dış politikası nedeniyle bölge ülkeleri tarafından uzun süre dışlanmış, ambargoya bile maruz kalmıştır. Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri başta olmak üzere, bölge ülkeleri ile Katar arasında uzun sreden beri devam eden gerginlikler belli bir yumuşama sağlansa da hâlâ tam giderilmiş değildir. Bundan birkaç gün önce Suudi Arabistan'dan Katar'a iletilen mektubun yumuşama sürecini hızlandırmasını diliyoruz.

AK PARTİ iktidarı, özellikle, son on yılda, yanlış gruplarla ortaklığını bölgeyle ilişkilerin temel ilkesi olarak benimsemiş durumdadır. İktidar, Arap leminde ülkemizin ulusal menfaatlerinden çok, belirli bir hareketi gözetmiştir, yaklaşımlarını yanlış rotaya oturtarak bölgemiz ve ötesiyle münasebetlerinde milleti aşan kavramları ne çıkarmıştır. Oysa bu, uluslararası ilişkilerde olmayan bir kavramdır. Bu gerçek, iktidarın karşısına sert bir şekilde dikilmiştir ancak iktidarın bu realiteyi tam olarak idrak edip etmediği meçhuldür.

Biz, Katar'la münasebetlere karşı ıkıyoruz. İktidar sorumluluğunu stlendiğimizde, tabiatıyla normal, devletten devlete ilişkilerimizi özenle muhafaza edeceğiz, geleneksel diplomasi ne gerektiriyorsa bir dost ülke olarak ilişkilerimizi ona göre tanzim edeceğiz. İktidar sorumluluğu stlendiğimizde, hâlihazırda tökezleyen uluslararası ilişkilerimizi, günün gerçekleri ve Osmanlı Devleti'nin tecrübesinden esinlenen cumhuriyetin gelenekleri işığında yeniden yapılandıracağız. Katar'la ilişkilerimizi de buna göre sağlıklı bir zemine oturtacağız, bağımsız uygar bir ilişkiye dönüştüreceğiz. Mevcut itirazımız Katar'la ilişkilerin sürdürülme tarzıdır. Maalesef bu ülkeyle ve yönetimiyle mnasebetlerimiz saydamlıktan fevkalade uzak, şahıstan şahsa ilişkilerdir. Bu ilişkiler her açıdan şüphe uyandırmaktadır. Katar'la siyasi ilişkilerimiz, özellikle, Suriye iş savaşının başlangıcından bu yana daha da girift hâle gelmiştir. Bu ilişkilerin temel dinamiğini kişisel hayal ve hevesler oluşturmaktadır. İlişkilerimiz, bilhassa mali alan açısından çok vahim sorgulamalara muhataptır. Katar'la gerek swap ilişkilerimizde gerek kredi alışverişlerimizde; ayrıca, Katar'dan gelen kısa ve orta vadeli sermayede büyük bulanıklıklar mevcut. Bu meyanda Katar Emiri'nin Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan'a hediye ettiği uçağın envanter kaydıyla ilgili soru sorduğumuz hiçbir önergeye yanıt gelmemiştir. Tank Palet Fabrikasının Katar'a satılmasıyla ilgili tartışmalar ve meselenin şeffaflıktan uzak boyutları kamuoyunda hlen tartışılmaktadır. "Beton kanal" olarak tanımladığımız Kanal İstanbul Projesi kapsamında Katar Emiri ve ailesiyle olan rant ilişkilerine ve Türkiye'deki diğer hayali projelere olan ilgisine de iktidar tarafından açıklık getirilmemiştir. Bu heveslerden vazgeçmeleri kendi çıkarlarına olacaktır.

Muhalefet olarak, bugüne kadar, Katar'la olan ilişkilerimizin mali boyutuna ilişkin öğrenmek istediğimiz, maalesef, hiçbir belgeye, bilgiye ulaşamadık, ne Genel Kurulda ve Dışışleri Komisyonunda ne de yazılı nergelerde dile getirdiğimiz hususlarla ilgili aydınlatıcı bilgi alabildik.

Uluslararası ilişkilerimiz de maalesef, iç politikada olduğu gibi, tek bir kişinin tahakkümü altında, kontrolden ve denetimden uzak, hataya açık bir şekilde yürütülmektedir. Ulusal çıkarlarımızı gözetmeyen, ideolojik temelli tepkisel bir manzara, maalesef, ortaya çıkmıştır. Ayrıca, kişisel ilişkilerin hkimiyeti altındaki bu uluslararası ilişkiler anlayışının hesap verilebilirliği de kalmamıştır. Kamuoyunun gözlerinden uzakta yürütülen bu ikili ilişkiler, kurumsal dış politika mekanizmalarımızı etkisiz hâle getirdiği gibi yarattığı sonuçları itibarıyla da uluslararası itibarımızı ciddi oranda aşındırmıştır. Diplomatik ve demokratik teamüllere aykırı bu uygulamalar genel geçer kural hâline gelmiştir; diplomatsız diplomasi, işte, tam da bu sonucu verir. Katar'la ilişkilere bakışımızda bu kaygılar ağırlıktadır. Ayrıca, bu niyet mektubunda sözünü ettiğiniz iş birliği daha önce hiç denenmemiş bir modeldir yani, bu iş birliğinin emsali yoktur, daha da önce yapılmamıştır. Orada hangi vazifeyi stleneceğimiz tam olarak belli değildir. Ne kadar güvenlik personelinin gönderileceği meçhuldür. Gnderilenlerin hareket alanının, yetkilerinin ne olacağı belli değildir. Gönderilecek personel kimin komutası altında olacaktır? Katar makamlarının komutası altına mı girecektir?

İŞİD, 2014 yılında Katar'ı tehdit ederek 2022 Dünya Kupası için adaylıktan çekilmesini istemiştir. Katar'ın Dünya Kupası'na ev sahipliği yapması durumunda, organizasyon esnasında bir saldırı gerçekleştirmekle tehdit etmiştir. Bugün, İŞİD tehdidi geçmişteki düzeyinde olmasa dahi sürmektedir ve ciddiye alınması gerekir. Güvenlik güçlerimiz, Türkiye'ye getirisi olmayan bir Dünya Kupası organizasyonu kapsamında göz göre göre İŞİD ya da başka bir örgütün saldırısı riski altına sokuluyor. Böyle bir risk almamızın ulusal çıkarlarımız ve millî güvenliğimiz açısından ne gibi bir gerekçesi olabilir? Bu, çok ciddi bir sorumluluk üstlenmektir, güvenlik güçlerimizi yok pahasına riske atmak demektir. Böyle bir lüzumsuz riski göze almak, hem Türkiye'nin itibarı açısından hem de oradaki görevlilerimizin zarar görmesi ihtimali bakımından çok yanlıştır. Ayrıca, Emniyet güçlerimize, polis teşkilatımıza başka bir ülkede özel güvenlik şirketi personeli gibi stat korumalığı yapmayı da hiç yaksıtıramayız.

Türkiye'nin bugüne kadar bir futbol dünya kupası veya klasik olimpiyat organizasyonu gerçekleştirmemiş olduğu da dikkate alındığında, bu iş birliğinin asıl amacının ne olduğunu çok merak ediyoruz. Bu protokolün kendisinin belirsiz, çerçevesinin muğlak, yaratacağı risklerin öngörülemez ve bu iş birliğinin ulusal menfaatlerimiz açısından gereksiz olduğu kanaatindeyiz. Bütün bu gerekçeleri göz önünde bulundurarak Katar'la yapılması teklif edilen bu iş birliğine onay vermiyoruz.

Değerli arkadaşlar, dış politikamız cumhuriyet geleneklerinden uzaklaştıkça Orta Doğu başta olmak üzere, millî güvenliğimize yönelik riskler katlanarak artıyor. Biz, geçmişte, sorun yaratan değil, sorunları çözen bir ülke konumundaydık. Dış politikamızla ittifaklar kurar, diğer ülkelerle iyi geçinirdik. Kurduğumuz bu ittifaklarla oluşturduğumuz iş birliği zeminleriyle Türkiye'ye karşı teşkil edilebilecek birliktelikleri de önlerdik. Devletler sisteminin saygın ve itibarlı bir üyesiydik. Bölgedeki itibarımızı, şu veya bu ideolojinin veya herhangi bir mezhebin liderliğine soyunma iddiasıyla değil, çağdaş bir ülke olarak edindik. Kritik meselelerde sorunları yatıştırmaya yönelik adımlar atar, tarafları tarafsızlığımıza ikna ederek söylediklerimizin itibarını temin ederdik. Birçok konuda bu misyonu en iyi şekilde yerine getirdik. İran-Irak Savaşı'nda iki tarafla da olan ticaretimiz gelişirken; Türkiye, Bağdat'ta İran'ı, Tahran'da ise Irak'ı temsil ediyordu. Temsil etmenin ötesinde, bu ülkelerin birbirleri nezdindeki büyükelçilik binalarının sorumluluğu Bağdat ve Tahran'daki büyükelçilerimize emanet edilmişti.

Cumhuriyet tarihi boyunca, Türkiye, bölge ülkeleriyle hem ekonomik ve kültürel bağlarını geliştirmiş hem de bu yakınlıkları pozitif gündem yaratan bir siyasi iş birliğine dönüştürmüştür. Burada esas olan ilke, Türkiye'nin menfaatleri ve ölçülülük olmuştur. "Ölçülülük" tüm dinlerde ve felsefelerde öne çıkan temel kavramlardan biridir. Oysa son dönemde, Orta Doğu'da ideoloji, hayaller ve fevriklik nedeniyle çok büyük itibar kaybettik, maalesef, konum yitirdik.

Bugünlerde Doğu Akdeniz, bu söylediklerimi, eleştirilerimi doğrulayan bir görüntü veriyor. Orada Türkiye karşıtı bir ittifak oluştu. Doğu Akdeniz'in gerçekten en güçlü ülkesi olduğumuz dönemlerde Akdeniz'deki objektif potansiyelimiz, özelliklerimiz ve politikamız böyle bir oluşumun hayal edilmesini bile önliyordu. Daha önceleri de defalarca ifade ettim, herhangi bir dayanışma içine girmeleri mümkün gözükmeyen ülkeleri buluşturduk, bir araya getirdik, hatta müttefik kıldık. Kime karşı? Kendimize karşı. Gerçekten de bugün, büyüyen ve Türkiye'yi yalnızlaştıran bir tehdit kuvveden fiile dönüşmektedir. Doğu Akdeniz'de Türkiye ile Yunanistan arasındaki güç dengesi aleyhimize bozulmaktadır. Üstünlüğümüz tabii ki sürmektedir ancak biz S-400'lerden faydalanılmasında bocalarken Yunanistan son dönemde hem askerî kapasitesini geliştirmekte hem de ittifak zeminini geliştirmektedir. Yunanistan, İhvanı sevda ile bölgede ilişkilerimizin son derece gerilediği İsrail, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Mısır gibi ülkelerle yakınlaşarak iş birliği mekanizmaları kurmuştur, Doğu Akdeniz'de bu ülkelerle ortak deniz ve hava tatbikatları düzenlemektedir.

19 Kasım'da, Güney Kıbrıs, Yunanistan, Fransa ve Mısır arasında dışişleri bakanları düzeyinde bir görüşme gerçekleştirilecek. Bu görüşmede, Doğu Akdeniz'deki ortak enerji projelerinde ısrarlı oldukları mesajını verecekleri belirtiliyor. Ayrıca, 7 Aralıkta İsrail ve Yunanistan Başbakanı ile Güney Kıbrıs Rum Yönetimi Başkanı Türkiye'nin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve Yunanistan'a yönelik tavrını ele almak için bir araya geleceklerdir.

Fransa, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin bölgesindeki lojistik tesisini de kullanarak Doğu Akdeniz'deki mevcudiyetini âdeta sürekli hâle getirdi ve Yunanistan'ın hamiliğine soyundu. Taraflar, Türkiye'nin politikalarını kendilerine yönelik ortak tahrikler olarak değerlendirmektedirler.

Değerli arkadaşlar, tüm dünya bir anda Türkiye'ye karşı ayaklanmıyor, yanlış yaklaşımlarınız, diplomatsız diplomasiniz, günü ve Cumhurbaşkanlığı rejimini kurtarmaya yönelik fantezilerden oluşan tavrınız, uluslararası ilişkilerdeki akıl dışı tutumunuz maalesef bu sonuçlara yol açıyor.

Türkiye'nin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi 2015–2016 dönemi geçici üyeliği adaylığındaki olumsuz sonuca Arap ülkelerinden bizim lehimize destek gelmesi şöyle dursun, kaybımızı Genel Kurul salonunda herkesin önünde el ele kutladılar. Evet, Güvenlik Konseyi adaylığımızda Arap ülkeleri topyekûn aleyhimizde çalışmışlardır. Aynı zamanda, hiçbir Arap ülkesi uluslararası platformlarda Uygur Türkleri lehine hiçbir hamlede bulunmamıştır.

Evet, kıymetli arkadaşlar, Arap âlemi her zaman karışık olmuştur. Bugün, Suudi Arabistan ile Lübnan arasındaki ilişkiler bir anda ihtilaflı hâle geldi. Yemen'deki krizin başlangıcındaki dengeler büyük oranda değişti; kriz, bir insanlık trajedisi hâlinde sürmekte ve birçok ülkeyi de karşı karşıya getirmekte. Sudan-Mısır ilişkileri de aynı şekilde dönüşüm gösterdi. Irak ve Suriye'nin iç çalkantılarına bu fasılda değinmiyorum. Bu tür sorunlar hep vardı ve olmaya da devam edecektir. Maharet, bunların ulusal çıkarlarımıza zarar vermesini önlemek, taraf olmadan bölge güvenliğine ve istikrarına katkıda bulunmaktadır.

Bir daha altına çizmek istiyorum: Orta Doğu'da yıllarca devam eden anlayışımız, Arap ülkeleriyle ittifak ve/veya iş birliği ilişkileri kurmak, böylelikle onların bize karşı biriktelikler oluşturmalarını da önlemek üzere inşa edilmiştir. Bu bölge siyasetimizin ABC'si olarak uygulanmıştır. Bu sayede, AK PARTİ iktidarına kadar, bizim Arap ülkeleriyle devasa bir sorunumuz olmamıştır, Arap âlemiyle sorunlarımız sokak dış politikası başlayınca ortaya çıkmıştır. Hâlbuki, Türkiye, dış politikasını sokağa göre biçimlendirmeyecek kadar büyük bir ülkedir; hele bir zamanlar çok bahsedilen Arap sokağına göre dış politika şekillendirmek hiç olacak şey değildir. Maalesef, Arap ülkeleriyle ilişkilerde mevcut iktidar Türkiye'nin dış politikasını sokağa düşürdü, sokak dış politikası yaptı, cumhuriyetin başından beri ördüğümüz kaliteli ilişki ağını berhava etti. Geline nokta, Türkiye hezeyan içinde hayal ve hevesler peşinde koşarken en yakınındaki büyük potansiyelleri de harcamış, millî güvenliğini ve ulusal çıkarlarını da tehlikeye atmıştır, ekonomik coğrafyasını tahrip etmiştir. Alametifarıkası istikrar üretmek olan bir ülkeyken istikrarsızlık yaratan bir ülke hâline geldik.

Bu iktidar, yangın çıkaran itfaiyeci gibi önce yangın çıkarıyor, sonra da maalesef, söndürmeye çalışıyor ama yangın, bu esnada, vereceği zararı da vermiş oluyor. Türkiye'nin gücünü, yarattığı istikrarsızlıkla ölçen anlayışı kabullenmemiz mümkün değildir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz talep eden Antalya Milletvekili Sayın Abdurrahman Başkan.

Buyurun Sayın Başkan. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Sayın Başkan, Gazi Meclisimizin değerli milletvekilleri ve televizyonları başında bizleri izleyen aziz Türk milleti; 272 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Katar Devleti Hükûmeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çatısı altında bulunmaktan gurur ve onur duyduğum Gazi Meclisimizde “Bir gün ressamlar Türk’ün simasını kaybederlerse yıldırımını alsınlar, yapıversinler.” diyen Türk’ün Sarı Başbuğ’u, cumhuriyetimizin banisi, Türk istiklalinin hamisi, büyük Türk milliyetçisi Mustafa Kemal Atatürk’ü ebediyete intikalinin 83’üncü yılında rahmet, minnet ve özlemle anıyorum.

“Dinlenmemek üzere yürümeye karar verenler asla ve asla yorulmazlar.” sözünü şiar edinerek emanet bıraktığı cumhuriyet yaşasın diye bir ömür nöbette olacak, açtığı yolda, gösterdiği hedefe durmadan yürüyeceğimize söz veriyoruz.

Değerli milletvekilleri, köklü dostluk ve kardeşlik bağlarımızın bulunduğu Katar’la 1972 yılında kurulan diplomatik ilişkilerimiz her alanda hızla gelişmektedir. Karşılıklı ziyaretler ilişkilerimize önemli bir ivme kazandırmakta, iki ülke arasında bölgesel konularda da yakın bir iş birliği bulunmaktadır. Son yıllarda Türk şirketlerimizin Katar’da üstlendiği projelerin toplamı 20 milyar dolar civarına yükselmiştir. Katar, kişi başı gayrisafi millî hasılası 64 bin dolar, yıllık ihracatı 86 milyar dolar, ithalatı 63 milyar dolar olan ve her yıl 23 milyar dolar ticaret fazlası veren bir ülkedir. Bu 23 milyar dolarla dünya genelinde yatırımlar yapmaktadır. Biz de Türkiye olarak bundan en fazla payı almak için ticari ilişkilerimizi daha da geliştirmeliyiz. İki ülke arasındaki üst düzey diyalog ve iş birliğinin kurumsal yapısını teşkil eden ve 2014 yılında tesis edilen Yüksek Stratejik Komite mekanizması yıllık toplantılarını gerçekleştirmektedir. Bu çerçevede 1’inci toplantısı 2 Aralık 2015 tarihinde Doha’da, 2’nci toplantısı 18 Aralık 2016 tarihinde Trabzon’da, 3’üncü toplantısı 15 Kasım 2017 tarihinde Doha’da, 4’üncü toplantısı 26 Kasım 2018 tarihinde İstanbul’da gerçekleştirilen YSK mekanizmasının 5’inci toplantısı 28 Kasım 2019 tarihinde Doha’da düzenlenmiştir. Söz konusu toplantılar vesilesiyle Katar’la çeşitli alanlarda iş birliğimizi pekiştirecek çok sayıda anlaşma, protokol ve mutabakat zaptı imzalanmıştır. Katar Hükûmeti İçişleri Bakanlığı Uluslararası İşbirliği Bölüm Başkanı Orgeneral AbdülAziz Al-Ansari ve beraberindeki heyet 28 Ocak-4 Şubat 2019 tarihleri arasında ülkemizi ziyaretlerinde, 2022 Dünya Kupası’nın güvenliğinin sağlanmasında iş birliği yapılması amacıyla Emniyet Genel Müdürlüğünün katkısıyla ülkemizdeki çeşitli birimlerde incelemelerde bulunmuşlardır.

Değerli Başkan, kıymetli milletvekilleri; söz konusu ziyareti müteakiben Katar Hükûmeti ve Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubu 31 Ekim 2019 tarihinde Ankara’da imzalanmıştır. Görüşülmekte olan niyet mektubunda iki tarafın büyük çaplı organizasyonlara ilişkin görev ve yetkilerini belirleyen mevzuatın karşılıklı olarak gözden geçirilmesi, büyük çaplı organizasyonlara ilişkin ev sahipliği prosedürlerini uygulama ve planlamalar yapma konusunda deneyim paylaşımında bulunulması, büyük çaplı organizasyonların gerçekleştiği süreçte suçla ve terörle mücadele tedbirleri alanlarında iş birliği yapılması hususlarına yer verilmiştir. Dost ve kardeş Katar devletiyle imzalanan niyet mektubuyla 2022 yılında Katar’da düzenlenecek olan Dünya Kupası organizasyonu esnasında yapılacak bilgi ve tecrübe paylaşımıyla iki ülke arasında yürütülmekte olan güvenlik, iş birliği faaliyetlerinin daha da pekiştirilmesi amaçlanmaktadır. Diğer yandan niyet mektubunun uygulanması amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Katar Devleti Hükûmeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubu’nun uygulanmasına ilişkin bir protokol hazırlanmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Katar son dönemde yakaladığı güçlü ekonomik performansla ülkemiz firmaları açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Türkiye ile Katar arasındaki ticari ve ekonomik ilişkiler, Katar'ın yakaladığı ekonomik büyüme çizgisi ve başlayan yoğun yatırımları çerçevesinde ülkemizden gerçekleştirilen ithalatın artışına bağlı olarak da gelişmiştir.

Katar ve Türkiye arasındaki ikili ticaret hacmi, iki ülkenin coğrafi yakınlığı, tarihi bağları ve her iki ekonominin ihtiyaçları göz önünde bulundurulduğunda daha da büyüme potansiyeli taşımaktadır. Katar'la gelişen ekonomik ilişkilerimize koşut olarak ülkemiz Katar vatandaşları için önemli bir turizm güzergâhı hâline de gelmiştir.

Elektrik, elektronik aksamı, mobilya, inşaat aksamaları, petrol, mineral yağları, süt ve süt ürünleri Katar'a ihraç ettiğimiz ürünlerin başında gelmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz ve Katar Hükûmeti arasında 1985 yılında başlayan ve hâlâ yürürlükteki anlaşmalardan bazıları ise şu şekildedir: Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması, 11 Mart 1985'te, Hava Ulaştırması Anlaşması 3 Mayıs 1990'da, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu (KEK) 3'üncü Dönem Toplantısı Protokolü 21 Kasım 2006'da, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması 25 Aralık 2001'de, Türk-Katar Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu 4'üncü Dönem Toplantısı Protokolü 14 Mart 2011'de, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Katar Devleti Hükûmeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Mutabakat Muhtırası ise 2 Temmuz 2012'de, Türk-Katar Karma Ekonomik Komisyonu 5'inci Dönem Toplantısı Protokolü 25 Şubat 2014'te, Türkiye-Katar Yüksek Stratejik Komite Protokolü 19 Aralık 2014'te, Türkiye-Katar Karma Ekonomik Komisyonu 6'ncı Dönem Toplantısı Protokolü 2017'de, Türkiye ile Katar arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı İdari Yardım Anlaşması olan KİYA 18 Aralık 2016'da, Türkiye-Katar Serbest Bölgeler Alanında İşbirliği Protokolü yine 18 Aralık 2016'da, Türkiye-Katar Fuarlar Alanında İşbirliği Protokolü ise 2016'da, yine Türkiye-Katar Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşması ise 26/11/2018 yılında imzalanmıştır.

Yine, ayrıca, 2020 yılında Katar Emiri Tamim bin Hamad Al Thani ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan arasında Ankara'da 300 milyon dolarlık bir ekonomik anlaşma imzalanmıştır. Bu anlaşma kapsamında; İstinye Park Hisselerinin Devrine Dair Anlaşma, İstanbul Haliç Altın Boynuz Projesi'ne Yapılacak Potansiyel Ortak Yatırıma İlişkin Mutabakat Zaptı, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasından Hisse Senedi Alımına Dair Mutabakat, Global Liman İşletmeleri ve QTerminals Arasında Ortadoğu Antalya Liman İşletmeleri AŞ'nin Hisse Devrine ve Satın Alımına Dair Anlaşma, Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı ve Katar Devleti Serbest Bölgeler İdaresi Arasında Serbest Bölgeler Alanında Ortak Tanıtım Faaliyetleri Hakkında Mutabakat Zaptı, Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı ile Katar Devleti Ticaret ve Sanayi Bakanlığı Arasında Ortak Ekonomik ve Ticaret Komisyonu Kurulmasına Dair Ortak Deklarasyon gerçekleştirilmiştir.

Bu da gösteriyor ki Katar'la yapılacak ticari anlaşmalar ülkemizin ihracatına ve Türk milletinin refahına önemli katkılar sağlayacaktır.

1972 yılında başlayan siyasi ve ticari ilişkiler tüm yıllarda devam etmiş ve son yıllarda da ticaret çok daha önemli bir düzeye gelmiş ve Türkiye'nin yapmış olduğu 20 milyar dolarlık iş anlaşmasıyla da Türkiye ihracatına yönelik önemli katkılar sağlanmıştır. Bu da gösteriyor ki ihraç ettiğimiz her ürün, yaptığımız her proje ülkemizin gelecek nesilleri için önemli bir refah kaynağı olacak, onların güvencesi olacaktır.

Değerli Başkan, kıymetli milletvekilleri; sözlerime son vermeden önce 10 Kasım 1985 yılında şehit edilen Antalyalı ülkücü şehidimiz Muammer Yalçın'ı şehadetinin 36'ncı yıl dönümünde rahmet ve duayla anıyor, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokrat Partisi Grubu adına söz talep eden Antalya Milletvekili Sayın Kemal Bülbul.

Buyurun Sayın Bülbul. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

272 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi hakkında konuşacağım. Kanun teklifinin ismi de amma uzunmuş yani ha.

Evet, şimdi, bu Katar’la ilişkilerimizde çok belirgin ve çok tuhaf bir durum söz konusu. Belirginlikten kastımız, ilişkilerdeki dengesizlik; uluslararası hukuk, devletler hukuku değil de bireylerin keyfiyetine, “şahsım” keyfiyetine dayanan bir ilişki biçimidir. Bu anlamda, yani Katar’da FIFA tarafından Dünya Kupası’nın düzenleniyor olmasının ağır çelişkisi bir yana ve yine bugün 10 Kasım olması hasebiyle “Yurtta sulh, cihanda sulh.” politikasının, işte, Azerbaycan, Suriye, Libya, Katar ve benzeri seferlerle, ve benzeri tezkerelerle, ve benzeri askerî harekâtlarla nasıl da boşa çıkarıldığının, güncelleştirilemediğinin ağır çelişkisi de var ortada. Ve bu Katar’la ilişkilerde FIFA Dünya Kupası’nın düzenlenmesi sırasında güya güvenlik önlemi almak için gidilecekmiş oraya. FIFA Dünya Kupası’nın Katar’da düzenleniyor olması, aslında, Katar’ın Dünya Kupası’nı, bu ölçekte bir futbol organizasyonunu, dünyanın en büyük futbol organizasyonunu düzenleme becerisini haiz olduğunun göstergesi değildir. Bu, FIFA’nın baştan savma bir uygulamasıdır, bir. İkincisi, Türkiye, FIFA veya dünya çapında bir spor organizasyonunun güvenliğini, düzenlemesini, yönlendirmesini ya da başka bir şeklini ne zaman deneyimlemiş ki Katar’a bu konuda yardımcı olacak? Bir Katar şeyhi ile Türkiye’de AKP Genel Başkanının bireysel ilişkilerine dayanan ve oradan bir uluslararası ilişkiye teşmil edilen bir durum söz konusu burada. Katar sermayesinin Borsa İstanbul’daki etkisi, Katar sermayesinin Tank Palet ilişkileri, yine, Katar sermayesinin, Katar Şeyhinin hediye ettiği uçak ve benzeri durumlar da dikkate alındığında zaten vaka kendiliğinden ortaya çıkıyor değerli milletvekilleri.

Yine, Kanal İstanbul’la ilgili durum ve Kanal İstanbul Projesi ifade edildiğinde Katar Şeyhinin annesinin Kanal İstanbul civarında aldığı arazi için AKP Genel Başkanının “Ne var bunda? Elbette alabilir, bunda bir mâni yoktur.” demiş olması da yine bu ağır çelişkilerinin bir parçasıdır. Dolayısıyla, aslında, Kanal İstanbul’dan, uçak meselesinden, başka başka birçok konudan yola çıkıldığında bu işin bir meşruiyeti yoktur; bu, farklı ilişkilere, bireysel ilişkilere dayanmaktadır ve güvenlik güçlerinin gidip Katar’da görev almasının da hiçbir anlamı yoktur.

Bir başka ağır çelişki de Katar ile AKP Hükümetinin İhvanımüslimin politikasında ve giderek İhvanımüsliminin Suriye’de ve Orta Doğu’da IŞİD’le örtüşen politikalarıyla paydaş olması hikâyesidir. Ve burada bir parantez açıp buradaki “ihvan” kavramının bir hırsızlama olduğunu, aslında İslam tarihinde ilk “ihvan” kavramının bir örgütlenme terimi olarak Abbasiler Dönemi’nde 10’uncu yüzyılda Karmatîler tarafından kullanıldığını ve Hallâc-ı Mansûr’un da bir Karmatî dâisi olduğunu da bir bilgi notu olarak ifade etmek isterim. Ve şunu da söylemek isterim: Tıpkı FETÖ’nün Karmatîler’den örgütlenme kopyaladığı, Osmanlı Dönemi’nde Bektaşiler’den örgütlenme kopyaladığı gibi ve şu çok bariz bir örnek, bakın, bu hep dikkatlerden kaçmıştır: FETÖ örgütlenmesinin bir numarasına “imam” denmiştir. Karmatîlerde ve İhvanüssafa risalelerinde ayrıntılı bir şekilde açıklanır. Karmatîlerin örgütlenmesinde örgütlenmenin 1’inci derecede sorumlusunun adı imamdır, sıfatı imamdır. Fakat buradaki imam; İmam-ı Ali’ye, ehlibeyte, 12 imama atfedilen imamdır. Bunu da tarihî bir bilgi olarak ifade etmek isteriz.

Burada iki anlayış söz konusudur. Bir, İslam hakikatçileri; iki, şecereimelune. Bu kavramı lütfen bir yere yazın ve araştırın “şecereimelune”. Şecereimeluneyle ilgili birkaç şey ifade etmeye çalışacağım. Nedir bu? Evet, Katar Anlaşması ya da Katar’ın talep ettiği şeyler üzerine bizim görüşlerimizi ifade etmeye çalıştım. Elbette ki biz buna “hayır” oyu vereceğiz.

Şecereimeluneden söz etmişken son zamanlarda fetvalar veren, kerameti kendinden menkul, hiçbir dinî vasfı, ilmi, kerameti, hikmeti olmayan, âdeta sokaktan toplama, zihni çöplüğe dönüşmüş kimi insanlar, kimi yetkililer ve Diyanet İşleri Başkanlığı yetkilileri çeşitli fetvalar vermekte. Nedir bu fetvalar? Mesela daha önce Cumhurbaşkanlığı danışmanlığını yaptığını sandığım bir zat bir fetva vermiş. Örneğin, Alevilerle evlenmek harammış. Behey şecereimelunenin son halkası, sana mı kaldı Alevi’yle evlenip evlenmemenin haram mı helal mi olduğu! Senin bu konuda hangi becerin, hangi yetkin, hangi donanımın, hangi hikmetin var? Sen kendinden menkul, ortalığı karıştıran, insanları karşı karşıya getiren ve toplumu ayırıştıran, bölüştüren, düşmanlaştıran ve nefret suçu işleyen bir kavram ifade ediyorsun; bir tarz, bir yöntem ifade ediyorsun ama bununla ilgili ne yazık ki savcılar harekete geçmeyip bu nefret suçuyla ilgili bir tespit yapmıyorlar. Tıpkı Diyanetin yaptığı gibi, tıpkı Diyanetin yerli yersiz fetvalar verdiği gibi. Koskoca İslam hikmeti, koskoca İslam tarihi 2 tane müderrisin tefsirine kaldı arkadaşlar; açıptır, günahdır, yazıktır ve utanç vericidir. Âdeta İslam’ı almış bir kutuya kapatmışlar, bu kutudan ihtiyacı olan şeyi çıkarıp, bir fetva verip, ortalığa salıp, insanların sinirini tepesine çıkarıp ve nefret suçu işleyip toplumu bu şekilde yönlendirmeye devam ediyorlar. Bu, İslam’a da inanca da hakikate de yapılan bir zulümdür. İkide bir de midyeden tutun -çok özür diliyorum- baldız hakkında verilen fetvalara kadar bunların külliyesi şecereimelune zihniyetinden kaynaklıdır. Şecereimelune de Muaviye’den Yezid’e, Yezid’den İŞİD’e devreden zihniyetin tarihteki adıdır, onu da parantez içinde belirtmiş olayım.

Değerli arkadaşlar, burada bir önemli şey de şu: Yakın zamanda İçişleri Bakanı kendince bir ekip oluşturmuş, efendim, cemevlerine gönderiyor “İçişleri Bakanı sayın beyefendinin emriyle geldik, onun danışmanıyız, bir emriniz, bir isteğiniz, bir ihtiyacınız var mı?” diye. Bakar mısınız şuraya? Böyle bir devlet işleyişi olamaz. Bu ağa-maraba, efendi-köle ilişkisidir. Alevi toplumu kimsenin kölesi değildir. Alevi toplumu ne devletle ne hükümetle ne bakanla ne Diyanetle efendi-köle ilişkisi kurmaz. Alevi toplumu eşitlerin, özgürlerin ilişkisi; saygı, sevgi, birlikte yaşama politikasının ilişkisi üzerine toplumsal yaşamını yürüten ve eşit yurttaşlık ilişkisi içerisinde olmaya çalışan bir toplumdur; Alevi kurumlarının, Alevi toplumunun temsilcisi kurumlar da bu amaçla çalışmaktadır. Lakin, Alevi toplumunun varlığını kabul etmeyen, inancını kabul etmeyen, cemevini illegal gören, cemeviyle ilgili yasal bir durum oluştuğunda hemencecik Diyanete soran, Diyanetin de “İslam’ın mabedi sadece camidir, cami dışında bir ibadethane yoktur.” deyip cemevini ve Alevileri inkâr ettiği, inkârcılıktan ve reddiyecilikten kaynaklı olarak standartlaşmış ve değişmez hâle gelmiş bir inkâr ve nefret politikası yürüten İçişleri Bakanı ve avanesi, nasıl oluyor da kalkıp gidip Alevi toplumuna “Bir ihtiyacınız var mı?” diyor ve “Size şu kadar para vereceğiz, tamirat yapacağız.” ve benzeri, bakar mısınız. Peki, madem öyle, niye buraya cemeviyle ilgili gelen önerileri ve tasarımları reddediyorsunuz? Niye çeşitli araştırma önergelerini reddediyorsunuz? Niye bugün cemevleri yasal güvenceye kavuşmamış? Niye cemevlerinin ibadethane olma statüsü kabul edilmemiş? Niye Alevi inancının bir inanç olduğu, bir usulünün, erkânının olduğu, bir ibadetinin olduğu kabul edilmemiş. Bunu el altından gizli ilişkilerle yapmaya çalışmak tam da şecereimelune mantığıyla yürütülen bir şeydir ve asla kabul edilemez, bunu hiçbir Alevi kurumu da kabul etmeyecektir.

Bir başka şey, değerli arkadaşlar, şimdi, bu Kobani kumpas davasıyla ilgili birçok şey yürütülüyor, söyleniyor, ben hukukçu değilim ama yıllardır yargılana yargılana, baskı altında tutula tutula, gözaltına alına alına, hakkında haksız hukuksuz davalar açıla açıla neredeyse bir hukukçu kadar hukuku bilir

olduk ve burada şunu bilmek ve itiraz etmek için de aslında hukukçu olmaya da gerek yok: Bir davada Adalet Bakanının kendisi, Adalet Bakanlığının kendisi taraf olmuş ise o davada tarafsızlık ve hukuk ortadan kalkmıştır. Bir davada, Diyanet İşleri Başkanlığından Et ve Süt Kurumuna kadar çeşitli kurumların zorla ve dayatma yöntemiyle taraf hâline getirilmesiyle bir mahkeme süreci oluşturulmuşsa o gayrimeşru bir mahkemedir. Bir davada dikiş tutmuyor, hâkimler, savcılar ikide bir değişmek durumunda kalıyor, davayı yürütemiyorsa o dava kendiliğinden düşmüştür zaten. Ve bir dava toplumsal olarak bir yerin işgalini, bir yere saldırıyı, tecavüzü, ırkçılığı ve faşizmi kınamak için sokağa çıkmış insanların tamamına “suçlu” ve “katil” yaftası yapıştırıyorsa o dava hukuka ve insanlığa karşı işlenmiş suçun ta kendisidir.

Geçen gün de söyledim, tekrar söylüyorum: Bu vesileyle, hapisanede tutulan Selahattin Demirtaş’tan Figen Yüksekdağ’a kadar arkadaşlarımızın tamamı suçsuzdur, kanunsuz bir şekilde rehine tutulmaktadır ve bu arkadaşlarımız rehine tutularak hem arkadaşlarımıza hem hukuka hem de bizlere karşı suç işlenmektedir.

Salı günü bu kürsüde söyledim arkadaşlar; danışmanım Mustafa Yüksel, bakınız, hiçbir gerekçe gösterilmeksizin evinden göz altına alındı, evi talan edildi. 5 çocuğunun en büyüğü lise öğrencisi. Evi talan edilerek, yağmalanarak, darmadağın edilerek, eşyaları dağıtılarak, hakaret edilerek evinde güya “arama” adı altında bunlar yapıldı ve danışmanım götürüldü. Bir gün avukat görüş yasağı verildi, yirmi dört saat ve 4+4 gün de uzatma yapılarak bugün öğlen saatlerinde çıkarıldı ve adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı. Bu adli kontrol nedir, henüz onu da bilmiyoruz. Bu adli kontrol imza mıdır, yurt dışına çıkma yasağı mıdır, ne içeriyor, onu da henüz öğrenebilmiş değiliz. Şimdi, Adıyaman savcısı suç işledi bununla, 4+4, iki gün tutarak da, bir gün avukat görüşü yasağı vererek de. Bu, olağanüstü hâl uygulamasıdır, bu, sıkıyönetim uygulamasıdır, demokraside böyle bir şey yoktur; suç işledi, bu suç bir yere kaydettik.

Başka bir suç daha işlenmiş. Gözaltında danışmanıma denilmiş ki: “Niye Kemal Bülbül’le çalışıyorsun?” Bakar mısınız şuraya? Kemal Bülbül, Türkiye Cumhuriyeti devletinin yasalarıyla Antalya’dan seçilmiş bir milletvekili. Güvenlik güçleri olduğunu iddia eden zebaniler, gözaltında, benim danışmanıma “Niye Kemal Bülbül’le çalışıyorsun?” diyecek kadar ahlaksızca, hukuk dışı, kanun dışı bir dayatmada bulunuyorlar; böyle bir şey olabilir mi? Kemal Bülbül’le çalışmanın neresi suç oluyor?

Şimdi, böylesine hukuksuzluğun olduğu bir yerde, bakın -şu vaka için- 96 yaşında, yüzde 94 engelli Aliye Yabansu ananın Cumhurbaşkanına hakaretten yargılanıyor olmasına DEVA Partisi Urfa İl Başkanı Ahmet Tüysüz demiş ki: “Yargının bu kadar insanlıktan çıktığına ilk kez tanık oldum.” Yani Sayın Başkan, sen ilk kez tanık olmuşsun, bizim tanık olduğumuzun sayısı belli değil, belli ki sen politik olarak, hukuksal olarak biraz eksik yaşıyorsun, biraz farkındalık gerekiyor, biraz daha detaylı olarak konulara bakmak gerekiyor.

Şimdi, bu anaya, bakınız, ne yapmışlar? Tıpkı benim danışmanıma “4+4, sekiz gün süründüreceğiz, sekiz gün gözaltında tutacağız, bu zorla dayatmayı yapacağız.” dedikleri gibi, bu anaya da -hukuki anlamda ne deniyor, “tutuklanma ehliyeti” mi deniyor, avukat arkadaşlar, bilmiyorum- “Mademki bunu veremiyoruz, o zaman bunu hastanede tutalım.” demişler. Hastanede tutmak gibi bir uygulama getirmişler, bu 96 yaşındaki anne şu anda hastanede tutuluyor. Zulme bakar mısınız?

Zulüm bununla kalmıyor. Bakınız, hapisanelerde uygulanan bir sistematik zulüm var. 12 Eylülün canavarları, 12 Eylülün hortlakları, 12 Eylülün zebanileri hapisanelerde kol geziyor. Siirt’te mi, Şırnak’ta mı, hapisaneleri basmışlar ve demişler ki: “Esat Oktay Yıldırım’ın selamı var.” Be utanmazlar! 12 Eylül zihniyeti ve uygulamaları ve Esat Oktay Yıldırım’ın faşizmi mahkûm edildi.

Siz, Kenan Evren gibi bir darbe zebanısını yargılıyormuş gibi yaptınız -güya yargılıyormuş gibi- yargılamaktan kaçındınız; efendim, kendisi de yargılanmaktan kurtuldu, ceza almaktan da kurtuldu, göstermelik cezalarla onlar, çekti gitti. Şimdi, onun ruhu sizin Hükûmetinizde, onun ruhu sizin uygulamalarınızda, onun ruhu sizin atadığınız -güya- güvenlik görevlilerinde, yetkililerde dolaşıyor ve hapishanelere sirayet ettirilmeye çalışılıyor. Bu utanç verici bir şeydir. Kırk yıl sonra, Diyarbakır vahşetinden kırk yıl sonra, bu vahşetin yine hapishanelerde dayatılıyor olması, kırk yıldır bu ülkede demokratik olarak bu kadar mücadeleye ve bu kadar bedele rağmen bir şeyin değişmediğinin ya da değişiminin sistematik olarak engellendiğinin ağır göstergesidir, yoksa demokrasi mücadelemizle elbette ki birçok şeyin önünü açtık.

Tabii, bir eğitimci olmam, yıllarca eğitim camiasına hizmet etmiş bir insan olmam ve geçen gün Millî Eğitim Bakanlığı bütçe görüşmesinde de ifade etmiş olmam hasebiyle, buradan da bir kere daha sevgili öğretmen arkadaşlara, Millî Eğitim Bakanına ve Hükûmet yetkililerine hatırlatmak istiyorum: On dört gün sonra Öğretmenler Günü, 24 Kasım Öğretmenler Günü; şiirler okunacak, çiçekler verilecek, methiyeler dizilecek, öğretmenlik mesleğinin kutsallığından söz edilecek, aman ha aman! O gün el bebek gül bebek seviceğiz, övüleceğiz, öpüleceğiz ama şöyle bir şey olmayacak: Bugün Öğretmenler Günü, biz öğretmenlere birer maaş ikramiye veriyoruz. Hadi bakalım, 24 Kasım'da madem öğretmen... Bu ekonomik koşullarda, bu zor koşullarda, bu yoksulluk sınırının, artık öğretmenlik maaşının bırak yoksulluk sınırını, açlık sınırının altına düştüğü bir zamanda, 24 Kasım Öğretmenler Günü'nde olsun öğretmene böyle bir jest yapmayı becerebilecek misiniz ve bunun dışında, öğretmene 3600 ek gösterge, EYT'li öğretmenler ve yine iki yıldır tartıştığımız ve ifade ettiğimiz öğretmenlik meslek yasası gündeme gelebilecek mi? Öğretmenlik meslek yasası arkadaşlar...

Öğretmenlik, Türkiye'de bir devlet memurluğu olarak telakki ediliyor, öğretmenlik bir akademik sıfattır. Evet, devlet memurluğu da bir görev ama öğretmenlik sıradan bir memuriyet değildir; bir akademik sıfattır. Öğretmenin araştırması, incelemesi, okuması, öğretmenin kültürel izlenimler yapması, kültürel, sosyal süreçlere dâhil olması gerekir. Nasıl dâhil olacak, bu maaşla mı dâhil olacak? Bu yöntemle mi dâhil olacak? Öğretmenlerin KHK'yle ihraç edildiği, KHK'yle ihraç edilenlerin adı konmamış bir idam cezasına mahkûm edildiği böylesi bir süreçte, öğretmen, hangi demokratik olanakla süreçleri takip edecek, hangi demokratik olanakla kültürel gelişmeleri, sosyal gelişmeleri takip edip de mesleki olarak kendini donatabilecek? Donatamayacak ne yazık ki ve utanç vericidir ki öğretmenler hakkında yine methiyelerle geçiştirilmeye çalışılan bir süreç olacak ve öğretim yılı başında 1.200 lira vermekle öğretmeni ihya ettiğini sanan anlayış yine benzeri uygulamalarla bunu sürdürmeye çalışacak değerli arkadaşlar.

Birçok konuya değindim, öyle gerekiyordu ama sonuçta, Katar'la ilgili getirilen taslağı onaylamadığımızı... Bunun sebebini de aslında ifade ettim ayrıntılı bir şekilde. 10 Kasım gününde “Yurtta barış, dünyada barış” ilkesini ihlal eden... Ve zaten bunun tesis edilmesi için Hükûmet cenahından da bir şey yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Selamlayalım lütfen.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

“Barış” denildiği zaman da sadece -erdemli bir terim ama- uygulansa da olur, uygulanmasa da olur gibi bir yaklaşımla değerlendirildiğinden, bu, Orta Doğu'daki barış sürecini, Türkiye'deki barış sürecini, Türkiye'nin dış politika süreçlerini olumsuz etkileyeceğinden ve böyle bir şeye hiç gerek olmadığından, güvenlik güçlerinin çok ciddi risklerle karşı karşıya olacağından buna ret oyu vereceğimizi belirtiyor, hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden Eskişehir Milletvekili Sayın Utku Çakırözer.

Buyurun Sayın Çakırözer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyetimizin kurucusu, ebedî önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ölümünün 83'üncü yılında saygı, özlem ve minnetle anıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'ni görüşüyoruz. Cumhuriyet Halk Partisi olarak, komşularımızla, bölgemizle, dünyayla ilişkilerimizin ulusal çıkarlarımız doğrultusunda gelişmesinden yanayız. Bu çerçevede, Orta Doğu'nun, Körfez'in önemli ülkelerinden Katar ile Türkiye arasındaki ilişkilere önem veriyoruz ancak ulusal çıkarlarımızın korunmadığı, vatandaşımızın güvenliğinin, refahının riske atıldığı, şeffaflığın yerini şaibeli ilişkilerin aldığı durumlarda da kim olursa olsun -ister Amerika, ister Rusya, isterse Katar olsun- milletimizin hakkı, hukuku için, ulusal onurumuz için bir saniye dahi tereddüt etmeden karşısında dururuz.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifinin amacı 2022'de Katar'da yapılacak Dünya Kupası için Türkiye ile Katar arasında güvenlik iş birliğini güçlendirmek, suç ve terörle mücadelede tedbirlerin alınmasında iş birliği yapmak. Aslında iki ülke arasında 2001 tarihli Güvenlik İşbirliği Anlaşması var, birkaç yıl önce de orada askerî üs kurduk, yaklaşık 700 askerimiz var. Peki, bunlar neden yetmiyor da bu niyet mektubu önümüzde? Neye niyetleniyoruz? Yanıtı şu: Bu kez polis gönderilecek, Çevik Kuvvet gönderilecek değerli arkadaşlarım. Peki, ne yapacaklar Katar'da? Yazıyor metinde: "Büyük çaplı organizasyon süresince yani Dünya Kupası sırasında suçla mücadele tedbirleri." Başka? "Terörle mücadele tedbirleri." Başka? "Terörle mücadele tedbirleri." Başka? "Saha çalışmasına katılım sağlanması."

Yani, değerli arkadaşlarım, bu teklifteki niyet şu: Katar'daki Dünya Kupası'nın jandarmalığını Türk polisi üstlenecek. Komisyonla soruyoruz: Böyle bir iş birliğinin daha önce örneği var mı, başka bir yere gidip korumuş mu bizim polisimiz bir organizasyonu? "Yok, bu ilk." diyorlar. Biliyorsunuz, hep bu ilkleri biz Katar'la birlikte yaşıyoruz her ne hikmetse. "Peki, hangi kuvvetten ne kadar polis, jandarma, asker gidecek?" diyoruz. Sır gibi saklanıyor. "Önce niyet anlaşmasını Meclis onaylasın, arkasından uygulama protokolü gelecek." diyorlar ama sonradan öğreniyoruz ki daha bu niyet mektubu Genel Kurula sunulmadan, onaylanıp onaylanmayacağı bile belli değilken bu tamamlayıcı protokolün müzakereleri Ankara'da başlamış. Peki, o protokol nerede, içinde ne var; bugün karar verirken bunları bilmek bizim hakkımız değil mi? Yok, ortada yok; Meclise gelecek mi gelmeyecek mi belli değil. Millet iradesini hiçe sayan bu durumu asla kabul edemeyiz.

Değerli arkadaşlarım, öyle saklı gizli uygulama protokolüyle falan olmaz; askerimizi, polisimizi göndermek için Gazi Meclisin mutlaka ama mutlaka onayı gerekir. Buradan millet adına net biçimde soruyoruz: Katar'a kaç polis, kaç jandarma, kaç asker gönderme sözü verdiniz? Görevleri, üstlenecekleri riskler neler olacak? Stadın kapısında mı duracak, içini mi koruyacak, otelin bekçiliğini mi yapacak, havaalanının güvenliğini mi sağlayacak? Bunları bu kürsüden bu millete açıklamak zorundasınız.

Sonra, bir de süre meselesi var. Dünya Kupası finalleri gelecek yıl kasım ayında yapılacak, bir ay sürecek, bitecek; önüyle arkasıyla üç ay, beş ay olsun ama bizim önümüzde beş yıllık bir yetki talebi var. Bu teklif bu hâliyle polisimizin Katar nöbetini neredeyse sürekli hâle getirecek. "Bunun amacı nedir?" diyoruz, yanıt yok.

Şunu da dikkatinize getirmek isterim: Bu tür büyük spor organizasyonları nerede olursa olsun hep büyük güvenlik riskleri içerir. Katar küçük bir ülke olmasına rağmen büyük güvenlik risklerini taşıyan bir ülke. Biraz tanıdık gelecek belki ama Suriye ve Mısır başta olmak üzere, bu coğrafyada rejim değişikliği için, İhvacıların iktidara gelebilmesi için tüm imkânlarını seferber etmiş bir ülke. Suriye’de Esad’a karşı çarpışan radikal unsurları ekonomik ve askerî açıdan destekleyenlerin başında da Katar var. Suudlarla, Körfez ülkeleriyle, İran’la büyük sıkıntıları var. Taliban’ın hamisi konumunda olduğu için Afganistan kaynaklı El Kaide, IŞİD terörünün her an hedefi olabilir.

Şimdi, siz, Katar’ın izlediği politikaların yarattığı tüm risk ve tehditleri bizim göz bebeğimiz konumundaki Emniyet güçlerimizin, askerimizin omzuna yıkıyorsunuz; bu, kabul edilebilir bir durum değildir. Böyle, her tarafa çekilebilecek bir niyet beyanının arkasına sığınarak Katar’daki Dünya Kupası’nın jandarmalığını yapmaya göndereceğiniz polisin, askerın kılına zarar gelirse bunun hesabını bu millete veremezsiniz. Bu nedenle, değerli arkadaşlarım, hem bu niyet mektubuna hem de arkasından geleceği anlaşılan diğer belgelere karşı olduğumuzu buradan açık seçik kayda geçirmek isterim.

Değerli milletvekilleri, işin bir başka boyutu da şu: Güvenliğine soyunduğumuz bu organizasyonla ilgili şaibeler var. Statlarda çalıştırdıkları on binlerce Hintli, Nepalli işçiye yönelik vahim hak ihlalleri dünyanın gündeminde. Raporlar var, tam 6.500 işçinin bu statların inşası sırasında hayatını kaybettiğini yazıyor. Hatırlayacaksınız, Norveç Millî Takımı Türkiye maçına, Katar’daki bu insani olmayan çalışma koşullarını protesto için “Hem saha içinde hem saha dışında insan hakları” yazılı tişörtlerle çıktılar. Ayrıca, Katar’ın Dünya Kupası’na ev sahipliği yapmak için rüşvet verdiği iddiaları tüm dünyada konuşuluyor. FIFA Başkanı bu nedenle istifa etti. Tabii ki futbolu seviyoruz hepimiz ama bu sevgimiz rüşveti, yolsuzluğu ve ölümcül çalışma koşullarını kayıtsız şartsız kabul ettiğimiz anlamına gelmez, gelmemelidir. Merak ediyorum, Katar’a gönüllü jandarmalığa soyunanlar, bir günden bir güne çıkıp da o gariban işçilerin mağduriyetlerini sordular mı muhatapların acaba?

Meselenin belki de en can alıcı boyutuna gelince: Komisyona bilgi veren Dışişleri Bakan Yardımcısı dedi ki, tutanaktan okuyorum: “Bu çalışmanın -yani bugün çıkardığımız anlaşmanın- siyasi ve ekonomik ilişkilerimizin ilerlemesine olumlu katkıları olacak.” İşte bütün mesele bu değerli arkadaşlarım. Neymiş? Benim polisim, benim askerim orada statlarda, otellerde, havaalanlarında jandarmalık yapacak, bütün riski üstlenecek; bunun da Türkiye’ye olumlu ekonomik katkısı olacaktı. Hatırlar mısınız, geçmişte birileri çıkıp “Türkiye’nin en iyi ihraç ürünü ordusudur.” dediğinde çok alınırdı, çok gücenirdik. Peki, bu yaptığınızın bundan ne farkı var?

Değerli milletvekilleri, bu mesele ben verdim oldu diye geçirilecek bir mesele asla değildir. Böyle bir organizasyonda güvenlik sıkıntısı, riski varsa bunu Katar devleti ya kendi çözecek ya FIFA’yla çözecek ya da özel güvenlik şirketleriyle çözecek. İstenirse polisi gelsin, eğitim ama “Katar’la aramız iyi, katar katar para geliyor, biz de üzerimize düşeni yapalım, polisimiz gitsin, Dünya Kupası’nın jandarmalığını üstlenelim.” dersek bu olmaz, vebali büyük olur değerli arkadaşlarım.

Değerli milletvekilleri, Katar’la iyi ilişkiler kurmaya, Katar halkıyla dostluğumuzun güçlendirilmesine karşı değiliz. Ya neye karşıyız? İşte, bu hesapsız kitapsız, şaibeli pazarlıklara karşıyız, ulusal varlıklarımızın millete hesap verilmeden katar katar satılmasına karşıyız. Ordumuzun gururu Adapazarı Tank Palet Fabrikası beş kuruş dahi ödenmeden Ethem Sancak ve BMC üzerinden Katar’a peşkeş çekildi. Sözde orada, Türk ordusunun ihtiyacı yeni tank yapılacaktı. BMC’yi devletten yok parasına alanlar yüz milyonlarca doları cebe indirdi, ellerini yıkayıp çıktı. Peki hani yeni tank? Aylar önce üretim başlayacaktı, hani nerede? Ortada tank var mı? Yok. Peki, millî varlığımız Tank Palet Fabrikası ne oldu? Katarlıların oldu. İşte biz, Ankara ile Doha’daki iki saray ve orada yaşayan mutlu azınlık arasındaki bu şaibeli, akçeli işlere karşıyız değerli milletvekilleri.

Başka bir örnek: Borsa İstanbul'un yüzde 10 hissesi Katar'a satıldı. Hisseler aslında Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasına aitti, yabancı yatırımcı için güven, prestij demekti ama bu iktidarın Rıza Zarrap'la kurduğu tezgâhların içinde yer alan, Amerika'da yargılanıp hüküm giyen Halkbank yöneticisi Türkiye'ye dönüşte Borsa İstanbul'a yönetici yapılıncı Avrupa Bankası "Durun, hani şeffaflık, hani yolsuzlukla mücadele?" diyerek, hissesini devrederek çekildi. İmdada hemen Katar koştu, ne değer ölçümü yapıldı ne ihale, hisseler anında Katar'a kapatıldı.

Amerikan Başkanı Trump "tweet" attı "Tutuklu rahip Brunson'u vermezseniz ekonominizi mahvederim." diye. Beceriksiz damat beyin yönetiminde zaten krizde olan ekonomimiz çöktü, dolar fırladı. Sıcak para kimden geldi? Yine Katar'dan geldi, 15 milyar dolarlık alım ve yatırım geldi. Limanlar, yalılar, kupon araziler, oteller, bankalar, hastaneler katar katar satıldı. Peki, satıldı da ne oldu? Onu da söyleyeyim: İşte Digitürk, Katar'a sattınız, adı beIN oldu. Peki, sattınız da ne oldu? Yüz milyonlarca liranın üstüne yattı, futbol kulüplerimizin canına okudu. Ortaya çıkan rezilliği devletin kurumu Spor Toto kapatmaya çalıştı. Kimin parasıyla? Halkın parasıyla, evlatlarımız için yapılacak spor tesislerinden feragat etme pahasına.

Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu "Bu iktidarın, Katarlı ortaklarıyla dokunup da bozmadığı hangi değerimiz kaldı ki?" derken boşuna konuşmuyor. Daha çok sayabilirim ama bir tanesi çok özel: Uçan saray. Bana söyley misiniz, bu nasıl bir özel ilişkidir ki 500 milyon dolarlık uçağınızı, uçak da demeyeyim, uçan sarayınızı birbirinize hediye ediyorsunuz? Başta da söyledim ya, hep bu ilkleri Katar yaşıyor bize ne hikmetse. İşte, biz bu şaibeli ilişkiyi sorguluyoruz. Bankalar, aracı kuruluşlar, oteller, hastaneler, limanlar, inşaat şirketleri, hepsi katar katar Katar'a satıldı. Uçakları bile Katar'dan kiraladınız. Sağlık Bakanlığı kasasından Katar ortaklı şirkete beş yılda ödenen para 210 milyon lirayı aştı. Yetmedi, Kanal İstanbul'un etrafındaki tarım arazilerini yine Katar Emirinin ailesine sattınız. Biliyorsunuz, ekonomik buhranlarda hep mal mülk el değiştirir. Burada da milleti ekonomik buhrana sokan saray hükûmeti, milletin malını mülkünü katar katar Katar'a satıyor. İşte, bizim itirazımız bunadır; Katar halkından değil, bu şaibeli ilişkileri kuranlardan, millî varlıklarımızı hesapsız kitapsız satanlardan hesap soruyoruz.

"Millîlik" demişken Katar sadece bizimle ticaret yapmıyor, başka gözdeleri de var bu bölgede. Kıbrıs Türkünü dışlayarak Rumlarla anlaşıyor yine, işte, bu Katar. Katar Petrolleri gidip Amerikan Exxon'la ortaklık kurarak Kıbrıs Rum kesimi Cumhurbaşkanı ve bakanlarıyla petrol çıkarma anlaşması imzaladı, işte fotoğrafı; Katar şirketinin temsilcisi, Amerikan Exxon'un temsilcisi, Kıbrıs Rum kesiminin Bakanı. Peki, soruyorum değerli arkadaşlarım: Aynı Katar KKTC'yle benzerini yaptı mı, yapabiliyor mu? Varsa çıkarın, gösterin; bu fotoğrafın KKTC'yle yapılmış olanı varsa çıkarın, gösterin. Gösteremezsiniz çünkü yok değerli arkadaşlarım. Niye yapmıyor? Soruyoruz. Merak ediyorum, bugün Katar'a jandarmalığa gönüllü olanlar Rum kesimiyle anlaşmalara ağzını açıp tek kelime ettiler mi? "Hani Kıbrıs Türkünün, hani KKTC'nin hakkı, hukuku nerede?" diye sordular mı? Bu fotoğrafın rezilliğini sordular mı? Değerli arkadaşlarım, soramazlar çünkü onların aklında başka başka akçeli işler var, katar katar satış planları var. Onlar soramaz ama biz soracağız; Türkiye'deki fakir fukaranın hakkını da Kıbrıs Türkünün hakkını da hukukunu da biz savunacağız.

Değerli milletvekilleri, bölgesel hassasiyetlere yol açabilecek, güvenlik güçlerimizi tehlikeye sokabilecek, gerekçesi ve kapsamı dahi yetkililer tarafından açıklanamayan bu kanun teklifine Cumhuriyet Halk Partisi olarak karşıyız. Ankara ve Doha'daki iki saray arasında bu şaibeli ilişkiler neticesinde millî varlıklarımızın katar katar satılmasına, peşkeş çekilmesine de yine sonuna kadar karşıyız ve hesabını mutlaka ama mutlaka soracağız.

Değerli arkadaşlarım, süremin geri kalanında güncel bir meseleye değinmek isterim. ABD yönetiminin ev sahipliğinde dijital ortamda yapılacak bir demokrasi zirvesi var. 100'ün üzerinde ülkenin davet edildiği ama Türkiye'nin edilmediği haberlerini okuyoruz. Biliyorsunuz, Avrupa Birliğiyle ilişkilerde duraklamadan fazlasını, artık gerilemeyi yaşıyoruz. Avrupa Komisyonu 19 Ekimde aday ve potansiyel aday ülkeler hakkındaki raporlarını açıkladı; Türkiye Raporu'nda müzakerelerin durma noktasına geldiği kaydedildi ve onlarca kez “geriye gidiş” kelimesi kullanıldı. Zaten Avrupa Birliği artık Türkiye'yi aday ülke statüsünden de çıkarmış durumda, artık Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkeleriyle bir görüyor Avrupa Türkiye'yi.

Şimdi, üstüne demokrasi zirvesinden dışlanma geldi. Üzülük mü? Evet, üzülük. ABD bizi “Çağırdı.” ya da “Çağırmadı.” diye değil üzüntümüz; onun davetiyle “Demokrasi olacağız.” diye bir düşüncemiz de yok ama üzüntümüz, kaygımız şunadır: Ülkemiz Türkiye; işte, Amerikası, Avrupası, Avrupa Konseyi, AIHM'i; işte, insan hakları üzerinde, özgürlükler üzerinde çalışan uluslararası sivil toplum örgütleriyle yani dışarıdan kim bakarsa baksın artık dünyada “demokrasi” denildiğinde akla Türkiye gelmiyor. Ya nerede geliyoruz? “Otoriter yönetim, baskıcı rejim, hak ve özgürlüklerin kısıtlandığı ülkeler” denildiğinde en ön sıralardayız maalesef. Bu hiç de övünülecek, hiç de sevinilecek bir şey değildir; üzüntümüz bunadır.

Peki, bu zirveye davet edilmediğimize şaşırık mı? Hayır şaşırmadık. Asıl, davet etseler şaşırdık. Yani davet etmiş olsalar ya da önümüzdeki günlerde “dostum Biden” a bazı sözler verilip pazarlıklar yapılarak kendimizi davet ettirdik diyelim. “Yaşasın, biz artık demokrasi olduk.” mu diyeceğiz? Yok böyle bir şey değerli arkadaşlarım, nereye koyacağız cezaevindeki düşünce suçlularını, siyasi tutukluları? Nereye koyacağız yazdığı, çizdiği, paylaştığı için yargılanan on binlerce yurttaşımızı? Nereye koyacağız her an can güvenliğinden endişe eden, güvercin tedirginliğinde yaşamak zorunda bırakılan yüz binlerce kadın kardeşimizi? Demokrasi, hukuk devleti, adalet, insan hakları, kadın hakları, güçler ayrılığı, basın özgürlüğü gibi çağdaş dünyanın değerlerinin hepsinden kopmuşuz, nereye koyacağız? Son on yılda özgürlüklerin en çok gerilediği ülkeyiz. 195 ülkenin yer aldığı özgürlük sıralamasında 146'ncı sırayla özgür olmayan ülkelerdeniz. Hukukun üstünlüğü sıralamasında 139 ülke arasında 117'nci, basın özgürlüğünde 153'üncü sıradayız. Bakın, ekim ayı Basın Özgürlüğü Raporu'muzda ne hâldeyiz: 50 gazeteci sadece ekim ayında hâkim karşısına çıkmış, onlarca gazeteci hakkında “tweet”leri nedeniyle, yazıları nedeniyle soruşturma başlatılmış. Gazeteciler artık Anıtkabir'e alınmaz olmuş değerli arkadaşlarım. Sokak röportajına geçit yok, polis kalkanları gazetecileri engellemek için kullanılıyor. Televizyonlara adaletsiz cezalar; gerekçesi TUGVA'yı incitici yayın yapmak; gerekçesi RTÜK'ü, Basın İlan Kurumunu eleştirmek. Gazetelere hukuksuz karartma ve sansürler; sosyal medya paylaşımında bulunan, protesto hakkını kullanan öğrenciler zindanlarda; hak savunucuları, seçilmiş siyasetçiler zindanlarda. Kendi imzacısı olduğumuz İstanbul Sözleşmesi'nden bir gecede tek kişinin imzasıyla çıkıldı. Böyle bir ortamda, asıl, demokrasi olarak adlandırılıp davet edilsek şaşırtıcı olurdu.

Değerli arkadaşlarım, şu düşüncemi samimiyetle sizlerle paylaşmak isterim: Biz demokrasiyi, hak ve özgürlükleri yok Biden istiyor yok Merkel, Sarkozy bastırıyor diye değil; kendi insanımızın, ülkemizin hakkı, hukuku için istemeliyiz. Biz hangi görüşten olursak olalım, kendi evlatlarımızın kardeşçe, ülkemizin geleceğine güven duyarak, bir arada yaşayabilmesi için istemeliyiz demokrasiyi. Evrensel hak ve özgürlüklerin hem biz hem de evlatlarımız tarafından bu topraklarda hiçbir engelle karşılaşmadan sınırsız biçimde kullanılması için istemeliyiz. Ancak o zaman Büyük Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün bizlere emaneti olan cumhuriyetimizi, onun gösterdiği doğrultuda, çağdaş dünyanın zirvesine taşıyabiliriz.

Değerli milletvekilleri, size söz veriyoruz, Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında, millet iktidarı döneminde uluslararası güçlerin tehdidiyle, şantajıyla, baskısıyla değil; ülkemizin insanı en ileri hak ve özgürlükleri çoktan hak ettiği için tam demokrasiyi, hukuk devletini, güçler ayrılığını, denge ve denetlemeyi bu ülkede hâkim kılacağız.

Bu düşüncelerle yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, gruplar adına söz talepleri karşılanmıştır.

Şahıslar adına söz talebi bulunmamaktadır.

Soru-cevap talebi bulunmamaktadır.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.48

ALTINCI OTURUM**Açılma Saati: 21.49****BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), İshak GAZEL (Kütahya)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 17’nci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

272 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir konu bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 11 Kasım 2021 Perşembe günü saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.50

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 5

17'NCİ BİRLEŞİM
10 KASIM 2021 ÇARŞAMBA
SAAT: 14.00

GRUP ÖNERİSİ

1.- Genel Kurulun,

10, 11, 16, 17, 18, 23, 24, 25 ve 30 Kasım 2021 ile 1 ve 2 Aralık 2021 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi önerilmiştir.
(Genel Kurulun 02.11.2021 tarihli 13'üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

***Plan ve Bütçe Komisyonu**

10.11.2021 Çarşamba - Saat: 10.00

11.11.2021 Perşembe - Saat: 10.00

12.11.2021 Cuma - Saat: 10.00

***Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu**

10.11.2021 Çarşamba - Saat: 14.00

***Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon**

11.11.2021 Perşembe - Saat: 11.00

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

17'NCİ BİRLEŞİM

10 KASIM 2021 ÇARŞAMBA

SAAT: 14.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3 – SEÇİM

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

1.- **(S. Sayısı: 141)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasına İlişkin Olarak İmzalanan Mevcut Protokol I'nın Yerini Alan Protokol I ile Anlaşmaya Eklenen Protokol III'ün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) **(X)**

2.- **(S. Sayısı: 272)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2546) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.06.2021) **(X)**

3.- **(S. Sayısı: 259)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Cıvaya İlişkin Minamata Sözleşmesinin Beyan ile Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2226) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) **(X)**

4.- **(S. Sayısı: 256)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti Arasında Teknik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3264) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) **(X)**

5.- **(S. Sayısı: 172)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) **(X)**

6.- **(S. Sayısı: 98)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) **(X)**

7.- **(S. Sayısı: 203)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sao Tome ve Prinsipe Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1591) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) **(X)**

8.- **(S. Sayısı: 205)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zimbabve Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1455) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) **(X)**

9.- **(S. Sayısı: 25)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1197) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) **(X)**

10.- **(S. Sayısı: 31)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1363) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) **(X)**

11.- **(S. Sayısı: 245)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3053) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) **(X)**

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

12.- (S. Sayısı: 21) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1191) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

13.- (S. Sayısı: 26) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

14.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

15.- (S. Sayısı: 136) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

16.- (S. Sayısı: 123) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Altyapı Projeleri Alanında İş Birliği Konulu Anlaşma Ek-1'in Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2217) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

17.- (S. Sayısı: 191) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Devriye Polis Hizmetlerinin Uygulanması Hususunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2600) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

18.- (S. Sayısı: 95) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

19.- (S. Sayısı: 153) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

20.- (S. Sayısı: 47) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1411) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

21.- (S. Sayısı: 76) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kongaz Süleyman Demirel Moldova Türk Lisesi Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1797) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

22.- (S. Sayısı: 55) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

23.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

24.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

25.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

26.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

27.- (S. Sayısı: 86) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

28.- (S. Sayısı: 108) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1454) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

29.- (S. Sayısı: 109) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1534) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

30.- (S. Sayısı: 110) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1535) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

31.- (S. Sayısı: 114) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

32.- (S. Sayısı: 119) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

33.- (S. Sayısı: 125) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İsviçre Federal Konseyi Arasında Diplomatik Misyon, Konsolosluk ve Daimi Temsilcilik Mensuplarının Refakatçilerine İlişkin Kazanç Getirici Faaliyetler Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2223) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

34.- (S. Sayısı: 127) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

35.- (S. Sayısı: 147) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

36.- (S. Sayısı: 148) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

37.- (S. Sayısı: 150) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1596) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

38.- (S. Sayısı: 152) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

39.- (S. Sayısı: 154) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

40.- (S. Sayısı: 169) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

41.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

42.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

43.- (S. Sayısı: 181) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1588) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

44.- (S. Sayısı: 182) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1594) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

45.- **(S. Sayısı: 183)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

46.- **(S. Sayısı: 184)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Ekvator Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2026) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

47.- **(S. Sayısı: 186)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarçı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1898) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) **(X)**

48.- **(S. Sayısı:187)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1947) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) **(X)**

49.- **(S. Sayısı: 189)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2219) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) **(X)**

50.- **(S. Sayısı: 190)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2599) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) **(X)**

51.- **(S. Sayısı: 194)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2371) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) **(X)**

52.- **(S. Sayısı: 202)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) **(X)**

53.- **(S. Sayısı: 206)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) **(X)**

54.- **(S. Sayısı: 208)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) **(X)**

55.- **(S. Sayısı: 209)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) **(X)**

56.- (S. Sayısı: 211) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

57.- (S. Sayısı: 241) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayolu ile Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2704) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)

58.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

59.- (S. Sayısı: 243) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2848) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)

60.- (S. Sayısı: 257) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3057) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) (X)

61.- (S. Sayısı: 258) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve Faaliyetlerine İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3056) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) (X)

62.- (S. Sayısı: 261) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasını Tadil Eden Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3323) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.05.2021) (X)

63.- (S. Sayısı: 270) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Eğitim Enstitüsü (EİTEE) Arasında EİTEE'nin Hak, Ayrıcalık ve Bağışıklıklarına Dair Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3168) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.06.2021) (X)

64.- (S. Sayısı: 273) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Karayolları İşaretleri ve Sinyalleri Sözleşmesi, Karayolu İşaretleri ve Sinyalleri Sözleşmesine Ek Avrupa Anlaşması ve Karayolu İşaretleri ve Sinyalleri Sözleşmesine Ek Avrupa Anlaşmasına Ek Karayolu Yatay İşaretleme Protokolüne Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3178) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.06.2021) (X)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

4

SIRA SAYISI: 272

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2546) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2546 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Genel Gerekçesi4

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi5

• Dışişleri Komisyonu Raporu6

• Muhalefet Şerhleri9

• Teklif Metni13

• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin13

• Niyet Mektubu14

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 596991 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubu”nun onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop
Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2546)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	İçişleri Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Yabancı ülkelerle imzalanan güvenlik işbirliği anlaşmaları ile özellikle terörizm ve organize suçların önlenmesi maksadıyla güvenlik birimleri arasında doğrudan iletişim ve temas imkânı sağlanmakta, ikili işbirliğinin geliştirilmesine katkı sağlayan bir zemin oluşturulmaktadır. Bu çerçevede, Türkiye ile Katar arasındaki 25 Aralık 2001 tarihli Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının uygulanmasını sağlamak ve her iki tarafın menfaatlerini en iyi şekilde korumak amacıyla iki ülke arasında işbirliğinde bulunulması büyük önem arz etmektedir.

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İşbirliği Konulu Niyet Mektubu” 31 Ekim 2019 tarihinde Ankara’da imzalanmıştır. Bahse konu Niyet Mektubu ile iki ülke arasında;

- İki tarafın büyük çaplı organizasyonlara ilişkin görev ve yetkilerini belirleyen mevzuatın karşılıklı olarak gözden geçirilmesi,
- Büyük çaplı organizasyonlara ilişkin ev sahipliği prosedürlerini uygulama ve planlamalar yapma konusunda deneyim paylaşımında bulunulması,
- Büyük çaplı organizasyonların gerçekleştirildiği süreçte suçla mücadele tedbirleri,
- Terörle mücadele tedbirleri,
- Büyük çaplı organizasyonlara ev sahipliği yapılmasına ilişkin saha çalışmalarına katılım sağlanması,

Alanlarında işbirliği yapılabilecektir.

Dost ve kardeş Katar Devleti ile imzalanan söz konusu Niyet Mektubu ile 2022 yılında Katar’da düzenlenecek Dünya Kupası organizasyonu esnasında yapılacak bilgi ve tecrübe paylaşımıyla iki ülke arasında yürütülmekte olan güvenlik işbirliği faaliyetlerinin daha da pekiştirilmesi amaçlanmaktadır.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 68244839-599-974

7 Ocak 2020

Konu: Niyet Mektubu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

31 Ekim 2019 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İşbirliği Konulu Niyet Mektubu”nu Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No: 2/2546

Karar No: 176

17/6/2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 8/1/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İşbirliği Konulu Niyet Mektubu”, 17/1/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 21/1/2020 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak İçişleri Komisyonuna havale edilen 2/2546 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 2/6/2021 tarihli 29’uncu toplantısında Dışışleri Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti arasında büyük çaplı organizasyonlara ilişkin görev ve yetkileri belirleyen mevzuatın karşılıklı olarak gözden geçirilmesini, ev sahipliği prosedürlerinin uygulanması ve planlar yapılması konularında deneyimlerin paylaşılmasını, bu organizasyonların gerçekleştiği süreçte suç ve terörle mücadele tedbirlerinin alınması ile organizasyonlara ev sahipliği yapılmasına ilişkin saha çalışmalarına katılım sağlanmasını öngören Anlaşma’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Dışışleri Bakan Yardımcısı Yavuz Selim Kıran ve İçişleri Bakanlığı temsilcisi tarafından;

TBMM Dışışleri Komisyonu heyetinin Katar ziyareti sonrası bu anlaşmanın gündeme alınmasının parlamenter diplomasi açısından Katar’la ilişkilerimize çok büyük bir katkı ve ivme sağladığı,

Görüşülmekte olan Niyet Mektubu’nun, Katar’ın talebi doğrultusunda, ev sahipliği yapacağı 2022 Dünya Kupası hazırlıklarında güvenlik alanındaki iş birliğimizi güçlendirmek amacıyla imzalandığı,

Hedefin, her iki ülkenin ev sahipliği yaptığı büyük çaplı uluslararası organizasyonlarda suç ve terörle mücadele tedbirlerinin alınmasında güvenlik iş birliğine dair hukuki bir çerçevenin oluşturulması olduğu,

Günümüzde ülkelerin terörizm ve terörizme dayalı organize suçlarla tek başlarına mücadelede başarı sağlamalarının mümkün olmadığı, bu nedenle, ikili ve çok taraflı iş birliğinde bulunulmasının büyük önem arz ettiği,

Bu bağlamda öncelikli olarak 2022 Dünya Kupası hazırlıklarında hedef alanlardaki pratik uygulamalarda bilgi ve tecrübe paylaşımının; büyük çaplı organizasyonların gerçekleştiği süreçte suçla mücadele tedbirlerinin; terörle mücadele tedbirlerinin; büyük çaplı organizasyonlara ev sahipliği

yapılmasına ilişkin saha çalışmalarına katılımın; karşılıklı ihtiyaç analizi ziyaretleri ve ikili görüşmelerin; uzmanlık ve yeterlilik kurslarının; uygulamalı eğitim ve tatbikatların; ikili organizasyonlar, çalıştaylar ve konferanslara ilişkin davetiye paylaşımının öngörüldüğü,

2006'dan bu yana Katar'la güvenlik alanında 85 farklı eğitim programının düzenlendiği, 1.300'den fazla kursiyere eğitim verildiği,

ifade edilmiş;

Komisyon üyeleri tarafından;

Türkiye'nin bu türden büyük çaplı organizasyonların yerine getirilmesine ilişkin iş birliğinin ilk defa gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği, bu kapsamda hangi kuvvetlerin kullanılmasının öngörüldüğü, mevcut askerin kullanılması durumunda Meclis'ten geçen Katar'la ilgili yetki tezkeresinin buna imkân tanıyıp tanımadığı,

Katar'ın söz konusu organizasyonun yerine getirilmesi konusunda Türkiye dışında başka bir ülkeyle iş birliği girişiminin olup olmadığı,

Bu niyet beyanının arkasından, yürütülecek müzakereler sonucunda, bir uygulama protokolünün gelip gelmeyeceği, gelmesi durumunda bugün gündeme getirilen soruların yanıtlarının ilgili metinlerde bulunmasının gerekliliği,

Türkiye ile Katar arasında 2001 yılında yapılmış olan bir Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının bulunduğu, ardından Türkiye'nin Katar'da belli bir miktar asker bulundurmak ve üs kurmak için ayrıca 2000'li yılların ikinci onluk diliminde yeni bir anlaşma imzaladığı ve bir tezkereyle 700 civarı askerin gönderildiği,

Katar'ın, Körfez'de Suudi Arabistan'la, Birleşik Arap Emirlikleri'yle ve Körfez İşbirliği Konseyi içindeki diğer ülkelerle sıkıntıları olan bir ülke olduğu, bu yıl içerisinde Katar'da seçimlerin yapılacağı, bu bağlamda, Katar'ın güvenliğinin Türkiye'nin askerine ve emniyet görevlilerine verilmesinin ciddi riskler barındırdığı,

Ülkelerle kurulan ilişkilerde Türkiye'yi ilgilendiren ve özel kılının, ülkemizin menfaatleri olduğu, Körfezde çok önemli imkânları, ekonomik gücü, potansiyeli ve ilişki ağı olan Katar'ın Türkiye'yle bu anlamda iki tarafın da lehine olmak suretiyle hangi teklifi olursa olsun ilişkileri daha da zenginleştirdiği ve derinleştirdiği,

Katar ile çok köklü tarihi ve kültürel bağlarımızın olduğu, ayrıca, Katar'ın dünya gaz rezervinin yüzde 27,5'ini elinde tuttuğu, Dünyanın her yerinden Katar'a birçok yatırım yapıldığı,

hususlarında yöneltilen soru ve görüşlere ilişkin olarak Dışişleri Bakan Yardımcısı tarafından;

Ülkemizin herhangi bir ülkeyle daha önce bu türden bir iş birliği tecrübesinin olmadığı, Anlaşmanın mahiyeti itibarıyla bir ilk teşkil ettiği,

Bu niyet beyanının uygulanmasıyla ilgili ayrı bir protokol ve anlaşmanın gerektiği ve bugünlerde ülkemizde bulunan Katar heyetiyle konu hakkında müzakereler yapıldığı,

Anlaşma kapsamında, polis kuvvetlerimizin Katar'la iş birliği içerisine girmesinin öngörüldüğü, sayı, uygulama, içerik ve kapsamın niyet beyanı kabul edildikten sonra gündeme gelecek uygulama protokolüyle tekrar ele alınacağı,

Katar'ın, başka ülkelerle de benzer iş birliği arayışlarının olduğu ancak bu kadar büyük ölçekte sadece Türkiye'nin desteğini alacağı,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş ve Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Üye
<i>Akif Çağatay Kılıç</i>	<i>Ahmet Berat Çonkar</i>	<i>Ahmet Haluk Koç</i>
İstanbul	İstanbul	Ankara
		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Aydın Adnan Sezgin</i>	<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Ahmet Kamil Erozan</i>
Aydın	Balıkesir	Bursa
	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	
Üye	Üye	Üye
<i>Atilla Ödünç</i>	<i>Kamil Aydın</i>	<i>Utku Çakırözer</i>
Bursa	Erzurum	Eskişehir
(Bu raporun özel sözcüsüdür)		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Derya Bakbak</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>	<i>Ahmet Ünal Çeviköz</i>
Gaziantep	İstanbul	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsüdür)		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Yunus Emre</i>	<i>Hasan Turan</i>	<i>Serpil Kemalbay Pekgözegü</i>
İstanbul	İstanbul	İzmir
(Muhalefet şerhimiz vardır)		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Niyazi Güneş</i>	<i>İsmail Özdemir</i>	
Karabük	Kayseri	
(Bu raporun özel sözcüsüdür)		

MUHALEFET ŞERHİ

Bahse konu niyet mektubunun gerekçesine ilişkin açıklamada maksadın Türkiye ile Katar arasındaki 25 Aralık 2001 tarihli Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının uygulanmasını sağlamak olduğu belirtilmiş, niyet mektubunun terörizm ve organize suçların önlenmesi konusunda ikili işbirliğinin geliştirilmesine katkı sağlayan bir zemin oluşturulabileceği ifade edilmiştir. Gerekçede belirtilen durumun aksine niyet mektubunun içeriğinde kapsamı oldukça geniş olan “terörizmle mücadelenin” nasıl sağlanacağı konusu belirsiz bırakılmıştır. Anlaşmanın zeminini oluşturan 2001 tarihli anlaşmanın terörizmle mücadeleyi içeriyor olması da söz konusu niyet mektubunun gerekliliğinin sorgulanmasına neden olmaktadır.

Komisyon görüşmeleri sırasında yetkililere güvenlik güçlerinin görevlendirilmesi konusunda sorulan sorulara tatmin edici cevaplar alınamadığı gibi, yine yetkililer tarafından daha söz konusu niyet mektubu, TBMM Genel Kurulu’nun onayına sunulmadan Katar ile söz konusu niyet mektubunu tamamlayıcı başka anlaşmalara ilişkin görüşmelerin yapıldığı ifade edilmiştir. Millet iradesini hiçe sayan bu durumu kabul etmemiz asla mümkün değildir.

Diğer yandan, Türkiye ile Katar arasındaki 2 Şubat 2015 tarihli anlaşma ile daha önceki askeri işbirliği anlaşmalarının esas itibarıyla tümünden farklı olarak Türk Silahlı Kuvvetleri Katar topraklarında konuşlandırılmıştır. Bu niyet mektubu ile da Türkiye tarafı için İçişleri Bakanlığı’nın uygulamaya yetkili kurum olarak belirlendiği göz önünde bulundurulacak olursa, TSK’dan sonra İçişleri Bakanlığı’na bağlı güvenlik birimlerinin de Katar’da görevlendirilmesinin önünün açılmak istendiği anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan da kanun teklifinin gerekçesinde aşağıdaki ifade bulunmaktadır:

Dost ve kardeş Katar Devleti ile imzalanan söz konusu Niyet Mektubu ile 2022 yılında Katar’da düzenlenecek Dünya Kupası organizasyonu esnasında yapılacak bilgi ve tecrübe paylaşımıyla iki ülke arasında yürütülmekte olan güvenlik işbirliği faaliyetlerinin daha da pekiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Niyet mektubunun aşağıda belirtilen geçerlilikle ilgili maddesinde ise söz konusu organizasyonun tarihini aşan ve işbirliğini sürekli hale getiren bir hüküm bulunmaktadır.

Madde 8
Geçerlilik

1. İşbu Niyet Mektubu, Tarafların onayıyla benzer sürelerle yenilenebilecek şekilde 5 (beş) takvim yılı süreyle geçerli olacaktır.
2. Her durumda, Taraflardan herhangi biri herhangi bir zamanda yazılı bir bildirim vasıtasıyla işbu Niyet Mektubu'nu feshetme hakkına sahiptir; böyle bir fesih yazılı bildirimin alındıktan sonra 60 gün içerisinde gerçekleşecektir. İşbu Niyet Mektubu 5'er (beşer) yıllık sürelerle otomatik olarak uzayacaktır.
3. İşbu Niyet Mektubunun geçerlilik süresi boyunca kararlaştırılan projeler ve programlar tamamlanana kadar sürdürülmeye devam edecektir.

Yine yukarıdaki gerekçede belirtilen 2022 Dünya Kupası organizasyonu konusunda Türkiye ile bilgi ve tecrübe paylaşımı yapılacağı düşüncesi, Türkiye'nin daha önce Dünya Kupası türü bir organizasyona ev sahipliği yapmamış olması nedeniyle, gerekçeyi boşa çıkarmaktadır.

Söz konusu niyet mektubu, Katar'ın Körfez'de Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Körfez İşbirliği Konseyi içindeki diğer ülkelerle sıkıntıları olan bir ülke olması nedeniyle güvenlik güçlerimizi tehlikeye atabilecek riskleri ve tehditleri de barındırmaktadır.

Bölgesel hassasiyetlere yol açabilecek, gerekçesi ve kapsamı yetkililer tarafından bile açıklanamayan ve daha TBMM'den onay almadan farklı enstrümanları beraberinde getirecek olan bu teklife muhalifiz.

Ahmet Haluk Koç
Ankara

Ahmet Ünal Çeviköz
İstanbul
Yunus Emre
İstanbul

Utku Çakırözer
Eskişehir

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzun uluslararası Anlaşmaların Onaylanmasının Uygun Bulunmasına ilişkin kanun teklifine dair muhalefet şerhim aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarım.

3- 2/2546 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifine Muhalefet Şerhimdir.

Söz konusu anlaşma, Katar'ın 2022 yılında ev sahipliği yapacağı Dünya Kupası organizasyonunda Türkiye Cumhuriyeti Devleti İçişleri Bakanlığı'na bağlı kolluk kuvvetlerinin de anlaşma çerçevesinde dahil olacağı öngörülmektedir.

Daha önce de kamuoyuna yansıyan bilgilere göre, Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) koordinesinde, Katar İç Güvenlik Komutanlığı talebiyle Türkiye'ye gelen Katarlı güvenlik güçleri, İzmir'deki Foça Jandarma Komando Okulu ve Eğitim Merkezi Komutanlığı'nda toplumsal olaylara müdahale kursu verilmişti. Bu eğitimin hemen ardından ise İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Katar'da mevkidaşı Şeyh Abdullah bin Nasır bin Halife Al Sani ile Dünya Kupası organizasyonunda güvenliği sağlama konusunda Türkiye'nin destek vereceğini açıklamıştı.

Hatırlanacağı gibi, 2014 yılında İŞİD, Suriye'de önemli ölçüde hakimiyet sağladığında Ortadoğu'da çoğunluğu Müslüman olan ülkeleri tehdit etmekten geri durmuyordu. 2014 yılının Temmuz ayında, İŞİD'e yakın bir sitede, Katar'ın 2022 Dünya Kupası'ndan çekilmesi çağrısı yapılmıştı. Çağrıya olumlu yanıt verilmemesi durumunda Katar'a Scud füzeleriyle saldırı düzenleneceği tehdidinde bulunulmuştu.

Sonuç olarak, yanı başında göz göre göre büyüyen İŞİD'in yaptığı katliamlara uzun süre sessiz kalan, İŞİD'lileri 'öfkeli çocuklar' diye tanımlayarak meşrulaştırmaya çalışmış ve Türkiye sınırları içerisinde dahi İŞİD üyelerinin rahat bir şekilde dolaşmasına ve eylemde bulunmasına müdahale etmeyen AKP iktidarının bu anlaşmayla Katar'ı İŞİD tehdidinden koruyacağı öngörülmektedir. Ayrıca, hatırlatmakta fayda vardır ki, "Toplumsal olaylara müdahalede" İçişleri Bakanlığı'na bağlı kolluk kuvvetlerinin ihlal dosyası oldukça kabarık durumdadır. Orantısız güçle müdahale, keyfi gözaltı, gözaltında işkence gibi olaylar Türkiye'de istisna olmaktan çıkmış durumdadır. Kolluk kuvvetlerinin sicili böylesine kabarıkken başka bir ülkenin, Katar'ın, kolluk kuvvetleriyle Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı'na bağlı güçlerin ortak çalışması Katar halkının ve özelde Dünya Kupasını izleyecek olan bütün halklar için risk oluşturmaktadır.

Şüphesiz, İŞİD tehdidinden bu yana 7 yıl geçmesine rağmen, özellikle Dünya Kupası organizasyonunda söz konusu tehdidin gerçekleşme ihtimali göz önünde bulundurulması önem arz etmektedir. Fakat HDP olarak, bu tehdidi bertaraf edecek gücün ve motivasyonun İçişleri Bakanlığı'nda olduğunu düşünmemekteyiz. Bu sebeple kanun teklifine şerh düşünüyorum.

05.07.2019

Serpil Kemalbay Pekgözegü

İzmir

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ
MUSTAFA ŞENTOP’UN TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE
KATAR DEVLETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
BÜYÜK ÇAPLI ORGANİZASYONLARIN
YERİNE GETİRİLMESİNDE İŞ BİRLİĞİ
KONULU NİYET MEKTUBUNUN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 31 Ekim 2019 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubu”nun onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

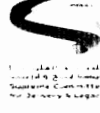
DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE
KATAR DEVLETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
BÜYÜK ÇAPLI ORGANİZASYONLARIN
YERİNE GETİRİLMESİNDE İŞ BİRLİĞİ
KONULU NİYET MEKTUBUNUN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

ve

Katar Devleti Hükümeti

Arasında

Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İşbirliği Konulu

Niyet Mektubu

Her iki Tarafın menfaatlerine en iyi şekilde hizmet etmek için iki ülke arasındaki işbirliğinin önemini farkında olarak;
İşbirliğinin, Tarafların devletleri arasındaki ilişkileri geliştirmeye ve güçlendirmeye katkıda bulunacağını onaylayarak;
İki ülkenin ev sahipliği yaptığı büyük çaplı organizasyonlar ve bu organizasyonların istikrarlı, gelişmiş ve açık toplumlar yaratmadaki etkileri ışığında;
İki Taraf aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

Madde 1

Amaç

İşbu Niyet Mektubu, büyük çaplı organizasyonların güvenlik ve emniyetinin sağlanmasında hedef alanlardaki pratik uygulamalarda deneyim paylaşımında bulunma konusunda ilgili kurum ve kişilerin desteklenmesi ve geliştirilmesine yönelik yeni ufuklar açmayı amaçlar.

Madde 2

İşbirliği Konuları

İşbu Niyet Mektubunun amacı:

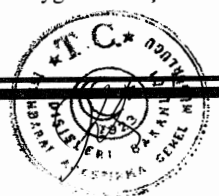
1. Büyük çaplı organizasyonlara ev sahipliği alanında iki Taraf arasında ikili işbirliğinin geliştirilmesi,
2. İşbu Niyet Mektubunun 4'üncü Maddesinde belirtilen alanlarda eğitim ve kapasite artırımı,
3. Büyük çaplı organizasyonların güvenliğinin ve emniyetinin sağlanması alanında en son teknolojilerin gözden geçirilmesi ve bu tür teknolojileri kullanmak için gerekli becerilerin kazanılması konularında karşılıklı destek sağlanmasıdır.

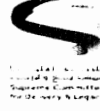
Madde 3

İşbirliği Şekilleri

Her iki Taraf, özellikle aşağıdakiler olmak üzere İşbu Niyet Mektubunu uygulamak için tüm işbirliği şekillerini benimseyecektir:

1. Karşılıklı ihtiyaç analizi ziyaretleri ve ikili görüşmeler,

2. Profesyonel, uzmanlık ve liderlik düzeyinde deneyim paylaşımı,
3. Uzmanlık ve yeterlilik kursları düzenlenmesi,
4. Uygulamalı eğitim ve tatbikat yaptırılması,
5. Eğitim projeleri ve programlarının sunulması,
6. İlgili organizasyonlar, çalışanlar ve konferanslara ilişkin davetiye paylaşımı.

Madde 4 **İşbirliği Alanları**

Her iki Taraf, işbu Niyet Mektubunun 3'üncü Maddesinde belirtilen işbirliği şekilleri ile yine işbu Niyet Mektubunun 2'inci maddesinde belirtilen işbirliği konularını faaliyete geçirecektir. **İşbu Niyet Mektubu kapsamındaki işbirliği aşağıdaki faaliyetleri kapsayabilir:**

1. İki Tarafın büyük çaplı organizasyonlara ilişkin görev ve yetkinliklerini belirleyen yasaların ve mevzuatların karşılıklı olarak gözden geçirilmesi,
2. Büyük çaplı organizasyonlara ilişkin ev sahipliği prosedürlerini uygulama ve planlamalar yapma konusunda deneyim paylaşımında bulunulması,
3. Büyük çaplı organizasyonların gerçekleştiği süreçte suçla mücadele tedbirleri,
4. Terörle mücadele tedbirleri,
5. Büyük çaplı organizasyonlara ev sahipliği yapılmasına ilişkin saha çalışmalarına katılım sağlanması,
6. Her iki Tarafça kararlaştırılan diğer işbirliği alanları.

Madde 5 **Gizlilik**

İşbirliği sırasında edinilen bilgiler, diğer Tarafın yetkili makamının izni olmadan herhangi bir üçüncü tarafa iletilemez.

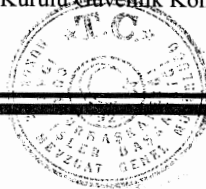
Madde 6 **Diğer Yükümlülüklerle İlişki**

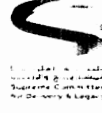
İşbu Niyet Mektubunun maddeleri, iki Tarafça karara bağlanmış diğer mevcut yükümlülükleri etkilemeyecek ve herhangi başka bir ülkenin menfaati, güvenliği ve emniyeti aleyhine kullanılamayacaktır.

Madde 7 **Uygulamaya Yetkili Kurumlar**

İşbu Niyet Mektubunu uygulama yetkisine sahip olan kurumlar:

- a) Türkiye Tarafı için: İçişleri Bakanlığı,
- b) Katar Tarafı için: Teslim ve Teberru Yüksek Kurulu Güvenlik Komitesi.

Madde 8 Geçerlilik

1. İşbu Niyet Mektubu, Tarafların onayıyla benzer sürelerle yenilenebilecek şekilde 5 (beş) takvim yılı süreyle geçerli olacaktır.
2. Her durumda, Taraflardan herhangi biri herhangi bir zamanda yazılı bir bildirim vasıtasıyla işbu Niyet Mektubu'nı feshetme hakkına sahiptir; böyle bir fesih yazılı bildirimin alındıktan sonra 60 gün içerisinde gerçekleşecektir. İşbu Niyet Mektubu 5'er (beşer) yıllık sürelerle otomatik olarak uzayacaktır.
3. İşbu Niyet Mektubunun geçerlilik süresi boyunca kararlaştırılan projeler ve programlar tamamlanana kadar sürdürülmeye devam edecektir.

Madde 9 Yürürlüğe Girmesi ve Onaylanması

İşbu Niyet Mektubu, yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerin tamamlandığını bildiren son bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girecektir; bu bildirimler ülkelerin Dışişleri Bakanlıkları tarafından ve Dışişleri Bakanlıkları arasında alınıp verilecektir.

Madde 10 Taraflar ve İmza Yetkilileri

İşbu Niyet Mektubu, hepsi eşit derece geçerli olacak şekilde, Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde, iki orjinal nüsha halinde hazırlanmıştır. Yorum farklılığı olması halinde, İngilizce metin esas alınacaktır.

Ülkelerin hükümetleri tarafından usulüne uygun şekilde yetkilendirilen imza sahipleri tarafından Türkiye'nin Ankara şehrinde 2019 yılının Ekim ayının 31'inde imzalanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına
İçişleri Bakanlığı

Katar Devleti Hükümeti adına
Teslim ve Teberru
Yüksek Kurulu Güvenlik Komitesi

İmza:

Muhterem İNCE
Vali
Bakan Yardımcısı

İmza:

Tuğgeneral İbrahim Khalil Al-MOHANNADI

TBMM Basımevi - 2021